

ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

Най-великата
изследователска мисия
в човешката история!

ФАНТАСТИКА

114

РОБЪРТ СИЛВЪРБЪРГ ПЪРВАТА ВЪЛНА

РОБЪРТ СИЛВЪРБЪРГ

ПЪРВАТА ВЪЛНА

Превод: Милена Илиева

chitanka.info

Група храбри пионери поема епично пътешествие към далечните звезди, пътешествие, което обещава да се превърне в най-великата изследователска мисия в човешката история. Застиналото, потънало спокойствие общество на Земята двадесет и трети век ражда една идея, която грабва въображението на цялото човечество. Звезден кораб ще бъде пратен в сърцето непознатата галактика в търсене обитаеми светове, с надеждата, предизвикателствата на една колонизация биха запалили отново умиращия човешки дух.

На Дейв и Нанси Дерош

*Скъпи другари, познахме и по-
рано много неволи,
по-тежки — ах — преживяхте.
Но бог ще ни скоро избави.
Окуражете се пак, премахнете
страха и тъгата.
Може би някога всичко това ще
си спомняме с радост.*

„Енеида“
Книга
първа [\[1\]](#)

Днес, на шестнайсет светлинни години от Земята, в петия месец от началото на пътуването, скоростта на звездния кораб продължава да расте под копринената сила на извънпространственото ускорение. Три игри на го текат в салона на „Вотан“. Капитанът стои на входа към яркоосветената стая и лениво наблюдава играещите — Рой и Силвия, Леон и Чанг, Хайнц и Елиът.

От седмици екипажът е пощурял по го. Играчите — вече осемнайсет или двайсет от членовете на експедицията, което е повече от една трета от целия екипаж, са се пристрастили към древната японска игра, наподобяваща класически шах — седят с часове над дъските, обмислят стратегии, изобретяват варианти, хващат гладките черни и бели камъчета между показалеца и средния пръст и ги преместват върху дървените дъски със задължителния остьр, изщракващ звук. Капитанът не играе, макар че на времето е бил запленен от играта до степен на вманиачаване, но това е било много отдавна, сякаш в друг живот. Сегашните му отговорности изискват толкова голяма част от енергията и вниманието му, че той не намира удоволствие в симулирани териториални завоевания. Но понякога идва

тук да погледа, стои пет-десет минути, после се връща към задълженията си.

Най-добрият играч е Рой, математикът, едър, тежък мъж с меко, сънливо лице. Той седи, затворил очи, и търпеливо чака реда си. „Прочиствам се от нуждата да печеля“ — бе казал на капитана предния ден, в отговор на въпроса за какво мисли, докато чака реда си да премести следващата фигура. Прочистен или не, Рой все така печели почти всички игри, макар да дава на повечето си противници аванс от четири или пет камъчета.

На Силвия обаче дава само две в аванс. Тя е грациозна жена, с тънки кости и срамежлив нрав. Специалността ѝ е генетичната хирургия. Силвия играе добре, макар и бавно. Сега тя е на ход и най-после премества едно камъче. При звука Рой отваря очи. Оглежда дъската за част от секундата, посочва и казва: „Атари“, което е традиционният начин да привлечеш вниманието на противника си към факта, че ходът застрашава няколко от собствените му камъчета. Силвия се засмива леко и връща хода си. След малко премества друго камъче. Рой кимва и взема едно бяло камъче, държи го близо минута, сякаш го претегля между двата си пръста, преди да го постави на нова позиция. Което никак не е типично за него — обикновено той места фигурите си със стряскаща скорост. Може би е уморен тази сутрин. Или просто се опитва да бъде любезен.

На капитана му се иска да поговори със Силвия за експеримента с анаеробния генетичен грозд, но играта явно едва е започнала. Сигурно двамата с Рой ще играят поне още час. Все пак въпросите му могат да почакат. Никой не бърза на борда на „Вотан“. Имат много време за всичко — цял живот време може би, ако не открият обитаема планета. Да, цялата вселена е на тяхно разположение. Или пък няма нищо за намиране и стените на този кораб ще се окажат крайната граница на тяхната вселена, завинаги. Никой не знае, засега. Те са първите, дръзнали да стигнат толкова далеч. На този етап има само въпроси, но не и отговори. Единственото сравнително сигурно нещо е, че са се отправили на пътешествие, от което не се очаква да се върнат.

В салона цари тишина. После Хайнц, в другия край на стаята, шумно поставя камъче. В отговор Елиът се изсмива на висок глас. Чанг, пред съседната дъска, проточва врат да види какво става. Силвия и Рой дори не трепват, остават съсредоточени в позицията си.

Капитанът пълзва поглед по дъската им, опитвайки се да предвиди следващия ход на жената. Зрението му е остро — дори от това разстояние лесно различава рисунъка на фигурите. Всъщност, всичко в капитана е остро. Той е човек на ясно очертаните граници, на острите ъгли, изумително съчетани в деликатна хармония.

Тихи стъпки се чуват зад него.

Капитанът се обръща. Ноел, отговорникът по комуникациите, идва към салона. Тя е тънка, сляпа жена, с дълга и блестяща синьо-черна коса и изящни черти. Сърцевидното ѝ лице никак странно напомня на слабото, аскетично лице на капитана, макар тя да е тъмна, а той да е рус и с толкова светла кожа, че изглежда избелена. Както обикновено, Ноел се движи по коридорите без чужда помощ. Не ѝ трябват сензори, даже и бастунче не ѝ е нужно. Случва се да се спъне, но равновесието ѝ винаги е безупречно, а усетът ѝ за появата на евентуални препятствия по пътя ѝ е зловещо точен. Стремежът на слепите хора към самостоятелност може би е някаква форма на аргантност. Но също така е и вид поезия на отчаянието.

Той я наблюдава мълчаливо.

— Добро утро, капитане — поздравява тя, когато стига до него.

Ноел никога не бърка в разпознаването. Твърди, че може да разпознае всички членове на експедицията по дребните характерни звуци, които издават — начина им на дишане, тембъра на кашлянето, шумоленето на дрехите им. Сред спътниците ѝ съществува известен скептицизъм по този въпрос. Мнозина вярват, че Ноел просто чете мислите им; тя обаче настоятелно твърди, че има достъп единствено до мислите на сестра си Ивон, нейната еднояйчна близначка, останала на далечната Земя.

Капитанът се обръща към нея. Погледът му среща нейния — автоматично действие, навик. Нейните очи, тъмни, ясни и почти винаги отворени, се взират смущаващо през него. Съвсем като очите на всеки сляп човек, но нейните изглеждат никак странно пронизващи. Капитанът казва:

— След два часа ще съм подготвил доклад, който да предадеш.

— Готова съм, когато ти потрябвам. — Ноел се усмихва леко. Заслушва се за миг, завъртяла леко глава наляво, в тракането на камъчетата по дъските. — Три игри ли вървят? — питат тя. Гласът ѝ е

тих, но мелодичен и ясен, напълно отчетлив, така че всяка сричка се чува добре.

— Да.

Какъв изключителен слух трябва да има, щом само по звука от поставянето на камъчетата може да определи броя на дъските, върху които се играе.

— Странно е, че играта още не е започната да им омръзва.

— Го лесно се превръща в мания — казва капитанът.

— Сигурно. Колко е хубаво да можеш да се отدادеш така всецяло на една игра.

— Не знам. Играйте на го пилеят огромно количество ценно време.

— Време? — Ноел се засмива. Сребристият звук е като водопад от миниатюрни камбанки. — Какво друго да правиш с времето, освен да го пилееш? — Замълчава, после пита: — Играта трудна ли е?

— Правилата са доста елементарни всъщност. Прилагането им обаче е нещо друго. Според мен е по-сложна и по-елегантна игра от шаха.

Стъкленият ѝ, празен поглед се плъзва по лицето му и внезапно очите им се срещат. Как го прави това?

— Мислиш ли, че ще е нужно много време да се науча да я играя? — пита тя.

— Ти?

— Защо не? Аз също се нуждая от развлечения, капитане.

— Дъската е разграфена на стотици квадратчета. Камъчетата могат да се поставят навсякъде. Фигурите, които се получават, когато играчите местят камъчетата си, са сложни и непрекъснато се променят. Човек, който не... може... да... вижда...

— Паметта е ми е много силна — прекъсва го Ноел. — Мога да си представя дъската и да нанасям мислено необходимите корекции в процеса на играта. Трябва само да ми казваш къде поставяш камъчетата си. И да водиш ръката ми, предполагам, когато правя ходовете си.

— Не вярвам да се получи, Ноел.

— Ще ме научиш ли все пак?

[1] Публий Вергилий Марон. Буколики. Георгики. Енеида.
Превод Георги Батаклиев. С., Народна култура, 1980, с. 132. ↑

Все още се чудя на факта, че сме тук, на борда на този кораб, че поехме на това пътешествие, че привеждаме в действие съдбата, която вселената ни е избрала. Колко ли пъти започвам по този начин записките си в дневника, всъщност? Пет? Десет? Все се връщам към този деликатен въпрос, разцепвам го, разнищвам го и се удивлявам, че това се случва и че се случва на нас. Не специално на мен — каква полза би имало от цялата ми подготовкa на острова, ако все още се смятам за център на собствения си свят, като някакво дете, — а на нас, това по-голямо цяло, тази група от отделни, различни и специално подбрани хора, които са се сбрали по своя воля, дори с радост, за да поемат на това интересно приключение.

Колко странно е всичко това, и до днес! Да пътуваш през безкрайна нощ към незнайна цел, към някакъв девствен свят, който чака да го намерим. Човешката история не познава друго такова нещо. Но сега явно е подходящият момент да се случи. Наша съдба е, на нас петдесетимата, че сме се родили, когато трябва, че живеем точно в този миг от времето, в настоящата епоха, когато стана възможно да се пътува сред звездите, и ето ни тук, поели на това пътешествие, търсим една нова Земя за човечеството. Някой трябваше да се заеме с тази задача и ние направихме крачка пред строя, за да бъдем избрани — Леон и Пако, и Хю, и Силвия, и Ноел, и аз, и всички други на борда на този кораб.

В умовете на всички онези милиарди хора, които са живели на Земята преди нашето време и които са поглеждали напред към нас, мечтайки си каква ли ще е нашата епоха, ние сме изглеждали богоподобните блъскави жители на едно почти невъобразимо бъдеще, чийто живот е низ от чудеса. За нас няма невъзможни неща, или поне те така са си представяли. Но за онези, които още не са родени и не ще бъдат родени още векове, ние сме нищожни, пълзящи в калта примитиви, почти неразличими от косматите ни предци. Че сме постигнали и толкова, предвид жалките ни ограничения, за тях е очарователна и объркваща загадка.

За нас си обаче, ние сме си ние, хора с известни умения и известни ограничения — нито богове, нито диваци. Не би било редно да се възприемаме като богове, които седят на върха на мирозданието, защото знаем колко невярно е това. В същото време никой от нас не се възприема и като жалко примитивно същество,

като нещастен тромав предтеча на великото бъдеще. За нас съществува единствено и само настоящето. Ние сме просто хората на мига, които живеят единствения си живот, правят всичко по силите си, или поне се опитват, пътуват от някъде за някъде на борда на този не особено уютен кораб със скорост, многократно повисока от тази на светлината, и се надяват, когато се случи да се замислим за нещо толкова рисковано като надеждата, че това наше пътуване ще прати нов лъч светлина в океана от мрак и тайнственост на човешкото съществуване.

Капитанът си тръгва от салона и се отправя по главния транзитен коридор към асансьора, който ще го свали до по-ниските нива, където е щабът на отдела по планетарно сканиране, ръководен от Зед Хеспър. Той се отбива там поне веднъж на ден, ако не за друго, поне да позяпа променящите се модели на симулирани звезди и планети, които се появяват и изчезват върху огромния галактически еcran на Хеспър. Моделите са абстрактни и капитанът не разбира почти нищо от астрономическия им смисъл — няма как да се получи директен изглед на нормалната вселена от вътрешността на извънпространствения тунел и Хеспър работи изцяло с аналоги и еквиваленти, — но дори и така, капитанът намира известна, макар и неясна утеха в мисълта, че хората, чийто живот е затворен в неподатливите граници на този малък кораб, на шестнайсет светлинни години от родния свят, все пак не са съвсем сами в космоса.

Шестнайсет светлинни години от дома.

Трудно е да се проумее, дори за човек като него, преминал сериозно обучение по необходимите дисциплини и трениран в самообладание. Той усеща силата на тази представа, но не и истинското й значение. Може да си каже: „Вече сме на шестнайсет километра от дома“, и лесно да си представи разстоянието. „Вече сме на хиляда и шестстотин километра от дома“ — малко по-трудно, да, но все пак може да го проумее. А „Вече сме на шестнайсет милиона километра от дома“? Това число вече подлага на изпитание способността му да го проумее — бездна, огромна бездна, ужасна, празна, тъмна бездна с гигантски размери, — но му се струва, че е в състояние по някакъв начин да обхване с разума си дори и такова огромно разстояние.

Шестнайсет светлинни години обаче?

Как да си обясни това?

Някъде, току отвъд тунела от извънпространство, през който корабът пътува в момента, лежи блестящо войнство от ярки звезди, пустош от слънца, обгърнала ги отвсякъде, и той знае, че посребрилата му руса брада ще е побеляла напълно, преди светлината на тези звезди да заблещука върху нощното небе на далечната Земя. А в същото време са минали само няколко месеца от началото на експедицията. Истинско чудо е, мисли си той, че сме стигнали толкова далеч така бързо.

Само че има едно още по-голямо чудо. Час след времето за обяд той ще помоли Ноел да прати съобщение до Земята, включващо доклад за свършеното през деня, и той знае, че ще получи потвърждение от Контролния център в Бразилия преди да е станало време за вечеря. Засега това му се струва по-голямо чудо.

Излиза от асансьора и се озовава в грижливо организирания хаос на долната палуба. Претъпкани коридорчета се изнизват в разни посоки пред него. Той избира третото отляво и тръгва назад към кърмата, като се привежда леко, за да не засрещне чело в някоя от множеството тръби, които се кръстосват под тавана.

В представите на капитана космическият кораб понякога изглежда строен, тънък, грациозен — лъскав сребърен курсум, врязал се през вселената със скорост, която понастоящем надвишава един милион километра в секунда. Знае обаче, че действителността далеч не е такава. Корабът всъщност изобщо не прилича на курсум. Него не го движат нютоновите сили на действие и противодействие, нито формата му е обтекаема в ни най-малка степен. Очертанията му са ъгловати и тромави, грозновато несиметрични, по-скоро прилича на огромен контейнер, по-разкривен и чуждоземен по форма дори от обикновените космически съдове, със сложна мрежа от надпалубни съоръжения от екстензорни роботи, антени, наблюдателни рамена и други допълнителни устройства, които изглеждат така, сякаш са монтирани както дойде, без всякая система.

Въпреки това, заради невероятната скорост на „Вотан“ и гладкия му ход — корабът ги носи без никакво триене през огромния празен плащ на извънпространството със скорост, четири пъти по-голяма от тази на светлината, и продължава да се ускорява — капитанът упорито държи на представата си за него като за строен, тънък и грациозен красавец. В тази представа има нещо правилно, което е по-силно от обикновения буквalen смисъл. Капитанът знае, че се заблуждава, но е неспособен да прогони този обтекаем образ от ума си, макар да познава отлично истинската форма на кораба отвън и отвътре. Ако не друго, то рутинните му разходки из подобната на лабиринт вътрешност на кораба го сблъскват всекидневно с истината, която е в постоянно и безкрайно противоречие с красивата представа, която си е създал.

Сложните долни нива на кораба представляват особено предизвикателство. Тесните коридори, приютиващи множество товарни куполи, рециклиращи намотки и всякакви други тръби, се кръстосват на всеки няколко метра с неочекваната, лунатична сложност на топологичен пъзел. Но капитанът е свикнал да се движи сред тях, а и по принцип е човек с изключителна грациозност на движенията, прецизен и придилич към всяка своя стъпка. Външната му, видима уравновесеност отразява силната му склонност към аскетизъм, който е неразделна част от харектера му. Теснотията на тези коридори не го притеснява — за него тя е без истинско значение и всъщност изобщо не е пречка.

С лека стъпка той избира пътя си сред жужащи тръбопроводи и се прехвърля през дълга поредица малки издутини в пода. Това са товарните възли. В добре защитени камери под това ниво се намира безценният товар на тяхното пътешествие — медицински машини, костни банки, информационни мехури, газообразни чипове, животински култивирани плаки, екскаваторни арки, почвени пробы, комплекти за генна замяна, матрични заготовки, въглеводородни конвертори, климатични възли и други тераформиращи устройства, изкуствен интелект, молекулярни репликатори, шаблони за тежки машини и останалият инвентар от техния светостроителен склад. Под всичко това, в най-долното ниво, се намира зиготната банка, с десет хиляди оплодени яйцеклетки, сгущили се в криокапсулите си, както и достатъчно допълнителна сперма и неоплодени яйцеклетки, които да осигурят значително генетично разнообразие за идните поколения на колонията.

Стига до разклонение, където коридорът внезапно се разширява и свива вляво към малката стая на Хеспър. Залива го ярка, цветна светлина — синя, зелена и шеметно, нажежено червена. Разни неща примигват и просвятват с комично настървение. Екранът на Хеспър е центърът на вселената, към който всичко тече — от всяко ъгълче на небесната твърд се изливат пороища данни и незнайно как всичко бива уловено и превърнато в образ. Но единствен Хеспър може да го разбере. А може би и той не го разбира, понякога си мисли капитанът.

Въздухът в стаята на Хеспър е топъл и застоял, гъст и влажен като в джунгла. Хеспър обича топлината и винаги държи влажността на максимум. Той е дребен чернокож мъж, с тънки, постоянно стиснати

устни и неочеквано ъгловат, крив като клюн нос. Родом е от някакъв остров отвъд Индия. Слънцето трябва да е много силно там. Бледоликият капитан си мисли, че сигурно ще изгори до кокал само за минута, ако някога се озове на този негов остров. Дали и сега Хеспър не търси подобно място, сканирайки настървено вселената, място със също толкова свирепо слънце?

— Виж, капитане — веднага проговаря Хеспър. — Четири нови възможности!

Почуква по екрана — тук, тук, тук и тук. Хеспър е вечният оптимист. Ако питат него, вселената гъмжи от обитаеми светове.

— Значи колко стават? Петдесет? Сто?

— Шейсет и един, в сфера с диаметър от сто и трийсет светлинни години. Възможни слънца, вероятни планетарни конфигурации. — Гласът на Хеспър е лек, висок и всичко, което казва, звучи като песен. — Разбира се, още не съм готов да препоръчам за проверка някое от тях.

Капитанът кимва.

— Разбира се.

— Но скоро и това ще стане, капитане! Скоро и това ще стане, обещавам ти!

Капитанът удостоява Хеспър с механична усмивка. Съвсем скоро, знае той, Хеспър наистина ще открие една-две планети, които си струва да се огледат — всички на борда са превърнали убеждението, че все някъде трябва да съществува такъв свят, в нещо като религия, — но той разбира, че преждевременният ентузиазъм на Хеспър си е точно това — ентузиазъм. Хеспър е умен човек с хипотеза. Всъщност няма значение — пътуването едва е започнало, като си помислиш. Капитанът не очаква Хеспър да го посрещне с новината за ранно откритие, още не. Просто иска да позяпа екрана.

Хеспър му е казвал неведнъж какво би трявало да означават ярките завихряния и завъртулки на екрана. Поредица от критерии за обитаеми светове. Първо, суворите астрономически данни. Мястото на всяко слънце в основната последователност, признаците за наличие на планетарни тела на конструктивни позиции. Средно орбитално разстояние, наложено върху светлинния интензитет. А после спектроскопското изследване. Данни за наличие на атмосфера. Следва химичният ѝ състав — подходящ или не? А после анализ на

биосферата — условия за липса на термодинамично равновесие, показателни за евентуалното наличие на влагоотделяне и дишане — температурният обхват, вероятните най-високи и най-ниски стойности...

Корабът разполага със събиращи информация устройства, които улавят сигнали от дълбините на неразбираемата бездна. Цяло войнство сензорни рецептори с мистериозната способност да проникват през извънпространствения тунел към тъмната действителност отвъд и да събират неуморно информация, информация, която не идва от истинското пространство, но по някакъв начин представлява използваем неин еквивалент и която след това се обработва до тези яркоцветни образи на екрана. Над тях кръжи този дребен човек, преценява ги, отхвърля ги, обмисля ги и неуморно търси новата райска градина, целта на тяхната мисия.

Хеспър иска да обсъдят най-новите му открития. Капитанът го слуша с половин ухо. В момента единственото му желание е да се поотпусне, а точно това му осигурява еcranът. Абстрактният рисунък, толкова ярък и жизнерадостен. Дивите спирали от цветове, които се завихрят и просвятват като полудели комети. Има ли някакво истинско значение в тях? Само Хеспър знае. Той е изобретил тази събираща информация система, той е единственият, наистина единственият, който може да разчете и осмисли тайнствените данни, препратени от корабните сензори. Когато му дойде времето, капитанът ще се вслуша внимателно в данните на дребния човек. Но времето още не е дошло.

Капитанът стои и наблюдава известно време, без да влага мисъл, като малко дете, което изпитва невинна наслада от цветовете и шарките и им се възхищава заради самите тях. А удоволствия той си позволява малко — това е безобидно и успокояващо. Звезди танцуваат по екрана в диви хора. Той си представя, че различава стоманеносивата Вега, смарагдовия Денеб и златния Арктур, но знае, че няма начин да е прав. Моделите, които съзира, не са на съзвездията, които е гледал толкова често в леденото небе на Норвегия, по време на дългите нощи бдения. Онова, което Хеспър наблюдава тук, не е самото небе, нито дори точен негов еквивалент, а само извънпространствен корелат на небето, карта на енергийни източници в истинския космос, преработени в напълно чуждите параметри на извънпространственото

измерение. Няма значение; нека тези привидни звезди бъдат които си искат, нека бъдат Маркаб или Процион, или Ригел, или Бетелгейзе, или други, които въобще нямат имена — нека бъдат, ако питат него, най-обикновени въображаеми точки светлина. Той иска само едно — да погледа танца им.

Погльща с благодарност светлинното представление, докато очите му не започват да смъдят и движението не започва да уморява мозъка му. После благодари сериозно на Хеспър и си тръгва.

* * *

Каютата на Ноел е спретната, аскетична и оскъдно мебелирана — няма картини, няма светлинни скулптури, нищо, което да доставя наслада от визуално естество, само няколко малки бронзови статуетки, една гладка овална плоча от зелен камък и няколко предмета, които очевидно са били избрани заради богатата им текстура — парче грапав плат, опънато на рамка, броня на морски таралеж и колекция ръбести парчета варовик. Всичко е на мястото си. Помага ли ѝ някой да поддържа жилището си в такъв идеален ред? Тя се движи спокойно из малката стая, без да се бълска в мебелите, премества някой предмет със сантиметър или два, вдига друг и го претегля в ръка, преди да го върне на предишното му място. Изключителната увереност в движенията ѝ се струва удивителна на капитана, който седи търпеливо и я чака.

Красотата ѝ също го удивлява. Външният ѝ вид е безупречен, правата ѝ тъмна коса е опъната силно назад над челото, прихваната с красива шнола от слонова кост. Кожата ѝ е с наситен средиземноморско-африкански оттенък, гладка и блестяща, сякаш сгрявана от някакъв вътрешен плам. Устните ѝ са плътни, а носът — тесен и прав. Облечена е с мека, широка черна роба със сребриста бродерия по кантовете. Тялото ѝ е привлекателно — случвало се е да я види в банята и знае, че гърдите ѝ са закръглени, а ханшът ѝ е чудесно заоблен. Костната ѝ структура е тънка и изящна, но и много женствена, по класически начин. И въпреки това, поне доколкото на него му е известно, тя не е в интимни отношения с никого на кораба. Защото е сляпа ли? Може би хората не са свикнали да възприемат слепите като

потенциални сексуални партньори. Макар че защо, всъщност? Може би защото повечето хора не биха искали да се възползват сексуално от сляп партньор, решава той и моментално възпира сам по-нататъшните си мисли, стреснат от посоката, която са поели, чудейки се защо въобще му е хрумнало да размишлява за сексуалните отношения между възрастни като за „възползване“. Е, от друга страна, може би съчувствоето заради недъга ѝ възпира еротичните чувства — съжалението лесно се превръща в покровителство, а то убива страстта. Отхвърля и тази теория като повърхностна и малко вероятна. Възможно ли е хората да я избягват просто от страх, че може да прочете най-съкровените им мисли? Ноел многократно беше подчертавала, че има достъп единствено до ума на сестра си и доничий друг. Пък и ако нямаш какво да криеш, защо ще се плашиш от телепатичните ѝ способности? Не, трябва да е нещо друго и сега му се струва, че най-после го е открил — просто Ноел е толкова уравновесена, толкова спокойна, до такава степен потънала в слепотата си, в мисловната си сила и в особеното общуване с далечната си сестра, че никой не смее да проникне през барикадите от кристал, които защитават вътрешното ѝ аз. Тя е недостижима, защото изглежда недостижима — странното душевно съвършенство я изолира, точно както изключителната физическа красота понякога държи хората на разстояние. Тя не събужда желание, защото не прилича на другите хора. Тя блести. Тя е безупречна машина, неразделна част от кораба.

Капитанът разгъва текста, който е приготвил, докладът, който трябва да бъде изпратен днес на Земята.

— Не че имаме да им съобщим нещо ново — казвай той, — но въпреки това следва да пратим всекидневното комюнике, предполагам.

— Обратното би било жестоко. Ние сме толкова важни за тях.

Още с първата ѝ дума цялото грижливо отработено спокойствие на капитана се изпарява без следа и той усеща някаква раздразнителност у себе си, дори войнственост и загуба на душевно равновесие. Това го смущава. Изглежда нещо в мекотата и уязвимостта на сладкия ѝ нежен глас незнайно защо го е подразнило. Завладява го някакво стаено напрежение. Дори гняв. Враждебност. Няма представа защо. Неспособен е да обясни тази своя реакция.

— За това не съм много сигурен — подхвърля с грубост, която го изненадва. — Не мисля, че въобще сме важни.

Това е глупаво и той го знае. Думите му са в противоречие със собствените му убеждения.

Ноел също изглежда учудена.

— О, напротив, важни сме, много сме важни за тях. Ивон казва, че с нетърпение чакат съобщенията ни и веднага ги излъчват по всички канали, по целия свят и до Луната също. Новините от нас са ужасно важни за тях.

По тази точка той не може да се съгласи.

— Като куриоз, нищо повече. Един вид последна мода. Безстрашни изследователи, впуснали се сред незнайната пустош на междузвездното извънпространство. Всяко чудо за три дни. — Собственият му глас прозвучава чуждо и дрезгаво в ушите му, речта му е накъсана, с необичаен ритъм, думите идват на изблици. Колкото до самите думи, така груби и саркастични, те също го удивляват. Никога не е говорил по този начин за Земята и нейното отношение към космическия кораб. Подобни мисли дори не са му хрумвали преди. И въпреки това и сякаш напук на себе си той продължава безразсъдно в същата странна посока. — Това и само това сме ние за тях, не мислиш ли? Просто една новост, зрелищно приключение, развлечение за убиване на времето?

— Сериозно ли говориш? Звучи толкова цинично.

Той свива рамене. Незнайно как тази грозна идея му е влязла под кожата, колкото и противоречиви да са аргументите му дори в собствените му уши. Вижда какъв ефект имат думите му върху нея — озадачеността се превръща в недоумение, — но усеща, че вече е стигнал твърде далеч, за да се върне назад.

— След шест месеца вече ще им е писало до смърт и от нас, и от комюникетата ни. А може и по-скоро. Ще престанат да ни обръщат внимание. След година ще са ни забравили.

Тя изглежда сащисана. Ноздрите ѝ потрепват разтревожено. Обикновено лицето ѝ е маска на спокойствието. Сега не е.

— В много особено настроение си днес, капитане!

— Така ли? Е, може и да си права.

— Не мисля, че си циник по природа. Няма нищо цинично в теб, точно обратното. А ето че днес... говориш такива... такива... — Поколебава се и мълква.

— Такива неприемливи неща?

— Да.

— Може пък просто да съм реалист. Опитвам се да бъда такъв. Реалист, точно така. Реалист същото ли е като циник?

— Защо смяташ, че трябва да си слагаш някакъв етикет?

— Това е важна част от реализма.

— Ти не знаеш какво е реализъм. Ти не знаеш какъв си, капитане.

Нейната контраатака, ако е такава, го удивлява не по-малко от собственото му избухване. Това е една нова Ноел — развълнувана, настървена. Само за секунди разговорът излиза от контрол — твърде зареден с емоции, твърде личен. Тя никога не му е говорила така преди. Същото важи и за него. Той казва неща, в които не вярва; тя изрича неща, които далеч прехвърлят границите на обичайната ѝ кротка резервираност. Сякаш въздухът е наситен с някакво зловредно електричество, статично поле, което влияе на нормалното им поведение, като прави и двамата необичайно напрегнати и агресивни.

Капитанът усеща наченки на паника. Ако наруши деликатния баланс на съзнанието ѝ, дали това няма да попречи на връзката с далечната Ивон?

И въпреки това желанието да кръстосат още веднъж саби надделява.

— А ти знаеш ли какъв съм?

— Ти си човек, който търси себе си. Точно затова си пожелал да тръгнеш на това далечно пътуване.

Той клати отривисто глава, макар да съзнава колко безсмислен е подобен невербален език със събеседник като Ноел.

— О, не, не, не. Твърде елементарно, Ноел. Твърде лесно.

— Казват, че някога си бил известен актьор. Не е ли така? А след това си се занимавал с биология и си направил голямо откритие на една от луните на Юпитер. Или беше на Сатурн? После си станал монах на някакъв пустинен остров. А сега си капитан на първия космически кораб. Аз поне не откривам никаква последователност в заниманията ти. Кой си ти, капитане? Знаеш ли?

— Знам, разбира се. — Но не си прави труда да обоснове този отговор. Думите ѝ са неразбираеми за него. Самият той ясно съзира логиката в необичайната си кариера, за него е очевидно как всяко нещо неизбежно е водело към следващото. Би могъл да ѝ го обясни, но нещо

го възпира, гордост може би. Не смята да се извинява за живота си. Което го лишава от единствения смислен аргумент, с който да продължи престрелката. Може само да обърне собственото ѝ оръжие срещу нея.

— Ами ти? — пита той, все така ядосано. — Можеш ли да отговориш на такъв въпрос?

— Мисля, че мога.

— Ами какви тогава. Същите неща, които ме попита мен. Покажи ми как се прави, става ли? Ти защо пожела да дойдеш тук, Ноел? Какво търсиш ти? Хайде. Кажи ми! Кажи ми!

Тя спуска клепачи над невиждащите си очи и не казва нищо. Тялото ѝ не помръдва, пръстите ѝ са здраво преплетени, устните — стиснати, диша неравномерно. Обръщда глава от едната на другата страна няколко пъти, прави го много бавно, като ранено животно, което се опитва да се отърси от болката.

Капитанът не казва нищо — най-сетне е изчерпал запаса си от първокурснически простотии и се страхува, че с казаното дотук вече е нанесъл ужасни щети. Той знае защо е тук Ноел и тя е наясно, че той знае. И как би могъл да не знае? Тя е жизненоважна за мисията, участието ѝ в нея е не толкова въпрос на избор, колкото неизбежното приемане на наложен покров, свързан с пожертвоването на единственото ценно нещо в живота ѝ. Самият факт, че я е попитал, е достоен за презрение.

Гърлото му е сухо, сърцето му препуска. Цялото му поведение от последните няколко минути го озадачава. Сякаш е бил обладан от зъл дух, точно така. Обсебен. Прави опит да се свърже отново с личността, която смята за своя, и след миг му се струва, че е успял да постигне никаква степен на контакт с человека, за когото се смята.

Може ли да ограничи щетите, чуди се той.

Възможно най-спокойно той нарушава напрегнатото мълчание и изрича:

— Всичко това бяха празни приказки. Надявам се, че ще ми простиш за нещата, които наприказвах.

Тя остава мълчалива. Капитанът съзира едваоловимо кимване.

— Съжалявам, че те разстроих, Ноел. Нямах такова намерение, когато дойдох тук.

— Знам.

— Да си тръгвам ли?
— Трябва да пратя доклада, нали?
— Дали ще можеш сега?
— Не съм сигурна. Но искам да опитам. Почакай малко, става ли?
— Както кажеш.

Тя изглежда полага усилия да се успокои. Очите ѝ още са затворени, но сякаш се движат по-бавно под клепачите. Неразгадаеми бръщици се появяват и чезнат върху широкото ѝ чело. Капитанът се сеща за упражненията по медитация, които беше усвоил на острова, под яркото арктическо небе на Лофотен. Сигурно и тя прави нещо подобно сега, решава той. Седи тихо, наблюдава я, чака.

Най-накрая тя поглежда към него, или поне в неговата посока, и след миг на мълчание проговаря със спокоен тон, който прилича на онзи, който използва обикновено:

— Как, според теб, ни възприемат у дома? Като обикновени човешки същества с необикновена задача или като свръхчовеци, поели на епично пътешествие?

— Няма нужда да продължаваме с тази тема, Ноел, не мислиш ли? И без това нищо смислено няма да излезе от подобен разговор.

— Нека просто сложим точка с този последен въпрос. Кажи ми какво мислиш. Как ни възприемат те?

— На този етап, подозирам, че ни смятат за свръхчовеци, поели на епично пътешествие.

— Да. А по-нататък, според теб, ще започнат да ни възприемат като по-обикновени — хора като самите тях?

Той отправя поглед навътре, към най-съкровените си убеждения. Откритото го изненадва, но въпреки това го споделя с нея, макар то по-скоро да подкрепя мрачните, неочеквано груби думи, които неволно е изрекъл по-рано.

— По-нататък — казва той — ние ще спрем да значим каквото и да било за тях. Ще ни забравят. За тях е важно общочовешкото усилие да се организира тази експедиция. Сега, когато тя е факт, всичко, което следва оттук нататък, за тях е низходящото движение след кулминацията. Ние ще продължим да си живеем живота, каквото и да ни поднесе той, а те ще продължат да си живеят техния — приятен,

плитък и безвкусен както винаги — и ще пътуваме по различни и все по-раздалечаващи се пътища до края на времето.

— Наистина ли вярваш в това?

— Да. Боя се, че точно в това вярвам.

— Колко тъжно. Какъв невзрачен финал предвиждаш за великото ни приключение. — Нотка на ирония се промъква в тона ѝ. Станала е много спокойна, сигурно му се присмива наум. Но поне вече няма опасност отново да я разстрои. Възвърната е самообладанието си. — Само още един въпрос. Самият ти, капитан? Как се възприемаш — като обикновен човек или като супергерой?

— Като нещо средно. Доста повече от обикновен, но определено не и полубог.

— Мисля, че си прав.

— А ти?

— Аз се смяtam за съвсем обикновена — меко отвръща тя. — Освен в две отношения. Знаеш кои са те.

— Едното е твоята... — Поколебава се, обзет от моментно смущение и нежелание да назове с думи недъга ѝ. После се втурва с главата напред. — Твоята слепота. А другото, разбира се, е телепатичната връзка със сестра ти.

— Така е. — Усмихва се. Сияйно. Дълга пауза. После казва: — Мисля, че си поговорихме достатъчно по въпроса. Чака ни работа. Хайде да изпратим този доклад.

Бързината, с която е възвърната самообладанието си, нарушила неговото равновесие.

— Готова си да го изпратиш? Успяла си да се свържеш с Ивон?

— Да. Тя чака.

— Добре, тогава. — Той е изтръпнал, кух. Тя го е надвила, направо го е стъпкала в прахта в този техен необясним двубой. Пръстите му леко треперят, когато разгръща бележките си. Започва да чете бавно: — Ден 117. Скорост... Предполагамо местоположение...

* * *

Ноел подремва след всяко предаване. Те я изтощават ужасно. Започна да оклюмва още преди да е стигнал до края на днешното

съобщение. Сега, когато излиза в коридора, капитанът знае, че ще е заспала още преди да е затворил вратата. Той си тръгва напръщен, обезпокоен от онзи странен изблик на напрежение между тях и от връхлетелия го мистериозен пристъп на брутален „реализъм“, от който се отърска почти веднага — сега, когато вече не е в компанията на Ноел.

Зашо, чуди се той, беше казал, че Земята ще се отегчи от пътешествениците? И че пътуването им не ще има никакви важни последствия за родната планета? Избръвал бе куп глупости. Експедицията беше изкупление за Земята, най-интересното нещо, случило се там през последните двеста години, последната надежда на една задрямала, инертна цивилизация, която се задушава в собственото си спокойствие. Мисията им е важна за човечеството, много е важна и той няма никакви основания да се съмнява в това. По време на стоте години подготовка за това първо междузвездно пътуване общественото вълнение не беше отслабнало и за миг, дори напротив — случвало се бе да пришпорва самите пътешественици, когато безкрайното еднообразие на тренировките и обучението им бе на крачка да ги отегчи. И това вълнение все още го има. Пътуването, макар и бедно откъм събития досега, хипнотизира милионите, които останаха там, у дома. То е като наркотик за тях, като мощн антидепресант, който ги измъква от дългата летаргия. Те са пратеници, пътешественици с мисия, а по-късно, когато открият новата Земя, ще бъдат делегирани колонисти. Човечеството ще се ползва от облагите от откритието им в продължение на хилядолетия. Откъде тогава се взе тазсутрешният изблик на безпричинен пессимизъм? Нищо не подкрепя становището, което той така импулсивно беше прегърнал. Досега съобщенията от Земята, предадени от Ивон на Ноел, гъмжаха от въпроси, любопитството на родния свят бе неудържимо от самото начало. Кажете ни, кажете ни, кажете ни!

И понеже съзнават колко важно е начинанието им, пътешествениците всячески се стараят да задоволят това любопитство. Но има толкова малко за казване, ако не броим трансцендентното, онова, което е извън пределите на опита, което познанието не може да назове, а съзнанието да обеме. Само че как можеш да го изразиш с думи?

Как можеш да го опишеш...

Той спира до илюминатора в главния транзитен коридор — правоъгълен прозорец, дълъг десетина метра, който гледа право към заобикалящата ги среда извън кораба. Тук не действа нито едно от информационните аналогови устройства на Хеспър — вижда се действителното пространство, сред което се движи „Вотан“. А то е бездната на бездните. Перленосивата съвършена празнота на извънпространството, плътна и вездесъща, притиска отвсякъде корпуса на „Вотан“. По време на подготвителния период, членовете на експедицията бяха многократно предупреждавани да не разчитат на никаква външна информация, докато прекосяват галактиката, защото ще се движат през бездна с безкрайна дължина, тунел, където няма никаква материя и най-вероятно не ще има гледки, които да ги развлечат, нито гроздове на далечни съзвездия, нито блещукащи звезди, нито заблудени метеори, нито дори миниатюрна искрица от два сблъски се атома, само все същото вечно еднообразие, великата празнота между световете, стена, която ги огражда от всички страни. Бяха ги учили как да се справят с това — да се вглеждат в себе си, да не очакват сетивни наслади от вселената, която лежи извън кораба, да направят кораба своя вселена. И все пак, и все пак, каква заблуда се бяха оказали тези предупреждения! Извънпространството не беше стена, а прозорец. Невъзможно беше за онези на Земята да разберат какви откривания се крият в тази привидна пустота.

Главата му пулсира от сблъсъка с Ноел и капитанът прави опит да възстанови разклатеното си самообладание, потапяйки се в своето най-голямо удоволствие. Един поглед през илюминатора разкрива единственото място, където характерното се превръща в трансцендентно — капитанът за пореден път вижда безкрайните вибриращи вълни от енергия, които се плискат през сивотата, вън, където континуумът е сплескан и изкривен от извънпространственото поле, благодарение на което корабът се плъзга с такава измамна лекота и скорост през огромното разстояние от светлинни години. Онова, което се простира извън кораба, не е нито гола стена, нито празен тунел. Това място между световете е шеметно изобилие от взаимодействащи си енергийни полета, които свързват всичко с всичко останало. То е музика, но тази музика е и светлина; то е светлина, която е и музика, а хората на борда са разумни частици, здраво впримчени в тази огромна, всепогъщаща вибрация, в тази блестяща

радостна песен — вселената. Когато се взира в това поле от светлина, за капитана е пределно ясно, че той и спътниците му ведро напредват към центъра на всички неща, че са се оставили охотно в ръцете на космически сили, които далеч надвишават способността на хората да ги контролират и разберат.

Той притиска длани към хладното стъкло. Приближава и лицето си.

„Какво виждам, какво чувствам, какво изживявам?“

Мигновено откровение, както всеки път. Гледката на тази трептяща бездна може и да плаши — зашеметяващо, насилено напомняне, че са вън от вселената, отделени от всичко, което е познато и „истинско“, че се носят из това празно място, където законите на времето и пространството не действат. Но капитанът не намира нищо плашещо в това. Нито някой друг от пътешествениците. То е — почти, почти! — отдавна търсеното усещане за единение. Бариерите остават, но въпреки това усетът му за време и пространство е променен, има го и засилващото се предчувствие за нараснали възможности за среща със страховитото нещо, което дебне в празнотата между спиците на космоса, нещо величествено и могъщо. Той знае, че това нещо е част от него и че самият той е част от нещото. Когато стои пред илюминатора, често му се приисква да отвори големия люк на кораба и да се гмурне във вечността. Но не още, не още. Още не е готов да заплува в пространството между световете. Бариерите остават. Пътуването едва е започнало.

Как би могъл да разкаже за всичко това на онези, които останаха у дома? Как да им го разкаже така, че да разберат?

Не с думи. С думи — никога.

„Нека дойдат тук и сами видят!“

Усмихва се. Потръпва доволно. Новоизлюпените му съмнения са си отишли до едно, толкова бързо, колкото се бяха появили. Звездолетът лети напред през безкрайната странна нощ. Увереност се надира в него като прилив. Пътуването им може да завърши единствено с успех, каквото и да става.

Обръща гръб на илюминатора, изчерпан, изпълнен с екстаз.

* * *

Ноел беше първият избран член на екипажа, ако въобще можеше да се каже, че е избирана. За нея това никога не е било въпрос на избор. Нито за нея, нито за сестра ѝ. Целият проект почиваше върху тяхното съгласие да участват в него — ако не бяха такива, каквито бяха, експедицията навярно пак би се осъществила, но щеше да е съвсем различна. А може би и въобще нямаше да се състои. Самото съществуване на Ноел и Ивон беше предпоставка за цялото начинание. Те бяха в центъра на всичко, а съгласието им — обикновена формалност. А след като веднъж се реши, че Ноел, а не Ивон ще потегли с кораба, проверката на пригодността ѝ беше чиста проба прах в очите.

От онези, които наистина бяха пожелали доброволно да се включат в екипажа, Хайнц пръв беше одобрен от управителния съвет, Пако — втори, Силвия — трета, после Брус, Хю, Чанг, Джулия. Капитанът беше един от последните, които преминаха успешно тестовете. Последна от всички, технически погледнато, беше Ноел, но тя, разбира се, вече беше част от проекта, толкова колкото и самият кораб и по същите причини.

За всички тях, освен за Ноел, тестовете бяха еднакви — прости, жестоки, унизителни, нечестни. Най-общо казано, членовете на екипажа са били избрани още преди на някои от тях да им хрумне, че биха искали да участват. Светът беше станал много малък. Способностите на всеки човек се знаеха. Вече никой не беше особено известен, но и никой не беше анонимен.

Известни формалности все пак бяха спазени. Съществуващата възможност тайната предварителна селекция да е допуснala някоя и друга грешка, а грешките бяха нежелателни. Хиляда и сто кандидати бяха призовани да попълнят петдесетте места на борда на кораба. Кандидатите бяха от всички точки на света — съзнателно безпристрастна и представителна географска извадка. Много от старите нации, които някога са били толкова отчетливо и шумно самодоволни, все още упорито съществуваха, по-скоро като сантиментална идея, отколкото като суверенни държави, но все още не бяха останали окончателно в миналото и в този смисъл беше добра идея да им се замажат очите. По тази причина всяка от бившите суверенни нации или исторически значими народности се включи с неколцина свои бивши граждани в дългия списък. Така че сред

кандидатите фигурираха представители на повечето или пък на всички — кой всъщност би могъл да каже, старите разграничения толкова често са били маловажни и съмнителни — расови, етнически и религиозни групи, доколкото тези групи все още съществуваха и се възприемаха като важни в малкото и интимно общество, родило се от бурните, хаотични общества на индустриалната и постиндустриалните епохи. В космическия свят вече не беше от голямо значение, че един човек може да мисли за себе си като за финландец, друг да се смята за турчин или за германец, или за британец, хаваец или швед, а вече не беше и лесно да поставиш повечето хора в старите расови рамки, които някога са имали такава страховита роля, стопили се бяха и безбройните религиозни различия. Но имаше и такива, за които — навсякъде по причини от философско естество или по сантиментални причини, или заради някаква естетика, или поради неясно усещане за историческа връзка, или от любов към анахронизмите, или просто от едната заядливост — все още беше важно да заявят: „Аз съм уелсец“ или „Аз съм от Римската католическа църква“, или „Във вените ми тече кръвта на норманската аристокрация“. Такива хора бяха смятани за чудати и ексцентрици, но пък ги имаше много, дори и сега. Светът беше изминал дълъг път, да, и въпреки това древните белези, останали от големите институции и различията на бившите цивилизации, все още изникваха навсякъде като фосили, които побеляват и съхнат на слънцето. Вече не представляваха проблем, да, но все още не са престанали да съществуват. А навсякъде и никога не ще престанат. Така че дългият списък с кандидати за „Ботан“ се оказа една прецизна представителна извадка. Окончателната група също щеше да бъде такава, доколкото това се окажеше осъществимо. Формалностите наистина бяха спазени.

Изпитващите бяха петима, всичките изтъкнати и достопочтени граждани, които седяха около една маса на най-горния етаж на висока сграда в Цюрих, чиито огромни прозорци по цялата дължина на стените предлагаха чудесен изглед чак до Португалия. Кандидатът заставаше пред тях и те му задаваха разни въпроси от лично естество, чиито отговори са им предварително известни, въпроси за техническите му умения, физическото здраве, психическата стабилност и охотата му да се сбогува със света и да прекара от една до пет години, или дори повече, в близко съжителство с четиридесет и

девет непознати, и от начина, по който го слушаха, ставаше ясно, че изобщо не чуваха нито дума. След това го караха да говори за недостатъците си. Ако се поколебаеше, те сами му изброяваха няколко такива, като понякога списъкът бе доста дълъг, и го молеха да коментира най-големите си провали, пет по свой избор. Целият разпит продължаваше в повечето случаи най-много двайсет минути. После съобщаваха, че кандидатът е отхвърлен. Всеки, явил се пред съвета на изпитващите, получаваше този отговор, изречен спокойно, директно, без следа от неудобство или извинение: „Съжаляваме, отпадате от списъка.“ Целта беше да видят как ще реагира човек. Това беше истинският тест — всичко преди него беше само маневриране и преструвка.

Одобрени бяха онези, които бяха отхвърлили отхвърлянето. Някои го направиха по един начин, други — по друг. Точки се даваха за аргантност, стига да е била разумна и аргументирана. Човекът, който след това щеше да получи поста капитан за първата година от пътуването, бе казал просто: „Не говорите сериозно. Аз очевидно съм достатъчно квалифициран. Не ме правете на луд, моля.“ Хайнц, който бе швейцарец и освен това бе син на един от изпитващите, беше изbral подобен подход, уведомявайки ги, че светът ще понесе една от най-големите си загуби, ако не променят решението си, но че той имал достатъчно високо мнение за човешката раса, за да вярва, че ще го преосмислят. Набледнал, че е участник в конструирането на още недовършения „Вотан“ и че знае повече за кораба от всеки друг. Наистина ли смятали, че ще им го построи и после ще си остане на Земята? Хю, който наистина с гордост се нарича уелсец, също бе реагирал с хладната и твърда увереност, че изпитващите правят голяма грешка. Той бил конструктор на планетарното оборудване, с чиято помош хората от „Вотан“ щели да проучват новите светове — редно ли било да му отнемат възможността да управлява собственото си оборудване и ако е така, кой щял да го модифицира на място, за да посрещне неочекваните предизвикателства? И така нататък.

Повечето от жените кандидатки бяха склонни да обуздават раздразнението си чрез доза тъга или съжаление, отчасти заради себе си, но главно — същата конструктивна аргантност, само че зле прикрита! — заради самото начинание. Силвия обяснила, че знае повече за тектогенетичната микрохирургия от всеки друг жив човек и

как биха могли да се адаптират идните поколения от звездни колонисти към някои проблемни аспекти на новата околнна среда без нейните специални умения? Джована също отбелязала, че ще е много жалко експедицията да бъде лишена от уникалните й способности — основната й специалност беше метаболитната химия и имаше нещо магическо в усета й за връзката между молекулярните структури и хранителната среда. Зиглинде пък, която беше помогнала да се разработят някой от фундаменталните математически теореми на извънпространственото пътуване, заявила кратко и ясно, че мястото й е на борда на този кораб и че не приема опита да я отхвърлят. И така нататък.

Онова, което изпитващите бяха търсили — и намерили във всички онези, на които се бяха спрели още преди началото на събеседванията, — бе изявата на оправдано самочувствие, обуздавано от философски реализъм. Всеки, който изпаднеше в ярост, гняв или плачеше и се молеше, щеше да бъде отхвърлен без обяснения. Само че никой не го направи, нито един от предназначертаните петдесет.

В края на целия този процес дошъл редът на Ноел да се яви пред изпитната комисия и те изнесли и пред нея малкото си представление. Поговорили си известно време, после изрекли ритуалната присъда: „Съжаляваме, отпадате от списъка“, при което тя помълчала доста дълго, сякаш се опитвала да проумее неразбирамите думи, които току-що изрекли, а накрая казала по своя си деликатен начин:

— Тогава може би ще предпочетете сестра ми да замине вместо мен.

Това бил перфектният отговор и те й го казали. Сестра й, съобщили те, била реагирала по абсолютно същия начин в същия момент на собственото си събеседване.

— Значи нито една от нас няма да замине? — объркано попитала Ноел.

— Това беше само тест на реакцията ви — обяснили й те.

— А — казала тя. — Виждам. — И се засмяла — изкискала се всъщност, както правеше почти винаги, случеше ли се да използва този специален за нея глагол, и те, макар да не знаели на какво точно се смее, се засмели с нея въпреки това.

Ноел поискала да узнае, в самия край на събеседването, как са решили коя сестра ще замине и коя ще остане.

Хвърляхме ези-тура, гласял отговорът.
Тя така и не разбрала дали това е истина.

* * *

Ноел лежи, потънала в неспокойни сънища. Намира се на някакъв кораб, архаичен тримачтов платноход сред вълните на ледено море. И го вижда, наистина го вижда. Остри ледени висулки блещукат по такелажа, после някоя се откъсва под напора на свирепия вятър и се разбива с тих звън в палубата. Палубата е покрита с хълзгав, бляскав слой от тънък, твърд лед, който затруднява придвижването. Огромни, ерозирали айсберги се клатушкат бясно в сивата вода, надигат се, бълскат се във вълните, потъват. Ако някой от тях удари корпуса, корабът ще потъне. Досега са имали късмет, но сега ги дебне една поневидима заплаха. Морето замръзва. Съсира се, сгъстява се, превръща се в злобна течност, която се плиска в плътни, мазни вълни. Широки лъскави късове подскачат по вълните — приижда нов лед, сблъсква се, стърже, после се прекатурва — ледените късове са във война, нащърбват се един друг по краишата, но някои от тях подписват спогодби и се съюзяват, оформяйки едно огромно, неумолимо ледено поле. Когато морето замръзне изцяло, корабът ще бъде смазан. А то вече замръзва. Корабът с мъка се движи напред. Платната се издуват безпомощно, изпъвайки напразно въжетата си. Вятърът превръща такелажа в лира, покритите с лед въжета звънят и пеят. Корпусът скърца като старец в безмилостната хватка на леда. Дъските поддават. Крайт е близо. Ще загинат до един. Ще загинат до един. Ноел излиза от каютата си, качва се на палубата, сграбчва парапета, залита, моли се, чуди се кога ли юмрукът на вятъра ще разцепи замръзналата тъкан на платната. Нищо не може да ги спаси. Но ето че... Да! Да! Нещо проблясва в небето! Ивон, Ивон! Тя идва. Носи се като богиня в черното, обсипано със звезди небе. Ледът се отдръпва. Въздухът се смирява. Корабът е свободен. И продължава необезпокояван по пътя си напред, към уханните тропици, към земите на подправките и перлите.

* * *

— Според някои светът щял да загине в огън — казва Елизабет. В салона онези, които не играят го, са подхванали апокалиптични теми. — Според други — в лед.

— Цитираш ли нещо? — пита я Хю.

— Естествено, че цитира — намесва се Хайнц. — Знаеш, че Елизабет винаги цитира нещо. — Покрай другите неща, дългокраката и сламеноруса Елизабет е и официалният бард и хроникър на „Вотан“. Всички на борда така или иначе трябва да са и „нещо покрай другите неща“ — многобройните умения са част от правилата. Но ако Елизабет е луда по нещо, това е поезията. — Сигурно е от Шекспир — предполага Хайнц.

— Не е толкова старо — възразява Джована, вдигайки поглед от игралната си дъска. — Само отпреди четири или петстотин години най-много. От някой американец.

— Фрост — пояснява Елизабет. — Робърт Фрост.

— Това някакъв вид лед ли е? — пита някой.

— Име е — обажда се друг.

— „От туй що знам аз за страстта“ — подхваща Елизабет и от тона ѝ става ясно, че отново цитира, — „от двете огъния избирам.“

В този момент капитанът влиза в салона, Пако поглежда към него и казва, както винаги гръмогласно и без задръжки:

— Ами ти, капитане? Според теб как ще свърши светът? Вече обсъдихме избухването на слънцето в свръхнова, разгледахме ентропичната гореща вълна, дискутирахме и повишаването на морското равнище, докато всичко живо се издави. Не пропуснахме чумата, сушата и вулканите. Сега ти кажи.

— Фимбулзимата — отвръща капитанът. — Рагнарок^[1]. — Варварските, полу забравени думи се изпълзват от устата му каки-речи по своя воля. Северните ветрове на детството му разравят заспали спомени. Той вижда мразовитите пейзажи на родния север да блестят, сякаш в огън, въпреки свидливата зимна светлина.

— Гибелта на боговете, да — потвърждава Елизабет и го дарява с разтапяща усмивка на неприкрита любов, която капитанът, потънал в полярни спомени, не вижда.

Лица се обръщат към него. Искат да чуят нещо повече. Капитанът посяга надълбоко към знанието на предците и подема:

— Ще дойде време, когато слънцето ще почерне. Не ще изльчва светлина, нито топлина, а зимата ще дойде три пъти подред без лято помежду. Това е фимбулзимата, великата зима, която предвещава края на света. Навсякъде в мрака се водят войни, брат убива брата от алчност, баща ляга с дъщеря си, сестра с брат си, светът се превръща в бардак.

Елизабет кима. Тя също знае тези древни скандинавски легенди. Измърморва под нос, като се поклаща ритмично напред и назад:

— „Ера на брадва, ера на меч, щитове ще се ломят. Ера на вятър, ера на вълк, натам върви светът.“

— Да — продължава капитанът и потръпва, в плен на могъщите древни образи. — Огромен вълк ще погълне слънцето, а друг — луната. Звездите ще изчезнат от небето. Дърветата ще бъдат изтъргнати от корен, планините ще се сринат и всички връзки и окови ще бъдат разкъсани и отхвърлени. Морето ще излезе от бреговете си, а змията на Мидгард^[2] ще се събуди, ще изпълзи на земята и ще опръска всичкия въздух и всичката вода с отровата си, а вълкът Фенрир ще се освободи и ще тръгне към нас със зейнала паст, долната му челюст ще захапе Земята, а горната — небето. Страх цари навсякъде. Защото това е денят, когато боговете ще срещнат ористата си.

Мърква, разигравайки наум последната титанична битка — Тор убива змията Йормунганд, но сам умира от отровата й, вълкът изяжда Один, но синът му Видар разкъсва гърлото на звяра, а великанът Сурт излиза от Мусспелхайм и засипва земята с огън, който изгаря целия свят. Но тези неща капитанът не ги казва на глас. Усеща, че достатъчно дълго е стоял в светлината на прожекторите. И някакъв арктически мрак е започнал да сковава духа му. Ледът, тъмнината, гладните вълци, издигащи се над обхванатия от пламъци свят. А земята на неговите предци, викингите, е толкова далеч, носи се сред празнотата на нощта, върти се безкрай около оста си някъде далеч зад него — точица, песъчинка. Нищо. Всичко.

След миг Елизабет подхваща легендата:

— „Воня на дим се носи и бушува червенеещ пламък. Огънят облизва самото небе.“ — Умът й е като претъпкан склад за поезия. Но дори и тя не успява да си спомни следващия стих.

— И после? — питат Пако; Разперва ръце навън и нагоре, с вдигнати длани. Пако е дребен, стегнат мъж с изключителна физическа

сила и лично излъчване и всеки негов жест винаги е по-изразителен от необходимото, просто защото раменете му изглеждат два пъти пошироки, отколкото е нормално за човек с неговия ръст. — Това ли е? Крайт? Всички са мъртви и повече няма нищо? Завесата се спуска, друго действие не се предвижда, оглеждаме се и виждаме, че театърът е празен?

— После идва изкуплението — отнесено казва капитанът. — Прераждането. Новият свят се въздига от пепелищата на стария.

Не е сигурен. Някои подробности от историите на баба му са избледнели след всичките тези години. Но така трябва да е — прераждане. Така е във всички митове, без значение от кои земи идват — светът бива унищожен, така че да се появи наново, чист и необременен. Иначе в историите не би имало смисъл. Какъв би бил смисълът, ако след Гибелта на боговете има само безкрайна празна нощ? По този начин целият живот би бил сведен до жизнения опит на всеки смъртен — всеки един от нас се ражда в плът и живее, добре или зле според случая, а после умира, сбогом и толкоз, всичко свършва. Но това е така само в индивидуалните случаи. Нов живот се ражда дори в мига, когато ние се разделяме с нашия — вечен цикъл на прераждане и завръщане. Ние стигаме до края си, да, но светът на смъртните продължава да живее и смъртта винаги е последвана от още живот. Това би трябвало да важи и за планетите. Рано или късно те може и да умрат, но от мъртвата коруба на стария свят се раждат нови светове и така всичко продължава, свят без край, винаги идва нова зора след мрака, в който е угаснал вчерашният ден. Никога не трябва да има абсолютен и финален край, никога. Никога.

— Между другото — бодро се намесва Хайнц, а Хайнц винаги е бодър, — за нас светът вече е свършил. Защото никога няма да го видим отново. За нас той вече се превръща в мит. А и без това умираше, още преди да го напуснем, нали така? И сега, по отношение на нас, той е мъртъв и ние сме неговото прераждане. Ние, както и всичките яйцеклетки и сперматозоиди във фризерите долу.

— Ако — вдига пръст Пако. — Не забравяй голямото ако.

Хайнц се засмива.

— Няма ако. Небето е пълно със светове и ние все ще намерим няколко. Трябва ни само един подходящ и толкова.

* * *

Всъщност Хайнц е прав, съгласяват се всички, светът, който бяха оставили, на практика вече беше мъртъв — човешкият свят, тоест, въпреки че няколко стотици милиона човешки същества все още шаваха по повърхността му. Беше преминал успешно през всички конвулсии на двайсетия и двайсет и първия век, хилядите остри кризи от демографско, националистическо и екологично естество, и беше навлязъл в епоха толкова стабилна и щастлива, че изглеждаше неразличима от смъртта, защото онова, което е спряло да расте и да се променя, вече не носи най-важните характеристики на живота. По настоящем Земята беше дом на бавно, но сигурно намаляващо население от здрави, богати, предпазливи, напълно цивилизовани хора, водещи лесен живот в едно удобно общество, поддържано от безброй автоматизирани устройства. Всичките им проблеми бяха разрешени, освен най-големият, а именно, че решенията се бяха превърнали в проблеми и че във всяко едно отношение тенденциите бяха поели по низходяща крива, която водеше към неминуема смърт. Това никой не го беше очаквал — че краят на борбата и стремежите на практика ще означава край на живота. Но така се оказа. Последната слаба искрица на човешката виталност беше тук, на борда на „Вотан“, и с всяка секунда навлизаше все по-навътре и по-навътре сред заливите на галактиката.

Каква ирония. Космически кикот. Светът, освободил се най-после от войни и по-дребни конфликти, от неравенства, болести и глад, се носеше в спирала надолу по един на пръв поглед неотменим курс. По коктейлите хората се застояваха на приказка и обсъждаха спокойно края на човешката раса, който щял да настъпи след пет или шест века, идея, която никой не си правеше труда да оспори и която беше повод повечето хора да спрат и да поразмишляват върху съдбата на човечеството за... е, за цели десет или петнайсет минути.

Експлозивният демографски растеж от началото на индустриалната ера беше овладян толкова успешно, че на практика вече почти не се раждаха деца. Макар средната продължителност на човешкия живот напоследък да надвишаваше едно столетие, на Земята нямаше и един район, където населението да не намалява, защото

раждането на деца беше станало нещо толкова необичайно, че раждаемостта не успяваше да компенсира смъртността. Светът се беше превърнал в огромно приятно предградие, насеявано от заможни, застарели, бездетни хора.

Всички съзнаваха проблема, разбира се, само че всеки чакаше някой друг да направи нещо по въпроса. Спокойните, зрели, доволни от живота си и емоционално стабилни техни съвременници като правило проявяваха твърде слаб интерес към идеята сами да раждат и отглеждат деца, а по-ранните експерименти децата да се създават по изкуствен начин и да се отглеждат колективно, се бяха провалили в една или друга степен.

Макар никой да не го казваше на глас, човешката раса изглежда се опитваше да направи едно-единствено нещо и това бе любезното да се остави да измре. Повечето хора смятаха това за много тъжно. Но какво биха могли да направят по въпроса, ако въобще можеше да се направи нещо?

„Вотан“ беше един отговор на този въпрос. Породи се движение — и то беше най-интересното нещо, случило се на Земята през последните двеста години — да бъде основана втора Земя на някоя далечна планета. Няколко десетки от най-добрите и най-умните представители на по-младото поколение — мъже и жени в третото и четвъртото си десетилетие — да заминат на борда на междузвезден кораб, за да открият и населят свят около друга звезда. Надеждата бе, че сред предизвикателствата на един неопитомен примитивен свят колонистите и техните родени сред звездите деца ще си върнат хъса и енергията, които някога са били основните характеристики на човешката раса, и така ще се стигне до възраждане на човешкия дух — който те, може би, след петстотин или хиляда години биха могли да присадят обратно на майката Земя.

Може би.

Превръщането на теорията в реалност изискваше доста усилия, но все още се намираха достатъчно хора, които с желание да се хванат на работа. Космическият кораб трябваше да се проектира, построи и изпробва. И трите неща бяха направени. Екипаж от достатъчно безстрашни хора с приключенски дух трябваше да бъде подбран. И това бе сторено. После дойде ред на отпътуването. И ето че вече бяха

на път. Трябаше да бъде открит обитаем свят. Сканиращите уреди работеха с пълна пара.

А после, ако някой що-годе подходящ свят наистина се появеше, там трябаше да бъде основана колония, която да се самоподдържа, без значение колко враждебна можеше да се окаже средата...

Да. Голямото ако.

* * *

— Обеща да ме научиш да играя — казва Ноел и се цупи. Пак са в салона на кораба, един от двата центъра на социален живот тук, на борда на „Вотан“. Другият е банята. Играе се на четири дъски, играчите са обичайните — Елиът и Силвия, Рой и Пако, Дейвид и Хайнц, Майкъл и Брус.

Капитанът е очарован от нацупената физиономия на Ноел — така прилича на малко момиченце, толкова е мило, толкова човешко и толкова необичайно за нея. През последните няколко дни двамата са преодолели известното напрежение, породило се така внезапно помежду им, и отново работят добре заедно. Той ѝ изчита съобщенията, тя ги предава на Земята, а от другия край на телепатичната връзка долитат отговорите, обичайните бодри възгласи, новини, политика, спорт, времето, най-интересното от сферата на изкуството и науката, специални поздрави за този или онзи член на експедицията, общи най-добри пожелания — всичкото леко, плитко, приятно, точно каквото биха изпратили благоразположените, скучни хора от Земята на своите побягнали синове и дъщери. И така ще продължава, смята капитанът, докато е налице контактът между Ноел и Ивон. Разбира се, някой ден сестрите вече няма да са на разположение и контактът в реално време между Земята и нейната колония сред звездите ще се прекъсне, но това не е проблем, който изисква вниманието му днес, нито всъщност въобще.

— Научи ме, капитане — настоява отново тя. — Наистина искам да знам как се играе тази игра. Сигурна съм, че мога да се науча. Имай вяра в мен.

— Добре — съгласява се той. Играта може да се окаже ценна за нея, приятен начин да запълва свободното си време, да си отпусне

душата. Тя води толкова уединен живот, по-затворен, отколкото другите на кораба, движи се в пълна самота сред целомъдреното си съществуване, единственият й близък човек е на шестнайсет светлинни години и се отдалечава с всеки изминал миг.

Повежда я към игралните дъски. Ноел потръпва само за миг, когато ръката му я докосва над лакътя, после се отпуска с цената на видимо усилие и го оставя да я води през стаята.

— Това е дъска за го — казва капитанът. Хваща ръката й и нежно я притиска към дъската, плъзва я по ширина, после по дължина, така че да придобие някаква представа за размерите и текстурата ѝ. — Има деветнайсет хоризонтални и деветнайсет вертикални линии. Камъчетата се поставят в пресечните точки на тези линии, а не в квадратчетата, които оформят. — Показва ѝ схемата на пресичащите се линии като плъзва върховете на пръстите ѝ по тях. Те са нанесени с пълно мастило и тя явно усеща релефа им върху гладката дъска, защото когато пуска ръката ѝ, тя бавно придвижва пръсти по линиите сама, при това без видимо усилие.

— Тези девет точки се наричат звезди — продължава той. — Те служат като ориентири. — Допира пръстите ѝ до всяка от деветте звезди поред. Те също изпъкват само с тънкия слой зелено мастило, но тя изглежда ги усеща съвсем ясно, все едно са релефни. Всичките ѝ сетива сигурно са необичайно изострени, като компенсация за това, че едното липсва напълно. — В тази посока линиите са обозначени с числа, от едно до деветнайсет, а в другата — с букви, от А до Т, като се пропуска I. Така разполагаме с координати, които ни позволяват да обозначим позициите на дъската. Това е B10, това е D18, това е J4, ясно е, нали?

Той слага върха на показалеца ѝ върху всеки от координатите, които изрежда. Тя откликва с усмивка и кимване. Въпреки това капитанът не е оптимист. Как би могла тя да играе върху дъската само по памет? Невъзможно. Но Ноел изглежда уверена в себе си, докато прокарва пръсти по ръбовете на дъската и си мърмори тихично:

— А, В, С, D...

Другите игри са замрели. Всички в салона ги наблюдават. Той насочва ръката ѝ към двете кутийки с камъчета, черните от полирани гранит и белите от седеф, и ѝ показва традиционния начин да вземеш камъчето между два от пръстите си и да го поставиш с щракване върху

дъската. Кожата на ръката ѝ е хладна и много гладка. Самата ръка е тясна и тънка, почти чуплива на вид, но не трепва.

— По-добрият играч използва белите камъчета — казва капитанът. — Черните винаги играят първи. Играчите се редуват, като поставят само по едно камъче на всеки ход, на някоя от незаетите пресечни точки. Поставените камъчета не се местят повече, освен ако не бъдат пленени, в който случай веднага се махат от дъската.

— А целта на играта каква е? — пита тя.

— Да контролираш колкото се може по-голяма част от игралното поле с колкото се може по-малко камъчета. Строиш стени. Опитваш се да обградиш камъчетата на противника, докато той се опитва да огради твоите. Точките се смятат според броя незаети пресечки вътре в стените ти, плюс броя на пленниците, които си взел.

Тя се взира с нетрепващ поглед в негова посока, демонстрирайки напрегнато и дори прекалено внимание, което е още по-трогателно заради своята безполезност. Капитанът методично ѝ обяснява игралната техника — поставянето на камъчетата, завземането на територия, пленяването на противниковите пулове. Илюстрира казаното, като разиграва различни ситуации на дъската, изричайки на глас местоположението на всяко камъче, което поставя.

— Черните държат P12, Q12, R12, S12, T12, запомни ли? — Кимване. — А също и P11, P10, P9, Q8, R8, S8, T8. Ясно? — Още едно кимване. — Белите държат...

По никакъв начин тя успява да визуализира позициите, повтаря ги след него и задава въпроси, които показват, че вижда ясно дъската в мислите си.

Капитанът се чуди защо ли е толкова изненадан. Чувал е за слепи шахматисти, при това добри — те явно са способни да запомнят позициите на фигураните върху дъската и да актуализират вътрешната си представа при всеки следващ ход. Ноел сигурно има същата хипертрофирала памет. Но игра на го не е като играта на шах. В началото на всяка шахматна партия играчът, който я открива, има по-малко от две дузини възможни ходове. При го съществуват триста шестдесет и един възможни хода за първото поставено камъче. Една игра на го може да се развие по повече начини, отколкото атоми има във вселената. Шахматната дъска има само шестдесет и четири квадратчета, върху които се придвижват намаляващ брой фигури, като

броят на вариантите за всеки играч намалява с времето, докато от първоначалните трийсет и две фигури останат само няколко. Броят на камъчетата при го също намалява с напредъка на играта, но тяхната липса усложнява позиционната надпревара за територия върху дъската, вместо да я опростява.

Дори и така, Ноел изглежда схваща основното. След двайсетина минути вече е разбрала основните стратегии. И няма съмнение, че е способна да следи безпогрешно движението върху дъската. Докато ѝ обяснява различни маневри, капитанът на няколко пъти ѝ дава грешни координати — първия път случайно, защото цифрите и буквите въобще не са отпечатани върху дъската, а и той отдавна не е играл, така че се случва да допуска грешки — а после още на два пъти нарочно, за да я изпита. Всеки път тя го поправя, като казва тихичко:

— №13? Не е ли на №12?

След известно време Ноел заявява:

— Мисля, че вече всичко ми е ясно. Какво ще кажеш да изиграм една игра?

* * *

По-късно същия ден в банята Пако, Хайнц и Елизабет обсъждат предполагаемия сексуален живот на капитана. Това е една от любимите им теми. В голямата си част сексът, който се прави на борда на кораба, а той никак не е малко, се демонстрира съвсем открито, в преносен, а понякога и в съвсем буквален смисъл. Тези хора са продукт на една високо цивилизована, а може би и прекалено цивилизована епоха. Има много малко табута за тях. Но капитанът, за разлика от всички останали на борда, педантично пази личния си живот далеч от очите на своите спътници.

— Той въобще не прави секс, нито иска да прави — настоява Пако. — Бил е монах преди експедицията, както знаете. Член е на онази шантава колония от медитиращи мистици близо до Северния полюс, някъде край бреговете на Скандинавия. И досега си е такъв по душа — монах. Целият е от лед, до мозъка на костите си. Личи си и по лицето му — слабо и строго, с тънки устни и малка брадичка, която

непрекъснато подрязва. Но най-вече очите. Ужасни сини очи. Като синия лед на глетчер са. Те показват какъв е отвътре.

— Грешиш — възразява Елизабет. — Лед отвън, огън отвътре.

— А ти си от онези, които предпочитат огъня — поднася я Пако.

— Не мисли, че не слушам, когато почнеш да ни декламираш някоя поема.

Елизабет се изчервява чак до малките си гърди и му се изплезва.

— Май си влюбена в него — казва Пако. — Признай си, Лизи.

Вместо да отговори, тя насочва подвижния душ към него и го облива с пенлива струя гореща вода. Пако, повече развеселен, отколкото раздразнен, пръхти и надава рев като ядосан морж, после се отгласква нагоре с мощн плясък на лактите, хвърля се към нея, хваща я през кръста, дръпва я надолу в басейна и потапя главата ѝ под водата. Елизабет се мята в хватката му, размахва тънките си ръце, после започва да рита трескаво с дългите си стройни крака във въздуха, когато Пако я обръща със смях надолу с главата. Хайнц, който е висок и слаб, сечно усмихнато, закачливо лице и хълзгаво, на практика неокосмено тяло, се плъзва напред и с едно движение потапя Пако под водата заедно с Елизабет, и за няколко мига и тримата пляскат хаотично в объркана плетеница от размахани крайници — бледата, тънка севернячка Елизабет, набития, мургав латиноамериканец Пако и блестящия, красив тевтонец Хайнц. После изскачат едновременно на повърхността, като едва си поемат дъх от смях.

Пако, Хайнц и Елизабет са неразделно трио през последните месец и половина. Привличането помежду им тече във всички възможни посоки, макар и не с еднаква сила. Елизабет има силни чувства и към двамата мъже, Хайнц харесва Елизабет, но е страстно влюбен в Пако, Пако изпитва силно влечеие към Елизабет по силата на привличането между противоположности, но — донякъде за своя собствена изненада — е безнадеждно запленен от естествената самоувереност и всеядната сексуалност на Хайнц. Досега отношенията им демонстрират забележителна тристрранна стабилност, но, разбира се, никой не очаква това да продължиечно. Пътуването едва е започнало, все пак. Двойки и тройки ще се оформят, разпадат и прегрупират в нови конфигурации отново и отново, и отново, точно както е модерно на Земята, но навсярно с по-голяма динамика, предвид ограничения избор при едно население, което за момента наброява

едва петдесет души, при това в една напълно затворена среда, от която няма измъкване. Досега нито една от връзките, създали се на борда на „Вотан“, не е продължила повече от седем седмици. Тяхната е на път да подобри местния рекорд.

След боричкането във водата тримата седят един срещу друг на ръба на басейна и продължават да се смеят — единият избухва в смях, другите се заразяват от него и така всеки по реда си. Бледото, тъничко тяло на Елизабет е порозовяло от подводната лудория — плътта ѝ сияе, малките ѝ гърди се надигат. Пако плъзва собственически поглед по снагата ѝ, а Хайнц оглежда умилилелно и двамата, сякаш се чуди дали да не ги обгърне с дългите си ръце и пак да ги бутне обратно в басейна.

Въздухът в малкото, ярко осветено помещение е топъл и влажен. Пищна, изобилна струя топла вода се излива от декоративния кран в облицованата с плочки стена. Никой не се притеснява за воден недостиг на борда на „Вотан“ — всяка капчица, включително урина, пот и влагата от дъха им, се улавя педантично, пречиства се, аерира се, охлажда се и се рециклира до последната молекула. Банята е римска по стил, ако не и по размери — помещението е компактно, но елегантно, има горещ басейн, друг с хладка вода и трети със студена, за всеки вкус. До десет души могат да използват банята едновременно, макар на практика да се осигурява известно уединение за онези, които поддържат сериозна връзка. В съседство с банята има три малки стаи с легла в тях. Голяма част от еротичната активност на кораба се развира там.

Елизабет казва сериозно, когато тримата най-после се успокояват:

— Не твърдя, че не ме привлича. И не само физически, макар определено да е красив мъж. Има нещо в него обаче онзи негов тайнствен, сложен, непрозрачен ум...

— Ум на мистик — прекъсва я с неприкрыто презрение Пако. — Ум на монах, да.

— Бил е монах — отвръща Елизабет, — но се е занимавал и с много други неща. Не можеш да го поставиш еднозначно в която и да било категория. А и не мисля, че е толкова аскетичен, колкото ти го изкарваш. Манастирът в Лофотен не се слави с обети за безбрачие.

— О, не е аскет — намесва се Хайнц. — Това мога да ви го гарантирам лично.

Елизабет и Пако се обръщат едновременно към него.

— Ти? — възкливат в един глас.

Хайнц се засмива лениво.

— О, не, не е каквото си мислите. Той не е мой тип. Прекалено интровертен е, прекалено затворен. Но усещам страстта в него. Не е нужно да легнеш с него, за да я усетиш. Тя просто е там. В големи количества. Струи от него като слънчева светлина.

— Видя ли — обръща се Елизабет към Пако. — Отвън може и да е от лед, но в него гори огън.

— Освен това — продължава Хайнц — съм сигурен, че спи с някого.

— С кого? — бързо пита Елизабет.

Хайнц пак се засмива лениво.

— Знам, колкото и ти, тоест нямам и представа. Не съм го шпионирал. Казвам само, че се движи из този кораб като котка и че познава всяко скришно ъгълче в него по-добре и от человека, който го е проектиран, а съм сигурен, че мъж с вътрешна сила като неговата, с жизненост като неговата все трябва да си изразходва някъде енергията, в някоя част на кораба, за която ние дори не подозираме, че става за тази работа, и с партньор, който може да пази тайна. Това е.

— Дано си прав — казва Елизабет и насиљва една широка похотлива усмивка на лицето си, която никак не пасва на аскетичните ѝ, интелигентни, ъгловати черти. — А когато ѝ се насити, която и да е тя, аз с радост ще се кандидатирам за нейна заместничка в тайните му игрички.

— Той не те иска — охлажда ентузиазма ѝ Пако.

Елизабет махва презрително с ръка на очевидното му пренебрежение към сексуалните ѝ фантазии.

— О, не виждам как можеш да си сигурен в това.

— Да, ама съм — отвръща Пако. — Съвсем очевидно е. Ти непрекъснато му изпращаш сигнали — всички го виждат, гледаш го като заждяло за обич дете, — а той какво ти изпраща в отговор? Нищо. Нищо. Не искам да те обидя, Лиз. Сама знаеш, че много мъже те намират за привлекателна. Просто той не е един от тях. — Елизабет го гледа с широко отворени очи и болката е видна във втренчения ѝ,

немигащ поглед. Но Пако не спира. — Няма... — какъв беше терминът — няма химия между теб и твоя капитан. Или пък той дяволски добре умее да прикрива чувствата си, но ако толкова го бива в превъплъщенията, щеше да пожъне повече успех като актьор, а както знаем, тази му кариера е свършила без време. Не, той просто не се интересува от теб, любима. Сигурно не си негов тип, какъвто и там тип да харесва. Точно както той не от типа, който Хайнц харесва. Тези неща нямат обяснение, както знаеш.

Хайнц казва тъжно:

— Мисля, че Пако е прав. Но не по причините, които изтъква.

— Така ли?

— Може да си, а може и да не си негов тип. Кой да знае? Вече казах, че според мен той си има партньор за креватна гимнастика, и ако знаехме кой е той или тя, щяхме да придобием някаква представа какъв е неговият тип. Но тук става въпрос за друг проблем, който е много по-сложен от избора му на креватно другарче. Той спи с някого, да, много е вероятно, но дори и така чувствата му са насочени на друго място, а това е нещо твърде сложно, с което не би могла да се справиш. Капитанът е влюбен, не разбираш ли? Не ти говоря заекс, а за любов. При това любов, която не може да бъде консумирана.

— Ами да, очевидно е. Той е влюбен в себе си — вметва Пако.

— Такава гадна свиня си — негодува Елизабет. После поглежда към Хайнц. — За какво говориш? В кого мислиш, че е влюбен?

— В единствения недосегаем човек на този кораб. Човекът, който се носи през живота ни като същество от друга сфера на съществуване. Виждам какво се изписва на лицето му винаги когато се окаже на по-малко от двайсет метра от нея. Сляпото момиче, нея иска той. Ноел. Само че го е страх да направи каквото и да било по въпроса и това го измъчва жестоко. За Бога, нима не разбирате?

---

[1] В скандинавската митология е гибелта на боговете и целия свят, която настъпва след битката на боговете и чудовищата. Предвестник на Рагнарок е смъртта на бог Балдр, последвана от тригодишна зима. — Б.Ред. ↑

[2] Обитаемата от човека част на света според скандинавските Еди. Земята е обкръжена от океан, в който плува змията на Мидгард Йормунганд. Защитник на Мидгард от змията е бог Тор. — Б.Ред. ↑

— Капитане? — казва Ноел. — Аз съм, Ноел.

Капитанът вдига стреснато поглед. Не я е очаквал. Късно следобед е, последният ден от петия месец на пътуването. Работи сам в контролната зала, зачел се е в една дебела купчина документи, донесена му от Зед Хеспър — нов комплект официални анализи на три или четири от фаворитите му за кацане, разработени в много по-големи подробности отпреди.

За пръв път капитанът поглежда сериозно на тези неща. Половината от едногодишния му капитански мандат е изтекъл и той се замисля за времето след това, когато ще се е върнал към основната си специалност — ксенобиологията. Не може да я упражнява на борда на „Вотан“. Необходима му е реална планета, за да действа. И преди е бил на чужди планети, не само на съседните на Земята, но и на голите, странни луни, обикалящи около газовите гиганти отвъд орбитата на Марс — Титан, Япет, Калисто, Ганимед, Йо. Секващото дъха вълнение да открие петънца живот на онези студени, негостоприемни, миниатюрни светове, извънземни микроорганизми, толкова елементарни, че чак не е за вярване — върховни моменти в живота му бяха те, — удивителното откритие сред наситената със сяра почва на Йо, а после и на Титан, когато бе коленичил и бе посочил сред снежните преспи от метан и амоняк миниатюрните, изумителни, тъмнооранжеви петънца на фона на искрящото бяло! Така че той със сигурност ще иска да е в първия екип, слязъл на планетата, където интуитивните му умения ще бъдат ценни в един свят, пълен с непознати и може би опасни форми на живот с непредсказуеми биохимически характеристики. Но като капитан би бил задължен да остане на борда на „Вотан“, докато други поемат рисковете вън.

Време е, следователно, да избере мястото на първото кацане и корабът да се отправи натам през оставащите месеци на тази първа година, докато той все още държи управлението. По този начин зарът ще бъде хвърлен. Ще може да предаде командването, когато стигнат целта, и сам да вземе участие в първата планетарна експедиция.

Ето я обаче Ноел, която влиза мълчаливо и някак неземно в стаята, където той работи. Днес му изглежда по-стара и не толкова красива както обикновено — уморена и изпита до степен на прозрачност. Изглежда необичайно ранима, сякаш един-единствен остър звук би могъл да я счупи.

— Получих отговор от Ивон — съобщава му тя. В гласа ѝ има никаква плаха, предпазлива нотка, нетипична за нея. Капитанът се питат дали нещо ужасно не се е случило на Земята. Но какво ли пък би могло да се обърка в онзи летаргичен, спокоен свят?

Тя му подава малкия прозрачен информационен куб, върху който е архивирана последния си разговор със Земята. Докато Ивон ѝ говори телепатично, Ноел повтаря на глас съобщението в един сензорен апарат и кубът запечатва информацията.

Капитанът поема куба в ръка и пита загрижено:

— Добре ли си, Ноел? Изглеждаш изтощена.

Тя свива едва забележимо рамене.

— Имаше малък проблем.

Той чака. Ноел изглежда среща известни затруднения да облече в думи мислите си.

— Какъв проблем, Ноел? — нарушава мълчанието капитанът.

— С връзката. Имах известни затруднения в приемането. Или по-скоро... имам предвид, че беше малко неясно. Беше... мъгливо.

— Мъгливо — повтаря капитанът. Гласът му е равен.

— Изкривено. Не много, но все пак... Нещо като статично електричество, което се наслагва върху сигнала.

— Статично електричество — казва той все така безучастно, печелейки време, опитвайки се да разбере, макар да не вижда как глупавото повтаряне на думите ѝ би могло да му помогне. Но пък какво друго да направи? — Телепатично статично електричество — произнася, вперил поглед право в слепите ѝ очи.

— Не се сещам за по-подходяща дума.

Телепатичният тон на Ивон, обяснява Ноел, винаги е чист, кристален, без никакво изкривяване. Никога преди не се е случвало такова нещо. Явно е притеснена. Уплашена, може би.

— Може да си уморена — нежно казва той. — Или пък тя.

Ноел се усмихва. Капитанът вече е свикнал с тази нейна усмивка — единственото ѝ предназначение е да отблъсква неприятните неща. Но обикновено е отражение на вътрешна тревожност.

Той пъха кубчето в плейбека и гласът на Ноел прозвучава от говорителите. Не е обичайният ѝ глас, а онзи другият, нов и непознат, изтънял, напрегнат и притеснен. Често спира, сякаш трудно намира думите, или пък моли Ивон да повтори нещо. Съобщението от родния

свят, доколкото схваща капитанът, е обичайното многословно празнодумство, няма изненади. Но тази работа със статичното електричество го тревожи. Дали това не е началото на края, чуди се той, края на единствената им комуникационна връзка със Земята, първият знак за едно постоянно и необяснимо разпадане на сигнала, което неминуемо ще доведе до пълна изолация на кораба в мехур от мълчание?

И какво, ако е така? Какво, ако телепатичната връзка се разпадне, ако изгубят напълно контакта си със Земята? Комуникацията между Ивон и Ноел е нерелативистична; съобщенията им се предават моментално във вселена, където скоростта на светлината е ограничена до някакви си триста хиляди километра в секунда, а дори и този нерелативистичен, по-бърз от светлината кораб пресича топологичните гънки на извънпространството с ограничена, макар и огромна скорост. Без сестрите ще трябва да разчитат на радиотрансмисии, за да се свързват със Земята — при сегашното разстояние Земята би получила съобщението им след две десетилетия.

Капитанът се пита защо тази перспектива трябва да го тревожи толкова много. Корабът е самостоятелна единица. Не му трябват насоки от Земята, за да функционира нормално, нито пък пътниците имат някаква реална полза от всекидневната доза информация за събитията на родната планета, свят, който в края на краишата сами бяха избрали да напуснат. Така че защо да му пуга, ако ги обгърне тишина? Защо това да има значение? Защо в такъв случай да не приеме факта, че вече не са по никакъв начин свързани със Земята, че са на път да се превърнат в различен вид, който се гмурка, по-бързо от светлината, към един нов живот сред звездите? Той не е сантиментален човек. На този кораб има много малко сантиментални хора. За него и за тях Земята е само вехт багаж — товар прашасала история, избледняващ спомен за древни крале и империи, отмрели религии, старомодни философии. Земята е миналото; Земята е просто археология; Земята на практика не съществува за тях. Ако връзката се прекъсне, защо да им пуга?

Но на него все пак му пуга. Връзката е важна.

Решава, че е така заради символичната роля, която това пътуване има за хората на Земята — защото пътешествениците са фокус на толкова много надежди и очаквания. Ако връзката се изгуби,

евентуалният им успех в създаването на нова Земя около някоя далечна звезда ще бъде без значение за хората от родния свят.

Освен това комуникацията с родния свят е от значение и за онова, което самият той изпитва по време на пътуването, има отношение и към интензивната пулсираща сивота на извънпространството наоколо — онзи обмен на енергии, растящото усещане за всеобща обвързаност. Не е говорил с никого от другите за това, но е сигурен, че не е единственият, който го е почувства. Както той, така без съмнение и други от спътниците му правят нови открития всеки ден, не астрономически, а... ами, духовни... и, казва си капитанът, колко жалко би било, ако нито едно от тези откровения не успее да стигне до онези, които останаха на Земята. Връзката трябва да остане отворена.

— Може би — изрича на глас — трябва да ви оставим с Ивон да си починете няколко дни.

* * *

Празненство — навършват се шест месеца от деня, в който „Вотан“ потегли към дълбокия космос от земната орбита. Целият екипаж на звездния кораб се е наблюдал в салона и коридора пред него. Изобилие от смях, наздравици, намигания, песни, въобще голяма веселба, макар че никой не е съвсем сигурен защо трябва да вдигат толкова шум по повод на тази половина година.

— Това е, защото още не сме се отдалечили достатъчно — изказва предположение Леон. — На практика единият ни крак още е на Земята. Затова и още броим времето по земния календар. И се вторачваме в тези дребни километрични камъни. Но това ще се промени.

— Вече се променя — отбелязва Чанг. — Кога за последен път си използвал нещо друго, освен корабния календар във всекидневната си работа?

— Не е важно кой календар използвам — казва Леон. Той е корабният лекар, нисък мъж с гърди като варел и глас като каменно свлачище. — Вярно е, че си служа с корабния календар. Но мисленето ни още е свързано и със земните дати. Те все още са важни за нас в

известен смисъл. Подозирам, че всички ние несъзнателно се водим по някакъв двоен календар. И ще продължим да го правим, докато...

— Честита половина година! — изкрещява в този момент Пако. Широкото му лице е зачервено, тъмните му, хлътнали очи греят. — Шест месеца сме заврени в тази проклета тенекиена кутия и още си говорим! Това е чудо! Истинско чудо! — Държи по една чаша червено вино във всяка ръка. За тавечерното тържество капитанът е разрешил да се извадят последните запаси вино, донесено от Земята. Отсега нататък ще си синтезират свое. Няма да е същото обаче — всички го знаят.

Пако може и да не е толкова пиян, колкото изглежда, но добре се преструва. Разблъска тълпата и крещи: „Пийте! Пийте!“, налита връз високия, строен Маркъс, палеонтографа, като едва не го събаря, но се извинява Маркъс, а не Пако — просто Маркъс си е такъв. След малко Зиглинде минава покрай Пако и той й връчва втората си чаша вино. После я хваща под ръка. „Tanz mit mir, liebchen! — виква той. Старите езици все още са в обращение, повече или по-малко. — Научи ме де танцувам валс!“ Тя го поглежда кисело, но се предава. Празненство е, все пак. Двамата изглеждат глупаво — тя е с една глава по-висока от него и напълно лишена от грация, — но сигурно точно това си е наумил Пако, да изглежда глупаво. Завърта я из тълпата в тромаво подобие на валс, като я държи здраво на разстояние от себе си с едната ръка, а с другата размахва щастливо чашата си.

Капитанът, който е дошъл късно на веселбата и стои сам и незабележим в дъното на салона, където държат дъските за го, съзира Ноел в другия край на стаята. Тя също е сама. Бои се за нея, каквато е тънка и крехка, и сляпа, в тази стая с прогресивно напиващи се купонджии. Но ето че тя се усмихва. Майкъл и Джулия стоят близо до нея. Джулия й казва нещо и Ноел кимва. Явно я питат дали иска нещо за пие, защото Майкъл се гмурва в тълпата и й донася чаша с някакво питие.

Купон, почти същият като онзи, който бяха организирали шест месеца по-рано на Земята, в навечерието на заминаването им. Едни и същи хора се бяха правили на клоуни, едни и същи се бяха държали срамежливо и настрана. По онова време се познаваха съвсем бегло въпреки едногодишното обучение — имената и професионалните умения, това беше каки-речи всичко, което знаеха един за друг.

Никаква близост, никакви приятелства. Но тогава го смятаха за нормално. Щяха да имат време, много време. Вече бяха започнали да се оформят двойки с наближаването на големия ден — Пако и Джулия, Хю и Джована, Майкъл и Инелда. На нито една от тези връзки не ѝ бе писано да просъществува след първия месец на пътуването, но това също беше нормално. Екипажът се състоеше от двайсет и пет мъже и двайсет и пет жени, като се предполагаше, че те ще се съберат по двойки и ще се размножат на новата Земя, но по всяка вероятност едва половината от тях щяха да го направят, при това в най-добрия случай, а другите щяха да останат сами до края на дните си или щяха преминат през поредица от сложни и променящи се връзки, от които нямаше да се родят деца, както се случваше с повечето хора на Земята. В далечна перспектива това едва ли би имало значение. Но борда на кораба имаше предостатъчно замразени гамети, с които да населят новия свят. А и членовете на екипажа лесно можеха да прибавят и своите към генетичния материал, без да се обвързват с партньор и лично да създават деца.

Купоните не бяха по вкуса на капитана. Сдържан и склонен към усамотение по природа, повлиян и от студените години в Лофотенския манастир, той преминаваше през тези социални мероприятия по същия начин, по който се бе справил и със забележителната си и странна кариера на актьор — превъплъщаваше се за необходимото време в ролята на съвсем различен човек. Не беше проблем да демонстрира подходящата доза приповдигнато настроение. Така беше пил с другите на купона по случай отлитането. Така щеше да пие и тази вечер.

* * *

Купонът по случай отлитането, да. Наложило се бе да впрегне целия си актьорски талант тогава. Новоизбраният капитан за първата година, който обикаля из залата, потупва хората по гърбовете, шегува се. И чака вечерта да свърши.

А после денят на излитането. И тогава времето се точеше бавно. Голямото театрално събитие на века, режисирано с цел максимален психологически ефект върху онези, които оставаха. Целият свят наблюдава как петдесетимата избрани, нагиздени за събитието в

искрящи, абсурдно великолепни церемониални роби, излизат от общежитията и тържествено тръгват към совалката като процесия от Омирови герои, качващи се на кораба, който ще ги отведе в Троя.

Колко омразна му беше онази помпозност, цялата организирана претенциозност! Но, разбира се, стартът на първата междузвездна експедиция в историята на човечеството не беше дребно събитие. Подходящата режисура беше задължителна. И ето ги тях, крачат гордо към гостоприемно отворения шлюз, капитанът начело, Ноел върви спокойно до него, а после Хю, Хайнц, Джована, Джулия, Зиглинде, Инелда, Елиът, Чанг, Рой и така нататък до Майкъл, Маркъс, Дейвид и Зена най-отзад, петдесетимата пътешественици, цялата им разнородна тайфа, ниските и високите, набитите и стройните, пратениците на хората от Земята в необятната вселена.

На борда на совалката. Оттам във „Вотан“, който ги чака на строителния док в ниска орбита. Поредният купон. Всякакви знаменитости, правителствени служители и други изтъкнати луде, дошли да се сбогуват. После промяна в настроението, тържественост — знаменитостите си тръгват. Петдесетимата са сами със своя кораб. Всеки в своята каюта за миг на... какво... молитва, медитация, размисъл върху неправдоподобието на всичко това... преди да започне обратното броене.

А после всички се събират в салона. Капитанът трябва да направи първото си официално обръщение:

— Благодаря на всички ви за съмнителната чест, която ми оказахте. Надявам се да не ви дам основания да съжалявате за избора си. Но ако това стане, не забравяйте, че една година трае само дванайсет месеца.

Слаб смях долита откъм сбралиите се пътешественици. Хуморът никога не е бил сред силните му страни.

Още няколко думи, после пак дойде време да се приберат в каютите си. Заизнозваха се по двама и по трима, поспираха при илюминатора в големия коридор да погледнат за последно Земята — синя, огромна и пулсираща от живот в центъра на экрана. Встрани се виждаха Луната и Слънцето. Всичко, което хората, без да се замислят, приемат за вездесъщо и неизменно.

После внезапното откровение, че сега „Вотан“ е техният свят, че ги чака цяла вечност в собствената им компания.

Музика долита от корабната уредба. Бетовен, като че ли? Нещо титанично във всеки случай. Нещо избрано заради величественото си философско внушение. Което значи Бетовен.

— Готови за излитане — обявява капитанът на фона на музиката.
— След десет секунди. Девет. Осем. — Познатата стара шарлатания, древното театралничене, вълнуващата драма на излитането. Целият свят ги гледаше, да. Спокойните, щастливи хора на Земята изпращаха последните си приключенци, величествен подвиг наистина, който да ги отърве от петдесет енергични и мислещи мъже и жени с надеждата, че те ще успеят някак да съживят жизнеността и духа на човешкия вид на някой храбър, нов и достатъчно отдалечен свят. — Шест. Пет. Четири.

Обратното броене е безсмислено, разбира се. Подготовката за излитането се извършва от скрити механизми в друга част на кораба. Но той знае каква роля се очаква да изиграе.

— Старт — изрича накрая.

Може и да е имало драматизъм в гласа му, но не и в действителното събитие. Никакво особено усещане не придружаваше пуска на звездната тяга, никакъв тласък или разтърсване, нищо, което да може да се почувства. Но Земята и Слънцето изчезнаха от экрана, заменени от зловеща, перлена празнота, когато „Вотан“ се гмурна шеметно в тунела, където материя не съществува, и пое на дългото си пътуване към незнайна цел.

* * *

Някой стои до него сега, тук, на празненството по случай шест месеца от началото на полета. Елизабет. Слага чаша с вино в ръката му.

— Последното вино, капитане. Не го пропускай. — Тя явно се е възползвала от своя дял, че и отгоре. — „Пий! Че не знаеш ты отде дошъл си, нито пък защо. Пий! Че не знаеш ты защо отиваш, нито пък къде.“ — Пак цитира нещо, сеща се той. Умът ѝ е склад за стара поезия.

— Това от Шекспир ли е? — питат той.

— От Омар Хаям, „Рубаят“ — пояснява тя. — Познато ли ти е? „Ела и чашата си напълни, и в огъня на пролетта зимното си покаяние

хвърли.“ — Съвсем се е замаяла. Отърква се в него, залитайки леко, тъкмо когато той вдига чаша към устните си, но капитанът не губи равновесие и не разлива нито капчица. — „Птицата на времето — виква тя, — има кратко време да лети — и виж! Разперила е тя криле.“

Елизабет залита и едва не се просва на пода. Капитанът бързо я подхваща за лакътя, издърпва я нагоре и изчаква да си възвърне равновесието. Тя притиска жадно тънкото си тяло към него; шепне някакви неща в ухото му, които нямат нищо общо с поезията, а са откровени цинизми, още по-стряскащи и даже смешни от устата на тази лишена отексапил жена, която винаги му е приличала на книжен пълъх. Трудно му е да разбере завалените й думи на силния фонов шум, но е съвсем ясно, че го кани в каютата си.

— Ела — подканва я, докато тя се извива пиянски около него, опитвайки се да го приклещи за целувка. Хваща я здраво, побутва я напред и си пробива път през стаята към Хайнц, който е зает да пресипва нечие забравено питие в собствената си чаша с пълната концентрация на алхимик, на път да превърне оловото в злато. — Мисля, че е попрекалила с виното — казва му капитанът и внимателно му прехвърля Елизабет.

Точно зад него е Ноел, мълчалива, сама, остров от ведрина сред хаоса. Капитанът се чуди дали в момента не разказва на сестра си за празненството.

Колкото и да е странно, тя изглежда знае, че някой идва към нея. Обръща се с лице към него.

— Как си? — пита я той. — Всичко наред ли е?

— Чудесно. Чудесно. Прекрасно тържество, нали, капитане?

— Страхотно — съгласява се той. Оглежда я безсръбно. Тя явно е преодоляла вчерашната си умора и пак е красива. Но красотата й, решава капитанът, е като красотата на съвършена мраморна статуя в някой музей с гръцки антики. Предизвиква възхищение, но не и желание да я прегърнеш. — Не е за вярване, че шест месеца минаха толкова бързо, нали? — подхвърля, понеже иска да каже нещо, а не се сеща за друго, по-оригинално.

Ноел не отвръща, само му се усмихва по онзи свой неангажиращ начин, сякаш вече е подновила разговора си със своята далечна сестра, който той най-вероятно е прекъснал. Тя е една вечна загадка за него. Капитанът изучава още миг прекрасното й, неразгадаемо лице, после

се отдалечава, без да каже нищо повече. Тя все никак ще разбере, че той вече не стои до нея.

* * *

На следващия ден пак има проблем с връзката. Когато Ноел предава сутрешния доклад, Ивон се оплаква, че сигналът стига до нея неясен и със странични шумове. Но когато съобщава това на капитана, Ноел не изглежда толкова притеснена, колкото при първия случай на некачествена връзка. Явно е решила, че шумът е някакъв локален феномен, присъщ на този специфичен сектор от извънпространството — нещо като ефекта на слънчевите петна може би, — и ще изчезне от само себе си, щом се отдалечат достатъчно от източника на смущението.

Може и да е права. Капитанът не е толкова убеден в това. Но тя вероятно разбира тези неща по-добре от него. Във всеки случай, приятно му е пак да я види спокойна и бодра.

Какъв ли кураж се е изисквал от нея, за да се присъедини към експедицията!

Понякога се опитва да се постави на нейното място. Анализирай внимателно положението си, мисли си той, като си представиш, че си Ноел. На двайсет и шест си, жена, сляпа. Не си се омъжвала, нито си имала сериозна връзка. През целия ти живот единственият истински човешки контакт е бил този с близнаката ти, която, също като теб, е сляпа и неомъжена. Умът ѝ е широко отворен за твоя. Твойят — за нея. Ти и тя сте две половинки на една душа, неясно защо вложени в отделни тела. С нея, само и единствено с нея, се чувстваш цяла. А ето, че те молят да участвуаш в едно пътуване към звездите без нея — пътуване, което със сигурност ще те отдели от нея завинаги, поне във физически смисъл.

Казват ти, че ако напуснеш Земята със звездния кораб, повече никога няма да видиш сестра си. Няма и гаранция, че умовете ви ще могат да се свързват и след излитането.

Казват ти също, че присъствието ти е важно за успеха на пътуването, че без твоето участие ще са необходими десетилетия, а може би и столетия, докато новините от кораба стигнат до Земята, но

ако заминеш — и ако връзката с Ивон може да се осъществява през междузвездните пространства, — „Вотан“ ще може да осъществява непосредствена комуникация с родния свят, без значение колко далеч в галактиката се намира.

Даваш си сметка, че и другите, които се решат да плават сред звездите на борда на „Вотан“, ще направят болезнени жертви. Разбиращ, че всеки на кораба се разделя с любими същества — майки и бащи може би или братя и сестри, със сигурност приятели и любими. Всеки един от екипажа на „Вотан“ ще трябва да прекъсне завинаги връзките си със Земята. Но твойт случай е по-специален, нали, Ноел? За да бъдем по-точни — твойт случай е уникатен. Твоята сестра е твоята втора половинка. Ти ще оставиш част от себе си на родния свят.

Как да постъпиш, Ноел?

Мисли. Мисли.

Мислиш. И, разбира се, се съгласяваш да тръгнеш. Има нужда от теб — как би могла да откажеш? Колкото до сестра ти, ти, естествено, вече не ще можеш да я докоснеш, да я прегърнеш, да извличаш пряка утха от простицкия факт на нейното присъствие. От това ще се откажеш завинаги. Но дали това е чак толкова важно? Казват ти, че трябвало да разбереш, че повече никога няма да я „видиш“ отново, но това въобще не е вярно. „Виждането“ не е проблем. Ивон можеш да „видиш“ еднакво добре и от разстояние милион светлинни години, и от съседната стая. В това съмнение не може да има. Щом връзката помежду ви се осъществява на разстояние няколко континента — а това е установено, — то тя може да се осъществи и от единия край на вселената до другия. Ти си сигурна в това. Изпитваш отчаяна нужда да си сигурна в това.

Обсъждаш го с Ивон. Ивон ти казва онova, което си се надявала да чуеш.

„Върви, мила. Това е нещо, което трябва да се направи. И всичко ще бъде наред.“

Да. Да. Всичко ще бъде наред. За това са съгласни. И така Ноел, след мигновено колебание, им съобщава, че е съгласна да участва в експедицията.

Всъщност, няма как да е била сигурна, че ще се получи. Единственото важно нещо за нея, връзката със сестра й, е било под въпрос. Как е могла да се реши на този ужасен риск?

Но го беше направила. И се беше оказала права, досега. Досега. А какво става сега, чуди се капитанът. Връзката наистина ли се разпада? Какво ще стане с Ноел, питат се той, ако изгуби контакт със сестра си?

За кратко, в самото начало, докато седеше в каютата си на „Вотан“, който чакаше в орбита около Земята и излитането предстоеше само след час или два, Ноел също се беше замислила за тези неща и в онзи момент за малко да позволи на паниката да я надвие. Изведнъж ѝ се стори съвсем немислимо, че ще е в състояние да поддържа връзка със сестра си през огромните пространства на космоса. Не можеше да си представи дори какъв би бил животът ѝ в отсъствието на Ивон. Внезапно спуснал се меч, който прерязва нишката, обвързвала я с Ивон от мига на раждането им, а ѝ преди това. А после онази ужасна тишина — онази немислима изолация — направо не можеше да повярва, че въобще се е изложила на такъв риск.

„Какво правя тук? Къде съм? Махай се оттук, идиотка такава! Бягай, у дома, у дома при Ивон!“

Див страх я погълна като огън суха гора. Затрепери, после се затресе панически, обви ръце около раменете си и се преви на две, прилоша ѝ от страх, едва си поемаше дъх. После обаче, незнайно как, спокойствието ѝ в някаква степен се върна. Затвори очи — това винаги помагаше, — вдиша дълбоко няколко пъти, насили се да свали ръце и да се изправи, заповяда на напрегнатите мускули по раменете и гърба ѝ да се отпуснат. Всичко ще бъде наред, ожесточено си заповтаря тя. Ще бъде. Ще бъде. Ивон ще е там след старта, точно както преди.

Време беше да се върне в салона. Капитанът щеше да държи реч пред екипажа точно преди старта. Ноел тръгна хладнокръвно по коридорите на кораба, докосваше това, плъзваше пръсти по друго, вдишваше непознатия, стерилен въздух дълбоко в дробовете си, така че да го почувства близък, запознаваше се с усещането за повърхността на предметите, с миризмите и с характерните местни модели на хлад и топлина. Вече се беше качвала два пъти на борда по време на обучението им. Бяха построили кораба тук, в космоса, защото той беше крехко нещо и не биваше да се подлага на травматичното ускорение, необходимо, за да се откъсне от гравитационното поле на планетата. В продължение на месеци и години множество товарни кораби бяха пристигали тук от базите на Луната, превозвайки тонове предварително обработени материали, и великото начинание по изграждането на кораба бе напредвало метър по метър. Постепенно членовете на екипажа бяха избрани, довели ги бяха вкупом тук,

развели ги бяха из странния наглед кораб, където щеше да протече живота им до... до края на дните им, може би.

Ивон ще е тук и след старта, повтаряше си тя. Няма причина връзката да се прекъсне, нали?

Нямаше основания да предполага обратното. Но нямаше и такива, които да гарантират, че ще издържи. Двете с Ивон бяха нещо ново под слънцето. Не съществуващо експериментална разработка, изучаваща случая на телепатично свързани близначки, делени от десетки светлинни години разстояние. Ноел можеше да се уповава единствено на вярата си, че силата, която свързваше умовете им, не се влияе от разстоянието, и вярата ѝ беше твърда до този миг на внезапна паника. Двете с Ивон често бяха разговаряли от срещуположните страни на планетата без никакво затруднение, нали така?

Да. Да. Но дали ще е толкова просто, когато ги дели половин галактика?

Изтичаха последните часове преди излитането. Корабът беше пълен с хора, не всичките членове на екипажа. Ноел усещаше присъствието им навсякъде около себе си — мъже, много мъже, пътни гласове, особената острота на потта им. По-малко жени. Шумоленето на различни видове дрехи, тънки рокли, колосани ризи, дрънкане на бижута. Всички са напрегнати — помириসва го, усеща го като някаква наситеност във въздуха. Чува го в едва доловимото колебание на гласовете им.

Е, какво чудно има в напрежението им? Ще натиснат няколко бутона, които ще приведат в действие неразбираеми сили и космическият кораб ще изчезне заедно с всички на борда в нищото.

Проведени са пробни пътувания, разбира се. Проектът е вече на близо сто години. Най-напред автоматични извънпространствени кораби без хора на борда, осъществили кратки пътувания в непознатото и успешно пращали обратно радиосъобщения, получени след задължителния за радиотрансмисиите интервал. А после две пилотирани мисии в междузвездното пространство, малки кораби с невъобразимо смели доброволци на борда — „Колумб“ и „Ултима Туле“, имена от древността, придобили нов блъсък. „Колумб“ беше пропътувал единадесет светлинни месеца, „Ултима Туле“ — четиринаесет. И двата се бяха върнали невредими. Второто пътуване се беше провело преди седем години. Членовете на „Ултима Туле“ бяха

разговаряли с тях, опитвайки се да им обяснят какво е да пътуваш в извънпространството. Никой не беше разбрал за какво иде реч, най-малко от всички Ноел.

Сега „Вотан“ — още една доза древна митология, кораб, кръстен на някакъв опърпан, нецивилизован, несломим и упорит бог от северните гори — беше готов да потегли. А аз готова ли съм, питаше се Ноел. Готова ли съм?

Последни речи. Бомбастично празнословие. Барабани и тромpetи. После висшите правителствени чиновници си тръгват след края на официалното изпращане. Капитанът за първата година — избрали са го вчера, мрачен скандинавец с прекрасен музикален глас — им казва да се пригответят за старта, с което явно има предвид да си кажат каквото там молитви са си предвидили или поне да направят, каквото смятат за необходимо, за да успокоят мислите си и да се настроят за неумолимия преход от един живот към друг.

„Ивон? Чуваш ли ме?“

„Чувам те, разбира се.“

„Всеки момент ще потеглим.“

„Знам. Знам.“

Нямаше усещане за ускорение. А и защо да има? Това не беше като да пътуваш със совалка от Земята до Луната или до някой от сателитните светове. Корабът нямаше друг конвенционален двигател освен сравнително прости спирачен механизъм, който щяха да използват, когато стигнеха местоназначението си. Нямаше тласък, нито някакъв друг от стандартните методи за ускорение. Да, някакъв задвижващ механизъм се беше включил във вътрешностите на кораба, някакви сили се бяха задействали, някакво движение беше налице. Но не нютоново и още по-малко айнщайново. Движението беше от пространството към извънпространството, където относителността просто не беше фактор. Маса, инерция, ускорение, скорост — тук те просто не играеха. В един миг бяха висели наслед космоса само на няколко хиляди километра от лицето на Земята, а в следващия вече се носеха, тихо като комета, през тунел в една нагъната алтернативна вселена, която съществуваше в съседство, като надпис със симпатично мастило между редовете на познатата вселена от звезди и планети, от маса, сили, гравитация и инерция, от фотони, електрони, неutronи и кварки, от земя, въздух, огън и вода. Уловени бяха в някакво

невъобразимо течение, запратени с невъобразима скорост през една празна чернота, хиляди пъти по-черна от мрака, в който тя беше живяла от раждането си.

Беше се случило, да. В това Ноел не се съмняваше. Имало бе един миг, когато сякаш се бе изправила на ръба на бездънна пропаст. А после вече знаеше, че се намират в извънпространството. Нещо се беше случило; нещо се беше променило. Но то беше неизмеримо и като цяло не се поддаваше на дефиниции. Сили, които тя не можеше да проумее, задвижени от тайнствени енергии, които протичаха из космоса от край до край, внезапно бяха поели кораба в свои ръце, захвърляйки го гладко и бързо от познатата вселена, вселената на пространството, времето и материята, в това друго място. Знаеше, че се е случило. Но нямаше представа откъде знае, че знае.

„Ивон? Чуваш ли ме сега, Ивон?“

Отговорът последва веднага, без миг забавяне. Не й даде време дори да се уплаши. Ивон беше там, утехата също.

„Чувам те, да.“

Сигналът беше чист, ясен и силен. И си остана такъв, ден след ден.

През първите напрегнати часове на пътуването Ноел и Ивон рядко прекъсваха контакта си за повече от няколко мига и в качеството на връзката не настъпиха никакви промени с отдалечаването на кораба от Земята. Все едно бяха в съседни стаи. И си остана така след прекосяването на орбиталното разстояние до Луната, след първия милион километра, след преодоляването на орбиталното разстояние на Марс — чуха се все така ясно и силно, ясно и силно. Сестрите бяха преминали успешно първото изпитание — качеството на сигнала очевидно не беше количествена функция на разстоянието.

Но — така им го бяха обяснили — в този момент корабът все още пътуваше с подсветлинна скорост. Необходимо беше време, дори в извънпространството, за да се набере пълната скорост. Процесът на извънпространствено ускорение — качествено различно, концептуално различно от всичко, което хората свързваха с ускорението в нормалното пространство, но все пак ускорение по същността си — беше постепенен процес. Щяха да достигнат скоростта на светлината чак след няколко дни.

Скоростта на светлината! Голямата бариера! Ноел беше чувала толкова много за нея — граничната скорост, линията между познатото и непознатото. Какво щеше да стане с връзката помежду им, когато „Вотан“ премине от другата страна? Ноел нямаше реална представа. Вече се намираше в пространство, различно от онова, в което се намираше Ивон, а все още усещаше ясно присъствието ѝ — това определено изглеждаше добър знак. Но когато корабът преминеше в непознатия свят, където дори фотоните нямаха достъп? Тогава какво, тогава какво? Никой не беше обсъждал тези неща с нея. Тя не ги разбираше. Но специалистите винаги казваха, че пътуването със скорост, по-голяма от тази на светлината, представлява парадокс, мистерия, тайна. Беше нещо като табу. Беше незаконно.

Ужасното напрежение я обхвата отново. Още едно изпитание — последното, надяваше се тя — наближаваше. Никога не беше изпитвала такъв страх. Навлезеха ли в свръхсветлинната вселена, можеше да се окаже невъзможно за ума ѝ да премине назад през бариерата и да открие този на Ивон. Кой би могъл да знае? Досега не беше пътувала по-бързо от светлината. Отново се замисли за възможността да съществува без Ивон. През целия си живот не се беше чувствала самотна и за миг. Но сега... сега...

И отново страховете ѝ се оказаха неоснователни. По някое време през деня „Вотан“ достигна зловещата бариера и я премина без никакви сътресения, без дори някой да си направи труда да го съобщи. В края на краищата бяха напуснали пространството на Айнщайн още при старта, така че защо да отчитат нарушенията на правилата за движение в друга вселена, когато бяха тук и спокойно пътуваха през извънпространството?

Някой ѝ бе казал по-късно същия ден, че вече се движат със скорост, по-голяма от скоростта на светлината.

Вътрешното ѝ усещане за присъствието на Ивон не се беше променило и за миг.

„Преминали сме — съобщи тя на сестра си. — Вече сме тук, каквото и да е то.“

И бързо както винаги дойде говорът на Ивон — бодри поздравления от стария континуум. Ясно и силно, ясно и силно. Не се появиха смущения и през следващите седмици. Сигналът си остана ясен и силен, ясен и силен. Докато не се появи статичният шум.

* * *

Хеспър е в стихията си. Капитанът е свикал общо събрание на екипажа и Хеспър ще им изнася лекция за най-новите си открития и заключения. Капитанът е решил да направи своя ход. Ще обяви, че Хеспър е открил свят, който изглежда подходящ за заселване — всъщност няколко свята, — и че незабавно ще нанесат корекции в курса си към най-обещаващия от тях с намерението да извършат проучвателно кацане.

Колкото и да е голям „Вотан“, а той наистина е много голям, дори за космически кораб, на борда му няма достатъчно голямо помещение, което да побере всичките петдесет души едновременно. Общото събрание се провежда в големия централен коридор на най-горното ниво, пред салона за игри. Някои клечат, други са се облегнали на стените, трети се подпират на дръжките по вратите.

Хеспър стои пред тях, скръстил ръце, мята им двайсет и четири каратови усмивки, екстра качество, и подхваща:

— Галактиката е пълна със светове. Това не е тайна. Ние обаче поради някои ограничения във формата сме изправени пред проблема да открием свят с подходящата маса, подходящото орбитално разстояние от съответното слънце, подходящ атмосферен състав, подходящ...

— Давай по същество — прекъсва го Зиглинде. Тя е известна с липсата си на търпение, яка жена с тежки гърди, с късо подстригана медна коса и безцеремонни маниери. — Всичкото това го знаем.

Широката усмивка на Хеспър помръква за миг. Ниският мъж ѝ хвърля яден поглед.

— Намерил съм планета точно като за теб — казва той. — Прилича на Юпитер, само че е наистина голяма, и има средна температура от шест хиляди градуса по Келвин на повърхността, под похлупак от петдесет хиляди километра корозивни газове. Това задоволително ли ти се вижда? А колкото до нас останалите...

Зиглинде продължава да си мърмори нещо под нос, но Хеспър е решил да не се предава. Безмилостно напомня отново на всички, че светът, който трябва да намерят, е такъв, на който ще могат да живеят. После уточнява това по отношение на температурата, гравитацията,

атмосферния състав, слънчевото светене и всички очевидни фактори, а после пита дали има въпроси. Зиглинде подмята нещо на немски, което определено не звучи като комплимент. Зена я смушква и й шътка да мълкне, останалите мълчат.

— Много добре — казва Хеспър. — Нека сега ви покажа какво намерих.

Натиска няколко бутона и в другия край на коридора, където се пресичат лъчите на комуникационен възел, се появяват виртуални изображения.

Хеспър им обяснява, че наблюдават една звезда и нейната планетна система. Звездата на Хеспър изглежда си няма име, само осемцифров каталожен номер. Така че явно е била напълно непозната за онези древни арабски астрономи, които са дали на Ригел, Мицар, Алдебаран и другите като тях такива прекрасни поетични названия, някъде преди една или две хиляди години^[1]. Тази си има само номер. Но пък притежава планети. Шест на брой.

— Това е Планета А — обявява той. Сместилите се в коридора пътешественици виждат малка ярка точкица светлина с шест по-малки точкици, пръснати в орбити около нея. Хеспър обяснява, че това е просто декодиран образ на аналогова реалност и няма нищо общо с истинско телескопично изображение. Но декодирането е точно, уверява ги той. Инструментите, с чиято помощ прониква през воала на извънпространството, са не по-малко прецизни от всеки телескоп. — Звезда от основната поредица, тип G2. Звездите от тип G и донякъде тези от тип K са единствените приемливи за нас звезди, както знаете. Това е жълто-оранжево слънце, G2, чието слънчево грееене не е много по-различно от това на собственото ни слънце. Моля, обърнете внимание на четвъртата планета. — Премества едва забележимо пръст върху превключвателя и една от шестте миниатюрни точки се уголемява, изпълвайки зрителното поле. Сега вече е глобус, зелен, тук-там прошарен със синьо, червено и кафяво, с бели петна отгоре и отдолу. Видът му е приятно познат. — Ето това е, не е директен образ, разбира се, а дообработена трансформация на данните. Диаметърът ѝ, според всички показания, е близък до този на Земята. Разстоянието ѝ от звездата е такова, че малки ледени шапки са се запазили на полюсите. Спектралният анализ показва рязък спад в яркостта при 0,76 микрона, а това е въlnовата дължина при която молекулярният

кислород погълща радиацията. Има и азот — малко повече от желателното, ако трябва да бъдем честни, но не прекалено. Температурната амплитуда е в рамките на поносимото за човека. Има данни за наличие на вода, а разстоянието от звездата е такова, че е напълно възможно водата да съществува в течно състояние на повърхността. Така, забележете също и нивото на погълдане в червения край на видимия спектър — приблизително 0,7 микрона. Зелената светлина се отразява, червената и синята се погълщат. Това е характеристика на хлорофил.

— Значи кога кацаме? — провиква се Пако.

Без да се впечатлява, Хеспър продължава невъзмутимо:

— Забелязва се също минимално присъствие на метан, едно на 1,5 miliona. Това не е много метан, но защо има и толкова? Метанът бързо се окислява във вода и въглероден диоксид. Ако тази атмосфера е в равновесие, метанът отдавна да е изчезнал. Следователно, тук няма равновесие, ясно? Нещо генерира нов метан, който да замести окислилия се. Незавършени метаболитни процеси може би? Наличие на бактерии или на по-висши организми? Във всеки случай живот, от един или друг вид. Всички данни досега сочат към среда, която е в състояние да поддържа живот.

— А ако мястото вече е населено? — пита Хайнц. — Ако не са склонни да ни продават недвижима собственост?

— Ние, разбира се, няма да се натресем на планета, където вече се е развил интелигентен живот. Но това може лесно да се установи от разстояние. Емисии на модулирани радиовълни или дори визуални признания за поселища...

— Колко далеч е това място от настоящото ни местонахождение?
— обажда се Силвия.

Хеспър изглежда озадачен. Той разперва пръстите на красивите си малки ръце и поглежда притеснено към капитана.

Капитанът казва:

— На този въпрос не е лесно да се отговори. Докато сме в извънпространството, пространствените координати могат да бъдат съотнесени единствено спрямо Земята.

— Спрямо Земята тогава? — настоява Силвия.

— Около деветдесет и пет светлинни години — отговаря Хеспър.

Нестроен шум оглася коридора. „Деветдесет и пет светлинни години“ носи тежестта на сериозно разстояние.

— Би трябвало да стигнем дотам — казва капитанът, пресмятайки набързо и може би не съвсем точно наум — след приблизително седем месеца.

Хеспър продължава:

— Другият приемлив вариант, Планета В, която е на осемдесет и шест светлинни години от Земята, има подобни характеристики, само данните за наличие на органични молекули са по-категорични.

Ново виртуално изображение се появява във въздуха — единадесет точки светлина, сгущени около ярката си малка звезда. Той отново подхваща тирадата си за спектрални линии, изолационни нива, температурни градиенти, вероятен размер и гравитационно притегляне, електромагнитни емисии и всички други критерии, които трябва да се вземат предвид.

Някой питаш предпазливо дали разполагат с достатъчно информация, за да вземат решение за или против евентуално кацане.

Капитанът казва, че да, разполагат с такава. Във всеки случай достатъчно, за да препоръча проучвателна мисия. А онова, което още не знаят, ще го научат, след като изпратят наблюдателна сонда, преди да решат дали наистина да спуснат хора на повърхността. Преди това обаче трябва да стигнат до съгласие относно стъпките, които ще ги изведат от извънпространството и ще ги отнесат в околността на избрания свят. Това е свързано с известни рискове — риск ще съществува винаги когато преминават от извънпространството в нормалното пространство и обратно. Но това са рискове, които трябва да се поемат.

Призовава ги да решат в полза на мисията. Предлага да проучат Планета А, а ако тя се окаже неподходяща, да огледат и Планета В.

Никой не е против. В края на краишата, дошли са тук, за да си намерят дом.

* * *

Играта на го изглежда намалява напрежението, обзело Ноел. Вече от седмици играе всеки ден, пристрастила се е към играта като

всички останали и дори е развила удивителни умения.

Капитанът беше първият ѝ противник. Понеже не беше играл от години, отначало играта му тръгна бавно, но само след десетина минути старите асоциации се върнаха и той занарежда умело вериги от камъчета. Очаквал беше Ноел да играе лошо, понеже не ще може да запомни позициите на дъската след първите няколко хода, но тя явно без затруднения следеше развоя на битката. Беше се надценила само в едно отношение — при цялата прецизност на движенията ѝ не съумяваше да поставя камъчетата на точните места и често разместваше другите пулове, поставяйки своя. След известно време призна затруднението си и се ограничи само да изрича на глас желаните координати — M17, Q6, P6, R4, C11, — а той редеше камъчетата вместо нея. Отначало капитанът се стараеше да играе ненападателно, приемайки, че като новак тя ще е плаха и ще играе слабо, но скоро откри, че Ноел умело разширява и бранит територията си, като в същото време атакува безмилостно неговата, така че започна да измисля по-засукани стратегии. Играха два часа и той спечели с шестнайсет точки, което беше добра разлика, но не и такава, с която да се хвалиш, като се има предвид, че капитанът беше опитен и добър играч, а тя играеше за пръв път.

Другите бяха скептични относно постижението ѝ.

— Играе добре, спор няма — измърмори Пако. — Защото ти чете мислите, нали така? Вижда дъската през твоите очи и знае какво си намислил.

— Единствените мисли, които може да чете, са тези на сестра ѝ — разгорещено възрази капитанът.

— Откъде знаеш, че казва истината за това?

Капитанът навъси чело.

— Седни ти да играеш с нея. Така сам ще разбереш дали става въпрос за умение или за телепатия.

Пако се съгласи навъсено. Същата вечер предложи на Ноел да изиграят една партия, а по-късно отиде при капитана със смутен вид.

— Играе много добре. Едва не ме би, при това честно.

Капитанът изигра още една игра с нея. Тя седеше почти без да помръдва, очите ѝ бяха затворени, устните — стиснати, изричаше координатите на ходовете си с тих монотонен глас, като да беше някаква умна машина, механичен игрален автомат. Рядко ѝ беше

необходимо по-дълго време да обмисли ходовете си и никога не се връща назад. Способността ѝ да създава стратегии се беше развила с невероятна бързина, още през онези първи дни — не беше минал и половин час от началото на играта, когато капитанът установи, че тя почти го е отрязала от центъра на дъската, но успя да си върне инициативата и да я победи на косъм. След това тя загуби още веднъж от Пако, после от Хайнц, но отново демонстрира нараснали умения, а същата вечер победи Чанг, който минаваше за добър играч. Сега вече беше непобедима. Играеше по две-три игри всеки ден, надвивайки Леон, Елиът, капитана и Силвия. Го се беше превърнало в нещо много важно за нея, нещо много повече от обикновена игра или от прост тест за интелигентност. Тя насочваше енергията си върху дъската с такава интензивност, че играта ѝ напомняше религиозна вгълбеност, нещо като медитация. На четвъртия ден победи Рой, неоспоримия корабен шампион, при това толкова елегантно и с такава пестеливост на ходовете, че всички останаха сащисани. Рой не можеше да говори за нищо друго същата вечер. Настояваше за реванш и отново загуби.

И сега тя играе почти през цялото време. Седи в сияйна сфера от *ноелство*, странно неземно същество, осветено от онзи неин малко зловещ вътрешен светлик, и открива някакъв дълбок и траен мир в една вселена от черни и бели камъчета.

---

[1] Ригел е звезда от съзвездието Орион, арабите са я наричали Крак на гиганта; Мицар е от Голямата мечка, името ѝ означава Кон; Алдебаран е Окото на бика, звезда от съзвездието Бик. — Б.Ред. ↑

Значи вече е решено. На път сме да посетим първата планета.

Първата от колко ли, чудя се, преди да открием новия си дом? Дали при този ни пръв опит ще намерим свят, който е почти достатъчно добър, но има един-два повече или по-малко сериозни недостатъци и дали това ще стане причина да поведем дълга и изтощителна битка помежду си дали да останем, или да продължим нататък? Не искаме, разбира се, да изберем свят, който няма да ни свърши работа. Но каква е дефиницията ни за свят, който ще свърши работа? Планета, която е 99,77 процента идентична със Земята? Синьо небе, къдреви облачета, зелени лесове, подходяща гравитация, приятен климат, зрели и вкусни плодове на всеки клон, множество полезни животни, лесни за опитомяване и винаги подръка? Няма да намерим такова място. Ако ограничим упорито търсенето си до съвършено подобие на Земята, ще скитаме из галактиката през следващите петдесет хиляди години.

Ще трябва да снижим стандартите си и да търсим място, което отговаря на деветдесет процента от условията на Земята, или на осемдесет и седем процента, а може би и само на седемдесет и четири процента. Очевидно ни трябва кислородна атмосфера и изобилие от достъпна вода, а със сигурност няма да оцелеем, ако биохимията е отровна за нашата система или ако гравитацията е толкова силна, че да не можем и крачка да направим, без да се пълоснем по нос. Но едно нещо трябва да разберем и то е, че където и да се установим, ще се наложи да направим промени в околната среда, дотолкова, доколкото ни е по силите да й влияем, а навсярно ще трябва да направим и значителни генетични промени в самите нас, поне докато не стигнем точката, когато ще възникне сериозен дебат дали децата ни наистина ще могат да бъдат смятани за човешки същества.

Ще се примирят ли хората с такава планета при първия или втория, или дори третия опит? Или отново и отново ще гласуват против онова, което сме открили, с надеждата да намерим нещо по-добро другаде? Може да пропишеем целия си живот в търсене на идеалния свят или дори на почти идеалния.

Един деспотичен капитан би могъл да ги принуди да се заселят на първата подходяща планета, която открием, като просто издае съответната заповед. Но капитаните, застъпващи на поста всяка

година, не би трябвало да са деспотични по характер. А и във всеки случай аз няма да съм капитан, когато стигнем до Планета A, нали? Моята година ще е изтекла. Бих могли да ме преизберат, предполагам, ако се съглася, а после бих могъл да използвам всичко от правомощията си, за да повлияя върху решението ни къде да установим нашата колония. Но ако искам да бъда част от проучвателния екип, някой друг трябва да бъде избран за капитан. А аз определено искам да бъда част от проучвателния екип, който ще слезе на планетата. Няма как хем вълкът да е си, хем агнето да е цяло.

Кой ще ме наследи? Хайнц? Рой? Зиглинде? Не бих могъл веднага да посоча идеален кандидат. Това ме притеснява. А може да се случи какво ли не, щом тази колекция от примадони започне да гласува, което ме кара да се притеснявам още повече при мисълта, че трябва да предам поста на друг.

Има още нещо, което трябва да се обмисли. Наистина ли ще сме в състояние да преминаваме между двете пространства без затруднения? Корабното оборудване е изцяло експериментално. Нямаме стопроцентови гаранции за степента, в която може да понася натоварвания. Възможно е да ни поднесе какви ли не изненади. Явно съществува и някакъв математически проблем, който едва сега изскача на бял свят, както дочух от един разговор между Зиглинде и Рой. Изглежда, че звездната тяга се подчинява на някакви вероятностни феномени, които не са напълно проучени, или по-точно никой досега не ги е проумял. При всеки скок от едното пространство в другото съществува малка, но реална вероятност корабът да направи нещо напълно неочеквано. При всяко преминаване може да се окаже, че нещо се е объркало, нещо, което не сме в състояние да поправим и в резултат на което оборудването просто ще замре веднъж и завинаги и ние ще се окажем заседнали някъде си, било то в извънпространството или не, там, където ни е застигнала бедата. Като си помислиш, това може да се случи още при първия ни опит да преминем в нормалното пространство и да се окаже, че просто не можем да го направим.

Това е доста отегчителен и пространен списък с притеснения за едно кратко вписане в дневника. Но пък изглежда има известен терапевтичен ефект — да ги изложа в материален вид. На практика

ще се справя с всеки от тези проблеми така, както се справям с всичко — един по един и в правилния ред. Няма нужда да се тревожа дали няма да отхвърлим един приблизително подходящ свят, преди да сме открили такъв. Няма нужда да се тревожа дали скоковият механизъм ще се повреди, докато и това не стане. Колкото до избора на следващ капитан, ще трябва да се доверя на здравия разум и добрата преценка на спътниците си, вместо да се измъчвам заради собствената си предполагаема незаменимост и вероятността да ме сменят с някой клоун.

Проблемът понастоящем е просто да определим в няаква степен координатите на Планета А в айнщайновата вселена, да се приближим възможно най-много до нея, преди да напуснем извънпространството, и да преминем в нормалния континуум в подходящ за проучване на слънчевата ѝ система обхват.

Предполага се, че знаем как да направим това. Ако не се справим с този проблем, другите просто няма да имат значение.

И така, великата ни мисия започва. Не вярвам, че ще открием нашата нова Земя още при първия опит. Но пък, който не рискува, той не печели. А има и шанс — малък, но реален, — че ще намерим, каквото търсим, веднага. И двете планети изглеждат така, както би ни се искало, доколкото можем да съдим за тези неща при огромното разстояние и сканиращите устройства, с които разполагаме. Сега просто трябва да идем и да погледнем отблизо.

Сутрешното предаване. Ноел седи с гръб към капитана, слуша какво той ѝ чете и го изпраща през бездна, която се простира вече на повече от двайсет светлинни години.

— Чакай — казва тя. — Ивон иска да повторим. От „метаболитният“ нататък.

Той спира, намира мястото и зачита отново:

— „Метаболитният баланс остава нормален, макар че както докладвахме и по-рано, някои от по-възрастните членове на експедицията започват да показват малък недостиг на магнезий и калий. Ние, разбира се, правим необходимите корекции и...“

Ноел го спира с рязък жест. Капитанът чака. Тя се навежда напред, опира чело в масата и притиска силно с ръце слепоочията си.

— Пак онзи статичен шум — проронва Ноел. — Днес е по-зле от всяко.

— Успяваш ли въобще да установиш връзка?

— Да, успявам. Но с огромно усилие. А Ивон въпреки това ме кара да повтарям. — Тя вдига глава и го поглежда, очите ѝ срещат неговите по онзи неин чудат, интуитивен начин. Лицето ѝ е изопнато от напрежение. Челото ѝ е набръчкано и лъщи от пот. На капитана му се иска да протегне ръка към нея, да я прегърне, да я утеши. Тя простенва дрезгаво: — Не знам какво става, капитане.

— Разстоянието...

— Не!

— Повече от двайсет светлинни години.

— Не — повтаря тя, този път малко по-спокойно. — Вече доказахме, че разстоянието не влияе на връзката. Ако сигналът не се влошава след един миллион километра, след една светлинна година, след десет светлинни години — без следа от измеримо смущение в яснотата и точността, — то не би следвало да настъпи такова внезапно качествено влошаване при увеличаване на разстоянието. Не мислиш ли, че съм си бълскала главата върху това?

— Разбира се, че си мислила, Ноел.

— Не е като да сме се отдалечили толкова, че да не се чуваме. Връзката беше идеална при десет светлинни години, идеална при петнайсет. Това вече са огромни разстояния.

Щом успяхахме тогава, би трябвало да успеем на всякакво разстояние една от друга.

— Да, но все пак...

— Отслабването на сигнала е едно, смущенията са друго. Отслабването става по постепенна крива. Спомни си, че с Ивон имахме пълен и непрекъснат достъп до умовете си от самия старт на експедицията допреди няколко дни. А сега... не, капитане, не може да става въпрос за отслабване на сигнала. Трябва да са някакви смущения. Чисто локален ефект, с който се сблъскваме в този район на галактиката.

— Да, като слънчевите петна, знам. Може би, когато се отправим към Планета А, качеството на връзката ще се подобри.

— Може би — отсечено казва Ноел. — Дай да пробваме пак, капитане. Ивон чака. Започни от „магнезий и калий“.

— ... магнезий и калий. Ние правим необходимите корекции...

* * *

Капитанът си представя контакта между двете сестри като стрела, която лети от звезда към звезда, като огън, стрелкащ се през искрящ тунел, като река от чиста сила, която тече по лъкатушно русло между звездите. Представя си връзката между двата ума като поток от чиста светлина, свързващ движещия се кораб с далечната родна планета. Понякога ги сънува двете, Ивон и Ноел, Ноел и Ивон, да стоят с лице една към друга в двата края на вселената, ръцете им са вдигнати, а от върховете на пръстите им струи светлина, и искрящата връзка, която се протяга през галактиката между сестрите, изльчва такъв силен блясък, че той се размърдва неспокойно в леглото, стене и притиска чело във възглавницата.

— Хрумна ми нещо смешно — казва Зиглинде и всички вдигат глави, защото на Зиглинде рядко ѝ хрумват смешни неща. Не че има нещо хумористично в необичайно високия, тънък, напрегнат тон, с който говори сега. Но нещо я яде от половин час насам и сега изведнъж се излива. — Ами ако натиснем копчето и корабът откаже да напусне извънпространството? — пита тя. — Ами ако се окаже, че просто няма как да стигнем до тази Планета А или което и да било друго място в реалната вселена? Какво ще правим тогава? Имаме ли никакъв резервен план?

Това е първата работна сбирка на групата, която планира промяната в курса. Събрали са се в контролната зала. Бордният компютър генерира интелигентни съобщения, които текат по светлите екрани, вградени в извитата стена, меки светлинни пулсации в аметистово, кехлибарено и нефритено. Зиглинде, Рой, Хайнц, Пако, Джулия и капитанът разговарят от цели два часа и вече се чувстват уморени и леко оглупели.

— Ако това стане, тогава ще си намерим някоя хубава извънпространствена планета някъде и ще се заселим там — отговаря Пако. — Това ни е резервният план.

Рой му хвърля яден поглед.

— Това, дето го казваш, е абсурдно и направо тъпо. Няма такова нещо като извънпространствени планети. Тяхното съществуване е логически невъзм...

Хайнц, както винаги усмихнат, но и с отсянка на овладяно раздразнение, се обръща към Зиглинде:

— Защо въобще задаваш такива въпроси? Събрали сме се да обсъдим проучвателна мисия в истинското пространство. Измисляш някакви въображаеми дяволи. Звездната тяга е създадена така, че да сработва безотказно. Няма да се провали.

— Ами ако се провали? — настоява Зиглинде.

— Хайнц е прав — уморено се обажда капитанът. — Няма да се провали. Просто няма и толкова. Можеш да разчиташ на това.

— На нищо не разчитам — казва Зиглинде, изричайки го с гърлен, превзето театрален глас. Може би наистина се опитва да бъде забавна. Но в очите ѝ има странен блъсък. Изглежда така, сякаш е обладана от някаква мощна, непокорна енергия, която отказва да отстъпи. — Всичко може да се случи. Работим със свръхмощни

физически сили и все още имаме относително малък опит с оборудването. Процесите, с които си имаме работа, са статистически нестабилни. Разбирате ли за какво ви говоря? Всеки скок, който предприемаме, си е чиста проба хазарт. Разбира се, шансовете са на наша страна. Но при всеки скок съществува възможност да възникне случайно събитие, всеки път, когато звездната тяга преминава от единия режим в другия. Има го в уравненията — случайният фактор, фаталната вероятност. Колкото по-често скачаме, толкова по-често се излагаме на тази малка, но реална вероятност. И при някой от скоковете може да преминем от едно извънпространство в друго, вместо да се върнем в реалното пространство или да ни се случи нещо още по-лошо. Възможно е.

— Не е много вероятно обаче — възразява Хайнц. — Шансът е на наша страна, както сама каза.

— Не е много вероятно, да, но е възможно, напълно възможно, а определено си струва да помислим за нещо, което е възможно, особено когато тази възможност може да бъде фатална за начинанието ни. Ти си инженер, Хайнц, работиш с конкретни неща, с абсолютни фактори за това кое работи и кое не работи. Аз съм математик. Ние сме по-поетични от вас, разбираш ли? Аз боравя с аксиоми и доказателства, но също така зная, че зад аксиомите лежат само допускания, а зад допусканията лежи... хаос!

— Развитай на вярата си тогава, щом не можеш да разчиташ на собствените си уравнения — казва капитанът. — Всички ние направихме скок в тъмното, присъединявайки се към тази експедиция. Ако не вярваш, че звездната тяга работи добре, значи е трявало да си останеш у дома.

— Казвам само, че съществува известна вероятност да не проработи.

— И следователно?...

— И следователно, както вече казах, колкото повече скокове правим, толкова по-голяма става вероятността един от тях да се окаже неуспешен. В този смисъл твърдя, че следва да се ограничим само до скокове, които са крайно необходими. С което искам да кажа, че не бива да опитваме скок в нормалната вселена, без да сме абсолютно сигурни, че избраният свят ще е място, където бихме искали да се заселим, защото рискът при преминаването от една реалност в друга е

толкова голям, че е редно да го правим само тогава, когато има голяма вероятност рискът да се окаже оправдан.

Пако се намесва с нехарактерно притихнал и замислен тон:

— Има нещо вярно в това, между другото. Вероятността една планета с размерите на Земята да има подобни на нейните условия за живот са... какви? Едно на сто? Така че като нищо можем да се окажем в ситуацията да правим скок след скок, десет, сто, петстотин, хиляда, ако не ни излезе късметът още при първия. Което умножава многократно скоковия рисък, ако правилно съм разбрал Зиглинде. Ако съществува реална възможност звездната тяга да не сработи, трябва предварително да сме дяволски сигурни, че мястото, към което сме се отправили, е...

Джулия, която всъщност отговаря за управлението на извънпространствената тяга, казва с раздразнение:

— Това е глупав разговор, а ние не сме глупави хора, или така поне се предполага. Защо въобще обсъждаме това? Гласувахме да огледаме Планета А и точно това ще направим, защото имаме основания да смятаме, че тя е от онази планети, които сме дошли да намерим тук, доколкото можем да преценим, без да сме се приближили и да сме я огледали както трябва, и толкоз по въпроса. Хайнц е прав. Зиглинде ни плаши с въображаеми призраци. Когато направим следващия скок, звездната тяга ще се държи точно така, както се очаква от нея и ние всички го знаем. А дори и да има някакъв минимален математически рисък, надвиснал над всеки следващ скок, вече се съгласихме, че Планета А е място, което си заслужава риска. Нашата задача е да начертаем маршрута до Планета А, а не да обсъждаме хипотетични сценарии от нечий кошмар.

— Да, не сме глупави — съгласява се Хайнц. — Но сме неспокойни. Живеем на тясно и мислим твърде много. И когато се замисляме твърде дълго, в един момент започваме да си мислим глупости. Да спрем дотук, Зиглинде. Никога няма да си намерим нов дом, ако прекомерният страх от тези вероятностни проблеми ни попречи да предприемем и една проучвателна мисия. Знаела си всичко това, когато потеглихме. Защо чака досега да го кажеш? Ако някой друг беше отворил дума за подобни възражения в последната минута, докато ти се опитваш да приключиш с непосредствените си задачи, досега да си му отрязала главата. — Той се обръща към капитана. —

Отхвърли питането й като процедурен въпрос, става ли? И да приключваме.

— Какво ще кажеш, Зиглинде? — взема думата капитанът. — Може ли да прекратим дискусията по този въпрос? Моля те.

Едрата жена вдига рамене. Обладалата я маниакална идея е изчезнала толкова внезапно, колкото се е появила. Тя е разбунила духовете и вече е готова да отстъпи. Изглежда уморена и примирена с поражението и за облекчение на капитана явно е готова да приключи с това също като останалите. Повдигнатият въпрос е тревожен, но, както бе посочил Хайнц, не му е сега времето да го обсъждат. И с почти безизразен глас Зиглинде отстъпва:

— Както кажеш, капитане. Както кажеш.

* * *

Досега корабът, поради липса на някаква конкретна дестинация, се бе движил по една практически произволна траектория през извънпространствения тунел, като просто се беше отдалечавал от Земята, вместо да се приближава към някоя конкретна звезда. Курсът му, доколкото можеше да се говори за такъв, беше избран така, че да го отведе в един от районите с по-нагъсто разположени звездни купове в непосредствено съседство до земното слънце, но замисълът на хората, планирали пътуването, беше в един момент пътешествениците да променят зададения курс и да насочат кораба към звезда, избрана от тях въз основа на информацията, събрана междувременно.

Сега този момент беше настъпил. „Вотан“ трябваше да свърне по курс през извънпространството към звездата, около която обикаля Хеспъровата Планета А, и когато се приближи достатъчно до нея, да се откъсне от извънпространствения тунел и да се върне в айнщайновия континуум, така че огледът на Планета А да се извърши чрез обичайните методи за наблюдение — орбитална обиколка със спускане на сонди, директно визуално наблюдение, а после може би и същинско кацане на повърхността ѝ, ако огледът отлизо е дал насырчаващи резултати.

Извънпространственото пътуване по същността си е нелинеен феномен. Ако решиш да пропътуваш разстоянието между два града на

Земята, които са на три хиляди километра един от друг — да речем, Лос Анджелис и Монреал, — нормално би било да изминеш три хиляди километра, нито повече, нито по-малко, и времето, необходимо за тази цел, ще е функция от средното време, необходимо за изминаването на един километър, умножено по три хиляди. Няма преки пътища, няма изключения от правилото, според което човек трябва да измине три хиляди километра, за да се придвижи от една точка до друга, които са отдалечени на въпросните три хиляди километра. В извънпространството не е така. Линейните мерки, приложими в класическия континуум, там са изпразнени от съдържание. Пространствените отношения между различни точки във вселената, установени посредством конвенционалните способи за измерване, са безсмислени в извънпространството. Извънпространството представлява вселена от преки пътища, всъщност преки пътища и нищо друго. В това специфично пространство, сплескано, извито, сгънато и прегънато безброй пъти, логиката на линейното пътуване е безпредметна, а парадоксите изобилстват. Измеренията се сриват и променят; безкрайната вселена е безкрайно съседна на самата себе си, всички нормални понятия като близо и далече, тук и там, към и от следва да бъдат изхвърлени от речника. В извънпространството може да стигнеш по-бързо до звезда, която е отдалечена на петстотин светлинни години, отколкото до най-близката ти съседка. Възможно е да не съществува — или натам поне сочат теоретичните постановки — ясно и последователно изчислимо отношение между отстоянията в реалния свят и времето, необходимо да се измине това отстояние в извънпространството.

Има обаче приближения и еквиваленти. С помощта на съответните компютърни програми човек може да планира серия от трансформации, които ще го отведат през извънпространството по псевдогеодезични линии, съответстващи на същински вектори в реалното пространство, към предварително избраната цел. Това поне доказват основните уравнения на извънпространственото пътуване, а кратките експериментални полети на „Колумб“ и „Ултима Туле“ потвърдиха валидността на тези уравнения.

След като пропътува по-малко от една светлинна година за единадесет земни дни, „Колумб“ успешно премина в айнщайновото пространство, измери точно разстоянието си от началната точка и след

като се върна без проблеми в извънпространствения тунел, измина обратното разстояние до дома за същия период от време. „Ултима Туле“ пое в съвсем различна посока и само след девет дни се озова на малко повече от една светлинна година от Земята. Той също премина успешно в двете посоки между пространствата и пое без затруднения към Земята. Въпреки внезапния скептицизъм на Зиглинде, капитанът предпочита да вярва, че съществуват всички предпоставки „Вотан“ също толкова безпроблемно да промени курса си в извънпространството, за да се насочи към айнщайновите координати на звездата, която са решили да посетят, и след това да напусне тунела, за да прецени обитаемостта на набелязаната планета. Той разбира аргумента ѝ, че съществува някакъв риск при всеки скок и че колкото повече скокове се извършват, толкова по-често ще се излагат на опасност. Но те трябва да открият свят, където биха могли да живеят, а за тази цел е неизбежно да се поемат известни рискове. Зиглинде просто се самонавива. Капитанът не съжалява, че е отхвърлил възражението ѝ срещу планирания скок.

Капитанът, по силата на поста си, ръководи екипа, който ще изчисли и осъществи тази маневра. Но той не е специалист по тези въпроси и истинската работа ще се извърши от петима други членове на екипажа. Рой и Зиглинде ще работят по математическите аспекти. Пако е главният навигатор. Джулия програмира и управлява звездната тяга, Хайнц, корабният конструктор, е основният координатор на групата, който познава специалностите на другите четирима — той ще бъде връзката, главният комуникатор, истинският капитан на начинанието.

Първата сбирка на групата е по-скоро опознавателна, отколкото работна. Хеспър също идва. Той им показва къде, по законите на нормалното пространство, се намира звездата на Планета А, според поредицата от корелации, които е извършил. След като той си тръгва, следват подробни консултации със звездни карти и навигационния дневник на кораба. Ще има още много такива консултации, преди да направят скока. В крайна сметка, истинската работа по преминаването ще бъде извършена от мощнния компютър на звездната тяга, но колкото и интелигентен да е той, неговата интелигентност не надвишава тази на създателите му. Способността му да компенсира погрешни инструкции е ограничена. Те трябва много точно да решат какво искат

да направят, преди да прехвърлят отговорността на корабния компютър. Или поне толкова точно, колкото им е по силите. А после да се молят. Но на кого? И с каква надежда, че молитвите им ще бъдат чути?

* * *

Избухването на Зиглинде е знак за капитана, че сбирката е продължила твърде дълго. Задържа ги само още няколко минути, колкото да обобщи свършеното през деня и да гласуват, така че да впише единодушието им в корабния дневник. После ги разпуска.

Зиглинде си тръгва първа, няма и секунда след като е обявен краят на сбирката, излиза от стаята, без да каже и дума, с неустрашимата стъпка на валкирия. Лошо са й избрали името, мисли си капитанът, трябало е да я кръстят Брунхилде, а не Зиглинде. Пако и Рой си тръгват заедно, хващат се под ръка на път към салона заillionата им игра на го. Джулия пристъпва бавно след тях.

Само Хайнц остава с капитана. Стои пред него, като се полюява леко на пети.

— Това не те ли тревожи? — пита след малко той.

Капитанът вдига поглед.

— Кое?

— Хипотезата на Зиглинде. За двигателна повреда.

— Не. Ни най-малко. Трябва ли?

Хайнц се усмихва странно, сякаш разтягането на устните крие истинската му усмивка.

— Този двигател ще ни отнесе от единия край на галактиката до другия, хиляда пъти ще ни пренася между двете пространства без никакъв проблем. Това ти го гарантирам.

Погледите им се срещат за миг. Капитанът се вглежда изпитателно в очите на другия мъж. Винаги е трудно да се каже дали Хайнц е откровен. Очите му са сини като на капитана, но много по-играви и със съвсем различен нюанс на синьото — меко небесносиньо, съвсем различно от пронизващо леденосините ириси на капитана. И двамата са със светла северняшка коса, но и там има разлика. Косата на Хайнц е гъста, на вълни и с цвят на старо злато, а тази на капитана е

остра, права и почти сребриста, не от възрастта, а просто от липса на пигмент. Те някак странно си приличат и в същото време са различни и в други отношения. Капитанът не смята Хайнц за свой приятел в нито един смисъл на понятието — ако можеше да си позволи да има приятели, което открай време представляваше трудност за него, Хайнц най-вероятно не би бил един от тях. Но все пак съществува известна доза уважение и доверие помежду им.

След кратко мълчание капитанът казва:

- Има ли нещо друго, което искаш да mi кажеш?
- По-скоро да те попитам.
- Питай, тогава.
- Чудех се дали няма някакъв проблем, свързан с Ноел.

Капитанът полага сериозни усилия да запази изражението си непроменено.

- Проблем? Какъв проблем?
- Напоследък mi се струва под необичайно голям стрес.
- Тя е сложен човек в сложна ситуация.
- Което важи за всички ни — спокойно отвръща Хайнц. — И все пак през последните дни mi се струва някак променена. Винаги е излъчвала ведрост — святост, ако mi позволиш да използвам тази дума. Вече не я долавям. Промяната се яви, струва mi се, долу-горе по времето, когато започна да играе го с нас. Лицето ѝ е изопнато през цялото време. Движенията ѝ са крайно напрегнати. Играе с някаква странна концентрация, от която ме побиват тръпки. И непрекъснато печели.

— А на теб ти е неприятно, че побеждава?

— Неприятно mi е, че тя държи толкова много на това. Рой също печелеше постоянно, но това беше просто защото е много добър играч и няма как да не победи. Ноел играе го, сякаш животът ѝ зависи от това.

— Може би наистина зависи — казва капитанът.

Сянка на раздразнение се мярва в израза на Хайнц при поредното изпълзване на капитана от отговор. Да повтаря думите на събеседника си, е характерен речеви подход за него — сякаш се включва на автоматичен режим, един вид подсъзнателно обмисляне — и повечето хора са свикнали с това. Досега и Хайнц не е давал знак, че се дразни.

Той казва:

— Имам предвид, капитане, че според мен тя е на крачка от някакъв срив, и реших, че е важно да ти обърна внимание на това.

— Благодаря ти.

— Ноел е подложена на по-голям стрес и е по-крехка от всички нас. Не ми се иска да пострада.

— Нито на мен, Хайнц. Уверявам те.

Следва неудобно мълчание. Най-накрая Хайнц го нарушава:

— Ако е възможно да се разбере какво я притеснява и да ѝ се предложи каквато там утеша би била от полза...

— Оценявам загрижеността ти — с каменно изражение го прекъсва капитанът. — Моля те да ми повярваш, когато казвам, че за мен Ноел е един от най-важните членове на експедицията и че правя всичко по силите си да поддържам спокойствието ѝ.

— Всичко?

— Всичко — изрича капитанът по начин, който несъмнено показва, че разговорът е приключен.

* * *

Ноел сънува, че слепотата е вдигната от очите ѝ. Обгражда я внезапна светлина, феноменални бели каскади от трептящо сияние и тя отваря очи, сяда в леглото, оглежда се с почуда и страхопочитание и си казва — това е маса, това е стол, ето така изглеждат статуетките ми, такава е черупката на морския ми таралеж. Изумена е от красотата на всичко в стаята си. Става и тръгва напред, отначало се препъва и протяга слепешката ръце, после като по магия възвръща равновесието си, учи се как да ходи по този нов начин, да преценява местоположението на нещата не по ехото и въздушните потоци, а чрез простичкото чудо да използва очите си. Залива я информация. Тръгва из стаята си, взема разни неща, гали ги, сравнява усещането за формите с действителния им вид, свързва познатия от докосване облик на предметите с новата информация, получена чрез възстановеното ѝ като по чудо допълнително сетиво. После излиза от каютата си и тръгва по коридорите на кораба, откривайки лицата на своите спътници. Интуитивно разпознава всеки един. Ти си Рой, ти си

Силвия, ти си Хайнц, ти си капитанът. Колкото и да е изненадващо, те в голяма степен изглеждат точно така, както си ги е представяла — Рой е пълен и румен, Силвия е крехка, капитанът е слаб и напрегнат, Хайнц е красив и непрекъснато се усмихва и така нататък, и така нататък, Елиът и Маркъс, и Чанг, и Джулия, и Хеспър, и Джована, и останалите, всички отговарят на очакванията й. Всички са красиви. Отива при прозореца, за който всички говорят, онзи, през който се вижда извънпространството, и плъзва поглед по сивотата, за която е чувала толкова много. Да, да, гледката през илюминатора е точно такава, каквато я описват — цял космос от чудеса, вълшебство от сложни пулсиращи тонове, слой върху слой пламенни вибрации, плискащи се навън към ръба на безграничната вселена. Нищо и всичко за гледане. Цял час стои тя пред плътните изблици на трептящи енергии, отдава им се и ги попива, и после, после, когато върховният миг на просветление, към който се е приближавала през този един час, я връхлита, тя осъзнава, че нещо не е наред. Ивон не е с нея. Ноел протяга ума си и не открива Ивон. Още веднъж. Не. Няма контакт. Не я открива. Незнайно как е разменила особената си дарба за нищожната способност да вижда.

Ивон? Ивон?

Нищо. Къде е Ивон?

Ивон не е с нея. Това е само сън, казва си Ноел, и тя скоро ще се събуди. Но не може да се събуди. Крещи ужасено. После най-сетне усеща Ивон. „Няма нищо — шепне Ивон през безмерната пропаст от пространство и време. — Тук съм, мила, тук съм, тук съм, точно както винаги съм била и ще бъда“ — достига я тихият глас на Ивон, издигнал се от дълбокия водовъртеж на невидими слънца. Да. Всичко е наред. Ноел отново усеща познатата близост. Ивон е там, до нея. Ноел прегръща разтреперана сестра си. Поглежда я. Вижда я за пръв път.

„Мога да виждам, Ивон! Мога да виждам!“

Ноел се сеща, че в първоначалния възторг от неочекваното прогледдане съвсем е забравила да погледне себе се, докато е тичала насам-натам, за да види всичко и всички. Просто не се е сетила. Огледалата никога не са били част от нейния свят. Но сега поглежда Ивон, което, разбира се, е все едно да погледне себе си — Ивон е красива, косата ѝ е тъмна, лъскава и като от коприна, лицето ѝ е гладко и издължено, чертите ѝ са изящни, очите ѝ — слепите ѝ очи! — са

живи и искрящи. Ноел казва на Ивон колко е красива, а Ивон се усмихва и кима, после двете се разсмиват и се прегръщат здраво, сетне се разплакват от щастие и обич, от едната радост, че са заедно, а после Ноел се събужда и, разбира се, светът около нея е тъмен както винаги.

* * *

Хайнц си тръгва най-после. Най-после.

Съществуват упражнения, които капитанът е усвоил в Лофотен, духовни умения, създадени така, че да възстановяват и поддържат спокойствието. Той се възползва от тях сега, диша бавно и дълбоко, изпълнява предписанията стъпка по стъпка. А после още веднъж.

Разговорът с Хайнц му се е сторил безкраен и дълбоко смущаващ и е оставил у него утайка на силно раздразнение, дотолкова, доколкото неговата фундаментално контролирана и уравновесена природа би позволила. Какво си мисли Хайнц, че капитанът не е забелязал тревожното състояние на Ноел, ли? Или че не му пuka? Което значи, че Хайнц не знае нищо за появилите се насконо проблеми в комуникацията между двете сестри. Не му е и работа да знае. Но капитанът е наясно; капитанът съзнава наличието на проблем; капитанът не се нуждае от помощта на Хайнц, за да разбере, че важен член на експедицията преживява тежък момент. А и във всеки случай, какво според Хайнц би могъл да направи капитанът по въпроса? Има ли нещо наум и ако е така, защо не го е изрекъл на глас? Онази негова ужасна, хитра усмивчица, която сякаш ти нашепва, че Хайнц премълчава нещо, което би ти било много полезно, стига той да си направи труда да те посвети в тайната. Не е трудно да решиш, че зад тази усмивка се крие по-малко, отколкото изглежда. Но дали е така?

Капитанът се пита дали всички на борда, един по един, няма да преминат през никаква влудяваща трансформация към по-лошо. Ето че Ноел губи способността да се свързва със сестра си; безцеремонната и откровена до болка Зиглинде обезпокоително се втурва да оспорва валидността на теоремите, в чието извеждане сама е участвала; а сега лекомисленият и egoцентричен Хайнц изведнъж решава, че е необходимо да разяснява на капитана собствените му отговорности. Какво ще последва? Какво ще последва, чуди се той.

Внезапният изблик на похвална услужливост от страна на Хайнц дразни капитана най-вече защото го е забавил за един терапевтичен сеанс, от който има силна нужда. Джулия го чака на тайното им място за срещи в едно тъмно ъгълче на товарната палуба.

Джулия и капитанът са любовници. Любовници са от третата седмица на пътуването, след като тя се отърси от кратката си и неудовлетворителна забежка с Пако. Досега, поне доколкото на него му е известно, никой освен тях двамата не подозира за отношенията им и той предпочита това да си остане така. Сред хората на „Вотан“ капитанът си е спечелил име на аскет, на човек, който спазва сюрова монашеска дисциплина, и, с право или не, той е стигнал до заключението, че това засилва авторитета му.

Истината е, че капитанът изпитва физическо желание не по-рядко от всеки друг на борда и редовно прави необходимото по въпроса, като всеки здравомислещ човек. Но го прави тайно. Доставя му удоволствие и лека насмешка мисълта, че е съумял да запази в тайна личния си живот въпреки условията на кораба, който е като същински аквариум за златни риби. Понякога му се струва, че извършва грех от гордост, като оставя другите да го мислят за по-голям аскет, отколкото е. Най-малкото, в действията му има нещо лицемерно, дава си сметка той. Само че още в началото на пътуването е изbral тази линия на потайно поведение и сега му се струва твърде късно да го променя. Нито пък иска да го променя, всъщност.

Така че тръгва за пореден път по коридора към асансьора, спуска се до долните нива, движи се с обичайната си котешка грация през препятствията от струпани как да е вещи и оборудване, после притиска длан към идентификационната платка, която дава достъп до най-дълбоките товарни отсеки, и прекрачва през отворилия се люк в тайнния свят на най-ценния товар, който корабът носи през галактиката — банката с генетичен материал.

Малцина имат достъп до този участък. Чанг има — той се грижи за колекцията от оплодени и неоплодени репродуктивни клетки, — също и Силвия, другият им специалист по генетика. Но още много време ще мине, преди раждането на деца на борда на кораба да дойде на дневен ред, така че нито един от двамата няма причина да слизат често тук. Майкъл, чиято основна задача е поддръжката на всички вътрешни механични функции на кораба, също може да идва в тази

част на „Вотан“ без специално разрешение от капитана. И още двама или трима. Но през повечето време неродените, а и в по-голямата си част още незаченати бъдещи колонисти на все още неоткритата нова Земя спят спокойно в стазата на замразените си клетки, необезпокоявани от обитателите на горните нива.

Джулия не е сред малцината, упълномощени да слизат тук. Нейната задача е да се грижи за функционирането на звездната тяга, а нито един от механизмите на този сложен двигател не се намира в съседство с генната банка. Капитанът е включил отпечатъка от дланта ѝ към списъка на имашите достъп до тази част на кораба по изцяло лични причини. Предоставил ѝ е възможността да влиза през този люк, защото почти никой друг я няма, което прави мястото идеално за тайните им срещи. Вероятността някой да ги свари тук е много малка. А дори и да ги сварят, кого ли го е грижа, че капитанът нелегално е разрешил на любовницата си да идва тук с него? Подозира, че дребната му простишка би се приела просто като окуражителен знак, че все пак и той е човек.

Мястото е тъмно, осветено само от автоматичните фотоклетки по тавана, които оживяват, когато ги наближи, и отново угасват, когато се отдалечи на няколко крачки. Вляво и вдясно са шкафовете, в които се съхраняват зародишните клетки. Според предварителния план на пътуването, през първата година не се предвиждат раждания на борда на кораба. После, ако бъде сметнато за необходимо в зависимост от местоположението им и наличието на потенциалните светове-колонии, които ще открият, ако въобще открият такива, ражданията ще бъдат разрешени на двойки от състава на екипажа, които имат интерес към отглеждането на деца. Корабът може да поеме още максимум петдесет пасажери, които да се родят по пътя. След като тази бройка бъде достигната, ражданията ще бъдат прекратени, докато не бъде създадена колония. Дотогава запасът от яйцеклетки и сперматозоиди следва да остане недокоснат в охладителите. Някакви си двайсет и пет двойки, без значение колко пъти се прегрупират партньорите, не биха могли да осигурят необходимото генетично разнообразие за заселването на цял нов свят. Но хилядите яйцеклетки и милиардите сперматозоиди на склад щяха да са на разположение, появеше ли се веднъж колонията.

Една-единствена слаба светлинна осветява любовното гнездо на капитана — осигурителна капсула с форма на яйце, голяма точно колкото двама души с нормален ръст да се прегърнат, разделя един от секторите с хладилни шкафове от прилежащите му устройства, следящи жизнените показатели. Капитанът надниква в яйцето — Джулия е там, опънала се е небрежно с ръце зад тила и кръстосани глезени. Дрехите ѝ са сгънати в коридорчето отвън — в малката осигурителна капсула няма място за разсьблиchanе.

— Проблем ли имаше? — пита тя.

— Хайнц — казва капитанът, докато се измъква бързо от туниката и панталоните си. — Решил беше, че има нещо, за което следва да ме уведоми, и остана след сбирката да ми го каже. Надълго и нашироко.

— Нещо сериозно ли?

— Нещо, което и без друго знаех — отвръща той.

Вече е гол. Тя го вика с ръка и капитанът пропълзява до нея. Джулия изсъсква от удоволствие, когато той се притиска до хладното ѝ, атлетично тяло. Има фигура на спринтьор — с плосък корем, стегнат задник и нито грам излишна плът. Бедрата ѝ са дълги и стройни, ръцете — изваяни и силни, с леко изпъкнали като въжета вени по дължина. Плува по един час всеки ден в малкия басейн на физкултурния салон. От време на време капитанът отива да поплува с нея и макар тялото му да е атлетично като нейното, заякоало след годините на редовни физически натоварвания в Лофотен, той неизменно се задъхва след петдесетина дължини, докато Джулия продължава да плува, без за миг да наруши ритъма си точно един час, а след това излиза от водата свежа, сякаш някой друг е подложил тялото си на огромното натоварване.

Сношенията им също приличат на атлетически упражнения — безстрастни гмурвания в страсти, премерено и контролирано изразходване на еротична енергия, неусложнено от чувства. Джулия лесно се възбужда, но бавно стига до кулминацията и двамата са си създали ритуал от прегръдки, които постепенно преминават в бавен, еднообразен, полюшващ ритъм, който продължава сякаш безкрайно, все едно преплават дължини на басейна. Сношенията им наподобяват приятна среща за раздумка, която постепенно преминава през серия от почти недоловими промени в темпото, всяка маркираща поредния етап

в приближаването на Джулия към върха, после настъпва моментът, когато капитанът долавя познатите финални сигнали, изпращани му от тялото ѝ — тихи накъсани стонове, капчици пот по раменете, — при което се пришпорва напред към последните трескави тласъци, като следи във всеки един миг нейните послания, и най-накрая, във върховния момент, сам се отърсва от железния си самоконтрол.

Капитанът знае, че онова, което правят двамата с Джулия, няма нищо общо с любовта, знае също, че дориексът заради самияекс може да бъде значително по-удовлетворяващ. Но всичко това му е безразлично. Любовта не е маловажна за него, но не държи да я открие точно сега, а макар физическото удовлетворение, което намира в прегръдките на Джулия, да не се вмества в някакви там стандарти за теоретично съвършенство, отлично изпълнява друга функция — да го поддържа във форма, да се грижи за душевното му равновесие, така че да върши административните си задължения добре, а само това е от значение в момента.

Дошъл е редът на познатите му забързани стонове. Пръстите му регистрират първия изблик на предоргазмена пот по горната част на гърба ѝ.

Само че този път се случва нещо любопитно. Обикновено, когато двамата с Джулия правятекс и са стигнали до този етап на събитието, той винаги се срива в някакво подобно на транс състояние, което не му позволява да говори и дори да мисли. Мозъкът му е завладян от онази особена, трептяща празнота, която се е научил да постига през годините в Лофотенския манастир — същата празнота, която вижда, когато погледне през илюминатора къмвибриращото нищо на извънпространствения тунел около кораба. Стигне ли веднъж до тази точка, всичките му мисловни процеси биват временно прекратени, освен елементарните, които отговарят за механиката на самия любовен акт.

Днес обаче нещата са различни. Днес, когато достига до точката на празнота и подхваща трескавата езда към споделената кулминация, образът на Ноел внезапно изниква в главата му.

Вижда лицето ѝ да трепти пред него, сякаш увиснало във въздуха — тъмните ѝ, ясни, слепи очи, изящния нос, малката уста и нежно издължената брадичка. Има чувството, че тя е тук, в капсулата заедно с тях, носи се недалеч от носа му, гледа ги, гледа ги с някакво сериозно,

детинско любопитство. Това видение го изхвърля рязко от транса му. В този най-неподходящ момент го залива порой от странни и противоречиви емоции — срам и страст, вина и радост. Усеща как кожата му пламва смутено при това притеснително нахлуване във финала на сексуалния акт и е сигурен, че внезапното му смущение трябва да е повече от очевидно за партньорката му. Но дори и да е забелязала нещо необичайно, Джулия с нищо не го показва, продължава да се движи ритмично под него, със затворени очи, устните — изтеглени назад в застинала като гримаса усмивка, хълбоците ѝ посрещат ентузиазирано равномерно нарастващите ритмични удари, които я приближават към целта ѝ.

* * *

Вече са приключили, с предварителната подготовка и са готови да променят траекторията на звездния кораб така, че да ги заведе при Хеспъровата Планета А.

Останалото е в ръцете на математиката. Конвенционалната навигация е принципно невъзможна за звездния кораб, който се движи през пространство, където не важат теориите нито на Айнщайн, нито на Евклид. Корабът, колкото реален и материален да се вижда на реалните и материалните му пътници, на този етап не е нищо повече от поток от вероятности, хайзенбергова единица в най-добрия случай, и изобщо не е „реален“, доколкото не се подчинява на нютоновите закони за действието и противодействието или на някой друг от класическите принципи на небесната механика. Промяната в курса му трябва да се извърши посредством еквиваленти и локационни заместители, а не чрез прилагане на действителен термодинамичен тласък в даден пространствен вектор. Нужна им е по-скоро промяна в значите на група уравнения, отколкото промяна в посоката на ускорение чрез прилагане на физическа енергия.

Така че основната работа се пада на Рой и Зиглинде, които, вземайки предвид информацията на Хеспър и изчисленията на Пако за предполагаемата позиция на „Вотан“ в айнщайновото пространство, трябва да изчислят съответните извънпространствени еквиваленти. След това Пако превръща техните резултати в навигационни

координати, които трябва да преместят кораба от „тук“ до „там“, и ги предава на Джулия, а тя — съвместно с Хайнц — задава необходимите промени в компютъра на звездната тяга. От своя страна компютърът изработва симулация на плана за полета, която онагледява необходимия курс и вероятните последици от осъществяването му. Последната дума принадлежи на капитана, който носи окончателната отговорност за успеха на тези маневри. Той преглежда симулацията и дава одобрението си, след което управляващият тягата компютър привежда промените в действие.

Всичко това, с изключение на последното, е направено.

Капитанът не си приписва никакви експертни познания по извънпространствени пътувания. Уменията му са в други сфери. Така че по-скоро по силата на вярата, отколкото чрез друг интелектуален процес, той си позволява да обяви, след като Джулия и Хайнц са му показали симулационните диаграми:

— Е, склонен съм да ги одобря, щом вие ги одобрявате.

Какво друго би могъл да каже? Съгласието му, както добре съзнава, си е чиста формалност. Скокът трябва да бъде направен — това вече е решено. И не му остава друго, освен да приеме, че Джулия и Хайнц са си свършили работата добре. Както и всички останали преди тях. Тези калкулации той не ги разбира и знае, че всъщност няма право на мнение. На този етап на операцията може само да каже „да“. Ако по този начин дава съгласието си за нещо, което ще доведе до катастрофа, ами, така да е — Джулия, Хайнц, Пако, Рой и Зиглинде ще пострадат от катастрофата заедно с всички останали, включително и самият той. Не е по силите му да направи на свой ред изчисленията и да внесе корекции в предложените от Джулия и Хайнц числа.

— Когато направим промените в курса — казва той, — ще разберем ли, че нещо се случва, и ако е така, какво да очакваме?

— Нищо няма да усетим — обяснява му Джулия. — Нищо, което да доловим със сетивата си, във всеки случай. Не мисли за предстоящото като за ефекта при ускорение. Нито като за някакво друго познато ти физично явление, което си в състояние да проумееш.

— А ти ще можеш ли да го проумееш? — пита той.

— Не в смисъла, в който ти задаваш въпроса — отговаря му Джулия. — Аз няма да го проумея, нито ти, може би дори Зиглинде и

Рой няма да успеят. Не се налага да го проумяваме. Трябва само да проработи.

— И ще проработи.

— Да. Да.

Ами, добре тогава, да проработи. Капитанът праща да повикат Ноел.

— Време е да уведомим Земята за промяната в курса — казва й той. — Ще пренасочим кораба към звездата на Планета А малко по-късно днес. Първата ни наблюдателна планетарна мисия започва.

Ноел кимва сериозно.

— Хората у дома ще бъдат много развлечени от такава вест, сигурна съм. — Казва го по възможно най-безизразния начин, сякаш чете текст, който вижда за пръв път, и четенето не ѝ се удава особено.

Последните му няколко срещи с Ноел са трудни за него. Онази странна история, когато лицето ѝ беше изникнало пред очите му в най-неподходящия момент на съвкуплението му с Джулия, все още не му излизаше от ума, когато за пръв път след това се срещна лице в лице с истинската Ноел, и тя изглежда бе успяла да долови следи от неудобството му — по телесната му миризма, може би, по някаква нотка в гласа му, — защото веднага бе казала: „Нешто не е наред ли, капитане?“ Което той се бе постарал да отрече убедително. Но тя знаеше. Знаеше. Никога не пропускаше нюансите. Понякога беше трудно да отхвърлиш съмнението, че наистина може да прочете мислите на всеки, а не само на сестра си. Едва ли, всъщност. Най-вероятно просто слухът и обонянието ѝ са изключително развити, за да компенсират липсващото сетиво, както често се случва при слепите хора. Въпреки това съмнението оставаше. Неприятно му беше, че го допуска дори, но му беше трудно да го отхвърли напълно. А мисълта, че за нея умът му е като отворена книга, му беше омразна, нетърпимо бе, че Ноел може да прочете там всичките му внимателно потиснати и погребани страхове, egoизъм, лицемерие и, да, срамна похот — изложени на показ, разявящащи се като знамена на вятъра.

Напрежението между тях не се беше разсеяло и през следващите дни. Незнайно защо се чувстваше неудобно да остава насаме с нея, а тя пък се притесняваше от неговото смущение, това пък тревожеше него и така двамата се завъртяха в порочен кръг, прехвърляйки си топката, и

чувствата им се отразяваха едни в други като образ, уловен между две огледала. Само че никой от тях не бе изрекъл и дума по въпроса.

— Смяташ ли, че ще можеш да предадеш съобщението сега? —
пита капитанът.

— Мога да опитам, да — отвръща Ноел с известно колебание.

Смущенията се влошават с всеки изминал ден. Нито Ноел, нито Ивон могат да обяснят какво става. По липса на по-добро обяснение Ноел се е вкопчила в аналогията със слънчевите петна, макар да не е убедена в правотата ѝ. Сестрите все още успяват да установят контакт по два пъти на ден, но това изисква все по-голямо усилие, защото почти всяко изречение трябва да се повтаря по два или три пъти, а цели параграфи въобще не успяват да преминат. Ноел изглежда уморена, дори измъчена. Единственото нещо, което малко я освежава или поне отклонява вниманието ѝ от проблема, са игрите на го. Станала е истински майстор, победи дори шампиона Рой с две камъчета разлика. Макар все още да губи от време на време, играта ѝ неизменно се отличава с изключителна оригиналност по своя замисъл и замах. Когато не играе, обикновено е вгълбена в себе си, точно както в момента — стои пред капитана в кабинета му, главата ѝ е наведена, раменете — прегърбени, ръцете са отпуснати вяло, а слепите ѝ очи вече не се опитват да срещнат неговите. Във всяко отношение се е отдалечила от заобикалящия я свят много повече, отколкото е била до началото на комуникационната криза.

Тази задълбочаваща се самота сигурно е ужасна за нея. Капитанът често копнее да ѝ даде някакъв вид утеша, която да замести все по-изтъняващата връзка със сестра ѝ — да я вземе в ръцете си, да я притисне до себе си, така че Ноел да усети простичката радост от съпричастието на друго човешко същество. Но не се осмелява. Бои се да не я обиди или да я уплаши, може би. Бои се и от друго — от собствените си чувства, напиращи, макар и все още в зародиш. Няма представа докъде могат да стигнат нещата, отпусне ли им веднъж юздите, затова го е страх дори да започне.

Класическата красота на Ноел вече не му се струва толкова мраморна. Започнал е, от онзи път, когато образът ѝ се беше натрапил на интимността му с Джулия, да признава пред себе си наличието на нещо толкова просто като физическо желание към Ноел. Защо иначе би се появила в мислите му в онзи момент, ако някакви скрити чувства,

чувства, до които самият той не е имал достъп досега, не са започвали да си проправят път към повърхността?

Но той се държи на разстояние. Не смее да я докосне. Не смее.

— Кажи им — продължава той, — че пътуването през извънпространството ще отнеме приблизително четири и половина корабни месеца, след което...

— Почакай. Много бързо говориш.

— Извинявай.

Тя сякаш трепери. Някаква част от ума й, знае той, е свързана с жена, която е на практика нейно идентично копие и понастоящем се намира на двайсетина светлинни години разстояние, макар да изглежда, че вниманието ѝ насочено към него. Кой е по-реален за нея — еднояйчната ѝ близначка на Земята или странният, раздразнителен, притеснен мъж, който стои на метър и половина от нея в тази каюта на борда на звездния кораб?

— Пътуването през извънпространството — повтаря той и чака.

— Да.

— Ще отнеме приблизително четири и половина корабни месеца...

— Да. Дотук добре.

— След което „Вотан“ ще е достигнал околността на...

— Чакай. Моля те.

Едва забележима вълна на нещо не много различно от болка преминава по лицето ѝ. Това я наранява, тази неяснота, усилието да поддържа отслабващата връзка с Ивон. Капитанът свива юмруци до болка. Чака. Чака.

— Продължавай — казва Ноел. — Сега.

— Ще е достигнал околността на звездата от тип G, която...

— Чакай. Съжалявам. Днес е зле.

Той чака.

Най-после успяват да изпратят съобщението до край. Ноел сякаш всеки миг ще се разплаче. Дишането ѝ е накъсано. Смуглата ѝ, сияйна кожа е станала някак призрачно бледа. Но само след миг успява да се усмихне.

— Ивон казва, че веднага ще съобщи новината на всички. Казва, че звучи чудесно. Пожелава ни целия късмет на света. Не. На вселената.

* * *

И наистина, при следващото предаване Ноел научава от Ивон, че новината за проучвателната мисия на Планета А е породила огромно вълнение навсякъде по Земята. Реакцията на новината е надхвърлила всички очаквания, довела е до един вид повсеместно опиянение, трескава всеобща възбуда, каквато спокойните обитатели на Земята не са изпитвали от векове. Все едно пътешествениците са съобщили не за обикновена проучвателна мисия, а че на практика са открили обитаема нова Земя. Ивон казва, че настоявали за още подробности — описание на климата, топографията и всякакви географски детайли на новата планета, предположения за вероятната ѝ флора и фауна.

Капитанът е доволен, че новината от „Вотан“ оказва благотворен психологически ефект върху гражданите на родния свят. Но също така знае, че трябва да изясни реалната ситуация, при това бързо, преди нереалистичните очаквания да се загнездят толкова дълбоко в общественото съзнание, та хората трудно да се справят с възможното, дори твърде вероятно разочарование, което ги чака.

— Кажи им — инструктира той Ноел, — че е твърде рано да подготвят фойерверките. Че това най-вероятно е едва първият от много светове, които ще проучим, преди да открием такъв, на който можем да се заселим.

Нужен ѝ е повече от час да прати това толкова кратко съобщение. Комуникационните проблеми изглежда се усложняват непрекъснато.

* * *

Хю крепи гладкото си черно камъче за го на върха на широкия си месест пръст, поклаща го сериозно няколко пъти, сякаш се опитва да прецени тежестта на мъничкия полиран диск и казва, без връзка с която и да било от темите, които са дискутирали от сутринта в салона:

— Чудя се дали е решил кои от нас ще се спуснат на самата планета?

— Е, той ще е един от тях, това поне е сигурно — отвръща Леон. Играе с Хю и никак не му върви, така че чака със зле прикрито

нетърпение хода на противника си. — Нали това му е специалността — планетарните проучвания?

Хю изсумтява и поставя с величествен жест камъчето си, което изтраква върху дъската с многозначителен, дори войнствен звук. Едва от скоро се е предал на манията да се играе го, която вече е обхванала почти всички на борда. На практика всички, освен Хеспър, Зиглинде и още двамина, неизменно прекарват по три-четири часа на ден в салон за игри.

Остават само две седмици преди „Вотан“ да достигне по план извънпространствената околност на слънчевата система, в която Планета А играе централна роля, след което трябва да скочи в реалното пространство и да се заеме с истинската проучвателна работа. След две седмици много въпроси най-сетне ще намерят своите отговори, сред които не най-маловажни са дали корабът е пътувал в правилната посока през извънпространството и дали въобще ще успее да се върне в реалния космос. С приближаването на многоочекваната дата, напрежението на борда достига нови висоти.

— Докато трае мандатът му на капитан, не му е позволено да напуска кораба по каквото и да било причини, освен ако не сме достигнали окончателната си цел — обажда се Чанг от другия край на салона. — Пише го в устава на пътуването.

— Годината му почти е изтекла — подхвърля Леон. — Сдаде ли веднъж поста си, ще има пълното право да участва в проучвателната мисия. Бас ловя, че едно от последните му действия като капитан ще е да включи името си в списъка на групата по кацането.

— Защо смяташ, че ще се откаже от поста си, когато годината му изтече? — пита Пако. — Ами ако се кандидатира за втори мандат? Ако питате мен, ще победи. То и кой ли друг би искал такава гадна служба, между другото? А и в правилата няма нищо, което да забранява капитанът да се кандидатира отново, след като му изтече годината.

— Мислиш ли, че е достатъчно жаден за власт, за да се кандидатира за втори мандат? — намесва се Джулия.

— Никой нормален човек не би искал втори мандат — обяснява Й Пако. — Че даже и пръв. Но защо непременно трябва да приемаме за дадено, че той е с ума си? Или който и да било от нас? Кой нормален човек би се съгласил да поеме на това пътешествие?

Хайнц, който играе със Силвия в другия край на салона, казва спокойно:

— Според мен, и през ум не му минава да се кандидатира за още един мандат. Мисля, че определено би предпочел да участва в групата по кацането, а както каза Чанг, един втори мандат би му попречил да го направи. Така че намерението му е да сдаде поста. Въпросът е кого ще изберем на негово място?

Думите му ги стряскат не на шега, сякаш някой е стоварил юмрук по дъските пред тях. Изненадана тишина се възцарява за дълго в салона. Дали спокойният им досега разговор не се превръща в неофициален конгрес за издигане на кандидатури? И ако е така, защо никой не се изказва?

— Какво ще кажеш да изберем теб, Хайнц? — най-накрая проговаря Чанг.

— Не говори глупости. На мен не може да се разчита. Поне не така, както хората трябва да разчитат на един капитан.

— Добре де, кого би предложил тогава?

— Никого не предлагам. Просто повдигнах въпроса. — Хайнц ги оглежда по ред. — Ами ти, Силвия? Една година като капитан... защо не? Нямаш други спешни отговорности на този етап на пътуването. Или ти, Пако? Казваш, че работата е гадна, но ще си като глътка свеж въздух за екипажа след настоящия ни капитан — вроява и безумство от начало до край в противовес на хладната му северняшка резервираност. А защо не и Зиглинде, всъщност? Подозирам, че и сама би издигнала кандидатурата си, ако й подшушнем, че има и най-малкия изглед за успех. — На това всички се засмиват. Зиглинде не е особено популярна сред спътниците си. — Или ти, Хю — казва Хайнц, като се ухилва широко и посочва тромавия, румен уелсец. — От теб би излязъл дяволски добър капитан.

— Не. За нищо на света. Ако приема поста, ще се сблъскам със същия проблем — няма да имам право да участвам в проучвателната мисия на повърхността — напомня им Хю. — А и цялата тази дискусия започна от моя въпрос за състава на екипа по кацането, ако въобще се стигне дотам. Аз, разбира се, възнамерявам да бъда част от него. Така че очевидно не съществува и най-малкият шанс да се оставя да ме предложите за капитан.

— Тогава кого да изберем? — пита някой.

И отново тишина. Общоприемлива кандидатура няма и те всички го знаят. За тези единадесет месеца всички са свикнали с капитанстването на титуляря — той изглежда съвсем подходящ за ролята, тя пък от своя страна добре се вписва в неговата странна, неспокойна напрегнатост. Мнозина бяха изричали на глас надеждата, че той просто ще остане на поста, което би им спестило усилията да избират нов капитан и да измислят достатъчно работа за бившия, така че да е безопасно зает. По тази причина обсъжданията за наближаващия край на мандата му възникват рядко и на големи интервали, а когато все пак се повдигнат, както сега, биват приключени набързо.

Хю казва:

— А сега, ако може да се върнем на въпроса за състава на екипа по кацането...

— Изиграй си камъчето, Хю — изръмжава Леон.

Хю взима със замах един от свободните си пулове и го плясва върху дъската почти без да я поглежда, в резултат на което пленява малка група от камъчетата на Леон, които от известно време явно са били оставени без защита. Леон ахва изненадано. Хю продължава мисълта си, обръщайки се към другите:

— Изследователският екип трябва да се състои, според мен, от трима души, нито повече, нито по-малко. Естествено, не можем да пратим долу само един човек, а двама навсярно ще са твърде малко, за да се справят с евентуалните рискове. От друга страна, не бива да излагаме на риск излишно голям процент от екипажа заради което и да било кацане. Трима изглежда са най-подходящият брой.

— Доста си мислил по това, нали? — кисело вметва Леон.

Хю не му обръща внимание.

— Идеалната изследователска група, по мое виждане, следва да включва един биолог, един планетограф и, разбира се, човек, който да пилотира и да се занимава с евентуалните проблеми по поддръжката на превозното средство, с което ще се придвижва екипът. Капитанът е нашият експерт по извънземна биология, така че е очевидният избор, макар че бихме могли да пратим Джована или дори Елизабет, ако по никаква причина капитанът не може или не иска да отиде. Колкото до планетографа...

— Според мен жени не бива да участват в групата — твърдо казва Пако.

Това неочеквано изказване до такава степен няма връзка с думите на Хю, че той мълква и устата му се отваря и затваря няколко пъти като на риба. Всички обръщат погледи към Пако. Той се усмихва толкова доволно, сякаш току-що е доказал съществуването на четвърти закон на термодинамиката.

В салона има четири жени — Джулия, Инелда, Джована и Силвия. Джулия, Инелда и Джована изглеждат прекалено изумени, за да отговорят. Така че най-накрая проговаря Силвия:

— Браво бе, Пако! Каква прекрасна средновековна идея! Смелите, храбрите рицари тръгват напред, за да проверят дали няма дракони, а дамите си стоят на топло в замъка. Така ли?

Самодоволната усмивка на Пако поувяхва и той я поглежда кисело.

— Въобще нямах предвид това — промърморва той.

— Нямаше, значи?

— Да, нямах. Чисто и просто е въпрос на генетично разнообразие. — В стаята е станало много тихо. Пако се привежда напред и започва да изброява на пръсти аргументите си: — Помислете. На борда имаме двайсет и пет живи утроби, най-грубо казано. Двайсет и пет ходещи банки за яйцеклетки, двайсет и пет потенциални носителки на зародиши. С други думи, сред нас само вие, двайсет и петте жени, можете да дадете старт на следващото поколение, което да засели новата Земя. Както знаете, сперма има повече от достатъчно. Един мъж може да оплоди цяла армия жени, ако е необходимо. Потенциалните майки са малко и едва ли бихме искали да станат още по-малко. Всяка жена на борда представлява незаменими четири процента от всички жени, които ще заведем на новия свят. Всяка от вас е неповторим басейн от генетична информация, ако искате. И инкубатор, който да храни зародиши. Вероятността да загубим дори една от вас при рискована проучвателна мисия е твърде голям риск. Както са казвали древните — *quod erat demonstrandum*, или „онова, което трябваше да се докаже“.

Инелда, Джулия и Джована заговорят едновременно. Но само лекият, ясен глас на Силвия надвишка врявата:

— Ти си идиот, Пако. Една жива утроба повече или по-малко, както чудесно се изрази ти, един инкубатор за зародиши въобще няма да повлияе статистически в дългосрочен план. Шепата мъже и жени на борда на този кораб няма да бъдат съществен фактор за населяването на новата Земя и ти го знаеш. От истинско значение са генетичните банки долу и извънматочните генетични устройства. Имаме варели готови за оплождане яйцеклетки, складирани на сигурно място. Както и много сперма, благодаря ти. Оттам ще дойде генетичното разнообразие на новата Земя, не от нас. Естествено, че не бихме искали да загубим който и да е член на експедицията, но да се твърди, че жените на борда са толкова свещени и незаменими носителки на живот, та е неразумно да бъдат излагани на риск, е глупаво, Пако, направо си е чист идиотизъм!

— Значи ще се пишеш доброволец за първото кацане, така ли? — питай Пако.

— Някой да е питал за доброволци? Бих отишла, ако ме помолят. Разбира се, че бих отишла. Но ти, който се тревожиш толкова много за безценното ни генетично наследство и незаменимите ни инкубатори за износване на зародиши, би могъл за разнообразие да се замислиш доколко е логично да се изложи на риск единият от двамата души на борда, които знаят как се работи с генната ни банка.

— От думите ти се подразбира, че не си склонна да се включиш в екипа — весело заключава Пако. Вече за всички е ясно — по светлинките в очите му и по кривнатата на една страна усмивка, — че просто я предизвиква заради единия майтап.

Силвия е дребна и доста плаха жена, така че ситуацията е необичайна за нея. Стресът, на който я подлага, вече започва да си личи.

— Казах, че бих отишла, ако ме помолят! Но би било идиотско да ме молят. Ти иди, Пако. Теб те бива само за навигатор и донор на сперма. Сам каза, че имаме достатъчно сперма, така че ще минем и без твоята, ако загинеш. А ако планетата се окаже подходяща за заселване, и без това повече няма да ни трябва навигатор.

Джулия и Джована ѝ ръкопляскат. След миг към тях се присъединяват Хайнц и Дейвид. Дори Пако се ухилва.

Хю, който може да бъде изключително търпелив човек, е чакал с изключително търпение. Сега казва упорито, сякаш разменените

между Пако и Силвия реплики въобще не са били изречени:

— Да продължа тогава. Екипът по кацането трябва да бъде съставен от трима души. Капитанът е биологът Маркъс или Инелда ще се заемат с планетографския анализ, предполагам. И, естествено, аз ще управлявам превозното средство, с което ще се придвижваме, и ще имам грижата да го поправя, в случай че изникне проблем. Какво ще кажете?

— По-важно е какво ще каже капитанът — отвръща Хайнц. — Но твоят списък на мен ми звучи добре. Защо още сега не идеш в кабинета му по-надолу по коридора и не го уведомиш, че вече си съставил екипа вместо него?

— Точно това смятам да направя — кима Хю. — Само да си довърша играта.

Поставя следващото си камъче. Леон оглежда тъжно дъската и прави контраход в територията на Хю, но Хю го отблъска с три бързи маневри и камъчетата на Леон се оказват обградени от море в черно. Хайнц и Пако идват да погледат. Леон е един от най-опитните играчи на борда, а Хю още минава за новак, само че този път го размазва със замаха и самочувствието на експерт. Вече играе с безпощадната бързина на страховития Рой, играта му е на невероятно ниво, почти като тази на Ноел, която в последно време е всепризната за неоспорим корабен шампион. Леон изглежда объркан. Прибързва с ходовете си, а Хю всеки път отвръща с някакъв смазващ нов удар. Още две ограждания изникват на дъската — черни камъчета, задушаващи белите. Леон ги гледа известно време, после поклаща глава.

— Предавам се — казва той. — Безнадеждно е.

— Вярно — съгласява се Хю. Протяга ръка на Леон. — Добра игра, докторе. Благодаря ти.

— Пак заповядай — отвръща Леон не особено сърдечно.

— А сега моля да ме извините — казва Хю. — Отивам да говоря с капитана.

Той става. Висок и едър мъж е, с вечно омачкани и зле подбрани дрехи, който ходи с тежката, но сигурна, поклащаща се походка на човек, свикнал да крачи по палубата на водоплаващ съд. На минаване през стаята той спира да потупа на сърчите Пако по гърба, сякаш изразява възхищение от шутовщината му. После пък праща въздушна

целувка на Силвия. След което тръгва по коридора към контролната зала, където обикновено може да бъде намерен капитанът.

Хю и капитанът са стари приятели, доколкото въобще може да се каже, че някой е приятел на капитана. Единствено те двамата сред екипажа са работили заедно и преди да бъдат избрани за пътешествието.

За разлика от капитана, който бе предпочел да си разнообразява живота, като си сменя диаметрално кариерата на всеки десетина години, Хю се беше посветил изцяло, още от най-ранна младост, на планетарните проучвания. Той е роден изследовател. Получил е в наследство някакъв скитнически ген, който е запалил ненаситно любопитство у него, съвсем нетипично за времето, в което се е родил — Хю винаги се е стремил да се движи в посока навън, винаги навън, да скита из просторите на вселената, да види всичко, което може да се види. Най-напред луните и планетите в съседство до Земята, разбира се. Но винаги е имал твърдото намерение да участва в първата междузвездна експедиция, която вече се планираше още преди той да се роди, така че посвети живота си да проектира, строи и изпробва оборудване за проучване на непозната околнна среда. Хю е потомък, както обича да се хвали, на принц Мадок от Уелс, който през дванадесети век се отправил с двеста свои верни последователи на запад през Атлантическия океан и стигнал до непозната земя, където видял много странни неща. После се върнал в Уелс, съbral кандидат-колонисти, заминал пак за онази земя от другата страна на Атлантика и основал колония от богоубоязливи уелси в Новия свят и се заел да покръства ацтеки и други неверници в християнската вяра.

Дали е било така? Разбира се, че е било, твърди Хю. Данни за пътешествието на Мадок можели да се намерят в хрониките на Карадок от Ланкарфен, „История на Камбрия, сега наречена Уелс“, а кой бил той да нарича учения Карадок лъжец? Широко известно било, с готовност казваше Хю, било неоспорим факт, че някои ацтекски думи звучат почти идентично на съответните думи на уелски, както и че индианците на север чак до Големите равнини говорели на чист уелски език, когато по-късните европейски колонизатори пристигнали там. А вярно ли е, че кръвта на Мадок наистина тече във вените на Хю Морган? Кой би могъл да докаже обратното! Няма нито един уелсец, който да не може да проследи родословието си, по един или друг

начин, до великите крале от стари времена, а Мадок е бил един от най-великите крале — в това съмнение нямало.

И така, този весел, румен потомък на Мадок беше напуснал зелената и мирна Земя, за да прекоси в сребърен курсум изгаряните от слънцето равнини на Меркурий, обикалял беше сухата пустош на Марс, рискувал беше дори с разяждащата атмосфера на Венера. Той сам беше проектиран и конструиран екипировката, която го предпазваше, херметизирани и бронирани всъдеходи, юнашките космически скафан드리. Когато приключи с Венера, дойде ред на луните на външните планети. Навън, винаги навън — и именно на юпитеровия Ганимед пътят му се пресече с този на човека, който един ден щеше да стане първият капитан на „Вотан“.

Бяха чували един за друг, разбира се. В онези късни дни земното население беше толкова малобройно, а броят на хората с по-особена душевна настройка като тяхната така нищожен, че едва ли било възможно да не са чували един за друг. Но дори и малък свят като Земята е достатъчно голям, така че двама мъже със скитнически дух да се движат свободно, без да се сблъскат, особено ако периодично прескачат до някоя от съседните планети.

Човекът, който един ден щеше да стане първият капитан на „Вотан“, търсеше живот. Не собствения си живот — него вече беше намерил и знаеше съвсем точно къде се намира центърът му. А живот извън себе си, живот далечен, животът на другите светове. На Меркурий живот нямаше — слънцето го беше стерилизирало през безумно продължителните дни между дългите периоди на ужасна нощ. Скритият релеф на Венера трудно можеше да се проучи подробно, макар да имаше надежда, че някакви организми, любители на изгарящи температури, може да са се развили в атмосфера от въглероден диоксид. А на Марс — суровия, червен, прашен Марс — микрофосили на четири милиона години говореха за древни бактерии и протозои, но нямаше данни да са оставили някакви живи потомци на този негостоприемен свят.

Луните на Юпитер и Сатурн обаче — Йо, Калисто, Япет, Титан, Ганимед...

— Отивам на Ганимед да търся микроби — беше казал човекът, който щеше да стане първият капитан, пет минути след като се беше

запознал с Хю. — Конструирай ми шейна и костюм с протонна защита. И ела с мен.

Двамата бяха много различни. Хю — жизнерадостен, открит и приказлив — с изненада откри, че този затворен, резервиран и въобще несимпатичен човек му допада. Може да е било привличане на противоположности. Те бяха като огледални образи един на друг. И въпреки това искаха едно и също нещо.

Хю беше озадачен от странната комбинация на вятърничавост и задълбоченост в природата на скандинавеца — любопитният епизод с театралната кариера, прекъснала за години научната му дейност например, беше неразбираем за Хю, както и странните средновековни копнежи към някакво трансцендентално съвършенство, които изразяваше понякога и които също се струваха пълна глупост на Хю. Но въпреки всичко това те бързо откриха, че си допадат. И двамата бяха безстрашни, жадни, твърдо решени да търсят неща, които лежат отвъд спокойствието на опитомената цивилизация, в която се бяха родили.

Така че отидоха на Ганимед заедно.

Ганимед е най-голямата от луните на Юпитер, огромна ледена топка, надупчена с кратери след милиони години обстрел откъм космоса, набраздена от изблиците на мощнни вътрешни сили. Някога там е имало атмосфера, която сега лежи в замръзнали купове амоняк и метан. Двамата мъже обикаляха заедно в добре защитената шейна на Хю под зловещо бледата слънчева светлина над полета от калнокафяв лед под огромното око на Юпитер. Огромната планета, която неуморно излъчваше в космоса първична енергия, ги засипваше гневно с протони, но магнитните полета на скафандрите им отразяваха убийствените частици. Можеше ли нещо да живее, да издържа, да се размножава под такива бомбардировки? На теория — може би да. Те обаче не откриха живот на Ганимед, нито на голямата Калисто в съседство. Даже и микроби не откриха. Нищо.

Но вулканичната Йо беше друго нещо. Океан от стопена сяра със замръзнала повърхност; лед от серен диоксид, полепнал като бял скреж по силикатния пейзаж; гейзери, плюещи огнени струи несвързана сяра на петдесет километра височина, които после падаха надолу под формата на сернист сняг, пастелножълт и оранжев със сини оттенъци; и вулкани навсякъде, неизменно активни, които изстрелят

към небето гъсти облаци от отломки със серен диоксид като основен компонент, а те се връщат на повърхността като дъжд от гюлета. Тук, на ношната страна на този гол, активен терен, под черно небе, блещукащо бледо със смъртоносните електрически изливи от огромната, безмилостна магнитосфера на Юпитер, двамата изследователи взеха проби от първия извънземен живот, откриван дотогава — жизнени едноклетъчни организми, чийто строеж се приближаваше най-много до този на бактериите, любители на сярата, ярки алени петънца на фона на жълтия лед, които се разрастват бавно и щастливо по лицето на страховито малкия свят, който те владееха еднолично и абсолютно.

Хю затанцува лудешки и ентузиазирано около тези мънички цветни петна, размахващи високо ръце и крещеще никакви безсмислени тромави срички, които според него бяха на уелски. Спътникът му остана неподвижен, като го наблюдаваше с любопитство.

— Хайде бе, проклет да си — извика Хю. — Танцувай! Танцувай! Да отпразнуваме живота, проклет да си! — После го хвани за ръката и го дръпна след себе си, повеждайки го в неохотен, залитащ танц в чест на великото им откритие.

А после дойде ред на Титан, студения сатурнов Титан, достатъчно голям да задържи атмосферата си, място, където метанова суграшица се сипеше постоянно от мъгливото, водородо-цианидно небе. И тук късметът беше на тяхна страна. По мрачните брегове на въглеводородни езера, под дебел слой слабо блещукащ лименонежълт смог, те се взираха в оранжеви пръски на фона на сив леден щит от амоняк и метан. Тези също бяха живи същества. Осъществяваха се никакви биологически процеси — анаболизъм, катаболизъм, храносмилане, дишане, размножаване, каквото ти душа пожелае. Живи същества, макар и различни от онези на Йо и коренно различни от всичко, което можеше да се срещне на Земята.

Тези два вида живи петънца и досега са единствените форми на извънземен живот, които човечеството е намерило, и двамата души, които са ги открили, сега седят един срещу друг в контролната зала на „Вотан“.

— Говорихме кои ще бъдат включени в екипа по кацането — казва Хю.

— Не е взето решение за екипа по кацането — безизразно отвръща капитанът.

— Можем поне да обсъждаме състава му.

— Можете да правите поне това. Но засега нямаме никаква гаранция, че въобще ще се стигне до кацане на повърхността.

— Ако се стигне — не се предава Хю. — Хайде да приемем поне това, става ли, братле?

— Добре. Та, ако кацнем, какво?

— Ако кацнем — подема Хю, — според мен групата трябва да е от трима души, биолог, планетограф и...

Капитанът го прекъсва:

— Да разбирам ли, че предлагаш кандидатурата си за моя пост, Хю?

Хю клати озадачено глава.

— Това пък откъде ти хрумна?

— Определянето на групата по кацането е мой прерогатив. А ето че ти вече си решил какъв брой ще е най-подходящ, а без съмнение можеш да назовеш поименно и хората, които ще участват. Това е работа на капитана. Добре, щом искаш да бъдеш капитан, Хю, можеш да бъдеш капитан. Ще свикаме общо събрание на екипажа и аз ще те предложа за свой наследник, а после ти ще можеш да избереш когото пожелаеш за групата по кацането на Планета А. В случай че сметнеш кацането за желателно, разбира се.

Хю все още клати глава.

— Не, не, не ме разбра... не се опитвам да... не искам... не бих искал...

— Да бъдеш капитан?

— В никакъв случай. Ни най-малко. И двамата знаем, че капитанът не може да участва в екипа по кацането. Слушай бе, човек, за Бога, не се опитвам да ти узурпирам капитанските прерогативи и съвсем сериозно ти казвам, че не искам да заема мястото ти като капитан за следващата година. Дойдох просто да си поговорим за евентуалния състав на екипа по кацането и...

— Добре — произнася капитанът, толкова спокойно, сякаш обсъждат дали не наближава време за обяд. — Кажи ми тогава кои според теб трябва да слязат на повърхността на планетата.

Хю, смутен и почервенял, казва:

— Ами, ти и аз, естествено. Аз, за да управлявам бъгито, ти — за да проучиш биологическата ситуация. Както и Маркъс или Инелда за общия планетарен анализ. Така екипът е достатъчно голям да свърши работата, но не толкова, че да излагаме на риск неоправдано голям процент от екипажа.

Капитанът кимва. Но не казва нищо. Седи си мълчаливо, неразгадаем както винаги. Може би обмисля как е най-добре да отговори на казаното от Хю; може би просто си седи там, изпразнил мислите си, както се полага на един дзен монах, и чака Хю да се изнерви от мълчанието. И Хю наистина започва да нервничи. Хю смята, че познава този човек по-добре от всички останали на борда, и това сигурно е вярно. Но дори и така, той пак не го познава достатъчно добре. Осьзная, че е преминал някаква непозволена граница, макар да не знае каква е тя.

След дълго мълчание, капитанът проговоря:

— Ти, аз и Маркъс. Или Инелда. Добре. Изброените със сигурност са достатъчно квалифициирани за целта. А кой ще стане следващият капитан? И това ли си измислил?

— Виж, пет пари не давам кой е капитан! Мен ме интересува екипът по кацането! Двамата с теб, братле, както беше на Йо, на Калисто, на Титан!...

— Да. Двамата с теб. И Маркъс или Инелда. За това се разбрахме. Има логика в такъв подбор. Но освен това ще ни трябва и нов капитан. — Усмихва се, но на Хю тази усмивка не му се струва потопла от пейзажите на Калисто или Ганимед. — Според мен, изборът трябва да се проведе незабавно. А, после, след като бъде избран следващият капитан, аз ще определя състава на екипа по кацането като последния си акт на поста и той ще включва имената, които ти предложи. Наистина искаш да отидеш, нали, Хю?

— Стига си ме правил на глупак, ако обичаш. Разбира се, че искам!

— Тогава ми намери нов капитан — казва капитанът.

В Лофотен ме научиха как да се освобождавам от всички прояви на егото и да живея като напълно самостоятелна единица, която не си губи времето с копнеки и амбиции. И в този смисъл да бъда едно по-съвършено същество, което има по-голям шанс да постигне разтварянето на собственото „аз“, което е най-висшата цел на дисциплинирания ум.

Приех учението сериозно, да, наистина го приех. Макар у мен да остана неприятното чувство, че като се опитвам да стана съвършено самостоятелен и необвързан, аз всъщност съм на път да постигна върховното самовъзвеличаване, защото се подготвях да се превърна в бог, а какво е това, ако не самовъзвеличаване? Помня как ми се усмихна моят наставник, когато му казах всичко това. Явно самият той беше изминал същата пътека. Това било, каза той, парадоксът да се стремиш към неустремеността, затворен кръг, капан, и че нямало друг начин да се измъкнеш, освен да минеш право през него. Да вложиш цялата си амбиция с цел да се освободиш от нуждата от амбиции. Да упорстваш напред и все напред към освобождението от игото на целите. Да се подложиш на безмилостна самодисциплина в стремежа си да отхвърлиш желанието задължително да успееш в живота.

Е, така да е, казах си аз. Ти си едно несъвършено същество, което се мъчи да поеме по пътя към съвършенство, и е твърде вероятно да се натъкнеш на някой и друг проблем по този път. Направих всичко по силите си, предвид свойствените ограничения на материала, с който трябваше да работя, и като цяло смяtam, че опитът, натрупан в Лофотен, ме приближи повече от всичко преди до онova, което търся, каквото и да е то. Само че вижте ме сега! Погледнете ме само! Къде отиде прословутата ми самостоятелност? Къде отиде безразличието ми към безплодните и несериозни стремежи?

Искам да бъда в екипа, който ще кацне на Планета А.

Искам го отчаяно. Отчаяно.

Усещам как вълнението се натрупва в мен денем и нощем с приближаването ни към нейното слънце. Усещам го във върховете на пръстите си, в гърлото си, в гърдите си, в топките си. Един нов свят! Търсеният нов свят, както може да се окаже! Ако той се окаже светът, където ще се заселим, то първите, стъпили на него, ще се превърнат в легендарни фигури за идните хилядолетия, в герои, дори в богове. Искам ли далечните ми потомци да мислят за мен като за бог? Явно

искам. О, Лофотен, Лофотен, ти изглеждаш дори по-далечен, отколкото действително си! Всичките онези екзалтирани гмуркания в ледени езера, всичките голи спринтове в снега, всичкото постене, цялата медитация, фокусирането на мислите върху ясната бяла светлина... и ето ме тук, жадуващ за обожествяване, и колко идиотско е всичко това, колко достойно за презрение, колко абсурдно. И в същото време безспорно. Искам да ида там.

Което означава, че трябва да намеря някой, който да заеме мястото ми на капитан. Но кого? Кого? Доброволци няма. Никой не проявява дори слаб интерес. Много ще са доволни, ако просто си остана на поста. Като овце са, всичките, и никой не иска да заеме мястото ми на пастир. Трябваше да помисля за това още когато се съгласих да поема поста за първата година. Може и да съм помислил; може да съм решил, че това ще е поредната ценна възможност да дисциплинирам духа си, да поема отговорността за екипажа и кораба. Може дори да съм имал наум колко много добродетелност ще „придобия“, като се лиша от възможността да участвам в изследователския екип. Определено съм способен на такива безумия. А сега сам паднах в капана си.

Ноел докладва, че трудностите при предаването, с които се сблъскава през посредните седмици, като че ли са намалели след промяната в курса на кораба. Може би нейната теория за „слънчевите петна“ наистина е била вярна и статичният шум в главата й се е дължал на някакъв изцяло локален феномен. Ще видим. Във всеки случай, това е положително развитие, а положителните развития винаги са добре дошли. Тя обаче все още изглежда напрегната и някак странна. Седи половината ден и половината нощ в салона и играе го, сякаш играта е най-важното нещо във вселената, готова е да играе с всеки и неизменно побеждава с невиждана лекота. Каква мистерия е тази жена! На този пълен с особняци кораб тя определено е най-страницата.

Освен ако Пако не е оплескал изчисленията си, сега сме само на няколко дни път от околностите на Планета А. Предвид въпросителните около собственото ми положение, откривам, че донякъде се надявам мястото да е толкова очевидно неподходящо за колонизация, че изследователската мисия да се окаже излишна. Но това е достоен за презрение идиотизъм от моя страна. Шансът е десет

към едно в полза на проучвателната експедиция. Хю със сигурност ще е в екипа. Както и Инелда, струва ми се. И... аз? Това тепърва ще се решава. Силата на страха ми, че може би не ще имам право да сляза долу, е мярка за провала на лофотенското ми обучение, а колкото до нивото ми на тревожност по този въпрос... ами, то е смущаващо високо.

Сега трябва да свикам общо събрание и да проведе избори. И да уредя това, преди да съм се простил и с последните остатъци от самоуважението си, ако въобще са останали такива.

— Според корабния устав капитанът за всяка година може да бъде избран и с просто мнозинство — казва капитанът. — В случай че кандидатите са повече от двама, печели получилият най-много гласове, стига те да са трийсет и три процента от екипажа. Давам думата за предложения по кандидатурите.

Както винаги, когато целият екипаж е свикан на общо събрание, и сега петдесетимата са се събрали в големия централен коридор на най-горната палуба и заобикалят в отворено наполовина ветрило мястото, където стои капитанът. Гърбът му е опрян в преградната стена в задния край на коридора. Там може да застане така, че да е с лице към всички. Очите му се плъзгат ту насам, ту натам, от Леон към Елиът, към Хю, от Джована към Силвия, към Наташа, от Дейвид към Маркъс, към Зена, към Хайнц.

Никой не казва нищо.

Чанг и Рой, Ноел и Елизабет, Пако, Хеспър, Маркъс, Брус, Жан-Клод, Едмънд, Алтея, Лейла, Иможен, Чарлз. Капитанът поглежда в едната посока, после в другата. Вижда само безизразни лица.

— Капитанският пост се овакантява след пет дни — съобщава той, макар че този факт едва ли е новина за тях. — Давам думата за предложения. Моля, кандидатури за капитанския пост през следващата година.

Океан от смутени лица. Мръщения, коси погледи. Тишина. Тишина.

Най-накрая Пако се обажда:

— Предлагам Леон.

— Правя си отвод — казва Леон, още преди Пако да си е довършил изречението. — Не мога да бъда едновременно корабен лекар и капитан.

— Защо да не можеш? — пита капитанът. — Отговорностите на единия пост няма да пречат на другия.

— Да — възразява намусено Леон, — ама на мен ще пречат. Не искам поста. Правя си отвод.

— Добре. Други предложения?

Очите му отново плъзват търсещо през множеството. Инелда, Зиглинде, Джулия, Джована. Майкъл. Селест. Чанг и Елизабет, Хеспър и Маркъс, Пако и Хайнц. Иможен. Зена.

Някой. Който и да е.

Елизабет слага край на друго проточило се мълчание:

— Предлагам теб за втори мандат.

Капитанът затваря очи само за миг.

— Предпочитам да не оставам на поста за втори мандат — тихо казва той.

— Никой не е по-квалифициран за поста от теб.

— Това със сигурност не е така. Със сигурност. Правя си отвод.

— Пак се оглежда, този път почти отчаяно. Никой не казва нищо. Минава му невероятната мисъл, че колегите му са се наговорили, че са решили чрез ината си да го принудят да продължи капитанстването си поради липса на други кандидатури. Няма да им позволи да му сторят това. Няма.

— Е, в такъв случай — подхваща, — аз сам ще назова няколко имена. Нищо в устава не ми забранява да го направя, нали?

Това е неочеквано. Следва размяна на стреснати погледи. Всички изглеждат притеснени. Всичките до един, освен може би Ноел, показват видими признания на страх да не би и тяхното име да е сред назованите.

— Хайнц — казва капитанът. — Предлагам кандидатурата на Хайнц.

Небрежно както винаги, Хайнц се противопоставя:

— О, капитане, знаеш, че това е кофти идея.

— Това отвод ли е?

Хайнц свива рамене.

— Не. Не, нека кандидатурата остане. Какво пък, защо не? Но всеки, който гласува за мен, е луд.

— Има ли други предложения за кандидатури? — пита капитанът. — Ако не постъпят такива, ще закрия процедурата по номинирането. — Оглежда ги изпитателно. Не могат да изберат Хайнц и те със сигурност знаят това — капитанът го е предложил просто за да раздвижи нещата. Ами ако никой не му се притече на помощ сега? Би ли могъл с лека ръка да позволи Хайнц да заеме капитанския пост?

Помощта идва от неочеквана посока. Самият Хайнц, с хитра усмивка:

— Номинирам Джулия.

Безочието му кара мнозина да ахнат. Но всъщност нещо точно такова може да се очаква от Хайнц, мисли си капитанът. Поглежда към

Джулия. Хайнц я е сварил неподготвена. Красивото ѝ лице поруменява внезапно.

— Приемаш ли? — пита я той.

Колкото и да е смутена, тя се поколебава само за миг.

— Приемам, да.

Капитанът усеща прилив на облекчение и нещо, което много прилича на любов, заради стореното от нея.

— Благодаря ти — изрича, като се старае да запази деловия си тон. — Има ли други кандидатури. Или предложение за закриване на процедурата по номинирането?

Пако се обажда, решен да създава проблеми докрай:

— Предлагам Хю.

— Отвод — отсича Хю. После добавя бързо: — Предлагам Пако.

— Копеле — мило проронва Пако и почти всички се засмиват. Не и капитанът обаче, който усеща, че процедурата бързо се изражда във фарс и това никак не му харесва. Плъзва поглед по лицата пред себе си, опитвайки се да сложи край на смеха, който все още се предава нервно из групата. Погледът му се спира на Ноел. Тя единствена е спокойна. Както обикновено стои сама, изражението ѝ — ведро и пасивно, сякаш присъства на това събрание само телом, а умът ѝ е на някоя далечна планета. Може и да е. Като нищо може да се е свързала с Ивон и да предава „на живо“ информация за избора.

— Искаш ли кандидатурата ти да остане? — капитанът пита Пако.

— Ми да. Може даже да гласувам за себе си.

Капитанът потиска гнева си.

— Това означава, че имаме три кандидатури — обявява той с най-тържествения си, официален тон. Знае, че ако станат повече от три, ще е много трудно, а дори и невъзможно единият от кандидатите да получи изискваните от устава тридесет и три процента, равняващи се на седемнадесет гласа. — Предложение за закриване на процедурата, моля.

— Правя предложение за закриване — казва Елизабет.

— Подкрепям предложението — присъединява се Рой.

Ще гласуват, като уведомят корабния компютър за избора си. Докато ги гледа как се редят на опашки пред терминалите, капитанът прави бърза сметка наум. Според него повечето жени ще гласуват за

Джулия, не просто от някаква женска солидарност, а защото нямат доверие на лекомисленото, непочтително поведение на Хайнц и не харесват грубоватите шегички на Пако, който не пропуска да се изяви при всеки важен въпрос, подложен на обсъждане. Сигурно и повечето от мъжете ще разсъждават по този начин. Следователно Джгулия ще бъде новият капитан за следващата година. Това не елошо решение, смята той. Тя е спокоен и решителен човек и определено е способна да се справи с работата. Хайнц, без да иска, му беше направил голяма услуга и капитанът можеше да му бъде единствено благодарен. Благодарен е и на Джгулия, задето не си беше направила отвод, въпреки че и сега е достатъчно натоварена в двигателния отсек. Знае, че го прави заради него. Тя разбира, макар никога да не са говорили за това, колко държи той да се отърве от капитанстването и да слезе на повърхността на Планета А като един от участниците в изследователската мисия.

Гласуването отнема само няколко минути. Капитанът, който гласува последен, дава гласа си за Джгулия.

— Така — казва той и поглежда към решетката, през която ще чуят гласа на корабния компютър. — Да чуем резултатите, моля.

И компютърът им съобщава, че Джгулия е получила пет гласа, Хайнц е получил два, а Пако — един. Останалите четиридесет и двама са гласували въздържали се.

За миг капитанът губи ума и дума. Гласът му е потънал някъде. После лофотенското му обучение успява да поеме управлението и той изрича, почти спокойно:

— Изглежда нямаме необходимото съгласие.

— Какво ще правим сега? — пита Зена. — Пак ли ще гласуваме?

— Би било безполезно — капитанът произнася думите бавно и тежко. Взира се в лицата им, като отново се бори с гнева, който не е в правото си да покаже външно. — Позицията ви е повече от ясна. Никой от вас не желае поста.

— Искаме ти да го поемеш отново! — провиква се Елизабет.

— Да. Да. Това ми е ясно. Благодаря ви. Много ви благодаря.

Някои от тях изглеждат уплашени. Явно гневът му все пак си е проличал.

— Така да бъде — казва той. — Изборът се провали. Ще се подчиня на онова, което явно искате от мен. Ще остана на поста още

една година.

* * *

В тайното им местенце на долната палуба Джулия се опитва да утеши разочарованието му от изборния резултат. Но лофотенските му умения вече са успели да го преведат през кризата и той постепенно се примирява с мисълта, че няма да стъпи на Планета А. Ще има и други светове след този, и някой ден той вече няма да е капитан и ще му бъде позволено да стъпи на тях и да ги изследва. Ако пък това е планетата, на която ще се заселят, той скоро ще я види. И в двата случая няма основателна причина да тъгувва. Така че капитанът с радост приема утехата на гръдта ѝ, на устните ѝ, на бедрата ѝ и на топлото местенце между тях. Но съчувствените ѝ думи отхвърля нежно. Все пак ѝ казва колко го е трогнало съгласието ѝ да поеме капитанската щафета от него, така че той да участва в екипа по кацането. Не споменава обаче за онова толкова близко до любов чувство, връхлетяло го, когато бе приела кандидатурата ѝ да остане. Вече беше осъзнал, че не е било наистина любов, а само топъл изблиг на благодарност. Любовта и благодарността са различни неща — човек не се влюбва в отговор на получена услуга. Джулия му е мила — харесва я и я уважава, много. А онова, което двамата преживяват в тайната си ниша, определено му доставя голямо удоволствие. Но не мисли, че е влюбен в нея, и не иска да усложнява отношенията им с дискусии за илюзорни чувства.

Ноел, колкото и безразлична към всекидневието да изглежда, демонстрира изненадващ усет за значението на изборния резултат и последствията, които ще има той за него.

— Ужасно си разочарован, нали, задето няма да участвуаш в мисията по кацането? — казва тя, когато се срещат на следващата сутрин за редовната връзка със Земята.

— Разочарован — да. Но не чак ужасно разочарован. Много исках да отида. Но ще го преживея някак.

— Много ли ти е неприятно, че ще останеш капитан още един мандат?

— Само доколкото това не ми позволява да напусна кораба — отвръща той. — Самата работа не ми тежи. Приемам я като нещо,

което трябва да свърша, и толкова.

Тя се обръща към него и отново го поглежда право в очите, по особения си начин, който някак зловещо отрича слепотата ѝ.

— Ако някой от другите беше избран за капитан — казва тя, — тогава двамата с теб вече нямаше да се срещаме толкова често. Джулия, Пако или Хайнц щяха да ми диктуват рапортите, които да предавам на Земята.

Това го стряска. Въобще не се е замислял за тази страна на проблема.

— Радвам се, че не стана така. Ти би ми липсвал — продължава тя. — Много ми е приятно да бъда с теб.

Тихичките ѝ думи завихрят буря в душата му. Съдържанието им е твърде простишко, твърде детинско, за да носи някакво по-дълбоко значение. В това той е сигурен или поне му се иска да е сигурен. Казала го е така, сякаш са другарчета и ще съжалява, ако бъде лишена от всекидневната им игра. Само че тя все пак не е дете, нали? Тя е жена, на двадесет и шест години, красива, интелигентна и тайнствена жена. „Много ми е приятно да бъда с теб.“ Да. Да. Простичката, откровена фраза раздвижва нещо в него, нещо смущаващо, бурно и обезпокоително, чиято сила е крайно непропорционална на невинността в думите ѝ. Той се взира в гладкото ѝ широко чело, сякаш там може да прочете какво става в главата ѝ. Но тя е напълно непрозрачна за него, както винаги е била.

Ноел да изслушва докладите от Хайнц... Ноел и Пако...

Някакви връзки прещракват в трескавия ум на капитана и той изведнъж се пита дали Ноел поддържа някаква интимна връзка с човек от екипажа, или всекидневните ѝ срещи с него са най-близкото общуване, което си позволява. Сексуална връзка, емоционална, каквато и да било. Повечето време тя прекарва в каютата си, поне доколкото на него му е известно, с изключение на часовете, когато играе го в салона, когато се храни, къпе или присъства на някакви официални сбирки и така нататък. На кораба не се е чуло нищо за евентуални нейни забежки, дори и най-невинни. Но това едва ли гарантира нещо. Според него, и за двама им с Джулия не се чува нищо на кораба. „Вотан“ е голям — най-големият космически кораб,строен някога, два пъти по-голям от другите — и е пълен с ниши, пролуки, скривалища. Всякакви неща могат да останат незабелязани. Ноел и Пако? Ноел и Хю? Ноел и

Хеспър, за Бога, в стайчето на Хеспър долу, сред стрелкащите се цветни светлини, които тя никога не би могла да види?

Всички тези неканени мисли го изумяват. Внезапно се е изгубил във водовъртеж от глупости.

Ноел не поддържа връзка с никого, казва си той. Не че е твоя работа, така или иначе.

Ноел води абсолютно непорочен живот. Други вероятни алтернативи просто не съществуват. От време на време идва в банята — това всички го правят — и седи без стеснение гола във вдигащия пара басейн, но какво от това? Не флиртува. Не участва във веселяшките циничните закачки, мълчаливите смигания и откритите свалки в банята. Не е ходила в някоя от стаичките в съседство. На борда на кораба тя живее като монахиня. Винаги е живяла така. Дори е твърде вероятно да е още девствена, мисли си капитанът.

Девственица. Чуждо, средновековно понятие. Дори самата дума звучи някак старомодно. Без съмнение все някъде има такива същества — на около дванайсет-тринайсетгодишна възраст например. Но човек просто не се сеща за тях, както не се сеща и за еднорози например.

Каквото и друго да е Ноел, едно е сигурно — че е остров, заобиколен от непристъпен океан. Двете с далечната Ивон са свързани в ненарушим съюз, където никой друг не се допуска. Ако наистина е девствена, то може би девствеността ѝ е задължително условие за проявата на телепатичната ѝ сила. Недокосната, недокосваема. Така че никога не би... никога не е...

„Какво, за Бога, става тук?“

Пълна лудост. Главата му изведнъж е загъмжала от абсурдни пубертетски догадки, подозрения и теории. Държи се точно като поболял се от любов младеж, какъвто никога не е бил. Защо? Защо? Пита се какво точно означава Ноел за него. Определено въздейства силно на въображението му. Това значи ли, че е влюбен в нея? Най-меко казано, странно безразличната ѝ красота му въздейства дълбоко. Иска ли да легне с нея? Ами, легни с нея, тогава, казва си той. Стига тя също да проявява интерес, разбира се. Стига да не е буквально монахинята, за каквато я смята.

Сега капитанът е благодарен за слепотата на Ноел, която ѝ пречи да види как изглежда лицето му, докато всички тези мисли препускат през ума му.

Докато той се мъчи да възстанови равновесието си, тя пита:

— Нещо не е наред ли?

Усеща. Естествено. Не ѝ е необходимо да вижда лицето му. Въоръжена е с множество вродени рецептори, които я захранват с постоянен поток от информация относно ритъма на дишането му, химическия състав на потта му и всички други дребни физиологически предателства за вътрешното му психическо състояние, които един достатъчно внимателен наблюдател биоловил дори без помощта на зрение. Естествено подсилените допълнителни сетива на слепите.

— Просто си мислех — отговаря той, вярно, макар и непълно, — че и на мен биха ми липсвали работните ни среци. Много биха ми липсвали, ако трябва да бъда честен.

— Но сега няма да ни се наложи да си лишим от тях.

— Да. Няма.

Поема ръката ѝ между своите и лекичко я стисва, само за миг. Необвързващ жест на добри чувства, нищо повече. После предлага да се хващат на работа.

— Статичните шумове пак се появиха — казва му тя.

— Така ли? Кога? — Доволен е от смяната на темата, но новата определено не е от най-добрите.

— Започна през нощта. Все едно було се спуска върху ума ми. Между мен и Ирон.

— Но все още можеш да я достигнеш?

— Не съм се опитвала. Предполагам, че ще мога. Но тъкмо си помислих, че всичко е наред, и ето че сега...

— През последните няколко месеца пътувахме в междузвездното пространство — изтъква той. — А сега пак се приближаваме към една от звездите.

— Когато бях на Земята — възразява Ноел, — от Слънцето ме деляха само деветдесет и три милиона мили, а не сме имали никакъв проблем с връзката, дори когато сме били на големи разстояния една от друга.

— Дори когато сте били на срещуположни точки от земната повърхност — уточнява той, — пак сте били съвсем близко, почти една до друга, в сравнение със сегашните разстояния.

— Все още мисля, че разстоянието няма нищо общо с това. Сигурно е нещо, свързано със звездите, но не знам какво може да е то. Звезди, които не са като нашето слънце, може би. Но всъщност не го разбирам и толкова. — Сега тя взима ръката му и я стиска доста по-силно, отколкото той бе стиснал нейната само преди минута. — Мразя нещо да застава между мен и Ивон. Страх ме е. По-ужасно нещо от това не мога да си представя.

* * *

Дошъл е моментът да излязат от извънпространството и да решат дали да опитат пробно кацане на света, който Зед Хеспър нарече Планета А. Дошъл е моментът да разберат дали „Вотан“ наистина може да прескача от едната вселена в другата по начин, който се поддава на контрол, а остане ли веднъж това изпитание зад гърба им, ще разберат дали информацията, предоставена им от уредите на Зед Хеспър — всичките онези невъзможно подробни данни за звезди, планети, атмосферен състав и полярни ледени шапки, — представлява верен доклад за реални компоненти от реалната вселена, или е просто комплект от имагинерни построения, чиято връзка с реалността е не по-силна от напевите и отварите на някой древен магьосник.

Джулия отговаря за първата част от работата — да изведе кораба от извънпространството. В по-голямата си част това означава да зададе на корабния компютър правилните параметри в правилната последователност, а после да даде последната команда — в присъствието на капитана, който да въведе върната официална парола, — която задейства цялата поредица от заложени команди. А после да чакат дали резултатът ще отговаря на очакваното и до каква степен.

Така и правят, стъпка по стъпка. И се оказва, че маневрата е успешна.

Отначало изглежда така, сякаш нищо не се е случило. Не бяха усетили нищо доловимо при прехода в извънпространството след старта на полета, не усетиха нищо и сега, при излизането. Никакво усещане, че те обръщат с хастара навън (или с хастара навътре), никакви безумни крясъци по коридорите, никакви светлинни

изригвания на ярки цветове от единия до другия край на видимия спектър или извън него.

Липсват каквито и да било признания, че нещо се е променило на борда на „Вотан“. С едно изключение — внезапно, изумително, като по чудо пулсиращата сива празнота от преплитащи се енергийни полета, която всеки от тях е виждал в илюминатора през изминалата година, изведнъж е изчезнала и пред очите на пътешествениците се е ширнало черно като катран небе, шеметно златно слънце, не много по-различно от онова, под което са се родили, и планети, пръснати около него като разпилян наниз ярки мъниста. Една, две, три, четири, пет, шест планети, май са толкова.

Гледката е зашеметяваща, след като цяла година са виждали само величествената, но еднообразна вълниста тъкан на извънпространството, което е обвивало кораба като втора кожа. Сбрали се около големия илюминатор пътешественици избухват в радостни викове, ръкопляскания, лудешки смях, чуват се дори и няколко развлънвани подсмърчания.

Капитанът е на телефона и говори с Хеспър, който и в момента се е свръял в стаичката си долу.

— Какво ще кажеш, Хеспър? — пита капитанът. — Това ли е мястото?

— Това е мястото, заявява Хеспър. Съвсем точно са избрали пътя си през мътните океани на извънпространството — Пако трябва да получи поздравления — и сега се намират току в центъра на звездната система на неговата Планета А. Самата Планета А е четвъртата от шестте свята, обикалящи около слънцето от тип G2, напомня му Хеспър.

Само че не е толкова лесно да се посочи, поне по гледката през илюминатора, коя от шестте планети е четвъртата от слънцето. Ако положението на „Вотан“ спрямо слънчевата система беше оптимално наклонено точно на деветдесет градуса към равнината на еклиптиката й, тогава би било лесно да се определи редът на планетите според отстоянието им от звездата само като погледне човек экрана. Само че „Вотан“ не се намира в толкова удобна позиция. От мястото, където са се озовали на излизане от извънпространството, пътешествениците имат бърснещ, кос, полегат изглед към слънчевата система. И всеки от шестте свята пъхти по собствената си орбита, някои са в перихелий,

други — в афелий, и от гледната точка на „Вотан“ планетите са разхвърляни безредно в небето.

Хеспър обаче знае коя от шестте е Планета А. Хеспър знае всякакви неща от този сорт. Казва на капитана коя е и той пренасочва фокуса на илюминатора към света, който се надяват да изследват.

Прилича на свят.

Прилича на техния свят. На света от мечтите им; на дома далеч от дома; на новата Земя, която са дошли да намерят, прекосяväайки неизмерими разстояния.

Всички информационни аналоги и еквиваленти на Хеспър се оказват попадения право в десетката. Истинско чудо е, че остроносият дребничък човек е успял да извлече такава информация от разбърканите извънпространствени данни, с които му се бе налагало да работи. Планета А изглежда точно такава, каквато той я беше предвидил — свят с размери приблизително като на Земята, с големи сини петна като океани и по-малки зелени и кафяви, като на растителност и пръст. На северния полюс се е ширнала неравномерна ледена шапка, на южния има по-малка и по-компактна нейна сестра. Нещо като тънки, перести облаци препуска през друго нещо, което прилича на атмосфера.

— Гърмете шампанското! — крещи Пако. — Стигнахме у дома!

Само че шампанско няма, защото малкото, което бяха донесли от Земята, го бяха изпили на купона по случай първата половина година от началото на пътуването, а новосинтезираната реколта още беше в процес на втора ферментация. Нито пък са „стигнали у дома“, колкото и да прилича на Земята това място, нито има никаква гаранция, че ще успеят да се заселят тук. Никаква гаранция. Капитанът няма как да не си помисли, че вероятността да открият подходяща планета още при първия опит е същата като четирима покерджии да получат карета при първо раздаване.

И все пак, всички ранни признания са обещаващи. И капитанът не е нито изненадан, нито особено подразнен от шумния ентузиазъм на Пако. Пако е майстор на шумотевичите. Освен това, ако не друго, поне са успели да намерят пътя си дотук. Това определено е повод за празнуване, без значение дали планетата ще се окаже подходяща или не.

На Джулия ѝ предстои още работа — да намали скоростта на космическия кораб така, че той без сътресения да се плъзне в орбита около Планета А. Понеже извънпространственото пътуване се извършва извън класическата нютонова концептуална рамка на законите за движение, „ускорението“, което звездната тяга е придала на „Вотан“ по време на пътуването, и „скоростта“, постигната по този начин, нямат никаква връзка с движението на кораба сега, когато той е напуснал тунела. „Вотан“ всъщност пътува със скоростта, с която се е движил в момента, когато е прескочил от реалната вселена в извънпространството при отдалечаването си от Земята. Тъй като по онова време се е намирал в орбита недалеч от повърхността на Земята, сега продължава да се движи с тогавашната си орбитална скорост. На практика космическият кораб все още е в орбита около Земята. Само че Земята не е тук.

Така че Джулия трябва да нанесе съответните корекции. „Вотан“ не е оборудван за продължителни пътувания в реалното пространство, но спирателният двигател е достатъчен за маневра като тази. Операцията е сравнително проста и Джулия лесно се справя с нея.

Междуд временено Маркъс и Инелда, чиято основна специалност са планетарните проучвания, правят инструментален анализ на света, който се надяват да изследват. Няма смисъл да пускат сонда, камо ли да пращат пилотирана експедиция на повърхността, ако предположенията на Хеспър за атмосферния състав, гравитацията и другите важни характеристики са неверни.

Само че данните на Хеспър продължават да бъдат точни. Гравитацията е в разумни граници, че и отгоре — 0,93 от земната норма. Приемлива азотно-кислородна атмосфера, малко по-бедна на кислород и по-богата на азот от идеалния вариант, но вероятно може да се диша. Следи от въглероден диоксид, аргон, неон, хелий — нито един от тези елементи не повтаря едно към едно земните проценти, но в основата си се приближават достатъчно, за да не създават проблем. Няма следи от свободен водород в атмосферата — обратното би било лошо, защото свободният водород е знак за неприемливо ниски температури. Забележими и насырчителни следи от водни пари, не много, но достатъчно. Като цяло, планетата е сухо място, но сухо като Аризона, а не като Марс. Има и съвсем малко метан, точно както Хеспър беше предсказал, което значително увеличава вероятността на

повърхността да се е зародил живот. Само вероятност все пак — метанът може просто да извира от дълбоки земни проломи например, — но има значителен шанс живи същества да растат, да се хранят, да храносмилат и отделят, и да умират и гният върху плодородната почва на Планета А, процеси, които до един са свързани с отделянето на метан.

Инелда и Маркъс представят насырчаващ доклад. Всички данни, отчетени от уредите им, сочат към заключението, че Планета А изглежда подходяща за колонизация. Вода има, макар и не колкото на Земята; има и въздух, който да минава за такъв; гравитацията е наред; поне в най-общи линии мястото изглежда е способно да поддържа живот, при това живот от типа на земния. От друга страна обаче, не е възможно да се засече наличието на по-висши форми на живот, които да обитават по право планетата. От позицията на „Вотан“ не се забелязват градове, нито пътища, нито строежи от какъвто и да било вид. Липсват радиосигнали или нещо друго в целия електромагнитен спектър. Няма изкуствени сателити в орбита. Всичко това е добре. Целта на пътешествениците не е да се натрапят на процефтираща извънземна цивилизация и да я завоюват, нито дори да си осигурят добро посрещане, като щедро раздават мъниста и огледалца на местните. В устава на пътуването изрично се казва, че „Вотан“ следва да се въздържа от кацане на светове, които са обитавани от очевидно интелигентни същества, като дефинирането на *интелигентни* е оставено на действащия капитан, но се казва повече от ясно, че каквато и да било намеса в делата на жива цивилизация следва да се избягва.

Предполага се, че има на разположение достатъчно обитаеми, но ненаселени светове, които са достъпни сравнително лесно, и това прави евентуална намеса не само морално неоправдана, но и ненужна. Това може да е така, а може и да не е, дават си сметка пътешествениците, но пък е добро работно предположение, въз основа на което да започнат галактическата си одисея. На борда има и такива, които вече неведнъж са изтъквали, че политиката може да търпи промени, ако обстоятелствата го наложат.

Капитанът, разбира се, се отнася с известно подозрение към окуражаващите данни, представени му от Маркъс и Инелда. По природа му е присъщо да смята, че би било прекалено голям късмет и че вероятността първата избрана планета така удобно да се окаже

подходяща за колонизиране е твърде добра, за да е вярна. Освен, разбира се, ако всяка слънчева система в галактиката си има по еднадве планети от земен тип — но ако е така, защо досега не са засечени никакви признания на разумен живот в съседните на Земята райони от галактиката? Ако съществуват милиони или дори милиарди светове от земен тип, възможно ли е единствено Земята сред тях да е развита цивилизация?

Така че — е ли Земята, този зелен и приятен свят, единствената от милиард щастливики, и ако е вярно, как така те попаднаха на втора такава щастливка още при първия си опит?

Или планети от този вид има навсякъде и самата човешка раса е статистически невероятната аномалия? Капитанът няма представа. Може би по-късно ще се доберат до някакви отговори, мисли си той. Но бързината, с която са открили този очевидно обитаем, но явно ненаселен свят, определено го смущава.

Сега Хю поема нещата. Той е главният изследовател и негова задача е да подготви и изстреля сондата, която ще им достави материални преби от планетарната среда, която ги очаква.

„Вотан“ носи три сонди и разполага с технологичната възможност да сглоби други, ако нещо се случи с наличните. Но конструирането на заместници за оригиналните три сонди би означавало значителни разходи откъм материалите и енергията, с които разполага корабът, и Хю добре разбира, че трябва да направи всичко възможно сондите да бъдат прибрани безпроблемно на борда, след като си свършат работата. В продължение на три дни провежда симулирани кацания и чак тогава решава, че е готов да изстреля един от малките роботи.

Изстрелването минава като по учебник. Сондата се измъква гладко от корема на космическия кораб и поема по спирала надолу към целта си с абсолютна прецизност. После навлиза в орбита на приблизително двадесет хиляди километра от повърхността на Планета А и извършва подробно оптическо проучване, изпращайки на „Вотан“ видеоизображения, които на свой ред потвърждават убеждението, че долу няма по-висши форми на живот.

След като обикаля Планета А за цял един корабен ден — като прави няколко орбитални пренастройки за пълно визуално покритие на сушата, — сондата минава на режим за кацане и се спуска към

просторната хълмиста савана в сърцето на най-големия и най-сух от четирите материка на Планета А. Там — водена от Хю, който седи пред дистанционното управление на борда на „Вотан“ — сондата преминава към сухоземен режим на придвижване и поема бавно по кръгов маршрут с радиус от сто километра, като събира по команда на Хю проби от атмосферата, почвата, водата, минералите, растителността и всичко друго интересно. След като е приключила с това, тя отново преминава на въздухоплавателен режим и се понася към другото полукълбо, където условията са горе-долу същите, макар и една идея по-малко сувори, и откъдето взема втори комплект проби. После Хю, доволен от постигнатото, въвежда командата, която ще върне сондата обратно на „Вотан“.

В продължение на девет работни дни екип от седмина членове на екипажа, облечени от глава до пети в космически скафан드리 като предпазна мярка, анализират товара на сондата в една от стерилните изолирани камери на лабораторното ниво. Капитанът, който си е възложил биологичното проучване, открива бактерии в пробите от почвата, различни видове протозои във водата и няколко здраво бронирани дребни инсектоподобни десетокраки същества в един от малките контейнери за проби. Гледа ги с благоговение и почит — те са първите многоклетъчни извънземни организми, откривани някога, макар да подозира и силно да се надява, че няма да са последните.

Биологичният анализ не разкрива нищо токсично в пробите от почвата и водата. Анализът на пробите от атмосферата показва, че има голяма вероятност въздухът на Планета А да е приемлив за бели дробове, развили се във въздушната среда на Земята. Бактериите, поставени в хранителна среда заедно с микроорганизми от земен произход, не влизат в никакво взаимодействие със съседите си, нито ги убиват, нито стават техни жертви. Това може да е, а може и да не е добър знак — тепърва ще се установява дали биохимията на Планета А е съвместима с тази на Земята, и безразличието на единия вид бактерии към другия би увеличило вероятността заселниците да не са в състояние да смират и усвояват храната, която ще ги посрещне в този свят.

И други дребни, но съществени въпроси ще трябва да останат без отговор на този етап. Има ли там долу предавани по въздуха вируси, причиняващи незнайни нови болести? Няколко локални

въздушни преби трудно биха доказали обратното. Ами ако има някакви смъртоносни аминокиселини в месото на тукашните еквиваленти на овцете и кравите, в случай че има такива животни? Или алкалоиди убийци в местните версии на ябълките и аспержите? Събраниите от сондата преби не могат да отговорят на нито един от тези въпроси. Това са неща, които могат да бъдат установени само по трудния начин, когато му дойде времето, на принципа на пробата и грешката.

Хю заявява:

— Сега ни остава само да пратим долу пилотирана експедиция, капитане.

Капитанът и сам знае това. Въпреки всичко думите на Хю му идват като юмрук в слънчевия сплит. Надява се болката му да не е проличала. Вече е изbral екипа, който ще се спусне на повърхността, и той, разбира се, не участва в него. И със или без лофотенското обучение навярно винаги ще го спохождат мигове на черно съжаление заради задължението да остане на кораба.

— Единствено доброволци могат да участват в мисията, разбира се — казва капитанът. — Хю, да разбирам ли, че си доброволец за командир на екипа?

Хю се ухилва широко.

— Успя да ме убедиш, че трябва да си изпълня дълга, братле.

— Инелда? — питат капитанът. — А ти?

Инелда, стройна, властна, с очи като бадеми, е изненадана от молбата колкото и Хю. Всички на борда са получили в някаква степен подготовка в техниката по анализиране на извънземни терени — животът им като нищо може да зависи от бързината, с която реагират в непознати условия, — но познанията на Инелда в тази област не са просто част от подготовката й по оцеляване, а нейна научна специалност.

— И най-накрая — изрича капитанът — този път изборът му не е предизвестен и всички чакат напрежнато решението му, — искааме да разберем нещо за растителния и животинския свят долу. Биохимията му, най-вече. Дали ще можем да се възползваме от храната или поне от част от нея, или ще трябва да прибегнем до алтернативни хранителни източници посредством генетична манипулация на запасите, които

носим от Земята. — Погледът му се спира на Джована. — Това е по твоята част, струва ми се — казва ѝ той.

Общата реакция е по-скоро на изненада. Не защото е предложил на биохимика Джована да се включи в екипа — тя е не по-малко квалифицирана за трети участник от самия капитан, а може би и повече от него, — а защото е изbral две жени в групата. Вече всички са чули за малкото изказване на Пако по повод колко било неразумно да рискуват полезни утроби, като пращат жени на повърхността на планетата. А ето че капитанът изпраща не една, а цели две жени долу, което е осем процента от женската част на екипажа. Това някакъв вид директен удар по Пако ли е? Или капитанът всъщност е съгласен с доводите на Пако и това е гневният му начин да каже на всички, че са го принудили да прибегне към това последно средство — да прати долу Джована, след като са го лишили от възможността сам да участва в мисията?

Никой не знае и никой няма да попита, а капитанът явно няма да им обясни сам. Екипът ще включва Хю, Инелда и Джована и толкоз. Хю и Джована, всички си припомнят сега, са били любовници през първите дни на пътуването. Все още са добри приятели и несъмнено ще работят добре заедно. Изборът е посрещнат с всеобщо одобрение.

Мисията до повърхността на планетата е абсолютно необходима, разбира се. Досега всичко говори в полза на обитаемостта ѝ, поне от това скромно разстояние, и вече е техен дълг да пратят някого там долу, който отблизо да проучи що за място е това. А онези, които изпратят долу, може и да не се върнат. Не може да се изключи вероятността някакви неприятни и дори фатални изненади да дебнат първите земни изследователи на този свят. Още по-малко може да се изключи вероятността нещо да се обърка при краткото спускане от орбита към повърхността. Малката роботизирана совалка, с която ще бъде извършена мисията, е конструирана с оглед максимално опростяване и сигурност на управлението и е тествана многократно. Но си е машина. А машините се развалят. Някои се развалят веднага, други след хиляди или стотици хиляди операции. Но повредите са въпрос на случайност и дори механизми, конструирани така, че да се повреждат едва веднъж на сто милиарда пъти, могат въпреки всичко да се провалят още при първото си използване.

Една повреда — експлозия в летателен режим, лошо кацане, проблеми при излитането — би означавала загуба на жива сила. А живата сила на „Вотан“ е твърде ценна, макар че точно сега някои членове на екипажа са по-заменими от други. Капитанът много е мислил върху това, преди да направи окончателния си избор. Вярно е, че на кораба има по няколко специалисти във всяка област, но определени хора са по-жизненоважни от други за непосредствените цели на пътуването и загубата им би била тежък удар за експедицията. Хю е един от тях — никой не би могъл да се справи по-добре от него с непредсказуемите изненади на един чуждопланетен терен, — но точно по тази причина той трябва да се включи в екипа по кацането. Разбира се, капитанът се надява той да се върне жив и здрав, защото със сигурност ще има и други подобни мисии, където Хю отново ще бъде необходим. Няма как да не го изпрати на тази обаче. Евентуалната загуба на Инелда или Джована би била сериозен удар, но на борда има и други, които биха се справили с работата им. Ако по някаква причина бяха отказали да участват в екипа, той би могъл да избира измежду десетина други, които да ги заместят. Някои обаче въобще не са попадали в списъка му. Онези, които не би рискувал при никакви обстоятелства на този етап от пътуването, са Хеспър, Пако, Джулия и Леон. Хеспър, защото само той може да им намира кандидат-планети, Пако да насочва кораба към тях, Джулия кара кораба да следва пътя, избран от Пако, а Леон се грижи за здравето на всички им, докато чакат пътят да ги заведе при новия им дом. Тъй като към настоящия момент изобщо не е сигурно, че Планета А ще се окаже приемлива, може би ще трябва да търсят други планети и да планират други галактически скокове. Без основните умения на тези четирима души, уменията на другите пътешественици може да не дотрябват никому — специалистите по генетичната банка, агрономите, строителните инженери и така нататък.

Има още един незаменим човек и това е Ноел. Капитанът смята за немислимо да прати Ноел на такова пътуване. „Ноел, ти си рядко и ценно цвете. Ти си Земното спасение, Ноел. Никога не бих те изложил на рисък, никога. Никога.“

Сега капитанът я вика при себе си.

— Връзката добра ли е днес?

Напоследък смущенията ту се появяват, ту изчезват. Двамата не откриват никаква система в този феномен. Във всеки случай, изглежда няма никаква връзка с местоположението им в космоса или с разстоянието им до някоя определена звезда.

Днешният ден е от що-годе поносимите, съобщава му Ноел.

— Добре — казва той. — Уведоми ги тогава. Нека на Земята знаят, че сме на път да извършим първото си планетарно кацане. Кажи им да ни стискат палци. А защо не и да се помолят за нас. Могат да направят справка как се прави това в някоя от старите книги.

Ноел го гледа объркано.

— Да се помолят?

— Това означава да помолят за благоразположението на вселенските сили — обяснява той. — Няма значение. Просто им кажи, че прашдаме трима души да проверят дали сме намерили място, където може да се живее.

* * *

За Хю това е звездният миг в кариерата му. Ще застане в центъра на сцената, под светлината на прожекторите и такъв ще го запомнят. На път е да се превърне в първия човек, стъпил на планета, обикаляща около друга звезда.

През последните три дни пренастройва за ръчно управление най-голямата от трите сонди на „Вотан“. За разлика от сондата, която вече е слизала на Планета А, и от другата, която е със същите размери, тази е достатъчно голяма да побере екипаж от трима или четирима души и е конструирана точно за такъв вид операции. Програмирана е за пътувания на кратко разстояние от кораба-майка, но Хю предпочита сам да пилотира полетите до повърхността на планетата и обратно. И сега, след три дни на програмиране, симулации и проверки, той е обявил малкия летателен съд за готов.

Настъпила е промяна в екипажа на мисията след обявяването на първоначалния състав. При една поразихрила се лудория в банята, включваща Хайнц, Пако, Наташа и още двама-трима, Инелда се подхълзала на мокрите плочки — според собствените ѝ думи някой я бил бълснал, като подло я плеснал по дупето — и сега глезнът ѝ е

лошо изкълчен. Леон казва, че след пет-шест дни ще може да се движи нормално, но в момента едва куцука, а Хю не иска да забавя експедицията, докато Инелда се оправи, капитанът е на същото мнение. Така че Маркъс, чиито планетографски познания в голяма степен се покриват с нейните, е избран да я замести. Инелда е бясна, че трябва да остане на борда, но капитанът остава глух за протестите ѝ. Скоро тя ще разбере, че който и да я е бълснал в банята, ѝ е направил огромна услуга, само че тези неща стават очевидни едва при свършен факт.

Навлечените с космически скафан드리 фигури на Хю, Джована и Маркъс оформят величествена и красива процесия, докато вървят през вътрешността на кораба към хангара, където домуват сондите. На практика всички членове на екипажа са дошли да ги изпратят, всички освен Ноел, която е изтощена след тазсутрешния разговор с далечната си сестра и се е прибрала да полегне в каютата си, и все още ядосаната Инелда, която се цупи в своята като някакъв мрачен Ахил. Хю върви начело и маха гордо на съbralите се зяпачи, съвсем като издънка на великия уелски принц Мадок, за чийто потомък се смята. Несъмнено днес келтската му кръв кипи от вълнение. Какво е едно малко пътуване до Ганимед или дори до Венера в сравнение с това?

Тримата — Хю, Джована и Маркъс — се вмъкват в уютните кресла на борда на сондата. Люковете се затварят. Започва херметизация. Корабният шлюз за излитане се отваря, сондата се пълзва напред, отделя се от „Вотан“ и излиза в открития космос.

Миниатюрен тласък на ускорение — Хю лекичко е докоснал с пръст контролното табло — и сондата се откъсва от орбита, поемайки в широк вираж към повърхността. Съвсем скоро кафяво-синьо-зелената маса на планетата запълва изцяло илюминатора пред ускорителните кресла на тримата изследователи. Удивително е колко голяма изглежда планетата с приближаването им към нея. Макар да е малка, с размерите на Земята, тя се извисява като Юпитер пред тях. Една година в уединението на извънпространството им е дала усещането, че „Вотан“ е единственият обект във вселената. Но сега има още един.

Макар контролът да е в ръцете на Хю и той да може във всеки един момент да се намеси в управлението на сондата, истинската работа по изчисляването на приземявящата орбита се извършва от

корабния компютър на „Вотан“. Така диктува здравият разум. Компютърът знае как се правят тези неща и времето, нужно за реакция, е хиляда пъти по-малко от това на който и да било човек, дори на Хю. Така че той само наблюдава, като от време на време кима одобрително с глава, докато операцията по кацането напредва. Приближават се към крайбрежието на най-влажния от четирите изгорени от слънцето, пустинни континента. Тук климатът изглежда най-умерен, по-мек, отколкото във вътрешността и, по всичко личи, благословен с малко по-високи нива на валежите. Хю е планирал да отскочат до самия бряг на океана и да проверят що за воден живот има на това място, ако въобще има такъв.

Земята, която се вижда на неколкостотин километра под тях, изглежда доста мърлява обаче — суhi, светлокрафяви полета, изолирани петна от дребни, редки храсталаци, тук-там по някое ниско каменисто възвишение, но нищо интересно като геологка формация. На изток се виждат заоблени хълмове. Планета А изглежда си няма истински планински терени. На Хю пейзажът му изглежда някак стар и уморен. Равнинен, ерозирал пейзаж, износен, сякаш е стоял бездейно тук в продължение на много дълго време.

Не е много обещаващо място, където да сложат началото на новата Земя, мисли си той. Но вече сме тук и ще видим каквото има да се види.

— Приземяване — съобщава той на капитана, който седи в контролната зала на „Вотан“, на двадесет хиляди километра над тях, докато сондата извършва перфектно автоматично кацане в сърцето на обширна плитка падина, може би кратер от някакъв древен космически сблъсък, вдълбната се като огромна купа посред просторно сухо плато.

* * *

Пейзажът, решава Хю, отлизо въобще не изглежда толкова вълшебно подобен на земния. Небето има лек зеленикав оттенък. Позицията на слънцето не е точно такава, каквато е очаквал, а с няколко градуса изместена встрани, точно колкото да се набива в очите. Единствените живи неща наоколо са малки туфи храсти с жълти връхчета, пръснати тук-там по склоновете на падината. Столовете им

са катраненоочерни и усукани като тирбушон, с тънки разклонения под странен ъгъл, които също изглеждат напълно чуждоземни. Дори подредбата им изглежда странна — растат на дълги, елипсовидни пръстени, може би по стотина храста във всеки, и всеки пръстен е разположен на забележително еднакво разстояние спрямо съседите си. Сякаш е някакъв странен парк. Но това е пустиня в един очевидно ненаселен свят, а не нечий парк. Нещо във връзка с тази прецизна подредба го смущава.

Скалните форми наоколо — ръбати черни пирамидални кули, високи по петдесет-шестдесет метра — също оставят усещането за нещо нередно, някаква едваоловима фалшивата нотка. Сякаш казват, съвсем дискретно, че са преминали през процеси на формиране и ерозия, които не са съвсем същите като тези на Земята.

Разбрали са се Хю да е първият, който ще излезе от апарата. Той е главният изследовател и капитан на малкия кораб и това шоу е негово, от начало до край. А и той няма търпение да го направи, да слезе по стълбата, да стъпи на тази чужда земя и да изрече първите думи на първия човек, озовал се на планета извън Сълнчевата система. Но той е твърде опитен изследовател, за да се втурне прибързано навън, колкото и голямо да е нетърпението му. Преди това му предстои да се погрижи за някои досадни подробности. Определянето и записването на точните им координати, на външната температура, на геофизическите замервания, за да е сигурно, че сондата не е кацнала на някое нестабилно място и няма да се катурне, щом той излезе от нея и наруши моментното й равновесие, и така нататък, и така нататък. Всичко това отнема близо час.

Докато се занимава с тези неща, по някое време си дава сметка, че са го обзели странини усещания.

Безпокойство. Неразположение някакво. Тревога може би.

Тези усещания са нетипични за него. Хю е енергичен и темпераментен човек, комуто чувства като объркване, напрегнатост, беспокойство и тревожност са напълно чужди. Като цяло той е предпазлив и внимателен — полезни черти за човек, за когото е висше удоволствие да изследва непознати и опасни места, — но склонността към тревожност не е част от психическата му настройка.

А сега изпитва значителна тревога. Знае, че обзелото го усещане може да се нарече тревога, защото има някакъв странен възел в

стомаха му и в гърлото му се е настанила буца, която му пречи да преглъща, а е чел, че това са симптоми на тревога, която е вид страх. Досега не е имал такива симптоми, поне доколкото си спомня, нито пък е изпитвал никакъв друг вид страх.

Колко странно, мисли си той. Това място е много по-приемливо от Венера, където най-поносимата температура е като в пещ и едно вдишване на въздуха би го убило за секунда, а там не е изпитвал и частица от това, което изпитва тук. Най-лошото, което бе могло да му се случи на Венера, бе да умре, и макар по онова време далеч да не бе готов да се прости с живота, Хю предварително си беше дал сметка какво рискува, отивайки там. Също като на Меркурий и Ганимед, на покритата с активни вулкани Йо и на всички други неприятни, но пленяващи въображението му големи и малки светове, където го бяха отвеждали пътуванията му. Така че откъде се бяха взели тези усещания за... за страх!... докато си седи тук, навлечен в космически скафандр в херметически запечатаната, удобна среда на този елегантно проектиран и здраво направен малък кораб?

Почти е време да излезе от сондата. Хю поглежда крадешком към Джована, седнала удобно в ускорителното кресло вдясно от него и към Маркъс от другата му страна. Виждат се само лицата им. Нито един от двамата не изглежда много щастлив. Маркъс се е навъсил, но пък той почти винаги се мръщи. В изражението на Джована също като че ли се прокрадва известно напрежение, но може да е от дълбоката концентрация — тя без съмнение размишлява върху експериментите, които е планирала да проведе тук.

Собствената му напрегнатост остава мистерия за Хю. Капчица пот ли се стича към върха на носа му? Да, да, май е точно това. И още една по челото му. Изглежда се поти обилно. Всъщност, започнал е да се чувства много зле.

Сигурно съм ял нещо развалено, казва си той. Стомахът му не се дразни лесно, но пък винаги има пръв път, нали?

— Е — казва той на Джована и Маркъс и на всички, които го слушат от борда на „Вотан“. — Дойде моментът да изляза навън и да обява тази земя за владение на Хенри Тюдор.

Постарал се е гласът му да прозвучи бодро и ентузиазирано. Малката му шегичка не предизвиква смях у спътниците му. Това не му харесва. А и колко странно, мисли си той, че трябва да се старае да

звучи ентузиазирано! Проверява за последно скафандръа си и се заема с поредицата от команди, които отварят люка.

— Когато изляза — дава последни напътствия той, — вие си оставате на местата и няма да мърдате, докато не ви кажа, ясно? Нека сме сигурни, че всичко е наред, преди и вие да излезете. Като ви дам сигнал, ти, Джована, излизаш първа. Ще видим как ще мине и после ще повикам и теб, Маркъс. Разбрахте ли?

Те потвърждават, че всичко им е напълно ясно.

Люкът е отворен. Хю изпълзява през него, застива за миг, после бавно и тържествено се спуска по стълбата, опитвайки се да си спомни няколкото стиха за якия Кортес, застанал мълчаливо на онзи връх в Дариен — който се чувствал като някакъв небесен наблюдател, нали така беше, когато нова планета доплува в полезрението му^[1]?

Левият му ботуш докосва повърхността на Планета А.

— Исусе Христе, мамка му! — извика Хю, пронизително аналогично възклициане, което проехтява не само в слушалките на спътниците му, но и, уви, в историческите анализи като първото записано изявление на първия човек, стъпил на планета извън Слънчевата система.

— Хю, добре ли си? — питат го Джована откъм сондата, чува и гласа на капитана, който задава същия въпрос по връзката с „Вотан“. Здравата трябва да ги е стреснал, мисли си Хю.

— Добре съм — отвръща той, като се опитва да звучи нормално.
— Стъпих накриво, това е всичко.

Минава на няколко крачки встрани от сондата.

Лъже за глезната си, лъже и че се чувства добре. Всъщност, изобщо не се чувства добре.

Изцяло го е обзело чувството, че се е спуснал в зейналата пасть на самата Преизподня.

Безпокойството, тревогата или каквото там беше изпитвал само преди няколко минути на борда на сондата е нищо в сравнение с това. Интензивността на дискомфорта се е повишила няколко пъти — повишила се е всъщност в мига, когато ботушът му е докоснал земята. Нещо като психически еквивалент на това да стъпиш върху нажежена до червено метална скара. И сега е преминал отвъд тревожността, потъвайки в някакъв вид страх, който, според теоретичните му познания, граничи с истинския ужас. Дори с паниката.

Всички тези чувства са съвсем нови за него. Откритието, че въобще е способен да изпитва страх, е почти толкова ужасяващо, колкото самият страх, който го връхлила в момента.

А си няма и най-малка представа от какво го е страх. Страхът просто е там, като физически факт, също като брадичката му или като капачката на лявото му коляно. Сякаш извира от пръстта, минава през стъпалата му, плъзга се нагоре по прасците, бедрата, слабините, корема.

„Какво по дяволите, какво по дяволите, какво по дяволите, какво по дяволите...“

Хю знае, че трябва да се вземе в ръце. Не иска другите да разберат какво става с него. Само секунди са минали, откакто е излязъл от сондата, и първоначалният му тревожен вик е единственият знак, който е дал досега, че нещо не е наред.

Сега силата, придобита през десетилетията на високи постижения и самообладание, поема юздите. Това няма как да се случва на него, казва си, защото той не е от хората, на които се случват такива неща — точка. Първоначалното усещане за потрес, когато ботушът му бе докоснал земята, е отстъпило пред нещо като поносима тревожност с постоянен интензитет — той изглежда започва да свиква с ефекта. Не му харесва, никак не му харесва, но вече се учи как да го понася, може би.

Отдалечава се с още пет-шест стъпки от сондата, спира, поема си дълбоко дъх, после още веднъж и още веднъж. Изправя рамене, изпъва максимално тялото си. Изтиква прииждащата вълна от ужас обратно надолу по тялото си, милиметър по милиметър, надолу през краката, глезните, пръстите.

Така.

Страхът още е там, опитва се да се промъкне обратно в гърдите му и да стисне в юмрук сърцето му, а после да продължи нататък, към дробовете му, гърлото, мозъка. Но той вече го държи на кашка, каквото и да е. Повече или по-малко. Присъствието му го обърква и плаши, но той успява да го държи на разстояние, с цената на значителна умствена и духовна енергия. Налага се да води постоянна борба с всепроникващото желание да пиши, да плаче и да размахва диво ръце. Само че в тази борба той е победител и вече може да продължи по план, а именно да огледа това място.

Но ето че чува тих стон вляво от себе си, който насочва вниманието му към факта, че не е сам навън. Някой от другите е излязъл от сондата, без да изчака сигнала му — стонът вероятно е резултат от ефекта на нажежената скара при първия допир с повърхността на планетата.

— Хей! — извиква той. — Не ви ли казах да стоите вътре, докато не ви дам знак?

Излезлият е Маркъс, вижда той. Което е още по-зле — беше избрал Джована да излезе втора, след него. Маркъс беше напуснал сондата по свое решение, без да си изчака реда, и сега, някак замаян и дезориентиран, се мотае в неправилни кръгове около основата на стълбата, рие с пета пръстта и вдига малки облачета прах.

— И аз излизам — съобщава по връзката Джована. — Никак не ми е приятно да стоя затворена тук.

— Не, чакай... — опитва да я спре Хю, но вече е късно. Джована се е провръяла през люка и започва да слиза по стълбата. Капитанът казва нещо в слушалките, явно пита какво става там долу, но Хю няма време да му отговаря точно сега. Той все още се бори с изблиците на безпричинен ужас, които сякаш извират на пулсации от земята наоколо му, освен това трябва спешно да възстанови контрола над екипажа си. Затичва се към Маркъс, който е спрял да рие пръстта и сега ходи, или по-точно залита на зигзаг, отдалечавайки се от сондата.

— Маркъс! — остро извиква Хю. — Спри където си, Маркъс! Това е заповед!

Маркъс спира нерешително. Но само след няколко секунди пак тръгва — безцелно, напосоки, със залитане, по широка извита траектория, която скоро започва отново да го отдалечава от сондата.

— Не знам — казва Джована, сякаш в отговор на въпрос, който Хю не е задал. — Чувствам се... странно, Хю.

— Странно в какъв смисъл? — Старае се гласът му да прозвучи абсолютно нормално.

— Уплашена. Странно е. — Срам прекосява лицето ѝ. — Все едно сънувам кошмар. Само дето знам, че съм будна. Будна съм, нали, Хю?

— Съвсем будна — потвърждава той. Значи не е единственият. И другите двама го усещат. Интересно. Интересно. И някак странно успокоително, поне доколкото лично го засяга. За експедицията обаче

новината не изглежда добра. Хю хваща тромаво Джована за китката.
— Хайде. Да настигнем Маркъс, преди да се е отдалечил твърде много.

Маркъс вече е на трийсетина метра от тях. Като продължава да държи Джована за китката — няма как да е сигурен до каква степен се владее тя в момента, а не иска да гони и нея, — Хю тръгва към Маркъс по равната прашна земя, като наполовина влачи Джована след себе си. След миг тя сякаш влиза в ритъм, нагажда се към малко по-слабата гравитация и двамата вече се движат по-целенасочено. Минава малко повече от минута, докато настигнат Маркъс, който спира и се обръща с лице към тях като притисната лисица, после се спуска напред, протегнал и двете си ръце в жест на отчаяна молба.

— О, Исусе, Исусе, Исусе — започва да мънка той в проточен стон. Изрича архаичното име, име, което няма никакво истинско значение за него и за когото и да било от тях, но незнайно как носи утеша. — Толкова ме е страх, Хю!

— Сега как си, момче? — пита Хю. Хваща едната му ръка и дава знак на Джована да поеме другата. И ето че тримата се държат за ръце като деца, застанали в кръг, взират се объркано един в друг, докато капитанът, далеч в орбита над тях, продължава да засипва през слушалките Хю с въпроси, на които той все още не е в състояние да отговори. Дрезгав хлипащ звук долита откъм Маркъс през слушалките. Джована демонстрира по-добро самообладание, но лицето ѝ все още е стърчено от страх.

Хю проверява собствения си душевен климат. Все още е бурен. Защото докато е в движение, поел контрол над нещата и действайки по познатия начин, като силен и ефикасен водач, изглежда е в състояние да преори паниката. Спре ли обаче да се движи, ужасът моментално се надига отново, заплашвайки да пробие защитата му.

Близостта с другите двама помага малко. Сега всеки от тях съзнава, че ефектът е валиден за всички им, че се отразява еднакво на всеки един от тях. Докато стоят така, хванати за ръце, някаква увереност пропича като ток помежду им, осигурявайки им допълнителна сила, която да използват срещу помитащите вълни от чист, безпричинен страх, който все така ги атакува безмилостно.

— Какво точно изпитваш? — пита Хю.

Маркъс изглежда не е в състояние да изрече нещо членоразделно. Промрънка едва-едва, после мълква. Джована явно е в

по-добра форма.

— Все едно ме връхлитат всички неща, от които съм се страхувала като малка, само че омесени в един голям ужас. Кошмарите, които не изчезват дори след като са ме събудили. Окото, което се отваря в стената и ме гледа. Насекомите с огромни тракащи челюсти, които излизат от гардероба. Змиите в долния край на леглото ми.

— И започна още вътре, в сондата?

— Веднага щом кацахме, да. Но навън е по-зле. Много по-зле. И ти ли изпитваш нещо такова?

— Да — замислено казва Хю. — Кажи-речи същото.

Кажи-речи, да. Зъбите го сърбят, гъделничкат го, сякаш нарастват, докато изпълнят цялата му уста. Пулсиране в слабините, но не от приятния вид. Нащърбени парчета лед се движат в корема му. И непрекъснато онзи неизменен, ударно туптящ ужас, ужас, ужас. Неуморен нервен импулс, който активира отговарящи за чувството на страх синапси, каквито дори не е предполагал, че има в тялото си.

Нищо чудно, че както изглежда на тази планета не са се развили по-висши форми на живот. Животинската еволюция тук си е намерила майстора. Всяка нервна система, която е достатъчно развита да ръководи различните хомеостатични процеси, необходими на по-висшите форми на живот, би била твърде сложна, за да издържи на този постоянен обстрел със страх и ужас. Никоя нервна система, по-сложна от тази на буболечките и червеите, не би издържала дълго, преди да се предаде.

— На какво се дължи според теб? — пита Джована. — И какво ще правим?

— Не знам — е отговорът и на двата ти въпроса — казва й той.

После се обръща към слушащите го на „Вотан“:

— Сблъскахме се с малък проблем тук, долу. Излязохме от сондата и изглежда всички страдаме от неизвестен вид колективен психически срив. Не откриваме очевидна причина. Просто се случва. Започна от момента на кацането. Сякаш това място е...

В този миг откъм Маркъс внезапно долита зловещ звук като от повръщане.

— ... обитавано от духове, или нещо такова — довършва Хю.

Маркъс се е отделил от другите двама и драчи по шлема на скафандръа си. Преди Хю да е успял да стори нещо, Маркъс отваря предното стъкло на шлема си и вдишва нефильтрирания въздух на този чужд свят, първият човек, направил такова нещо. И по-точно, повръща във въздуха на този чужд свят, което е и причината да отвори шлема си. Хю го гледа безпомощно как се превива на две, разтърсен от най-жестокия пристъп на повръщане, който командирът на малкия им екипаж е виждал някога. Маркъс пада на колене, като се гърчи конвулсивно. Хваща се през корема и продължава да бълва струи прозрачна течност, сякаш безкрай.

Маркъс не е особено приятна гледка в момента, но ако не друго, поне им осигурява полезен тест за ефекта на тукашната атмосфера върху човешките дробове, което така или иначе им предстоеше да направят, докато са на повърхността. И ефектът досега е неутрален, което означава, че по нищо не личи Маркъс да е пострадал от съприкосновението на въздуха с дробовете му. Разбира се, трябва да се има предвид фактът, че при такова тежко психическо разстройство като неговото, едно дребно дихателно увреждане би могло да остане незабелязано.

Най-накрая Маркъс се изправя на крака. Изглежда някак изтръпнал и объркан, но малко по-спокоен отпреди, сякаш този остър пристъп на неразположение му е помогнал да се вземе в ръце.

— Е? — казва Хю, може би малко по-грубо, отколкото трябва. — Сега по-добре ли се чувствува?

Маркъс не отговаря.

— Поне ни кажи нещо за атмосферата. Как е на дишане?

Маркъс го гледа втренчено с помътени очи. След малко устните му потрепват. Речевите центрове обаче явно не сработват.

— Аз... аз...

Лошо. Съвсем се е скапал.

Хю, колкото и да е странно, открива, че почти се е нагодил към паническия ефект на това място. Не му харесва — всъщност направо му е противно, — но сега, когато вече е сигурен, че не става дума за някакво внезапно умопомрачение на собствения му разсъдък, а по-скоро е нещо характерно за това неприятно място, успява да капсулира и отстрани най-лошите му проявления. Плътта му продължава да се гърчи, да, и студени костеливи пръсти все така шарят по малкия му

мозък, да не говорим за крайно неприятните признания за надвисната чревна активност. Но имат да вършат работа тук, тестове да провеждат, куп неща да проучват и Хю съзнателно насочва мислите си към това, което пък му помага да се справи с другото.

Казва, обръщайки се колкото към спътниците си на „Вотан“, толкова и към Джована и неадекватния Маркъс:

— Съществуват много възможности. Една от тях е, че това място е населено с разумни форми на живот, които ние не сме в състояние да усетим и които ни облъчват с някакъв умопомрачаващ лъч. Звучи крайно невероятно, но на този етап не можем да изключим нито една възможност. Хрумна ми също, че причината може да е в самата планета, която ни облъчва с психични замърсители, нещо като ментална радиоактивност. Което звучи също толкова невероятно, признавам. Но и двете идеи, колкото и да са абсурдни, ми звучат приемливо от третата, според която човешките същества по природа притежават някакъв вроден синдром на ужаса, който се активира, щом стъпим на друга обитаема планета освен Земята, нещо като магьосническо заклинание, само че вградено дълбоко в нервната ни система в някой етап на еволюционния процес с цел да ни попречи, Бог знае защо, да се заселим на някоя друга... Маркъс! Проклет да си, Маркъс, върни се!

Маркъс е хукнал да бяга току посред разсъжденията му на глас и сега тича — не залита, не се препъва, а тича, колкото го държат краката — през неравния, изгорен от слънцето терен, който бяха избрали за първото кацане.

— Мамка му — промърморва Хю и хуква след него.

Маркъс се изкачва тичешком по склона на падината, в която са кацнали. Движи се с наудничава прецизност покрай елипсовидните жълтоглави храсталаци, описвайки осмици между тях, заобикаляйки едната отгоре и следващата отдолу, като постепенно изкачва ниския склон. Хю го гони тромаво. Маркъс е млад, дългокрак и строен; Хю е с петнайсет години по-стар и е сложен другояче, поради което бързото бягане никога не е било сред любимите му занимания в свободното време. На всичкото отгоре бягането изглежда засилва неприятния ефект на това място — всяка тежка стъпка изстрелва нова доза отчаяние като електрически удар нагоре по краката му право към мозъка. Никога преди не е усещал духа си толкова беззащитен.

Изкушението да се откаже от гонитбата, да се просне свит на топка и да захленчи като бебе е огромно.

Но Хю въпреки всичко продължава да тича напред. Знае, че трябва да настигне Маркъс, който явно не в състояние да се владее, и да го завлече в сондата, преди да се е наранил тежко, както бяга като луд през пустинята.

Маркъс обаче се движи така, сякаш е решил да пробяга половин континент преди да спре, за да си поеме дъх, и Хю много скоро открива, че е останал без сили, дробовете му хрипят, остра болка го реже отстрани, а левият му крак сякаш е окуцял. А и коефициентът на ужас пак е започнал да расте, приближавайки се към първоначалните нива след излизането от сондата. Може да се застави да бяга, може да отблъсне демоничната психична радиация на това място, но двете едновременно изглежда не са му по силите.

Спира рязко, наполовина изкачил склона, дъхът му излиза на болезнени спазматични хрипове и за пръв път в живота си е на крачка да се разплаче. Маркъс е изчезнал зад ръба на падината, изгубил се е сред черната корона от заострените като зъби на хищник скали, които обточват горната ѝ граница.

Джована, благословена да е, настига на бегом Хю, докато той се олюява, неспособен да направи и една крачка повече.

— Видя ли го накъде отиде? — питат я.

Хю призовава остатъците от самообладанието си с цената на върховен разход на енергия и посочва към ръба над тях.

— Някъде там. В онзи лабиринт от остри скали.

Тя кима.

— А ти добре ли си?

— Добре съм. Направо съм върхът. Давай да се качваме там и да го намерим.

Държат се за ръце, докато изкачват склона. И отново усещат благотворния ефект на физическия контакт, макар и през дебелите ръкавици на скафандрите им. Хю налага по-бавна крачка отпреди — получава тревожни сигнали от гърдите си, които са знак, че засега ще е по-добре да не тича. Наклонът към ръба на падината не е толкова малък, колкото им се е сторило от центъра ѝ. А земята е неравна, много неравна, дебнат ги неочеквани пясъчни ямички навсякъде, гадни плетеници от полегнали, жилави пълзящи растения и уморително

количество остри, нестабилни камъни точно там, където си решил да стъпиш.

Накрая все пак стигат до върха. От другата страна ги чака доста стръмен склон, който води към обширна равнина, изпъстрена със същите жълти храсти, които и тук растат на същите елипсовидни групички. И тук всяка групичка е странно разположена с математическа прецизност на равни разстояния от съседите си. Няколко високи, грозни дървета с редки корони се виждат зад храстите, а още по-нататък изглежда започва напълно равна савана, която се проточва до хоризонта.

В първия миг не виждат и следа от Маркъс.

После Джована си поема рязко дъх и посочва. Хю проследява посоката на ръката ѝ надолу по склона. Маркъс. Да.

* * *

Маркъс лежи на стотина метра под тях, по очи, ръцете му са увити около плоска правоъгълна скала, сякаш я е прегърнал. По ъгъла, който главата му сключва с раменете обаче, Хю разбира, че новината няма да е добра, но въпреки това се чувства задължен да слезе при него толкова бързо, колкото позволяват уморените му крака и претовареното сърце. Тревогата, която го залива сега, е съвсем различна по вид от онази, с която планетата е пълнила главата му през последните два часа.

Коленичи до Маркъс. Сега вече вижда, че Маркъс всъщност не е прегърнал скалата, а се е проснал отгоре ѝ, ръцете му висят от двете ѝ страни, а бузата му е притисната до плоската ѝ повърхност, където главата му се е ударила, когато се е спънал и паднал. Има дълбока порезна рана, костта направо е хълтнала. Струйка кръв се стича от ъгълчето на устата му и друга от едната му ноздра. Устните му са разтворени и отпуснати. Очите му са отворени, но с празен поглед. Той не диша. Вратът му, решава Хю, е счупен.

Хю трескаво се опитва да си спомни кога за последен път е виждал мъртъв човек. Преди двадесет години може би, или даже тридесет. Смъртта не е обичайно събитие в неговия свят, още по-малко при човек на възрастта на Маркъс. Случва се по някая злощастна

злополука, да, много рядко, но в общи линии смъртта не се смята за нормална при хора, по-млади от един век. Абсурдната, безсмислена смърт на този млад човек тук, в този чужд свят, е истински удар за Хю. Над и отвъд особените неща, които Планета А причинява на разсъдъка му от момента на кацането, напълно отделно от всичко това, Хю е обзет от горещ прилив на чиста скръб, потрес и пълна безнадеждност, които препълват душата му. За миг коленете му поддават и той с огромно усилие надмогва пристъпа на внезапна слабост. Тази планета го учи на неща за границите на издръжливостта му, която някога е смятал за безгранична.

— Какво можем да направим? — питава Джована. — Има ли нещо в аптечката, с което да...

Хю избухва в смях. Това е толкова груб смях, че тя се дръпва встрани от него и на Хю му идва дай се извини, но не го прави.

— Единственото, което трябва да сторим — казва той, колкото се може по-меко, — е да го вдигнем и да го пренесем до сондата, предполагам. Това е всичко. Другият вариант, значително по-практичен, би бил да го оставим тук, като натрупаме купчина камъни, които да обозначат мястото, но всъщност не можем да постъпим така, както и сама се сещаш. Поне без разрешение. Единственото, което не можем да направим, Джована, е да го върнем към живот.

Капитанът се намесва за пореден път, настоявайки да му кажат какво става.

— Имаме нещастен случай — мрачно съобщава Хю. Бесен е на себе си, макар да знае, че случилото се не е по негова вина. — Нещо тук направо те подлудява. Маркъс се паникьоса и побягна. Нагоре по склона и отвъд хребета. По нанадолнището се е спънал, ударил си е главата в един камък при падането и си е счупил глупавия врат.

За миг в другия край се възцарява мълчание.

— Казваш, че е мъртъв, така ли, Хю? — най-накрая проговаря капитанът.

— Точно това казвам, да.

— Искаш ли да говориш с Леон?

— За какво? — грубо питава Хю. — Дишане уста в уста? Маркъс наистина е мъртъв и такъв ще си остане. Никой не може да го съживи, нито аз, нито Леон, ако го доведа тук, нито самият Исус Христос. Появрай ми. — Ето го пак Исус Христос, мисли си Хю. Старите

митове упорито изскачат на повърхността. Изглежда нещо на тази планета те кара да се уповаваш на божествена помощ. — Или Зевс, докато сме на темата — процежда Хю, все още ядосан, ядосан на капитана, на Маркъс, на себе си, на вселената.

Капитанът отново забавя отговора си.

— Според мен тази планета не става за живеене — казва Хю, когато мълчанието се проточва непоносимо. — Това не е окончателното ми заключение, но изводът се налага от само себе си. Има нещо много особено тук, някакво психично поле, което започва да ти действа веднага щом стъпиш на повърхността й и не отслабва след това. Просто непрекъснато се чувствува ужасно, непрекъснато и толкоз. На моменти е по-зле, в други — малко по-добре, но като цяло е отвратително. Разбираш ли за какво ти говоря, капитане?

— Следяхме разговорите ви. Имаме някаква представа за какво става въпрос.

— Нямаете си представа, никаква. Само си мислите, че имате. Какво да правя с Маркъс? Тук ли да го погреба?

— Не. Вземи го с вас.

— Мислиш, че не е наистина мъртъв, нали?

— Мисля, че ще е по-разумно да спасим поне част от него за корабната банка с органи, отколкото да го напъхаме в някаква дупка в земята — аргументира се капитанът с известно раздразнение. — Връщате се веднага, нали?

— Не.

— Не?

— Това би означавало да прекратим мисията, капитане. Това ли искаш да направя?

— Каза, че мястото не става за живеене.

— Казах, че според мен не става живеене. Огледали сме само една съвсем малка част от планетата. Ами ако това психично поле, стига да е такова въобще, е някакъв ограничен местен феномен? Поне бих могъл да проверя още някой район, преди да отпишем мисията като пълен провал.

— Мисията вече ни струва един живот, Хю.

— Именно. Точно затова искам да съм абсолютно сигурен, че не можем да използваме планетата, преди да сме се отказали. Маркъс наистина ще е загинал напразно, ако позволим една злополука, колкото

и неприятна да е тя, да ни прогони от планета, която сме могли да използваме, ако си бяхме направили труда да я огледаме отвсякъде.

Следва поредното проточило се мълчание откъм кораба. Хю се чуди как ли се е отразила смъртта на Маркъс на капитана и другите на борда на „Вотан“. Самият той е започнал да проявява все по-голямо безразличие, дава си сметка Хю. Разкривеното тяло на Маркъс, което лежи току в краката му, вече му се струва просто некачествено стлобена кукла.

За пореден път Хю е принуден пръв да наруши мълчанието:

— Нареждаш ли ми да прекратя мисията, капитане?

— Не. Не ти нареждам това. Какво точно смяташ да правиш, Хю?

— Първоначалният ми план беше да тръгна към брега на океана, който е недалеч оттук, но сега няма смисъл. Вместо това ще кацнем на друг континент да видим как ще е там. Ако и там регистрираме същия негативен резултат, веднага се връщаме при вас на кораба. Заедно с Маркъс, както ме помоли. Какво ще кажеш?

— Действай — казва капитанът. — Провери още един континент, щом така искаш.

Хю затваря шлема на Маркъс и дава знак на Джована. Двамата пренасят мъртвия си спътник нагоре по склона, после надолу по обратната му страна и през падината към сондата. Задачата не е лесна, въпреки че Маркъс не е едър човек и че гравитацията е малко по-слаба от обичайната за тях. Депресиращото излъчване на планетата гризе душите им, изпъждайки волята и силите им. Но все никак успяват. Натикват Маркъс в ускорителното му кресло и на свой ред се вмъкват в своите.

Джована казва:

— Наистина ли ще огледаш и друго място, преди да се върнем?

— Наистина ще го направя, да. Смяташ, че няма да можеш да го понесеш ли?

— Смятам, че си губим времето.

— На същото мнение съм — съгласява се Хю. — Само че работихме много, за да стигнем дотук. Ако не опитам още веднъж, до края на живота си ще се чудя дали не съм прибързал с решението си да си тръгна. Направи го заради мен, Джована. Просто не мога да й обърна гръб толкова бързо.

— Въпреки че Маркъс седи до нас и...

— Въпреки това — казва той. Вече задава на компютъра команда за излитане. Сондата извършва процедурите по херметизация, люкът се затваря плавно и обичайната поредица от съобщения обявява готовността на малкия кораб да излети. Хю не прави опит да поеме пилотирането — твърде изцеден е от станалото и единственото му желание е да се отпусне в ускорителното кресло и да остави нещата да се случват сами, поне за известно време.

Вече са във въздуха. Летят на изток, на височина от хиляда километра, над спокоен сиво-зелен океан с почти неподвижна повърхност, която изглежда някак странно мазна. Нощ се спуска постепенно около тях и скоро ги обгръща мрак. Планетата няма луна. Звездите на този черен като катран фон светят почти толкова ярко, колкото се виждат от космоса. Хю оглежда небето и се опитва да подреди непознатите модели в съзвездия. Онова там, мисли си той, прилича на дърво с огромни пернати клони, друго очертание му напомня на кучешка глава, трето — на воин с копие в ръката. Опитва се да покаже тези фигури на Джована, но тя не успява да ги види, колкото и да я насочва Хю към ключовите звезди, а постепенно и самият той ги губи в бъркотията на яркото космическо множество.

Сондата отново лети над земя. Зазорява се в зелено. Хю минава на ръчно управление и търси подходящо място за кацане.

Този континент представлява огромна пустиня, море от оранжеви дюни. Може и да не изльчва кошмарни вълни като събрата си в западното полукълбо, но и така не изглежда особено подходящ за заселване. От въздуха Хю не вижда нищо, което да прилича на река, езеро или поток дори — само пясък и още пясък, ниски плосковърхи хълмове между скуччените дюни и тук-там изолирани петна мрачна, проскубана растителност. Само че той е дошъл тук да провери нещо конкретно и смята да осъществи намерението си.

Спуска внимателно сондата в обрулен от вятъра район, където дюните са изтиканы в страни, и задава начало на процедурите по отваряне на люка. Само че негостоприемството на този свят е станало видно още при кацането. Хю отново усеща ледените, костеливи пръсти да драсят по мозъка му, червата му се бунтуват, върнало се е и убеждението, че паяжина от някаква зловеща тъкан бавно обгръща сърцето му.

Това гадно място е прокълнато, казва си той.

Поглежда към Джована. Тя кима. Значи и тя го усеща.

— Нека все пак излезем — предлага Хю.

— Защо?

— За да кажем, че сме излезли. Хайде.

Джована свива рамене, измъква се от ускорителното кресло и го следва навън. Както преди, вълните от страх стават по-интензивни, когато стъпват на земята. Хю вдига поглед към просветляващото утринно небе. Изпъльва го неоснователното убеждение, че там горе кръжат крилати същества, макар досега да не е видял никакви представители на животински свят, летящи или други — огромни, плъзгачи се чудовища с остри зъби и големи черни крила, сигурен е, подобни на прилепи зверове, готови всеки миг да се спуснат към тях и да обвият лицата им с кошмарните си криле.

Няма нищо в небето. Никакви чудовища. И едно облаче няма.

Въпреки това го е страх от тях. Представя си, че чува свистящите звуци на шеметното им пикиране надолу, тежкия плясък на огромните криле, които го обгръщат. Усеща сухата им, грапава, изпъната кожа. Обонянието му се задръства от прежурената им миризма. Дъхът му спира и сърцето му се бълска в гърдите. Вдига ръка към гърлото си. Задушава се. Определено се задушава.

Издържа още миг. После внезапно отваря наличника на шлема си и изпъльва дробовете си с въздуха на тази ужасна планета.

Въздухът е студен, оствър, рядък, като въздуха на Марс, ако Марс имаше въздух. Има някакъв неприятен вкус като на лекарство, нагарча — без съмнение някакъв непознат химически елемент, който тук е в по-голямо количество, отколкото Хю е свикнал да вдишва. Но той въпреки това го вдишва жадно, шумно, с пълни гърди.

Джована го наблюдава тревожно.

— Защо правиш това? — пита тя.

Хю не иска да ѝ казва нищо за летящи чудовища, за огромни крила от грапава кожа, които се впиват безжалостно в лицето му, за да му спрат притока на въздух. Казва само:

— Пътувах дълго, докато стигна тук. Искам да вдишам въздуха на друг свят, преди да си тръгна.

— Ами ако е опасно да го дишаш?

— Нали Маркъс го вдиша — възразява Хю. — Най-обикновен въздух. Кислород, азот, въглероден диоксид и още няколко неща. Какво опасно може да има в това?

— Маркъс е мъртъв.

— Не заради въздуха — напомня Хю. Но след още няколко вдишвания затваря шлема си. Атмосферата на Планета А оставя неприятен химически вкус в ноздрите и гърлото му, но според него това е без значение — нищо чудно и то да е плод на въображението му, поредния жизнерадостен психотрик на Планета А, поредната й демонстрация.

Дошли са тук да изследват. Така че чинно тръгват на малък обход — петдесет метра в едната посока, тридесет в другата. Джована разравя песъчливата пръст и открива колония от лъскави насекоми, сякаш направени от метал, които заангажират за няколко минути любопитството й на учен.

Повече от ясно е обаче, че същата душевна слабост ги поразява и тук, както и на първия континент. Хю продължава да наблюдава небето за чудовища, Джована не успява да се концентрира дълго върху проучванията си. И двамата са завладени от една и съща силна тревожност, макар да не го признават на глас. Какъвто и да е този ефект, той явно не е от локално естество, щом две случайно избрани места дават еднакъв резултат, а се излъчва от самото ядро на планетата към цялата й повърхност.

Хю поглежда към Джована. Външно тя запазва спокойствие, но лицето й е бледо и лъщи от пот. Явно и тя като него вече е усвоила никаква техника да държи на кайшка ужасите на Планета А, но също толкова явно е усилието, което тази борба изисква и от нея. Планета, където през цялото време си на крачка да запишиш от ужасен и неоснователен страх, не е най-разумният избор за втория дом на човечеството.

— Няма смисъл — казва той. — Давай да се махаме оттук.

— Да. Най-добре.

Връщат се в сондата. Маркъс, което едва ли е изненада, е точно там, където са го оставили — в ускорителното си кресло. Да го открият където и да било другаде, би било истинско основание за потрес и въпреки това Хю потръпва при вида на овързания за креслото труп.

Джована, която идва след него, отклонява поглед встрани от Маркъс, докато се настанява на мястото си.

— Е? — пита тя, докато Хю задава на компютъра инструкциите за полета. — Ще опитаме ли на още някое място?

— Не — заявява Хю. — Видяхме предостатъчно.

* * *

Капитанът казва:

— Значи смяташ, че е напълно безнадеждно? Че никога не бихме могли да свикнем с психичните ефекти?

Хю разперва големите си ръце, вперил поглед в месестите връхчета на пръстите си, вместо в човека насреща. Това е третият ден, след като се е върнал на звездния кораб. Двамата с Джована току-що са излезли от полагащата се след външна мисия карантина, след детайлна проверка, която да потвърди, че не са донесли със себе си някакви потенциално опасни чуждопланетни микроорганизми.

— Не мога да кажа, че никога няма да свикнем с тях — отвръща той на капитана. — Откъде бих могъл да знам? След петстотин години или след хиляда може и да ги заобичаме дори. Възможно така да свикнем с тази обръщаща стомаха дезориентация, че да ни липсва, ако внезапно изчезне. Но не ми се вижда много вероятно.

— Трудно ми е да разбера как е възможно една планета да излъчва психично поле с толкова мощн ефект, че...

— И на мен ми е трудно да го разбера, братле. Само че аз го почувствах и си беше съвсем истинско, и не приличаше на нищо, което съм чувствал дотогава. Някаква сила, която въздейства на мозъка ми. Сякаш там долу има някакъв физичен феномен, който действа като гигантски ускорител и смуче някак информация от нервната система на всеки сложен организъм. Не казвам, че точно за това става въпрос. Просто твърдя, че ефектът съществува, каквато и да е причината, и че от него ти настръхва косата. Поне лицевите ми косми настръхнаха до един. И Джованините. Маркъс пък изпадна в такава дива паника, че съвсем обезумя. Разбира се, както казах, винаги съществува шанс след време да свикнем с това. Човешкият вид е изключително адаптивен.

Но би ли искал да живееш в подобен ужас? Що за цена ще трябва да платим, за да свикнем, а, капитан?

Капитанът, който следи внимателно изражението и интонацията на Хю, благодари на съдбата, че е разполагал с човек като него за тази мисия. Хю е може би най-стабилният човек на борда на „Вотан“ и със сигурност най-безстрашният, макар че като се замисли, шумният, фучащ Пако не му отстъпва с много. Хю е дълбоко разтърсен от кацането на Планета А — по това няма две мнения. И не само смъртта на Маркъс му се е отразила толкова зле. Изглежда, че проблемът се крие в самата планета. Планетата трябва да е непоносима.

За капитана е в известна степен разочароващо, че Планета А се е оказала неподходяща. Иска му се експедицията бързо да открие място за заселване, преди дългото заточение на борда на „Вотан“ да е нанесло неизбежни психически поражения върху хората. Освен това съжалява, че няма да може сам да изследва повърхността на планетата, колкото и ужасно да изглежда това място. Но крайно негативният доклад на Хю не му оставя друг избор, освен да отпише Планета А и да поведе кораба към следващата му спирка.

Нищо от това не е казал на глас обаче. Хю, след като не получава отговор от капитана на последния си въпрос, най-накрая отново взема думата:

— И без това мястото е гадно за живееене. Цялата повърхност е от суха по-суха. Земеделието ще ни се опре, а и няма данни да съществуват местни еквиваленти на земните селскостопански животни. Ще ни...

— Да. Добре, Хю. Няма да се заселим там.

Напрегнатото лице на Хю се разтапя от облекчение, сякаш тайничко се е страхувал, че капитанът въпреки всичко ще настои да опитат колонизация.

— Няма я, и още как — казва той. — Радвам се, че си съгласен с мен по този въпрос. — Двамата мъже стоят. Почти еднакви са на ръст, капитанът — навярно с един-два сантиметра по-висок, но Хю е два пъти по-едър и с повече от четиридесет килограма по-тежък. Той стисва капитана в силна мечешка прегръдка. — Много гадно си прекарах там долу, братле — тихо прошепва в ухото му.

— Знам — казва капитанът. — Хайде. Да идем на заупокойната служба за Маркъс.

* * *

Капитанът определено не я чака с нетърпение. Не е предполагал, че такова нещо ще се окаже част от задълженията му на капитан, и не е съвсем наясно какво трябва да каже. Но изглежда е необходимо да каже нещо. Хората на „Вотан“ са приели много тежко смъртта на Маркъс.

Не че Маркъс беше кой знае каква важна фигура в неписаната социална йерархия, появила се в малкото им общество. Той беше тих, може би малко срамежлив, като цяло необщителен. Не беше сред редовните играчи на го, нито се беше стремил да завърже някаква сериозна интимна връзка с друг член на екипажа. Капитанът знае, че е имал кратки, неангажиращи забежки със Селест, Иможен и Наташа, а може би и с други, но явно по принцип е предпочитал да остане един от десетината пътешественици, които избягваха всянакъв вид официални сексуални отношения с определен човек.

Не, самият факт, че Маркъс е мъртъв, а не мястото му в социалния живот на кораба, ги е разтърсил толкова дълбоко. Били са петдесет; сега са четиридесет и девет; още първата им мисия извън капсулираното пространство на кораба е довела до намаляване на броя им. Това е тежка рана. А сега трябва да се съобразяват и със създалия се дисбаланс. Вече няма да има двадесет и пет двойки, когато се стигне до създаването на деца. Дали на новата Земя пътешествениците наистина биха се придържали към старите моногамни традиции на брака, е нещо, което нито капитанът, нито някой друг знае на този етап, разбира се. Тези традиции отдавна се разпадат на Земята и няма основателна причина да ги възкресят в древната им стриктна форма сред звездите. Сега обаче е повече от сигурно, че в един момент ще им се наложи да избягат в някаква степен от традициите, защото в идеалния случай от всекиго би се очаквало да играе активна роля в населяването на новия свят, или такава поне е общата концепция на този етап, а сега ще е невъзможно за всяка жена от експедицията да се намери един и само един мъж. При определени обстоятелства това може да се окаже проблем. Но истинският проблем е, че бяха свикнали да се смятат за едва ли не безсмъртни, тук, вътре в тази машина, която се носи безмълвно из космоса с немислима скорост, а сега тази сладка

илюзия е разбита на пух и прах още първия път, когато неколцина от тях са си подали носа извън Ноевия им ковчег.

Джулия беше намекнала на капитана, че би било добре да направят заупокойна служба. Нещо като общ катарзис, публичен акт на изцеление — от това имаха нужда. Всички са потресени от смъртта, но някои — Елизабет, Алтея, Жан-Клод и още един-двама — изглеждат направо смазани. Днес телата се самоизцеляват до известна степен; душите — в по-малка. След завръщането на групата по кацането Леон непрекъснато раздава психоактивни лекарства на онези, които се нуждаят от медикаментозна терапия; Едмънд, Алберто, Мария и Ноори, всичките с известна дарба в психотерапията, се опитват да помогнат на по-тежко засегнатите; капитанът, за своя огромна изненада, дори е видял обикновено дистанцираната Ноел да прегръща разплакалата Елизабет в банята и да гали нежно разтърсваните ѝ от хлипове рамене. Някакво всеобщо признание за обхваналата ги скръб може би е най-доброят начин да сложат точка, беше му казала Джулия, и капитанът е съгласен с нея.

Всички се събират на обичайното място за общи събрания, а капитанът опира гръб на обичайната преградна стена, с лице към тях.

Отначало му е трудно да намери точните думи. Не става въпрос за сценична треска — точно той няма такива проблеми, — а по-скоро за чувство на неадекватност, за фундаментална неспособност да се справи със задачата. Безстрастната му природа едва ли е най-подходящата за тази цел. Но той е капитанът, избран с огромно мнозинство при потеглянето им от Земята и преизбран още веднъж година по-късно. Негово е задължението да говори.

— Приятели... — подхваща той и колебанието му започва да се стопява. Всички са обърнали лица към него. — Приятели, всички ние сме дълбоко наранени от смъртта на Маркъс и сега всички трябва да се помолим за изцеление. Но накъде да се обърнем в молитвите си? Към кого да ги отправим? Като раса, ние сме надживели боговете си. Дори се гордеем, че сме отхвърлили всякакви суеверия и живеем в свят, където царува реалното, осезаемото, измеримото. И все пак... все пак... в моменти като този...

Те го гледат напрегнато. Може би се чудят накъде бие.

— Маркъс е мъртъв и никакви думи не ще го върнат. И самата молитва, дори да имаше богове и боговете да ни чуваха, не би могла да

го върне. Ако има богове, то Маркъс е отишъл при тях по тяхна воля, и ние не бихме имали друг избор, освен да се преклоним пред волята им. А ако, както всички ние сме дълбоко убедени, няма богове...

Тук мътка. Мести поглед от едно лице към второ, към трето, от Хайнц към Хю и Пако, от Елизабет към Ноел и Селест, поглежда към Лейла, сетне към Рой, Зена, търси признания на беспокойство, озадаченост, раздразнение. Но не. Не. Напълно е приковал вниманието им.

— В древни времена — продължава той — сигурно би ни било по-лесно да се справим с това. Бихме си казали, че такава е била волята на боговете или волята на някой определен бог Маркъс да умре млад на едно непознато и враждебно място, а после щяхме да се върнем към всекидневието си, спокойни с убеждението, че делата на боговете са неведоми и няма нужда да търсим обяснение за тях, освен елементарното обяснение, че каквото се е случило, е било предопределено да се случи. Това е било в една по-простичка епоха. Съвременните хора са се отървали от боговете; останал ни е проблемът сами да откриваме обясненията или да живеем без такива. Аз настоятелно ви моля да изберете второто. Смъртта на Маркъс беше злополука. И не се нуждае от обяснение. Винаги са съществували рискове при изследователска мисия и макар по-голямата част от човечеството да е забравила това, точно ние би трябвало да го помним. Маркъс смело дойде тук с нас, сред звездите, да ни помогне да намерим нов дом за човешката раса. Смело се спусна с Джована и Хю на повърхността на планетата, която се вижда през илюминатора; и там се сблъска с нещо, окпало се непосилно за него, и то го унищожи. Така да е. В нашия случай най-простичкото обяснение е най-добро. Като цяло, човечеството вече не поема рискове. Ние обаче сме изключение. Ние, петдесетимата човеци, избрахме да съживим готовността да се поемат рискове, готовност, която повечето от нас са изгубили. Маркъс е едва първата жертва на тази готовност. Него вече го няма и ние скърбим за смъртта му. Скърбим за загубата му, защото той беше млад, беше човек с потенциал да допринесе много за света, който един ден ще построим, но сега той не ще може да го направи; и защото бе лишен от възможността да изпита радостта на удовлетворението, което успехът на нашата мисия ще ни донесе; и защото беше един от нас. Най-вече според мен скърбим, защото беше

един от нас. Но дали това наистина е причина да скърбим? Той все още е един от нас. И винаги ще бъде. Докато откриваме пътя си сред звездите към Планета В, Планета С, а ако е необходимо до Планети Х, и Y, и Z и по-нататък, ние ще носим Маркъс с нас — той е първият от нашите мъченици, първият, дал живота си в името на великото начинание, което сме подели. Маркъс си отиде. Маркъс загина. Той изпълняваше функцията си като един от нас и загина заради това. Силно подозирям, че и други от нас ще срещнат подобна съдба, преди пътуването ни да завърши. Така да бъде. Ние охотно прегърнахме всички рискове, когато оставихме дома, приятелите, семействата и света си, за да поемем на това пътешествие сред звездите. Отказахме се от сигурността на един дълъг, безопасен и удобен живот на Земята в замяна на наградите — и опасностите — на едно приключение, каквото хората не са предприемали досега. А с течение на времето малко вероятно е който и да било от нас да сметне задачата ни за удобна и още по-малко за безопасна. Маркъс е мъртъв, много преди времето си. Така да е. Така да е. Вече е отвъд всяка болка, отвъд всяка несигурност и неудобство, отвъд мисълта за провал и поражение. В това следва да намерим утеша. Но трябва да се погрижим, приятели — заради самите нас, не заради него, — смъртта на Маркъс да не остане безсмислена. Трябва да продължаваме напред и напред, и напред, ако се наложи, от единния край на космоса до другия, ако трябва, докато намерим свят, където да се заселим. И когато стигнем там — а ние ще стигнем там, — трябва да се погрижим нашите деца и децата на децата ни да помнят името на Маркъс, първия мъченик на нашето начинание, дал живота си в името на техния свят. Когато пишем историята на нашето пътуване, името на Маркъс ще бъде вписано с огнени букви. Така ще го направим безсмъртен. Както ще бъдем безсмъртни и всички ние — величествени легендарни фигури, полубогове, дори богове може би — в мислите на хората от онзи нов свят. Ние, които си нямаме богове, на които да се помолим, ще станем богове, мисля аз, за жителите на бъдещата нова Земя. Безсмъртни богове, всички ние. Маркъс просто стана безсмъртен по-рано от нас, останалите, това е всичко.

Отново мълква. Мести поглед по лицата насреща си. Дали не прекалих, питат се. Дали не прозвуча твърде високопарно?

Само че всички мълчат и не помръдват; очите им са приковани в него, дори слепите очи на Ноел. Думите му са ги завладели. Също като в старите времена, времената на Хамлет и Едип. Да. Успешно представление, едно от най-добрите му. А току-виж донесло и някаква реална полза.

Добре. Свършвай, докато си на гребена на вълната, мисли си капитанът.

Казва с различен тон, внезапен низходящ обрат на риторичната сгъстеност:

— Още едно нещо и после ще се разотидем. Този следобед ще започнем изчисленията за следващия скок, който ще ни отведе — на колко, Хеспър, осемдесет светлинни години или деветдесет? — при друг евентуално подходящ за колонизиране свят. По-късно ще обявим конкретното време на старта. Естествено, аз не знам дали тази втора цел ще ни донесе по-голям успех от първата. Просто ще идем там да хвърли един поглед, точно както направихме тук. На този етап нямаме никакви конкретни очаквания, в едната или другата посока. Разбира се, аз се надявам това да се окаже светът, който търсим, и знам, че всички вие чувствате същото. Но има и други след него, които чакат да ги проучим, ако се наложи, и ако се наложи, ще продължим напред, докато открием каквото ни трябва. Благодаря ви за вниманието. Събранието се разпуска.

* * *

Пако, Хеспър, Зиглинде, Рой и Хайнц подхващат изчислението на курса, който ще отведе „Вотан“ до Планета В. Капитанът и Ноел се отделят в каютата й, за да изпратят комюникето, което ще уведоми Земята за провала на първата планетарна мисия и за смъртта на Маркъс.

Капитанът се тревожи как ще отразят тези новини на земните жители. Земните жители са свикнали с успеха. За тях, мисли си той, това пътуване е нещо като приключение от приказките, а приказките винаги имат добър край, макар и да се появява междувременно по някоя зла вещица. Фактът, че един от пътешествениците наистина е умрял при срещата си с непозната тъмна магия, може да влезе в

противоречие с модела от очаквания, който са си създали. Плаши го мисълта, че за да се предпазят от бъдещи неприятни изненади, могат да загубят интерес към пътуването на „Вотан“, да се отдръпнат емоционално от бъдещата съдба на начинанието.

И все пак, следва да бъдат уведомени. Би било нередно да им спестят истината. Те вече знаят, че е осъществено кацане на повърхността; трябва да разберат и какви са резултатите.

- Какво е качеството на връзката днес? — пита той Ноел.
- Има известни смущения. Сравнително слаби.
- Добре, тогава. Готова ли си да започваме?
- Когато кажеш.

Започва да ѝ диктува съобщението, което е нахвърлил малко преди това. Плъзва поглед по текста и си дава сметка колко мрачно и обезкуражително звучат думите. „Неуспешна мисия... зони на силни и необясними психични смущения навсякъде... неконтролираме и безразсъдни реакции у членовете на изследователския екип... злощастен фатален инцидент... незабавно изтегляне от повърхността на планетата... отказ от по-нататъшни проучвания...“ Всичко е вярно, но звучи ужасяващо. Опитва се да го посмекчи, импровизирачки в движение, като вмъква кратки фрази от рода на „обнадеждаващ първи опит“ и „насърчително е, че още при първия опит откряхме планета, която въпреки недостатъците ѝ, толкова прилича на Земята“. Говори за предстоящото потегляне към Планета В и за оптимистичното си усещане, че галактиката е толкова богата на планети с подходяща големина, температурна амплитуда и приемлива атмосфера, че едва ли може да има съмнение в крайния успех на начинанието им.

Така. Това трябва да им стигне за известно време.

Ноел се уморява бързо, докато препраща думите му през вселената към Ивон. Усилието, което полага, е повече от очевидно. Раменете ѝ увисват, главата ѝ натежава напред, мускулчета играят по лицето ѝ. Явно днес смущенията са по-силни, отколкото му е казала. И въпреки това тя продължава смело напред, а накрая вдига към него глава с ангелска усмивка на облекчение, въздъхва уморено и обявява:

- Готово. Мисля, че Ивон улови всичко.
- Какво казва?
- Че много съжалява за случилото се с Маркъс. Че ни желае по-добър късмет с Планета В.

Истината ли му казва Ноел? За един безумен миг му хрумва, че цялата тази история с мигновената ментална връзка между две сестри, намиращи се на десетки светлинни години една от друга, си е чисто въображение и измама, че Ноел просто се преструва, че изпраща комюникуетата му до Земята, и си измисля всичките отговори на Ивон.

Не. Не. Не. Не.

Пълен идиотизъм. Той го прогонва гневно от мислите си. Ноел е неспособна на такова притворство. А дори и да беше, не би могла да си измисли — да импровизира на момента — всички бюлетини на Ивон от Земята, дребните подробности от всекидневието там, съобщенията от роднини на екипажа. От собствения му баща например, който е художник. Картините му са архаични — ангели, демони, светци, всичките изобразени с щателен реализъм. Живее в най-южната част на Африка, на сух, скалист нос, целогодишно къпан от жежките лъчи на слънцето, и отглежда гротескно сочни растения, типични за района. За последните тридесет години двамата са се срещали само два пъти. Никога не са били привързани един към друг. И въпреки това бащата на капитана, който е на сто и трийсет години, изненадващо беше изпратил по Ивон поздрави за рождения ден на сина си, който е на по-малко от половината му години. Споменал бе за последните си картини, за градината си, за посегателствата на възрастта върху силите му. Откъде би могла Ноел да знае за тези неща? Капитанът се пита колко ли стрес му се е натрупал, за да му хрумнат подобни абсурдни и недостойни подозрения към невинната Ноел. Заради провала на мисията по кацането сигурно. Смъртта на Маркъс. Това трябва да е. Напрежението беше голямо през последните дни. И за него, и за всички останали. Решава да си позволи малко допълнителна почивка, веднага щом се върнат в извънпространството.

Решил, че както обикновено Ноел ще иска да подремне след уморителното упражнение, той понечва да си тръгне.

— Чакай — спира го тя. — Къде отиваш?

— Мисля да отскоча до банята. — Хрумнало му е в последния момент — не е планирал да минава оттам.

— Ще дойда с теб, искаш ли? А след това можем да отидем в игралния салон.

Той е озадачен от думите ѝ.

— Не искаш ли да поспиш?

— Този път не. — И наистина, въпреки явната ѝ умора отпреди малко, сега тя изглежда изпълнена с енергия, няма и помен от обичайното изтощение след комуникациите ѝ с Ивон. И това въпреки проблема със статичния шум... или заради него, може би? Никога няма да я разбере.

Но точно сега идеята да покисне в банята му се струва добре дошла, а ако Ноел е решила днес да пропусне дръмката си — нейна работа. Тя съблича небрежно дрехите си, с привидна невинност. Сякаш си няма и представа колко предизвикателно може да изглежда това, при положение че двамата са сами в каютата ѝ. Но пък в своя вечен мрак може би въобще не се замисля какъв ефект може да има гледката на голото ѝ тяло върху други хора. Или пък се замисля.

Той изчаква още един напрегнат миг да види какво ще направи тя след това. Ще го хване за ръката, ще го поведе към леглото? Не. Нищо подобно. Тя наистина е невинна. Спокойно отваря вратата на каютата си и му дава знак да мине пред нея.

Тръгват заедно по коридора към банята.

Зиглинде, Хю и Иможен са там. Мускулестата Зиглинде е сама в басейна с хладката вода. Едрият Хю и миниатюрната, златокоса Иможен си делят горещия. Напоследък Хю и Иможен го раздават като двойка, поне през част от времето и това изглежда е от тази част. Тя се е изпънала по гръб в басейна, водата я покрива цялата, с изключение на главата ѝ, която почива на рамото на Хю, и розовите връхчета на малките ѝ гърди, които стърчат току над повърхността. Хю е толкова по-масивен от нея, че Иможен прилича на кукла до него.

Хю вдига вежда, когато капитанът и Ноел влизат в банята, тя — гола, той — не. Голотата на обществено място не е нещо необичайно на борда на кораба и понякога хората идват вече съблечени в банята, макар обичаят да не широко разпространен. Капитанът се пита дали Хю не си прави грешни заключения за някаква интимност между него и Ноел. Мисълта за това го подразва. Знае, че сред спътниците му се ширят немалко предположения относно сексуалните му навици, и тези потайни клуки не го дразнят, даже му се струват забавни. Само че няма желание да набърква и Ноел в тези похотливи шушукания — за нея сигурно би било неприятно, ако открие, че е обект на такива слухове.

— Може ли да се присъединим към вас? — пита капитанът, докато съблича собствените си дрехи. Въпросът е просто израз на любезност. Хю размахва театрално ръка в знак на покана и капитанът и Ноел влизат в басейна от срещуположната спрямо Хю и Иможен страна. Няма нужда да помага на Ноел — тя се прехвърля през ръба на басейна с лекотата на зрящ човек. Докато се отпускат в топлата вода обаче, външната страна на бедрото ѝ се притиска до неговото, което той приема за случайно, понеже басейнът е малък и пренаселен, а и усетът на Ноел за пространственото разположение на нещата едва ли е толкова прецизен във вода, колкото извън нея, където звуковите вълни се разпространяват безпрепятствено. Капитанът механично се отдръпва с няколко сантиметра наляво. Но след няма и минута бедрото на Ноел отново се притиска към неговото. Сега вече е трудно да се самоубеди, че е станало случайно всичко това — предложението да идат заедно в банята, небрежното разсъбличане в каютата ѝ, голата разходка по коридора. Но защо? Ноел е красива жена, да, изключително привлекателна, дори интригуваща в мистериозното си хладно достойнство; но за всичкото това време тя не се е включила по никакъв начин в корабната бъркотия от сексуални връзки, поне доколкото на него му е известно, и макар сега определено да му се предлага, на капитана му е трудно да повярва, че тя наистина го прави. Предпочита да гледа на нея като на напълно безхитростен човек и на сегашното ѝ поведение като на невинно. Продължава да мисли за нея като за лищено от сексуалност същество, изцяло отдадено на връзката с далечната си сестра, връзка, която не оставя място за нищо друго. Може би просто е изпаднала в моментно игриво настроение, без никакъв еротичен подтекст; или пък експериментира с нов метод за намаляване на напрежението след телепатичната връзка. Във всеки случай той няма намерение да отвръща на поканата, която тя привидно му отправя, без значение дали е истинска или не. Както винаги една сексуална връзка с Ноел му се струва като бомба със закъснител. Определено не смята, че евентуалната му връзка с нея би могла да повтори хладния секс за разтоварване с Джулия. Със сигурност биха последвали огромни, объркани усложнения, по един или друг начин. Ноел е жизненоважна за експедицията; същото важи и за него самия; не би рискувал двамата да се забъркат в нещо, при което е налице

толкова голяма вероятност енергията им да се отклони в проблематична посока.

Въпреки всичко, този път капитанът не се отдръпва. Би било грубо и обидно да го направи втори път.

— Каза много хубави неща — обръща се към него Иможен — за Маркъс онзи ден. Много се развълнувах. Както и всички останали, струва ми се.

— Благодаря. — Доста глупав отговор, но не се сеща за друг.

— Не беше лесно да го опознаеш — продължава Иможен. Двамата с Маркъс бяха любовници за кратко в самото начало на пътуването. Иможен е един от металурзите на кораба; помощник е и на корабния лекар, Леон. Всички членове на екипажа имат страни комбинации от специалности. — Дори и в леглото, между другото — отбелязва тя. — Случи се тук, в банята, първия път. Просто си седяхме един до друг, както с Хю сега, почти не си бяхме казали и дума, а после Маркъс се обърна към мен, усмихна се, докосна китката ми и кимна към една от стаичките. Нищо не каза. Станахме и отидохме в стаичката. Не каза нито дума през цялото време.

Хю се усмихва доброжелателно, сякаш Иможен разказва как е изиграла с Маркъс няколко партии на го. Твърде възможно е наистина да не намира голяма разлика между едното приятно занимание и другото, само дето го изисква повече мислене.

Иможен не спира:

— Така беше всеки път, през цялата седмица, докато бяхме заедно. Беше добър, между другото, много добър, но така и не сподели нещо за себе си, нещо лично, нито попита нещо за мен. Държеше се приятелски, но и дистанцирано някак — тайнствен беше. Въпреки това го харесвах, възхищавах му се, уважавах интелекта му, неговата сериозност. Вярвах, че рано или късно ще се поотпусне. А после един следобед пак седяхме в банята, Наташа също беше тук, и той се обърна към нея по абсолютно същия начин, по който се беше обърнал към мен предната седмица, и това беше краят на отношенията ни. Просто сложи точка и толкова, без обяснения. Само че аз бях убедена, че с Маркъс все някога ще имаме възможност да се опознаем по-късно, може би много по-късно. А сега това никога няма да стане.

— Такава безсмислена загуба — обажда се Зиглинде от другия басейн.

— Прекрасен млад човек — казва Хю. — Направо откачих, като го гледах как постепенно загубва самообладание там долу. Направо откачих.

Капитанът кимва неангажиращо. Този разговор сигурно е необходим, част от оздравителния процес, но го изпълва с някакво неудобство. А и натискът на Ноелиното голо бедро към неговото също не му се отразява добре.

— Много им е мъчно за нас, на Земята — намесва се Ноел. — Те много ни обичат и следят с огромен интерес всичко, което правим. Експедицията до Планета А — само за това се е говорило на Земята цяла седмица, казва сестра ми. А после... когато научили, че Маркъс е загинал... — Тя поклаща глава.

— Днес по цялата планета се провеждат заупокойни служби.

— Това е прекрасно — възклика Иможен. — Ще им помогне много. А и на нас.

Капитанът поглежда изненадано към Ноел. Тази малка подробност, за заупокойните служби, е новост за него. Ноел не му е споменала за това. Дали все още е в контакт с Ивон и получава постоянен поток от информация за реакциите на Земята след новината за смъртта на Маркъс? Или — мисълта за това му е крайно неприятна, но упорито изскуча на повърхността — или просто си измисля разни неща?

— Не ми каза за това — обръща се укорително към нея той. — За заупокойните служби.

— О. Да. По цялата Земя.

— Голяма новина сме ние — засмива се Зиглинде с обичайния си дрезгав смях. — Летим из вселената, живеем, умираме, откриваме гадни планети, това е голямо събитие за тях. Единственото събитие. Ние ги удивляваме, а те не са свикнали с удивлението. Овце, това са те! Мързеливи овце! Трябва да си измисляме по някоя и друга смърт от време на време, дори никой повече да не загине, просто за да поддържаме вълнението им. За да не изгубят интерес. Също и за да им напомняме, че смъртта все пак съществува.

Всички се обръщат да я погледнат. Лицето на Зигленде е почервено от гняв, направо гори. Лесно се ядосва Зиглинде. Но после се ухилва — самодоволно някак — и червенината ѝ се отдръпва толкова внезапно, колкото се е появила.

Казва вече по-спокойно:

— Много беше лошо това, с Маркъс. Все още ме измъчва. Такова тихо момче. И толкова умен. Не бива да допускаме повече такива загуби, капитане, чува ли?

— Ще ми се да не бяхме допуснали и тази — отвръща той.

Мрачно мълчание се възцарява за миг в помещението.

— Е — нарушава го най-накрая Хю. Измъква едрото си тяло от водата. Почекенял е от горещината и прилича на недоварено месо. — Трябва да продължим напред, така мисля аз. — Посяга надолу с една ръка и измъква дребната Иможен от басейна с такава лекота, все едно е дете, прехвърля я през ръба и краката ѝ се залюляват за миг във въздуха, преди Хю да я пусне да стъпи на пода. Минават през студените душове, после се обличат и си тръгват.

— Аз също ще си тръгвам вече — обявява Зиглинде. — Чака ме работа в контролната зала.

Ноел и капитанът остават сами в банята. Все така седят един до друг, бедрата им се докосват. Внезапно ситуацията е станала изключително смущаваща, след като другите трима са си тръгнали. Напрежението от онзи момент в каютата ѝ, когато си свали дрехите, отново обзema капитана, ако въобще го е напускало. Най-близката от трите любовни стаички е само на няколко метра от тях. Спокойно биха могли да се оттеглят там. Само че капитанът си няма и представа какво очаква от него Ноел. Няма ясна представа и какво самият той очаква от себе си. За пореден път решава да изчака, оставяйки на нея да води играта.

И за пореден път Ноел му предлага обичайната си, простишка невинност, обичайното сладко безразличие към възможностите, които ситуацията предлага.

— Да идем ли в салона, капитане?

— Може. Както ти кажеш, Ноел.

Първо се връщат в каютата ѝ. Той остава навън, докато тя се облече; после отиват в салона, където заварват две от дъските заети — на едната играят Пако и Рой, на другата — Силвия и Хайнц. Капитанът отваря трета дъска за себе си и Ноел.

От няколко седмици не е играл. Експедицията до повърхността на Планета А е ангажирала изцяло вниманието му. Сега бързо се потапя в играта, но колкото и да е добър, няма никакъв шанс. Ноел,

която играе с черните, го подхваща с агресивна стратегия, каквато не е виждал преди, и безпощадните ѝ войници погълъщат неговите бели камъчета с ужасяваща бързина, пробиват защитата му и оставят след себе си елипсовидни кръгове завладяна територия по цялата дъска. Поражението му е пълно. Играта свършва толкова бързо, че Рой и Хайнц, които поглеждат едновременно към дъската им в мига на Ноелиния триумф, изсумтяват удивено, разбрали, че всичко е приключило.

---

[1] Из „On First Looking into Chapman’s Homer“, Джон Кийтс (1795–1821) — Б.пр. ↑

Всичко вече е изчислено, проверено и препроверено и днес е денят, в който потегляме към света, който на този етап, с такава лишена от поезия деловитост, наричаме Планета В. Да се надяваме, че по-късно ще имаме основание да му дадем някакво по-изразително и запомнящо се име — да се надяваме, че той ще новият ни дом. Надеждата не ни струва нищо. Не ни вреди, а може би дори ни помага.

При наблизаването на скока стоях пред големия илюминатор в коридора и се взирах в слънчевата система, която се канехме да напуснем. Долу, в ниското — широката кафява гръб на самата Планета А се въртеше безразлично около оста си, без да ни обръща и грам внимание. Ние сме като някакви досадни комари за нея. По-малко от комари — ние сме нищо. По най-безцеремонния начин тя отне живота на един от нас, а сега се плъзга по орбитата си около своето златно слънце както винаги, напълно пренебрегвайки неканените, нежелани посетители, които за кратко са нарушили усамотението ѝ и скоро ще си тръгнат. Каква глупост, да се надяват, че това безсърдечно място би могло да се превърне в дом! И трябваше да платим с живота на Маркъс, за да го научим.

Светът не е зъл сам по себе си, разбира се. Няма такова нещо като зли светове. Световете са безразлични неща. Този просто не можем да го използваме.

И сега — Планета В... Планета С, може би Планета Z...

Стоях пред илюминатора и гледах чуждото небе, странната, отблъскваща планета, която бяхме дошли да изследваме, жълтото ѝ слънце, съседните ѝ светове, скитащи из черното небе наоколо ни, и намека за други звезди в небето отвъд тях, мижави точкици като знак за безкрайността на вселената, в която всеки момент ще се гмурнем отново. И после, за едно мигване, цялата сцена изчезва, изтрита от полезрението ми за миг, и пред погледа ми отново се ширит трептящата, вълниста, завихряща се празнота на извънпространството. Скокът е протекъл успешно. Как ми бе липсала тази ослепителна сива празнота! Как се зарадвах да я видя отново!

Ето че пак сме извън времето и пространството, движим се през неизмеримото никъде по пътя си от някъде към някъде, и аз си давам сметка, че по някакъв начин съм станал жител на

извънпространството — изглежда съм най-щастлив, когато се откъснали от материята на нормалното време и пространство и се носим през тази тиха, еднообразна, друга реалност, през тази бездна в бездната, през тази необяснима странна вселена, това математическо построение, което наричаме извънпространство. Извънпространственото пътуване е само начин за постигане на целта — тогава защо ми е толкова приятно да се върна тук? Възможно ли е да ме владее някакво тайно предпочтение, за което и самият аз не подозирам, предпочтение никога да не открием подходящ свят и да се скитаме вовеки из галактиката като екипажа на прокълнатия „Летящ холандец“? Не, разбира се. Разбира се, че ми се иска Планета В да се окаже топла и дружелюбна земя, където да се заселим, да процъфтяваме и да живеем щастливо до края на дните си.

Разбира се.

Пътуването, както ми каза Пако, ще отнеме пет или шест месеца, а може би дори осем — не можел да бъде напълно сигурен, понеже математическият анализ на извънпространственото пътуване по принцип почивал на множеството парадокси. Във всеки случай не по-малко от пет и не повече от осем. А после ни чака второ действие на драмата по кацането, да се надяваме с повече успех от първото.

Много по-вероятно е, разбира се, В да се окаже също толкова неподходяща като А. Изискванията ни са прекалено високи — трябва ни място с атмосфера като земната, с течна вода, да не е нито прекалено горещо, нито прекалено студено, да не е заселено вече от друг интелигентен вид и така нататък, и така нататък. Но Хеспър вече е приготвил десетина свята, които смята за обещаващи. А ще има и други. Галактиката е немислимо голяма, а и ние, в крайна сметка, все още сме в задния двор на Земята и подскочаме в границите на сфера с диаметър най-много сто светлинни години, в един съвсем малък район от галактиката, на трийсет хиляди години от центъра ѝ. В цялата галактика има колко звезди — двеста милиарда? Четиристотин милиарда? И ако само една на хиляда от тях има планети и ако една от всеки хиляда планети изпълнява критериите ни за обитаемост, то за нас има повече потенциални светове, отколкото бихме могли да достигнем за целия си живот или

за живота на децата, които евентуално биха се родили на борда на „Вотан“, докато пътуването продължава. Разбира се, че все един от тях ще ни свърши работа.

Разбира се.

От доста време пътуват през извънпространството и смущенията във връзката отново са се появили. Статичният шум, влошеното качество, които бяха възникнали за пръв път през петия месец на пътуването и които в някои моменти се засилваха неимоверно, а в други почти изчезваха, сега са се върнали в много по-голяма степен отпреди. Има дни, когато Ноел въобще не успява да установи контакт със сестра си.

Макар сега пътуването да е лишено от събития и дните да се точат спокойно, капитанът настоява за всекидневна връзка със Земята. Все така вярва, че това е важно, дори жизненоважно за тях — че хората на Земята косвено изживяват най-великото приключение в скучния си живот чрез мъжете и жените на „Вотан“ и извлечат неоценима психическа полза от всекидневната доза новини за неустрешимите пътешественици, които храбро се скитат сред звездите. За спътниците му също е добре редовно да получават новини за Земята и за нещата, които стават там, колкото и малко да са те.

Но сега, ден след ден, връзката се влошава и Ноел трябва да полага все по-големи усилия, за да поддържа отслабващия контакт с далечната Ивон. Тя толкова много се старае, че капитанът е започнал да се бои за здравето ѝ. Дори той усеща напрежението.

— Готов съм с новото комюнике — притеснено казва той. — Ще можеш ли да го изпратиш?

— Разбира се. — Тя му се усмихва ожесточено. — Не си и помисляй да се отказваме, капитане. Все трябва да има начин да заобиколим смущенията.

— Да — съгласява се той. Разлиства неспокойно страниците. — Добре тогава, Ноел. Да започваме. Корабен ден номер...

— Чакай — прекъсва го тя. — Дай ми още минутка да се пригответя, става ли?

Той мълква. Ноел затваря очи и започва да се настройва за телепатичния контакт. Както винаги, усеща присъствието на сестра си. Дори когато помежду им не протича конкретна информация, някаква ниска степен на връзка продължава да съществува помежду им, не изчезва и усещането, че другата е наблизо, топлото собственическо усещане, което хората имат по отношение на ръката, крака или хълбока си. Но между този неосезаем, подсъзнателен контакт и истинското предаване и приемане на конкретна информация лежат няколко

ключови етапа. Ивон и Ноел са човешки биофизични резонатори, представляващи широкообхватна комуникационна мрежа; както при всички други предаватели и приематели, и те се нуждаят от процедури по настройка. Ноел се разтваря за енергийния спектър, който, вибрирайки и пулсирайки, ще отнесе съобщението й до нейната закотвена на Земята сестра. Като предаващата верига в този обмен, именно тя следва да получи максималния поток енергия. Бързо и интуитивно активира собствените си енергийни центрове — в гръбнака, в слънчевия сплит и отгоре на черепа. Поток от енергия се излива от нея и моментално пресича галактиката.

Но днес има някакъв странен и тревожен екраниращ ефект — наблюдавайки веригата, Ноел веднага разбира, че сигналът не е стигнал до Ивон. Ивон е там, настроена и в очакване, само че нещо запушва канала и нито сричка не успява да премине по него.

— Смущенията са по-силни от всякога — съобщава тя на капитана. — Имам чувството, че само да протегна ръка, и ще докосна Ивон. Но тя не ме чува, аз също не улавям нищо от нея.

Разтърсвайки леко рамене, Ноел сменя честотата на изпращане; усеща как Ивон променя своята честота, за да съвпадне с нейната; но отново нещо им пречи, отново нещо запушва канала. Сигналът ѝ полита напред и бива попит от... какво? Как може да се случи нещо такова?

Сега тя прави решителен опит да усили сигнала от своята страна. Обръща се към нервния център в основата на гръбнака си, събужда енергиите му, използва ги да подсилита вибрационния тон на следващия център, насочва го да пришпори най-висия център от всички до максималния му хармоничен капацитет. Опитва целия спектър на енергийни честоти. Нищо. Нищо. Побиват я тръпки; сгушва рамене; видимо е изтощена от усилието, бледа, едва си поема дъх.

— Не мога да пробия — прошепва тя. — Ивон е там, усещам я, знам, че се опитва да ме чуе. Но не мога да предам никакво членоразделно съобщение.

* * *

Намират се на сто, двеста или кой знае колко светлинни години от Земята и единственият им канал за свръзка е блокиран. Капитанът внезапно се усеща връхлетян от смразяващ ужас с много лица. Не могат да съобщят нищо на родния свят; не могат да приемат нищо. Всъщност не би трябвало да има значение, но има. Има огромно значение. Корабът, самоподдържащият се автономен кораб, се е превърнал в мушица в лапите на ураган. Навсякъде около тях цари мрак. Сега пътешествениците летят на сляпо, напред към недрата на една непозната вселена, сами, сами, сами.

Седи сам в контролната зала и размишлява. Дава си сметка, че е предал Ноел, безпомощно изоставяйки я в момент на нужда, смачен от огромния товар на нейната загуба, защото за нея загубата е дори поголяма, отколкото за тях. Навсякъде около него безсмислено примигват датчици. Оглупял е от дълбочината на внезапно погълнатото го отчаяние.

Толкова самомнително беше твърдял, че въобще не им е притрябвала връзка със Земята, а сега, когато връзката се е прекъснала, трепери от страх. Направо не може да се познае в този нов, разнищен човек. Всичко е станало съвършено различно. Няма правила. Хората никога не са били толкова далеч от дома и неуловимата, невидима връзка между двете сестри е била пъната им връв, дава си сметка той, а сега сестрите са разделени и пънната връв я няма. Няма я. Космосът е голям, а корабът им е много малък. Излиза в коридора и притиска лице към илюминатора — и сивотата на пространството между световете от другата страна на тънката преграда, завихрена в големи и малки въртежи, сивотата, която му се е струвала толкова красива и така пълна с откровения, сега му се подиграва с непоносимата си огромност. Подиграва му се и го изкушава едновременно. Скочи в мен, вика тя. Скачай, хайде скачай, изгуби се в мен, удави се в мен.

Нечии тихи стълки зад него. Ноел. Докосва с ръка превитите му, напрегнати рамене.

— Няма страшно — прошепва тя. — Преувеличаваш. Не прави трагедия от това.

Но то си е трагедия. Най-вече за нея, за нея и за Ирон. Удивен е, че дори ѝ е хрумнало да го утешава в този момент, когато той би следвало да подкрепя нея. Ноел и Ион винаги са живели в състояние на най-дълбок съюз, съюз, който е принципно неразбираем за всеки

друг човек, а сега съюзът помежду им се е разпаднал. Колко е храбра, мисли си той. Колко е силна пред лицето на тази лична катастрофа.

Но знае също, че това е и негова лична катастрофа, негова трагедия, тяхна, на всички и на всеки поотделно. Всички те са откъснати. Изгубени навеки в мъгливо мълчание. Каквите и триумфи да постигнат оттук нататък, ако въобще се стигне до триумфи, никога не ще успеят да ги споделят с родния свят. Или поне през следващия век или повече, докато новината за постиженията им допълзи до Земята с каквато там конвенционална комуникационна вълна я изпратят. Никой от петдесетимата, които плават сред звездите на борда на „Вотан“, не би могъл да се надява, че още ще е жив тогава.

Откъм салона, надолу по коридора, долитат звуци на песен. Силни гласове — Елиът, Чанг, Леон. Те още не знаят какво е станало.

*„Тъй, Скитника Дак бе смел космонавт
и скочи в тунела на сивия мрак...“*

Капитанът още не се е обърнал. Нещо като въздишка, а може би стон се изпълзва от Ноел зад гърба му. Той се завърта рязко, сграбчва я и я притиска към себе си. Усеща я как трепери. Утешава я на свой ред, както тя е утешавала него преди миг.

— Да, да, да, да — шепти той. С ръка около раменете ѝ, той се обръща, така че и двамата да застанат с лице към илюминатора. Сякаш би могла да види. Извънпространството танцува и къкри на сантиметри от носа му, току отвъд прозрачния щит. Тази трептяща сивота, този дълбок, безкраен кладенец от празнота, неговият велик свят между световете. Сега той го плаши. Усеща бърснещия вятър, който помита нищото зад илюминатора и минава през самия кораб — ледения вятър, сухия вятър, убийствения вятър, пораждащ се от сивата незнайност, всички сурови, сухи, убийствени ветрове, които бичуват Земята, носейки пожари и лудост, горещите ветрове и студените ветрове, мистрала, самума. Не, мисли си той. Не. Насилва се да прогони страхът от вятъра. Казва си, че това е приятен ветрец, прохладен, сладък ветрец, вятърът на живота. Откъде му е хрумнало, че светът отвъд илюминатора го заплашва? До днес винаги му е било приятно да стои тук и да се взира навън — колко е красиво там,

красиво до екстаз, винаги е мислил така! И е така. Така е. Ноел трепери в прегръдките му, сякаш и тя вижда същото и той постепенно се успокоява, отново започва да открива красота в гледката на извънпространствения свят. Колко е тъжно, мисли си, че вече не ще можем да разкажем никому за това, освен един на друг.

Най-неочеквано го завладява странен покой. Още веднъж е открил онази зона на спокойствие, която се е научил да постига в манастира. Всичко ще се нареди, повтаря си той. Случилото се няма да ни навреди. Може дори да ни помогне. Може дори да ни помогне. Ползата дебне в най-тъмните места.

* * *

Ноел играе вниманичено го и бие всички наред. Сякаш се е пренесла в салона — стои там по двайсет часа на ден. Понякога играе на две дъски едновременно — невероятен подвиг, като се има предвид, че трябва да запомня сложните промени и на двете — и отново излиза победител. Два дни след като е изгубила словесен контакт с Ивон, тя едновременно триумфира над Рой и Хайнц пред изумена публика от двайсетина техни спътници. Изглежда оживена и бодра; вече всички на борда знаят какво е станало, но каквато и мъка да изпитва Ноел от прекъсването на връзката, стреми се да я прикрива. Единственият израз на напрежението й, подозират останалите, е маниакалната й игра на го. Сега капитанът е един от най-честите й противници, сяда на дъската срещу нея вместо да съставя и диктува комюникета до Земята. Смятал бе, че още преди години е преодолял страсти си към играта, но и той се е вниманичил през последните дни, строи като луд стени и непобедимите крепости, известни в теорията на го под името очи. Има удовлетворение и сигурност в ритничния, щракаш марш на белите и черните камъчета. Само че Ноел го побеждава всеки път. Покрива дъската с очи.

* * *

Търсенето на Планета В до голяма степен успява да отклони вниманието на пътешествениците от проблемите, възникнали след прекъсването на връзката със Земята. Очакванията бързо започват да растат. Сред членовете на експедицията внезапно се е появил голям оптимизъм за новата планета. Щом вече няма стоплящи новини от дома, то им остава поне компенсацията с удоволствие да размишляват за възможността един прекрасен нов дом да ги чака в края на този етап от пътуването им.

Хеспър е подобрил корелационните си техники и вече е в състояние да ги засипе с огромно количество данни с висока степен на надеждност, както твърди той, за света, към който пътуват. По думите му, това е втората от пет планети, обикалящи около звезда със среден размер от типа К. Дали звезда от този спектрален тип е достатъчно гореща да поддържа температури в амплитуда, приемлива за протоплазмен живот, е въпрос, който поражда разгорещени спорове на борда, но Хеспър с готовност уверява всички, че звездата, към която са се запътили, е със сравнително силна за типа си яркост и че Планета В е достатъчно близо, за да получава необходимата топлина, може би дори малко повече от идеалното.

Откъде знае Хеспър тези неща? Никой не го проумява — това се е превърнало в постоянна мистерия за спътниците му. Тук, в извънпространството, той няма достъп до директно астрономическо наблюдение на избраната система и всички разбират, че просто си играе с множество тайнствени аналоги на реалната вселена, набор от информационни еквиваленти, декодирани чрез методи, които никой друг не е в състояние да проумее. И все пак Хеспър в голяма степен позна за Планета А, що се отнася до размера, температурата, атмосферния състав и други подобни характеристики. Вярно, че беше пропуснал един малък детайл относно Планета А, който я правеше крайно неподходяща за заселване, но пък въпросният детайл беше от такова естество, че никакъв уред, изобретен досега от човечеството, не би могъл да го засече предварително.

Онова, което Хеспър казва за Планета В, звуци дори по-обнадеждаващо от предварителните му оценки за злополучната й предшественичка. Според него, Планета В е с прилични размери, като диаметърът ѝ е с петнайсетина процента по-голям от земния, но явно в състава ѝ доминират по-леките елементи, защото масата ѝ не е по-

голяма от тази на Земята и гравитационното й притегляне следователно е долу-горе същото. Определено имала атмосфера и тук новините наистина били много добри — познатата им смес от кислород, азот и малко въглероден диоксид, в съотношение много близко до предпочитаното от човешките бели дробове, освен че въглеродният диоксид бил съвсем малко повече от онзи в земната атмосфера. Е, може би не точно съвсем малко в повече — намирисвало на парников ефект, признава Хеспър, което вероятно говорело за по-скоро мезозойски климат. Само че по време на мезозойската ера Земята е бъкала от живот, флората и фауната са преживявали невиждан разцвет, така че нямало за какво да се притесняват, казва им Хеспър. Настройвайте се за тропически климат, казва той, и понеже сам е дете на слънчевите тропици, очите му светят от нетърпение. Всичко ще бъде наред. Нещо като ширнали се по цялата планета Хаваи, така твърди. Или Мадагаскар. Топло, топло, топло, много влага там, където е полезна, грейнал, влажен рай, сладка, тучна, зелена Земя.

Е, може и така да е. Някои от по-старите членове на екипажа си спомнят, че мезозойската ера е била ерата на динозаврите, и не виждат нищо привлекателно в идеята да основат колония на сред бъкаща от динозаври джунгла. Но подобна аналогия е научно необоснована, бързат да посочат други. Не е казано, че еволюцията навсякъде трябва да следва един и същи път. Високата влажност и тропическите температури от полюс до полюс, плюс допълнително количество въглероден диоксид може на Земята да са осигурили доминираща роля на гигантските влечуги, да, но на Планета В същите обстоятелства може да са родили само простички организми като щастливи медузи например, които се носят замечтано из топлите океани.

А, океаните. Те са нещо като загадка, трябва да признае Хеспър. Неговите далекобойни, приблизително еквивалентни фокуси-бокуси поне досега не са успели да го снабдят с доказателства, че изобщо има някакви океани на Планета В. В това няма много смисъл, като се има предвид очевидното изобилие на водни молекули в атмосферата и повсеместната висока средна температура, които би трябало да доведат до обилни валежи. Само че повърхността на Планета В, както се вижда от заместителната форма на Хеспъровите данни, изглежда има една и съща текстура навсякъде, без значими разлики в количеството отразена светлина, температурата или други важни

характеристики, така че или има един-единствен океан, обхващащ цялата планета, или няма никакъв. Последното е по-вероятната хипотеза. Така че в това отношение загадка има — загадка, която ще трябва да почака засега, докато не се приближат достатъчно и не проведат директно оптическо наблюдение на място.

И тогава, както повелява логиката, след като са огледали добре планетата от ниска орбита и са я оценили като достойна за по-нататъшна проверка, пак ще опрат до малката сонда, последвана, ако всичко изглежда наред, от голямата й пилотирана посестрица с изследователски екип на борда. Всички са започнали да приемат, че нещата наистина ще изглеждат наред, и по-точно, че нещата ще са направо идеални, и следователно, че изследователският екип се подразбира от само себе си. Което поставя вече познатите им въпроси — за състава на екипа по кацането, който ще се спусне на повърхността на Планета В, за да потвърди полезната й красота, и съпътстващия въпрос за края на втория капитански мандат.

Втората година почти е изтекла. И капитанът, разбира се, ще иска да участва в екипа по кацането. Така че им предстои неприятната задача да се справят с още едни избори.

Справят се с това, бързо и без много шум, на едно организационно събрание, състоящо се от дузината членове на екипажа, които най-силно се вълнуват от тези неща.

— Той е жизненоважен и незаменим — казва Хайнц. — Няма друга приемлива кандидатура за поста, нали така? Или има?

— Добре де, има ли? — пита Пако. — Ти ни кажи.

— Ясно е, че няма — изтъква Елизабет. — Ще трябва да го преизберем.

— Вие тримата добре сте го измислили, нали? — намесва се Джулия.

Хайнц й хвърля един бърз поглед.

— Не ти ли харесва? И означава ли това, че имаш желание отново да се кандидатиращ?

— Знаеш, че бих го направила, ако вярвах, че има някакъв смисъл. Но трябва да се съглася с вас, че ако проведем избори, няма да ме изберат. Ще изберат него.

— Така е, ще го изберат — потвърждава Хайнц. — Точно както го избраха и миналата година.

Хю казва:

— Той ще избухне. Направо ще експлодира.

— Ами ако го поставим пред свършен факт? — пита Силвия. —

Просто да му кажем, че е преизбран по всеобщо съгласие, и да се позовем на чувството му за дълг?

— Чувството му за дълг — пояснява Хю — е насочено изцяло към изследването на планетите, които откриваме. Не се е съгласявал да бъде капитан до живот. Това е пост на ротационен принцип, нали така? Така че защо ще се оставя да го вържем завинаги за капитанстването, при положение че това ще му отнеме правото да се занимава с единствената работа, заради която е тръгнал с нас?

Те се замислят над думите му за кратко. Има смисъл в доводите му, но накрая пак стигат до извода, че на борда няма друг, който да събере необходимата поддръжка. Всички вече възприемат временния капитан като капитан завинаги; да го сменят сега, би довело едва ли не до бунт. А и кого биха могли да изберат на негово място, между другото? Рой, Джована, Джулия, Хю, Леон? Всички, които са в някаква степен квалифицирани за капитанския пост, или не желаят да поемат работата, или са неподходящи поради естеството на настоящите им задължения.

Накрая решават да проагитират тихомълком целия екипаж и да представят на капитана резултатите от пребояването на гласовете. Правят го и вотът, потвърждаващ преизбирането му, е единодушен. Хю, Хайнц, Джулия и Леон се съгласяват да бъдат делегацията, която ще съобщи новината на капитана. В последния момент Ноел, която е била в салона, докато са обсъждали тази част от операцията, моли да я включват в групата.

— Не — веднага казва капитанът, когато го уведомяват за решението. — Хич не си го и помисляйте. Само си губите времето. Мандатът ми е към края си, слава Богу, и ще трябва да намерите някой друг, който да поеме поста.

— Вотът, както знаеш, беше единоду... — подхваща Леон.

— Е и? Какво от това? — прекъсва го капитанът, повишавайки глас. — Някой да се е консултирал с мен? Направи ли си някой труда да ме попита дали ще се кандидатирам за преизбиране? Което аз категорично не смяtam да правя. Поех втория мандат с крайна неохота

и няма да поема трети при никакви, повтарям, при никакви обстоятелства. Ясно ли е?

Разбира се, че е ясно; отдавна е ясно за всички. Но те не могат да приемат отказа му, защото корабът трябва да има капитан, а на хоризонта няма друга задоволителна и избирама кандидатура. Казват му го и той още веднъж им повтаря колко твърдо е решението му да напусне капитанския пост, и за известно време всички говорят един през друг. Насъбира се голямо количество жар, но не и светлина.

В миг на внезапна тишина, изникнала с почти комична предсказуемост в общата врява, тихият глас на Ноел изведнъж прозвучава за пръв път:

— Правилото, че не можеш да участвуаш в мисията по кацането, ли е причина за нежеланието ти да останеш за трета година на поста?

— Разбира се, че това е причината.

— И това е единствената причина? Няма друга?

Той се замисля за миг.

— Нищо, което да е от значение, струва ми се.

— Тогава защо не променим правилото? — пита Ноел.

Всички са като ударени от гръм, поразени от самата простота на предложението й, дори капитанът. Леон пръв се съвзема:

— Правилото не е просто някакъв каприз. Планетарните мисии по принцип са рисковани и на нас ни е забранено да рискуваме живота на капитана в подобни приключения.

— Но ако ще останем въобще без капитан, освен ако не позволим на единствения, който имаме, да поеме риска — казва Джулия, — тогава какъв смисъл има да...

— Освен това — безпощадно продължава Леон, — всички се съгласихме предварително да спазваме постановеното в корабния устав. Нямаме право да нарушаваме или променяме едностранно която и да било от точките в него. Без консултации със Земята и позволение от...

Сега Ноел го прекъсва:

— Няма как да се консултираме със Земята — изтъква тя. — Връзката беше прекъсната, както сам знаеш.

— Дори и така — настоява Леон, — наше задължение е да се придържаме иуважаваме...

— Какво задължение? Към кого? — пита Хайнц.

А Хю избумтява на висок глас:

— Слушайте, слушайте! Чуйте ме, бе!

Отново заговарят един през друг. Този път капитанът възстановява реда, като започва да удря с длан по стената на каютата, докато всички не мълкват.

После изрича с хладен, безапелационен тон:

— Струва ми се, че стигнахме до наченките на някакъв компромис. Ще се съглася да остана на поста още една година, в случай че променим устава така, че да мога да участвам, по собствена преценка, във всяка бъдеща планетарна мисия, която излезе на дневен ред по време на мандата ми.

— Няма начин — вика Леон. — На Земята ще получат нервен припадък!

— Земята дори няма да разбере — възразява Хайнц. — Връзката ни с нея е прекъсната за постоянно. Нали така, Ноел? Не можеш да установиш контакт със сестра си и няма надежда връзката да се възстанови?

— Така е — потвърждава Ноел, много тихо, почти шепнешком.

— Е, значи оттук нататък сме сами, нали така? — триумфално заявява Хайнц. — Съжалявам, Леон. Не можем да си позволим да се тревожим каква позиция би зæла Земята относно решенията, които сме взели. Просто трябва да вземем най-добрите възможни решения в светлината на променящите се обстоятелства, които Земята и без това не би могла да проумее. — Обръща се към капитана: — Кажи го още веднъж, капитане, просто за да сме сигурни, че всичко е ясно. Ще приемеш поста за още една година, при положение че променим правилата, които ти забраняват да слезеш на Планета В, това ли е?

— Да.

— И ако не променим настоящите правила за планетарните мисии, нищо друго не би могло да те убеди да останеш на поста?

— Нищо.

Сега Хайнц отново се обръща към другите:

— Е, приятели, ситуацията е или-или. Или ще имаме капитана при тези условия, или въобще няма да го имаме. При тези обстоятелства, като се има предвид, че отношението на Земята по този въпрос ни е не само неизвестно, но и няма как да го узнаем в резултат на злополучното разпадане на комуникационния ни канал, пък и по

принцип е без особено значение, предлагам оттук нататък да се смятаме за свободни агенти и да свикаме общо събрание, което да гласува промените в устава.

— Подкрепям предложението — едновременно казват Хю и Джулия.

Леон изсумтява, но премълчава възраженията си.

Стигнали са до някакво съгласие. Делегацията си тръгва и по-късно същия ден предложението е подложено на гласуване от целия екипаж и е одобрено почти единодушно, като единствено Леон гласува против. Капитанът приема спокойно решението. Въпреки всичко и той е раздвоен, почти колкото Леон, относно променянето на устава — има нещо тревожно нихилистично в постъпката им, някакво нехайно беззаконие, което обижда чувството му за правилния ред на нещата. Те, в края на краищата, бяха обещали най-тържествено да следват правилата на устава, а ето че сега променят тези правила зад гърба на Земята, така да се каже, без дори да се престорят, че държат на позволението й.

Но Хайнц е прав. При преустановената завинаги връзка — Ноел все така не успява да достигне Ивон — Земята вече не е основен фактор в техните уравнения, всъщност въобще вече не е никакъв фактор. И когато някоя постановка в устава се окаже пречка, само от тях зависи да преценят дали следва да бъде променена. Освен това уставът постановява капитанът да се сменя всяка година, а това правило те вече са го игнорирали. И сега, вследствие на това, трябва да се отърват и от другото, което задължава капитана да не напуска кораба. За втори път нова планета е на път да изплува в полезрението им, както обича да се изразява Хю, и този път капитанът няма намерение да остане на борда на „Вотан“, докато други крачат по повърхността ѝ. Това е важното нещо сега. Няма намерение да остане на „Вотан“.

Ето че започна и третият ми мандат като капитан. Май ще трябва да свикна с мисълта, че постът ще е мой, докато съм жив.

Изборите бяха мърлява работа, разбира се — безсрамно политическо пазарене от начало до край. Но сделката е сключена — те постигнаха своето, аз моето, и точка. Вече свикнах да бъда капитан. В което има голяма доза ирония, като се има предвид как винаги съм се стремял да се измъквам от всякакви обществени отговорности. Но предишните ми навици не бива да контролират чувството ми за предстоящото.

Корабът трябва да има капитан. Аз изглежда съм най-подходящият човек за поста. Колкото до мен, трябва просто да продължа да следвам курса, който избрах за себе си преди много години, път на изследовател, в едно или в друго. Колкото до Земята...

Да, колкото до Земята. Никога не бива да забравям от какво се нуждае Земята.

Бедната стара Земя! Всички древни неразбирателства са изчезнали, повечето болка също... и въпреки това нещо не е наред. Болестите и гладът са победени. Животът е почти вечен, ако го избереш такъв. Войната е нещо, за което четем в учебниците по история, нещо антропологично и далечно, странна отживелица, с която са се занимавали предците ни, като канибализма или кръвопускането. И въпреки това! Нещо не е наред! Връщам мислите си назад към всичко, което знам за човешката история, а аз знам много наистина — чумата, кръвопролитията, всички епизоди на изтезания заради самите изтезания, големите и малките престъпления, целия каталог на грехове, които Софокъл и Шекспир, и Стриндберг са разбирали толкова добре, — и се чудя защо не се радваме повече на постигнатото в наше време. Заключението, което се налага от само себе си, е, че ние сме неспокойна раса, която никога не е доволна от нищо, дори от пълното, блажено доволство. Винаги нещо липсва, дори в съвършенството. И именно съзнанието за това липсващо нещо е онова, което ни тласка все напред и напред, въвечно търсене.

Което всъщност е довело и до кръвопролитията и всичко останало — някакво усещане дори у примитивните ни прародители, че нещо трябва да се оправи, чрез каквито да били безумни методи, възможни за момента. Методите ни са ставали по-човечни и по-ефикасни с времето, с напредъка на... ами, на цивилизацията... но

онази нужда, онази жажда все още ни яде отвътре. И сега ни е тласнала сред звездите, за да премерим силите си с непознати светове.

Или пък просто прехвърлям собствените си нужди, копнения и неудовлетвореност върху целия човешки род? Доволни ли са повечето от нас от живота си в тази великолепна модерна епоха, и дали това доволно мнозинство не съжалява горките неадаптирали се малцина, поели доброволно на това безумно пътешествие в мрака?

Не ми се вярва. Или поне не искам да го повярвам. И ние ще продължим напред, ние, петдесетимата, докато не открием каквото търсим. (Вече би трябвало да казвам „ние, четиридесет и деветимата“, но старата фраза се е запечатала толкова дълбоко!) И когато го намерим, в което съм сигурен, ще ми се да мисля, че поне за миг ще познаем покой.

Ще ми се връзката със Земята да не се беше прекъснала.

Тревожа се за Ноел. Тя изглежда добре въпреки отсъствието на контакта със сестра й, който я е поддържал в хармония през целия ѝ живот. Но наистина ли е добре? Наистина ли?

Съвсем естествено, прекъсването на връзката със Земята е дало повод за множество дискусии.

Дали окончателно и необратимо сме изгубили връзка, все още не напълно ясно. Да, Ноел беше казала на срещата между капитана и делегацията, дошла да го уведоми за изборния резултат, че няма надежда връзката да се възстанови; но — както бе признала в частен разговор с капитана на следващия ден — била го казала само за да подсили аргументите на Хайнц в полза на поправката в устава. В действителност Ноел си няма представа дали контактът може да се поднови и чувства известна вина задето е оставила у другите впечатлението, че това е невъзможно.

— Направих го, защото исках всички да се съгласят на компромиса, до който бяхме на път да стигнем — признава тя, но само пред капитана. — Ако не можем да разговаряме със Земята, няма нужда да се тревожим какво биха си помислили за промяната на устава, нали така? Но все пак съществува възможност в един момент, рано или късно, връзката ми с Ивон да се върне. И преди сигналът е отслабвал, а после се е възстановявал.

Казва, че все още чувствала мисловното присъствие на Ивон някъде в себе си. Но вече от дни не успява да улови никакво словесно съдържание в онова, което ѝ изпраща сестра ѝ, и подозира — това е само догадка, но твърде вероятна според нея, — че нищо от онова, което самата тя изпраща към Земята, не достига до Ивон. Непрекъснато се опитва да отвори канала, но без успех. На практика, те са отрязани от Земята и по всяка вероятност така ще си останат.

Никой не смята, че проблемът е свързан с нещо толкова очевидно като разстоянието. Ноел винаги го е твърдяла убедено — сигнал, който не се повлиява през първите шестнайсет светлинни години на едно пътуване, не би следвало рязко да се влоши през следващите няколко светлинни минути. Би трябвало да има поне някакви признания на отслабване, а такива не е имало, само появил се отникъде шум, шум, който смущава сигнала, а после напълно го прекъсна.

— Това ще да е някаква сила — предполага Рой, — която е стигнала дотук и е повлияла на връзката.

Сила? Каква сила?

Старото хрумване на Ноел, че смущението се дължи на някакъв физичен ефект, подобен на статичния шум, причиняван от слънчевите

петна — че е продукт от лъчението на тази или онази гигантска звезда, към която са се приближавали по пътя си, — отново е поставено за разглеждане и в крайна сметка отново е отхвърлено. Както изтъкват Рой и Зиглинде, между реалното пространство и извънпространството няма енергиен обмен, нито каквато и да било вероятност за електромагнитно влияние. Това поне е било категорично доказано, дълго преди да се стигне до изпращането на хора в извънпространството. Вярно е, че уредите на Хеспър улавят от реалния континуум информация от неелектромагнитен вид, информация, която може да бъде превърната в разбираеми данни за реалната вселена; но нищо материално от реалния континуум не може да проникне тук. Извънпространственият тунел е непроницаема стена, която ги отделя от света на физичните явления. Те са извън вселената. На теория биха могли да минат, а може и да са го направили вече, право през ядрото на някоя звезда по пътя си, без това да се отрази както на звездата, така и на самите тях. Нищо, което притежава маса и заряд, не би могло да прескочи бариерата между вселената на реалните явления и празната какавида, която извънпространствената тяга на кораба е изтъкала около тях. Нито фотон не може да премине, нито дори хълзгавото неутрино.

Но нещо все пак успява да се вмъкне и да създаде неприятности. Пътешествениците развълнувано обсъждат хипотези. Единствената сила, която може да пресече бариерата, заключава Рой, е мисълта. Мисълта е неосезаема, неизмерима, неограничена. Доказателство за това е лекотата, с която Ноел и Ивон са поддържали контакт в реално време през първите пет месеца на пътуването.

— Но нека предположим — казва Рой (от високопарния му тон е ясно, че това е просто хипотеза, която предлага за обсъждане, неподплатен мисловен експеримент), — че смущенията във връзката са причинени от никакви същества с мощнни телепатични възможности, които живеят в пространството между звездите.

— Същества, които живеят между звездите — удивено повтаря Пако. Очевидно смята, че идеята на Рой е налудничава, но изпитва достатъчно голямо уважение към интелектуалната му мощ, за да възпре презрението си, поне докато математикът развие докрай хипотезата си.

— Да, между звездите — продължава Рой. — Или в звездите, или около тях. Защо не? Да предположим, че всяко от тези същества може да излъчва телепатични сигнали, точно като Ноел, но комуникационният им капацитет е много помощен от нейния. Когато тези сигнали се изпращат навън, като всеки от тях обхваща, да речем, сфера с радиус от много светлинни години, траекторията на „Вотан“ минава през тези сфери, а телепатичните импулси преминават бариерите на извънпространството със същата лекота като мислите на Ноел и Ивон. И именно тези чуждоземни телепатични излъчвания заглушават сигнала от Земята.

Сега вече Пако е готов да го засипе с възражения, но Хайнц е успял да вземе думата преди него и доразвива хипотезата на Рой от една по-различна гледна точка.

— Ами ако — допуска той — тези същества, за които говори Рой, живеят не в междузвездното пространство, а в самото извънпространство? Ако живеят тук, в тунела, да речем, и ние минаваме през владенията им по пътя си?

— В извънпространствения тунел няма друга материя, освен кораба, който пътува през него — с отровен тон изтъква Зиглинде. — В противен случай тяло, което се движи по-бързо от светлината като нас, би породило унищожителен резонанс, защото според конвенционалните физични закони масата ни е равна на безкрайност, а всяко тяло с безкрайна маса не оставя място за нищо друго в своята вселена.

— Това е така — отвръща Хайнц, невъзмутим както винаги. — Но ако не се лъжа, никой не е споменавал, че въпросните същества са материални обекти. Това, което аз си представям, са гигантски безтелесни създания, големи като астероиди, като планети може би, които изобщо нямат маса, нито са изградени от някаква материя, просто огромни струпвания на чиста ментална сила, които се носят свободно из тунела. Те са местните, извънпространствени форми на живот. Не са направени от нищо, което може да мине за материя. Природата им е абсолютно непозната за нас, понеже обитават този друг свят, който ние наричаме извънпространство, живеят тук така, както ангелите живеят в Раја.

— Ангели — изпърхтява Пако.

— Ангели, точно така! — виква Елизабет, сякаш е получила внезапно вдъхновение и плясва екзалтирано с ръце.

— Разбира се, нямам предвид буквально ангели — казва кисело Хайнц. Поглежда раздразнено към Елизабет. — Но нека приемем, че са там, каквото и да представляват тези непознати същества, тези странини, гигантски неща. И като минаваме през тях, те изльчват биопсихични полета, които прекъсват веригата Ивон-Ноел...

— Биопсихични полета — подигравателно повтаря Пако.

— Да, биопсихични полета, които неволно причиняват смущения — а може и да е нарочно, може би дори се хранят от телепатичната активност на сестрите, попиват я, пируват с енергийния поток, на който са се натъкнали...

— „И ето че с глас, и ето че с пламък без форма, ангели идват при нас и пият от вярата ни безпризорна“ — рецитира Елизабет.

— Какво? — пита Хю, както обикновено объркан от изказванията ѝ.

— Пак цитира поезия — за пореден път му обяснява Хайнц. — Шекспир, струва ми се.

— Джон Дън — пояснява Елизабет. — Защо винаги решаваш, че е Шекспир?

— Шекспир е единственият поет, за който е чувал — подмята Пако.

— „Чуйте, ангели небесни, деца на светлината — продължава Елизабет. — Престоли, власти, господства, серафими, сили, чуйте декрета мой, който винаги ще бъде в сила.“

— Е, това със сигурност е от Шекспир — отбелязва Хайнц.

— Милтън — сладко го поправя Елизабет. Хайнц свива рамене.

— От Шекспир е „Ангели и жреци на добротата бдят над нас“ — продължава тя. — Също „Добра да е нощта ти, мили принце, и нека ангели с криле приспивна песен ти изпеят!“

Елизабет е неизчерпаем резервоар. Способна е до безкрай да реди цитати за ангели и определено има желание да го направи, но нетипичният поетичен изблик на Хайнц, за който той почти моментално е започнал да съжалява, е разбунил присъстващите и никой не иска дай слуша рецитациите, защото всеки има по нещо да каже. Пако, което не учудва никого, се старае да погребе идеята под планина от мъжкарско презрение, а практичният Хю среща значителни

затруднения да проумее самата идея за безплътни същества, да не говорим за ангели, Хайнц пък продължава да настоява, че е използвал ангелите като словесна метафора и нищо повече. Почти всички останали обаче смятат, че идеята му е страхотна, пък макар и малко неправдоподобна, а малцината, които я посрещат резервирано, са твърде смутени от общия ентузиазъм, за да се изкажат открито против нея. Пък и във всеки случай, терминът *ангели* изглежда удобно наименование на феномена, който причинява смущенията във връзката.

Почти всички са очаровани от идеята и искат да добавят свои последни щрихи към общата тема, разсъждавайки на глас дали ангелите са благоразположени или злонамерени, дали са свръхинтелигентни или изобщо нямат разум, безсмъртни или мимолетни и така нататък, и така нататък. Джована изказва предположението, че може именно те да са отговорни за злокобните усещания, които тя, Маркъс и Хю са изпитали на повърхността на Планета А. Защо не? Може би тези космически същества, тези „ангели“, не гледат с добро око на човешкото нашествие в междузвездното пространство и правят необходимото да ги спрат. Но Хю, практичен както винаги, предлага да почакат и да видят дали същото ще се случи и с колегите им, които ще кацнат на Планета В, преди да си правят прибързани заключения.

Къде биха могли да живеят космическите същества, също става предмет на дискусия, но по този въпрос никой няма ясна идея. Стигат до консенсусното становище, че дали ангелите живеят вътре в тунела, както е предположил Хайнц, или в някой сектор на истинското пространство, както си го представя Рой, е без значение за момента. От подробно обсъждане се нуждае самото понятие. И онзи следобед групата определено стига до съгласие, че смущенията във връзката между двете сестри по всяка вероятност са дело на незнаен вид чуждоземен разум, до чийто владения понякога се приближават. Тази идея влиза под кожата на всички, дори на Хю. Дори — колкото и да се мъчи да го скрие — на Пако.

Капитанът, който не е присъствал на дискусията, влиза в салона и застива изумен на прага, внезапно попаднал в центъра на урагана от приказки за ангели и биопсихични полета.

— Какви ангели? — пита той след малко. — Къде?

Опитват се да му обяснят, като двама или трима говорят едновременно. Хайнц си мълчи със скръстени ръце и самодоволен вид. Преодолял е първоначалното си раздразнение от вълнението, което случайният му избор на думи е предизвикал, и сега дори му допада идеята, че е разбунил духовете с една толкова безплътна теория. Циничният, земен Хайнц населява с ангели извънпространствения тунел! Не приема на сериозно собствената си идея, поне в частта ѝ за ангелите, веднага разбира капитанът. Но следва ли която и да било част от тази безумна идея да се приема сериозно? След като ги е изслушал и е съумял да проумее част от умозаключенията, с които го засипват, капитанът изглежда смята така.

— Ангели — казва той със замислен и сериозен вид. — Е, защо пък не? Не елошо като метафора. Определено си струва да се проучи.

Всички се обръщат и го зяпват. Манастирското му минало не е тайна за никого, както и склонността му към мистицизъм — годините в онзи чудат, усамотен манастир близо до Арктическия кръг, онази странна интерлюдия в живота му между дните на изследовател на Юпитеровите и Сатурновите луни и кандидатстването му за екипажа на „Вотан“. Той никога не говори за този период от живота си, а спътниците му определено не разбират защо му е трябало да се оттегли от света на върха на голяма научна кариера и да влезе в манастир, точно както и не проумяват защо много по-рано, след получено научно образование, е предпочел да стане актьор. Той винаги е бил истинска загадка за тях, което е и една от причините да го оставят за свой капитан. Всички те обаче са съгласни по един въпрос — че капитанът е сериозен и изключително задълбочен човек — не като Пако, да речем, или като Хайнц — и щом той, истинският философ в групата им, намира нещо интригуващо в тази „ангелска“ хипотеза, то е твърде вероятно в нея наистина да има рационално зърнце.

Какво следва да направят сега обаче? Ако наистина се намират в компанията на непознати създания с изключителни възможности и от незнайно естество, възможно ли е да се намери някакъв начин за осъществяване на диалог с тях?

Инелда предлага Хеспър да настрои сканиращите си уреди така, че евентуално да локализира местонахождението им. Рой подхвърля идеята да започнат широкообхватна кампания по намирането им чрез

конвенционални радиоизлъчвания, веднага щом напуснат извънпространствения тунел в близост до Планета В. Хю, в храбър опит да се потопи в духа на нещо, което е принципно чуждо на прагматичната му природа, изказва мнението, че трябва да насочат радиотрансмисии към тези същества, докато все още са вътре в извънпространството, защото ако ангелите живеят в тунела, може би са способни да улавят и електромагнитна енергия, а не само мисловни вълни.

После Хайнц казва:

— Може да опитаме още едно нещо. Без значение къде живеят тези същества, по всичко личи, че техните енергийни вълни, техните мисловни излъчвания, каквото и да е там, могат да проникват вътре в тунела, след като Ноелиният лъч се влияе от тях. Дотук добре. Би трябвало да можем да стигнем до тях по същия начин, чрез мисловни излъчвания. Ноел би могла да се опита да разговаря директно с тях. Да ги попита кои са, къде живеят, защо заглушават връзката й със Земята.

— Да! — виква някой — всъщност Елиът, а Мария и Жан-Клод възкликуват същото със секунда закъснение. — Разбира се! Ноел трябва да опита! Ноел! Ноел!

Очите на всички се обръщат към Ноел.

Тя изглежда смутена, дори малко уплашена, но в някаква степен и склонна да бъде убедена. Казва тихо, със срамежлива усмивка:

— Преди не съм се опитвала да говоря с ангели, както знаете. Ако са ангели. Но ако всички искате да опитам...

— Да — намесва се капитанът, изричайки думата с тон, който хората на борда вече са свикнали да разчитат като „не“. — Със сигурност трябва да обмислим такъв един проект, но малко по-късно. Сега не е моментът за това. Близко сме до слънчевата система на Планета В. Първо трябва да се заемем с нея — а за разговорите с ангели можем да се тревожим и след това.

Така се сложи край, поне временно, на вълнението около ангелската теория на Хайнц. Теорията на Хайнц и Рой всъщност, макар че ключовата авторска роля на Рой бързо е засенчена в съзнанието на всички от интригувашата метафора на Хайнц. Никой на борда не е религиозен в смисъла, в който този термин се е разбирал в миналото, но дългите месеци на изолация изглежда са родили известна ирационалност у част от пътешествениците и ожесточена решимост да се отърват от скуката у други. Сега всички наричат хипотетичните същества, които хипотетично заобикалят кораба, ангели. Дори заклети скептици като Пако и Хю използват термина по липса на по-добър.

Но непосредствен опит за телепатична връзка от страна на Ноел, с цел да се осъществи контакт с предполагаемите безтелесни същества с извънземен произход, които може би дебнат в съседство с тях в извънпространството или в истинското пространство, няма да има. Както бе изтъкнал капитанът, предстоящото приближаване на „Вотан“ към Планета В за момента е въпрос с по-висок приоритет.

Капитанът се чуди какво ли би казал абатът за това, че е потиснал дискусията за ангелите. Замисля се за неодобрението на абата, изразявано винаги когато направи нещо, което е безспорно манипулативно или egoистично — а точно така бе постъпил сега, едновременно манипулативно и egoистично, макар да се надява, че единствено той на борда е наясно с това.

Привидната причина да прекрати дискусията — че трябвало да се концентрират върху предизвикателството, което им отправя Планета В — е достатъчно основателна сама по себе си. Но зад нея се крие нещо съвсем различно, крие се съчувствие и загриженост към най-крехкия член на корабната им общност. Той е видял, макар на другите явно да е убягнал, страхъ, пробягал по лицето на Ноел; чул е лекото трепване в гласа ѝ. Да предположим, че тези ангели, или каквото са там, наистина съществуват, да предположим, че тя би могла по някакъв начин да отвори ума си за тях, откъде биха могли да знаят какво ще се случи с нея тогава? В мислите му веднага се бяха намърдили всички онези старогръцки легенди за жени, които искали да бъдат прегърнати от този или онзи бог в цялата му мощ, и желанието им било изпълнено, в резултат на което нещастниците изгаряли на пепел, поразени от пълното великолепие на божеството. Би следвало да обмислят, много внимателно, всички последствия от мисловния съюз

между Ноел и едно от тези предполагаеми същества от бездната, преди да я тласнат към него.

Така че желанието да защити Ноел се крие зад обявената на глас причина да преустанови временно проекта. И защото — той не е сигурен защо — чувства неохота да сподели това свое тайно желание с другите, е избрал да го скрие зад едно приемливо, но не първостепенно обяснение, което ще постигне същата цел. Това определено беше манипулативна постъпка.

Егоизмът е скрит още едно ниво по-дълбоко. Ами ако Ноел се опита да говори с тези същества и успее, и даже постигне някакво съгласие с тях, така че каналът за връзка със сестра й се отвори отново? Какво щеше да стане тогава с неговата трудно спечелена сделка за правото да участва в мисията по кацането на Планета В в замяна на съгласието му да поеме за трета година капитанския пост? Много от тях, подозира той, са гласували за промяната в устава само защото са вярвали, че контактът със Земята се е прекъснал завинаги и че вече не са длъжни да се подчиняват на неудобните правила, наложени им от родната планета. Но ако този контакт се възстанови...

Следователно той беше отложил въпроса за ангелите по три причини, и трите основателни — едната беше продиктувана от разума, втората от сърцето, третата от egoизма му.

Но капитанът знае, че абатът, ако имаше начин да се консултира с него по този въпрос, би насочил вниманието си върху третата от причините и би го попитал дали другите две биха натежали на везните, ако третата не е била движещата сила зад постъпката му — а на този въпрос той не би могъл да отговори задоволително. Никога нямаше задоволителни отговори на въпросите на абата. Той никога не осъждаше; това го оставяше на самия теб; но пък и никога не бе възможно да го заблудиш.

Останал сам в каютата си, капитанът затваря очи и страховитата фигура на абата се възправя като жива пред вътрешния му взор — нисък, тънък човек, почти без плът, само кости и жили, без възраст, без умора. Трябва да беше на стотина години, но никой не би се учудил особено, ако се окажеше, че е на два пъти по толкова или три пъти, или пък че се е появил на белия свят в края на плейстоцена. Изглеждаше неуничожим. Незабравимо лице — широко чело, гъста и къдрива тъмна коса, пронизващи виолетови очи, остър нос, почти липсващи

устни. Никой не знаеше името му. Беше просто *абатът*. Той ли е основал манастира? И това никой не знаеше. Обитателите на манастира не се задълбочаваха в исторически проучвания. Бяха там, той също; той беше абатът. Отвъд това, почти нищо друго нямаше значение.

Капитанът се прекланяше пред него. В часа преди съмване, когато ставаше и слизаше при ледения бряг за първия дневен ритуал по самодисциплиниране, винаги заварваше абата там, коленичил досами водата, с ръце под повърхността. Не за да умъртви плътта, не за да си навлече греха на гордостта, като демонстрира колко болка може да понесе, а просто за да подсили концентрацията си, да прочисти ума си. Всички лофотенски упражнения бяха такива. Братята ги изпълняваха заради самите тях, а не за да убедят другите или дори самите себе си в голямата си святост. Светостта нямаше място тук — манастирът, в тази изцяло светска епоха, беше изцяло светски по своята ориентация.

За миг капитанът се връща към онези лофотенски дни. Неравната верига на голите, скалисти острови, издигащи се като шиповете по гърба на потопен под водата гигантски динозавър в морето край северозападното, осеяно с фиорди крайбрежие на Норвегия. Суров пейзаж беше онзи. Тъмният, бурен Вестфиорд, който ги отделяше от континента. Покритите със сняг високопланински върхове, които се издигат стръмно в далечината като стена от сбръчкан гранит. Оскъдните кръпки зелена трева; подгизналите, обрасли с червени боровинки тресавища; широката, зловеща гръд на Атлантическия океан, ширнала се на запад. Някога островите са се използвали за риболов, но пасажите сребристата треска отдавна се изчезнали, а с тях и рибарските селца, препитавали се от изобилния улов. Сега островите са празни в по-голямата си част, освен онзи, на който се намира манастирът — спретната редица от каменни сгради близо до брега.

Оттук минава Гълфстрийм; климатът е суров, но не толкова, колкото би могло да се очаква от арктическите му координати. След Ганимед, Йо, Калисто и Титан тези лофотенски острови приличат на истински рай. На Ганимед няма тресавища с червени боровинки. Няма кръпки трева. Човек не би могъл да извлече духовна полза, ако потопи голите си ръце в някое от въглеродните езера на Титан, само бърза

смърт. Капитанът е постъпил в манастира след последната си екскурзия до луните на Сатурн, оставяйки на Хю да пожъне сам славата от общия им подвиг. Връщайки се от Сатурн, той бе почувстввал нужда да... може би да избяга от компанията на другите хора? Не, не точно да избяга, но определено да се отдръпне от тях, да отиде на някое тихо място, където да размисли върху нещата, които бе видял и научил, върху изобилието от живи твари на места като Титан и Йо, върху упоритостта на живота пред лицето на възможно най-враждебни условия. Какво означаваше тази упоритост, ако въобще означаваше нещо? Що за тиктакащ механизъм беше тази вселена и какви сили я задвижваха? Всъщност не се залъгваше, че ще открие отговорите на тези въпроси; не беше и съвсем сигурен, че именно отговори търси. Просто искаше да зададе въпросите отново и отново и да открие, може би, някакъв модел на значение, който по-скоро да ги свързва, отколкото да им „отговаря“. Лофoten беше там, на негово разположение; Лофoten изведнъж бе станал неустоим. Така че той отиде в Лофoten — самият той беше скандинавец и винаги бе знал за това място; да отиде там, бе като да се върне у дома, и дори повече — и остана в Лофoten, слизаше до брега на леденото море да прочисти ума си чрез изтръпналите си от студ ръце, докато накрая мисията на звездния кораб не го приズова обратно в света на хората и той не осъзна, че трябва да продължи напред по пътя си.

Абатът го беше разbral дори преди него.

— Дошъл съм да помоля за разрешение да си тръгна — беше казал той и абатът, с усмивка хладна и далечна като светлината на галактиките по края на вселената, беше отвърнал:

— Да, настана време да ни отведеш при звездите, нали така?

* * *

Хю казва:

— Ще се спуснем да ѝ хвърлим един поглед, нали? — А после, когато капитанът продължава да мълчи, добавя: — Нали?

„Вотан“ отново е извършил успешно скока от извънпространството, Джулия е приключила с необходимите маневри по убиване на скоростта и сега звездният кораб виси в орбита на два

милиона километра над втората планета от тази безименна слънчева система със звезда от тип К. В продължение на три дни са изучавали характеристиките на планетата с помощта на корабните уреди. Сега Хю и капитанът я гледат — пухкава сиво-бяла сфера, увисната в центъра на илюминатора. Кръгъл покров от дебели облаци и планета, която се крие под тях.

Що за планета обаче?

— Трябва да се спуснем и да я огледаме, какво ще кажеш? — пита Хю. Нотка на отчаяние се е промъкнала в гласа му. Днес капитанът е дори по-непроницаем от обикновено, чувствата му са скрити зад плътен параван също като повърхността на планетата, която виждат през илюминатора.

Предварителните изчисления на Хеспър отново като чудо са се потвърдили от директното сканиране с уредите. Оказалось се е, че Планета В е с малко по-голям диаметър от земния, но гравитацията ѝ почти не се различава, а атмосферният ѝ състав е от двайсет и два процента кислород, седемдесет цяло и пет процента азот и четири и половина процента водни пари, което е доста, заедно с едно и седемдесет и пет процента въглероден диоксид, което определено е в повече, но не прекалено, и смес от по-малки количества метан и различни инертни газове. Това навежда на мисълта за влажен тропически климат и уредите наистина отчитат, че средната температура на планетата варира с не повече от един градус от полюс до полюс — навсякъде е еднакво горещо, средно четиридесет и пет градуса по Целзий. Свят-джунгла. Изобилна растителност, която фотосинтезира като луда въпросното количество въглероден диоксид. Добрият стар мезозой ги чака там долу.

Липсват визуални данни за наличие на градове или по-малки селища. Няма електромагнитни излъчвания в която и да било част от спектъра — от гама-вълните чак до най-дългите радиовълни и отвъд. Явно няма никой въкъщи.

Няма и океани, езера, нито реки. Един-единствен континент от полюс до полюс. Това е странно, предвид смущаващо високия процент водни пари в атмосферата. Цялата тази вода следва в един момент да се кондензира и да образува дъжд, нали така? Всъщност, на свят като този би трябвало да вали почти непрекъснато. Къде отива цялото това огромно количество дъжд? Възможно ли е цялото да се изпарява

обратно в облачната покривка? Не се ли събира някъде на повърхността под формата на големи водни басейни?

Сонарът показва нещо дори по-странно. Планетата е голяма каменна топка, крайно бедна на тежки метали, а може би и въобще на метали от какъвто и да било вид. Повечето скали са съставени единствено от базалт. Но сонарното изследване сочи, че планетата е покрита с огромен пласт от нещо сравнително меко, което покрива цялата ѝ повърхност, цялата повърхност, без никакво изключение. Явно от растителен произход. Планетарна джунгла. Е, това може да се очаква при климатичните и атмосферни показатели. Само че този всеобхватен растителен слой изглежда е дебел двеста или триста километра. А това наистина е много дебел слой. Най-високата планина на Земята е едва девет километра висока. Мисълта, че тази планета е покрита с джунгла, чиито корени са на двайсет пъти по-голяма дълбочина, отколкото е висок Еверест, е трудна за проумяване.

В по-голямата си част хората на „Вотан“ все още се грят на топлината, родена от личните им очаквания за Планета В, които са хранили по време на цялото си пътуване през извънпространството от предишната слънчева система до тук. Вече от месеци са убедени, че Планета В е гърнето със злато в края на тяхната дъга, и докато не се докаже обратното, са решени да се придържат към това си убеждение. Но малцината, които наистина следят преките данни на уредите, вече са си дали сметка, че очакванията са обречени на провал, и започват да се питат как ли ще реагират спътниците им на огромното разочарование, което ги чака.

Най-накрая капитанът казва на Хю:

— Смяташ ли, че проклетото място би могло да ни бъде от никаква полза?

— Никой не би могъл да каже, освен ако не слезем да му хвърлим един поглед.

— Аз мога да кажа и оттук. Както и ти. И го знаеш.

Хю признава аргумента му с едваоловимо кимване.

— Безспорно изглежда необичайна, признавам.

— Прекалено е горещо за нас. Без полезни метали. Без вода в течно състояние. И никаква навсярно непроходима джунгла, покриваща я от начало до край.

— Много път изминахме, докато я намерим. Нима просто ще си продължим по пътя, без дори да изпратим сонда? — пита Хю.

Капитанът отново мълква за дълго време.

Хю нарушава мълчанието:

— И, честно казано, не за сонда ми беше думата. Трябва да спуснем хора долу и да проверим теорията на Джована за ангелите.

— Каква теория?

— Не помниш ли? Че ангелите искат да се махнем от територията им и затова не само са прекъснали връзката на Ноел със Земята, но и са причинили онова на Маркъс, Джована и мен, когато кацахме на Планета А.

Капитанът се е заключил зад някаква стена и не иска да излезе оттам.

— На този етап самото съществуване на така наречените ангели е неподкрепена от никакви доказателства хипотеза — казва той.

— Така е, братле. Но ако спуснем наши хора долу, поне ще започнем да придобиваме някаква представа дали ни е възможно да се заселим на която и да било планета, без предварително да сме получили благословия от тези пакостливи същества. Ако съществуват, де. Имам предвид, че ако неколцина от нас се спуснат долу и не се сблъскат със същите проблеми, които срещнахме на...

— Знам какво имаш предвид, Хю.

— Трябва да слезем и да проверим, не си ли съгласен?

Капитанът затваря очи за миг.

— Кого предлагаш за такава мисия, тогава?

— Теб, разбира се. Сега вече имаш законно право да отидеш. А в същото време не те виждам да гориш от нетърпение, което, признавам си, въобще не мога да го разбера, братле. Би трябало да си извън себе си от нетърпение да скочиш в сондата и да се спуснеш долу.

— Искам да отида, да. Ако въобще някой ще ходи. Но планетата най-вероятно е безполезна за нашите цели. Няма ли да е загуба на време, а може би и на нечий живот, ако си направим труда да я огледаме отблизо? Кого още би предложил за мисията?

— Себе си.

— Да. Това е ясно и без да го казваш. Кой друг?

— Никой друг.

— Само ние двамата?

— Точно така, братле.

— Самият ти обясняваше колко е важна експедицията до Планета А да се състои от тричленен екипаж — казва капитанът.

— Вярно. Но двамата с теб бяхме достатъчни за Титан, Ганимед и Калисто — отвръща Хю. — И тук би трябвало да се оправим сами. Не е нужно да излагаме и трети човек на рисък. Виж, братле, нека днес да изпратим сондата да ни събере преби. А после двамата с теб ще се спуснем и ще се изложим на каквите там призраци движат нещата долу, освен ако няма призраци, в който случай бихме могли да приемем, че макар Планета А да не ни посрещна с отворени обятия, няма основание да очакваме същите неща на всяко място, където отидем. Какво ще кажеш, господин капитане, братле?

— Нека си помисля малко — казва капитанът.

* * *

В действителност капитанът страстно иска да посети повърхността на Планета В и тази страсть го е завладяла дълго преди „Вотан“ да излезе от извънпространството. Той се е борил упорито с мисълта за това обаче, защото знае, че желанието му е напълно egoистично, а смята, че вече е изразходил квотата си от себичност за доста време напред.

Планетата очевидно е безполезна за целите на евентуална колонизация. Капитанът вече разбира това, за разлика от повечето си спътници. Да, съществува някаква слаба вероятност планетата да се окаже подходяща за човешко обиталище, но капитанът е сигурен, дори и без данни от първа ръка, че животът долу би бил безкрайно труден, пълен с неудобства и предизвикателства за тях. В умерени дози предизвикателството е ценен стимул за развитието на една цивилизация, дава си сметка той, но има повратна точка, отвъд която човешкият дух просто бива смазан от непреодолимите трудности и непрекъснатата борба. Именно това най-вероятно би се случило тук, смята капитанът. По-добре да отпишат планетата, без да се занимават повече с нея, и да потърсят друг, не толкова труден свят.

И в същото време... и в същото време...

Една планета, един уникален, непознат свят, ей там, под носа им, планета, която отвъд всяко съмнение е родила някаква форма на живот, с каквато човечеството не имало досег преди...

Иска я. Не може да го отрече пред себе си, не и след битката да си спечели правото на участие в изследователски мисии извън кораба. И, накрая, той позволява на довода на Хю за теорията на Джована относно ангелите да натежи на везните. Наистина е необходимо да открият дали някаква всемогъща външна сила е решила да блокира достъпа им до световете в космоса и едно кацане на Планета В би хвърлило светлина върху въпроса. Поне би могло. Някакво положително откритие в този смисъл би могло до известна степен да компенсира разочарованието, което спътниците му ще изпитат, когато Планета В отпадне като потенциално място за заселване, нещо, в което капитанът не се съмнява. Така че той разрешава изпращането на една от сондите, която да събере допълнителна, пряка информация за условията долу, и дава да се разбере, че следващата стъпка ще е пилотирана експедиция с голямата сонда, стига пробите от първата да са обнадеждаващи.

Хю, който управлява дистанционно сондата, я оставя в орбита на хиляда километра над мътната атмосфера на Планета В и провежда инфрачервено сканиране, за да получи някаква представа какво има под облачния слой. Камерите му могат да проникнат и през по-гъста мъгла от тази и картината, която се получава на кораба, им носи поредната доза загадки.

— Виж това — сочи той на капитана. — Тези горещи линии навсякъде. Прилича на огромно кълбо прежда. Или множество ластичета, опънати нагъсто около цялата планета.

— Лиани, струва ми се — допуска капитанът.

— Планета, цялата овързана с лиани? Слой от лиани, дебел двеста километра?

— Ще трябва да погледнем по-отблизо — казва капитанът.

— Вече го направих. — Хю увеличава с няколко степени образа и прибавя ултравиолетов филтър. — Сега гледаме точно под повърхността. Виждаш ли тъмните линии между горещите?

— Тунели? — изказва предположение капитанът.

— И аз така мисля, тунели. — Хю посочва инфрачервените замервания. — И неща, които се движат по тунелите, какво ще кажеш?

Капитанът се взира внимателно със синьо-зелената повърхност на экрана. Точки гореща цикламена светлина — цикламеното показва температура различна от температурата на гъсто преплетените лиани — бавно се движат през дългите тъмни линии, които са определили като тунели.

— Колко са големи според теб? — пита той.

Хю свива рамене.

— Двайсет метра дълги? Петдесет? Големи са, във всеки случай. Много големи. Не мисля, че си имаме работа с цивилизация, братко, но май все пак имаме нещо.

— Което изисква проучване.

— Абсолютно.

Хю се ухилва широко. За разлика от капитана. Въпреки това са се разбрали. Ще бъдат безсрамни. Безответни дори. Това е непотребен свят. Но те искат да видят какво има там долу и ще го направят. Заслужили са си правото. Любопитството трябва да бъде задоволено. А и — кой знае? — може би дори ще успеят да отговорят на някои въпроси, които трябва да намерят своя отговор, преди експедицията да продължи към следващата си цел.

Следователно, на пътешествениците е съобщено, че според получените данни кацането е желателно — без подробности защо се е стигнало до такова заключение, — и по тази причина кацане ще бъде осъществено, и че Хю и капитанът ще бъдат единствените членове на екипа по кацането, и Хю отново се захваща да подготви една от сондите за пилотирано пътуване. И ако някой на борда на „Вотан“ смята, че капитанът непразно излага на риск двама от най-ценните членове на експедицията, то този някой не споделя мнението си с никой друг.

Хю намига наляво и надясно и вдига победоносно палци, докато двамата с капитана се настаняват в ускорителните кресла. Много време е минало, откакто двамата са участвали заедно в изследователска мисия.

— Е, братле, ще скачаме ли? — пита Хю.

— Когато кажеш, Хю. На борда на този кораб ти си капитанът. Ти взимаш решенията.

— Да. Да. — Хю прехвърля малкия съд под командинето на главния корабен компютър, корабът-майка поема управлението и

плавно изхвърля сондата от товарната палуба. Когато са се отдалечили на безопасно разстояние от „Вотан“, сондата включва собствената си тяга и започва да се спуска от орбита.

Паякоподобната, несиметрична, тромава форма на „Вотан“ бързо се смалява зад тях. Облачното лице на Планета В се разширява с шеметна бързина.

Ето че вече са вътре в облачния слой, чийто състав, както вече бе определено, няма нищо общо с призрачния покров от сярна киселина, който обгръща Венера, а си е най-обикновена и изобилна вода с малко въглероден диоксид, най-обикновени облаци, много гъсти, но химически безвредни. Минават през облачния слой и се озовават сред проливен дъжд, планетарен потоп с изключителна интензивност. Дъждът се лее като из ведро около тях, гъст, някак злобен дъжд. Сега разбират къде са океаните на този свят. Те са в постоянен кръговрат вътре в атмосферата, издигат се във формата на изпарения и падат под формата на дъжд и не спират и за миг, колкото да се съберат нейде на повърхността.

— Определено е гадно местенце, братле — обявява Хю, докато поема управлението от корабния компютър и търси някакво що-годе подходящо за кацане място.

Вече са достатъчно близо до земята, за да видят въпреки дъжда, че догадките им са били правилни и че планетата е изцяло погълната от огромна мрежа гигантски дърводидни лиани, на пръв поглед безкрайни, с диаметър на столовете най-малко десет метра, а може и повече, лиани като полегнали дървета, които се пресичат, наслагват се едно връз друго и се преплитат, без никакво празно пространство помежду си.

Сонарът показва подземните тунели, които са забелязали от „Вотан“, да се провират между лианите на най-малка дълбочина от приблизително четиридесет метра, в посоки както хоризонтално, така и надолу, като на места се спускат на километър и повече. Под зоната с тунелите лежи нещо, което прилича на огромна, солидна, гъбеста маса, дебела стотици километри, от която изглежда започват всички лиани. Това явно е материята-майка, живата структура на целия гигантски организъм — защото бързо им става ясно, че Планета В е обитавана от един огромен растителен организъм, а именно гъбестата подземна

маса, от която израства всичко останало. А под нея лежи каменната подструктура на планетата, скритата сърцевина от базалт.

Къде да кацнат? Няма открыти места, няма поляни, нито равнини.

Хю изхвърля малко реактивна маса, за да създаде равно пространство, като накланя леко сондата и подпалва горните ръбове на няколко лиани, докато под тях не се открива задоволително равна зона за кацане. Няма никаква реакция от съседните лиани. Не се сгърчват, не помръдват дори — не дават и най-малкия признак, че посегателството на Хю върху този съвсем малък участък от планетарната флора е причинило никакво недоволство, още по-малко ответни действия.

Хю приземява успешно сондата. Изчаква я, докато се стабилизира. Площадката, която е създал с подръчни средства, не е съвсем равна.

— Започваме тестовете — уведомява Хю капитана, без нужда.

Извършват всички предписани предварителни тестове, проверяват това и онова, киселинното съдържание на дъждъ, възможни атмосферни токсини и други такива. Не че възнамеряват да дишат тукашната атмосфера без пречиствателната система на шлемовете си, не и на чужд свят, който очевидно е безперспективен като място, където човешките същества биха намерили щастиято си. Наясно са обаче, че извънземната химия може да осигури неприятни изненади дори за изследователи със скафан드리. Така че вземат необходимите предпазни мерки.

Дъждът се лее неуморно. Обстреляв външната обшивка на малкия кораб с трилион миниатюрни сачми.

— На Планета А — отбелязва Хю — на този етап вече се чувствах странно. Започна да ми се гади още преди да изляза от сондата.

— А сега?

— Нищо особено. Ти?

— Също.

— Да видим как ще е навън, какво ще кажеш?

Излизането им от сондата е съпроводено с известен комизъм. Капитанът, който вече е дал да се разбере, че гледа на Хю като на шеф на малкия им екип, му кимва в знак, че му отстъпва правото пръв да

стъпи на тази планета. Хю обаче, който вече е имал възможността пръв да стъпи на извънземен свят, няма нищо против да предостави честта на капитана и му връща жеста. Разбира се, съществува възможността първият, излязъл от кораба, да понесе някакъв неприятен удар, но всеки от двамата, воден от уважението си към другия, надълго и нашироко дава да се разбере, че такъв един страх определено не се крие зад предложението му, в никакъв случай. Любезността е единствената причина.

— Хайде, излизай — най-накрая казва с раздразнение капитанът.
— Добре де. Щом така искаш.

Хю се промъква през люка и внимателно стъпва на овъглената, все още димяща повърхност на площадката за кацане, която сам е пригодил. Усеща как леко поддава под тежестта му. Не долавя никакви психически смущения.

— Дотук добре — обявява той.

Капитанът се присъединява към него. Двамата тръгват към края на разчистеното място, а после, само след миг колебание, едновременно стъпват върху горната повърхност на една необгорена лиана.

Като цяло неприятна повърхност. Големи, болnavи на вид листа, синьо-черни и без стебла, надупчени от грозни мехури като циреи, растат направо от ствola на големи разстояния едно от друго. Избелели, червени ластари висят от ръбовете им като изкоремени вътрешности. На голите места между листата стволовете на лианите имат отблъскваща лепкава текстура.

— Е? — питат Хю.
— Малко лепкаво, ако питаш мен.
— Питах за главата ти.
— Все още функционира, благодаря. А твоята?
— На Планета А вече бях готов да се разкрещя. Всъщност вече се бях разкрещял. Тук, изглежда, не е така. Което опровергава теорията на Джована, да се надяваме.
— Въпреки това мястото е гадно — казва капитанът.
— Направо отвратително. Върхът на гадорията. Да идем ли малко по-нататък, братле?

Все едно се движат под вода. По техни изчисления сега е обяд, средноголямото слънце свети точно над тях само на няколко десетки

милиона километра и въпреки това ги обгръща дълбок полумрак. На небето има само едно място, което е малко по-светло на фона на плътната сива облачна покривка — там дебне слънцето, без съмнение. Дъждът, падащ на плътни пелени, е изключително депресиращ. Сигурно не е спирало да вали от милиони години. Водата удря неравната дървесна повърхност на огромните лиани и се просмукува в тесните цепнатини помежду им. Може би част от нея се процежда стотици километри надолу и се събира в джобове от невъобразима тъмнина по протежение на равното каменно ядро. Но в по-голямата си част потопът просто отскача обратно нагоре в процес на моментално изпарение. Навсякъде около себе си Хю и капитанът виждат тежки облаци водна паря да се издигат упорито през ожесточената вертикална канонада на дъжда.

Самите лиани представляват на практика непреодолима обвивка. Лежат една до друга като конците на колосален гоблен, понякога се застъпват, и всяка една се проточва сякаш безкрайно в двете посоки, навсякъде на десетки километри. В цепнатините помежду им трудно би се промушил и човешки пръст. Зелениково-цикламената им кора е здрава и в същото време се усеща като гума, която поддава едва доловимо под стъпките на двамата изследователи. Освен листата, по стволовете има и кашкави мъховидни израстъци, които ги покриват на неравни интервали, заедно с грапавите сиви кръпки на местния вариант на лишеите. Последните са меки като сирене, тези паразити или сакрофити, или симбиоти, или каквите са там, и правят повърхността хълзгава, но са толкова нагъсто, че няма как да бъдат избегнати. Измежду тези различни израстъци се виждат множество големи овални тела, зеленикови на цвят и гладки на вид, разположени върху кората на лианите през четири-пет метра като войнство от немигащи очи — те изглежда изпълняват някаква важна функция по отношение на лианите, навсякъде са допълнителни инструменти, които подпомагат странните листа в какъвто там процес на фотосинтезиране извършват при тази оскъдна, подводна светлина.

Всичко тук изглежда умиращо, загниващо и разпадащо се, и едновременно с това възпроизвеждащо се. От този свят би излязла добра наказателна колония в доброто старо време, когато жестоките и необикновени наказания са били популярен начин за прекарване на времето. Но за друго не изглежда подходящ.

— Видяхме достатъчно, как мислиш? — пита Хю.

Капитанът посочва право пред себе си. Там има някакво кръгло тъмно място, като отвор на пещера, между два ствала. Вероятно вход към един от онези дълги подземни тунели, които бяха засекли при сонарното сканиране.

— Хайде да погледнем вътре, искаш ли? — предлага той.

— Хм. Явно ти искаш.

— Искам да вляза, да — тихо казва капитанът.

— Защо не, всъщност — съгласява се Хю без особен ентузиазъм.

— Защо не?

Капитанът тръгва напред, този път без пазарльци кой да е начало. Тунелът е широк и нисък, десетина-дванайсет метра на ширина, но на места главите им опират в тавана. Спуска се под малък ъгъл надолу, право през лианите, срязани като масло с нож; стените му, които са от материята на същите тези лиани, са влажни и розови, като вътрешности, и изльчват някаква болнава флуоресцентна светлина, слабо сияние, което нарушава гъстия мрак, но не помага много на зрението. Хю и капитанът активират лампите на шлемовете си и навлизат още малко навътре, после още малко.

Хю казва:

— Чудя се какво ли е построило тези...

— Шшт — прекъсва го капитанът и отново сочи напред. — Виж.

Прави още двайсетина крачки и засилва лампата си. Тунелът изглежда блокиран от нещо като тапа; но когато се приближават още малко, откриват, че „тапата“ бавно се отдръпва от тях — и че всъщност не е никаква тапа, а огромно, лигаво, издължено и плоско същество, което не само се движи като червей по пода на тунела, а явно създава тунела, или поне го разширява, изяждайки тъканта на лианите по пътя си.

— Невероятно — мърмори Хю. — Мама му стара, братле, най-накрая открихме извънземна форма на живот! И какъв красавец само!

Няма как да преценят колко е дълъг тунелният червей. Предният му край се губи в мрака напред. Колкото до ширината му — тя е три пъти по-голяма от ширината на човешко тяло, а ръстът му е почти колкото техният. Плътта му е полупрозрачна и розова на цвят, понаситено розова от тунела, биеща малко на алено, и изглежда мека като масло. Черни космати пори с размера на човешки юмрук са

разположени ниско от двете страни на тялото му, на петдесетина сантиметра една от друга по цялата му дължина, или поне докъдето те могат да видят. От тези отвори се процежда постоянно количество рядка белезникава лига, която се стича по закривените страни на съществото и се събира на ручейчета и локвички по пода около него. Отпадъчен продукт, без съмнение. Червеят изглежда е елементарно устроена машина за ядене, без разум, неумолима. Той прогризва с еднообразно темпо пътя си през лианите и превръща изяденото в поток от лиги.

Съпроводящите храненето му звуци могат дори да се чуят откъм другия край на съществото — звук от душене и един по-силен, хрущиращ звук, и двата на фона на постоянно, еднообразно жужене. Всички тези звуци, които изглеждат свързани в последователност, се чуват непрекъснато, без никаква промяна в ритъма. Машина за ядене, да.

Двамата мъже се промъкват малко по-близо, като внимават ботушите им да не се докоснат до слузта, която огромният червей е оставил на пътя им. Когато се приближават на минималното безопасно разстояние до съществото, успяват да различат странни, светещи, подобни на кисти образувания, тъмни, кръгли, твърди и големи колкото човешка глава, разположени на пръв поглед безредно вътре в плътта на червея, пръснати тук-там на дълбочина от трийсетина сантиметра или повече. Виждат се, защото излъчват ярко сияние като жълт огън, което прониква през плътта на червея до розовата му, грапава кожа.

— Вътрешни органи? — питат Хю. — Части от нервната система, какво ще кажеш?

— Едва ли — казва капитанът. — Мисля, че принадлежат на това.

И посочва за пореден път, указвайки настоятелно с пръст посоката, като едновременно с това нагласява лъча на лампата си на максимална мощност.

Друго същество се е появило отнякъде, същество много по-малко от червея, и се е настанило на гърба му, доста по-напред, така че двамата изследователи едва успяват да го различат в полумрака. Размерите му са като на голямо куче, донякъде напомня на насекомо, с дълги, многоставни крака, осем или десет на брой, и тясно тяло,

съставено от няколко сегмента. Има страховит на вид клюн и чифт огромни, искрящи, златистозелени очи като гигантски скъпоценни камъни, които обръща към тях за миг, хвърляйки им дълъг, злобен поглед, когато светлината от лампата на капитана попада върху него. После се връща към работата си.

Работата му е да пробие дупка дълбоко в плътта на червея и да снесе яйце там.

Яйцето чака, залепено за корема на съществото — многофасетна, синкаволилава сфера с внушителни размери. Изглежда дупката е почти готова. Насекомоподобното същество, изправено и захванало се стабилно с най-ниския си чифт крака, се навежда напред под остьр ъгъл, докато главата му и горната половина на торса не потъват вътре в червея. Бързите движения, които следват, напомнят за движението на бормашина, видимата половина на съществото се клати напред-назад в бърз ритъм, а скритата глава без съмнение трескало дупчи с ужасния си клюн все по-навътре в меката, уязвима плът на червея. Процесът продължава неприятно дълго.

После съществото се изправя. Изглежда е доволно от работата си. Още веднъж поглежда злобно към двамата наблюдаващи го човеци, след което изпълнява странен, кратък, наперен танц върху гърба на червея, танц, който всъщност не е никакъв танц, както разбират двамата само след миг, а просто процедура, с помощта на която насекомоподобното освобождава огромното си яйце от долната част на корема си и усърдно го спуска надолу, прехвърляйки го от една двойка крака към следващата и така до предпоследния чифт. В този момент съществото се килва напред над изкопа, забива върха на клюна си в кожата на червея, сякаш пуска котва, и краката, които държат яйцето, се спускат със сила надолу, набутвайки го дълбоко в дупката, която го очаква.

Това е всичко. Съществото издърпва краката и клюна си, хвърля още един поглед на Хю и капитана с огромните си очи и се скрива с бърз ход в мрака напред.

Червеят не е реагирал по никакъв видим начин на така протеклото събитие. Душещите и хрускащи звуци, заедно с придружаващото ги еднообразно жужене, са продължили без промяна.

— Плътта на червея ще заздравее около яйцето, предполагам — казва капитанът. — Ще се образува киста и яйцето ще остане в нея,

докато се излюпи, излъчвайки онази прекрасна жълта светлина. После, ако трябва да гадая, от него ще се излюпи едно весело малко същество, което много ще прилича на майка си, и което ще намери всичката му необходима храна съвсем подръка. А червеят въобще няма и да разбере какво е станало.

— Прекрасно. Просто прекрасно — мърмори Хю.

Капитанът се приближава с още няколко крачки да огледа по-отблизо отвора, в който насекомоподобното същество е натикало яйцето си. Хю остава на мястото си. Капитанът установява, че трябва да се покатери върху гърба на червея, ако иска да види добре дупката с яйцето. Тежките му ботуши потъват с няколко милиметра в податливата плът на червея, който обаче не реагира на присъствието му. Капитанът надниква в отвора, като издърпва настрани ръбовете, за да огледа вътрешността.

— Внимавай! — извиква Хю. — Мамчето се връща!

Капитанът вдига очи. И наистина, насекомоподобното се е върнало, сякаш яйцето му е включило някаква аларма, която го е повикала от тъмните дълбини на тунела. В лъча на шлемовата си лампа, капитанът вижда как съществото се приближава със заплашителна скорост, клюнът му трака, предните два крака се размахват трескаво, очите светят от ярост и облаци газ, навярно отровен, струят от отвори по дължината на гръденния му кош.

Капитанът се спуска бързо от гърба на червея и отстъпва назад. Но насекомоподобното същество все така се приближава, и то бързо. На капитана му е напълно ясно, че побеснялото същество възnamерява да се метне отгоре му и да го прехапе на две, което изглежда е съвсем по възможностите му.

И двамата мъже са въоръжени с енергийни пистолети, изцяло като предпазна мярка. Капитанът вади своя, вдига го почти без да се прицелва и стреля.

Насекомоподобното експлодира в облак от жълти пламъци.

— За малко — тихо казва Хю, приближавайки се до капитана. — И адът не познава по-голяма ярост от гнева на огромна извънземна бублечка, чието яйце е в опасност.

— Въобще не беше в опасност — мърмори капитанът.

— Да, ама бублечката не го знаеше.

— Да. Да. Буболечката не го знаеше. — Капитанът, потресен до дъното на душата си, побутва с върха на ботуша си останките от съществото. — Досега не бях убивал живо същество — добавя той. — Е, някой комар, може би. Паяк. Но такова нещо не бях убивал.

— Нямаше избор — успокоява го Хю. — Още две секунди и щеше да ти прегризе гърлото.

Капитанът кимва в съгласие.

— Пък и беше дяволски грозно, братле.

— Може да е било интелигентна форма на живот — казва капитанът. — Или поне високо развита. Във всеки случай, това е неговият свят, а не нашият. — Гласът му е предрезгавял от гняв и отвращение.

Застоява се още миг край мъртвото създание. После се обръща и тръгва бавно към изхода на тунела.

Хю крачи след него. Двамата стоят известно време край входа, мълчат, гледат как проливният дъжд се сипе на плътни пелени.

— Искаш ли да вземем няколко от тези яйца и да ги качим на кораба за изследване? — пита най-накрая Хю, с известна ирония, но ползотворна според него, просто опит да разреди малко напрежението.

Капитанът се забавя с отговора си.

— Не — казва накрая. — Май не.

— Ами вечното любопитство на науката, братле, не изисква ли то от нас да...

— Вечното любопитство на науката да го духа, поне веднъж — рязко му отговаря капитанът. Внезапно нотка на едва сдържан гняв се е прокраднала в гласа му. — Не искам да говоря за това. Дай просто да се връщаме на кораба.

Тази жар, тази едва сдържана ярост е нещо съвсем нетипично за него. Хю му хвърля бърз поглед, в който изненадата граничи с тревога. После, за да омаловажи ситуацията, въздъхва дълбоко с комично облекчение.

— Значи наистина се махаме оттук? О, слава на всички богове! Вече мислех, че ще останем да ръчкаме това гадно място завинаги, приятелю.

* * *

Зед Хеспър, разбира се, разполага на склад с изкуствителната Планета С, която да им предложи, както и с много други. Небето е пълно със светове, както показват уредите му, и той както винаги гори от нетърпение да потеглят към тях.

Само че първите две планетарни приключения са се оказали повече от обезкуражителни, направо пълен провал — единият свят изльчва всякакви гадории в психическата част на спектъра, другият е населен с отвратителни чудовища — и след последното кацане някакво странно, мрачно и дълбоко пессимистично настроение се е появило за пръв път на борда на „Вотан“. Загубата на контакт със Земята — онези бъбриви, незначителни бюлетини от дома, онези дребни напомняния, че все пак някога са имали и друг дом, различен от скитника „Вотан“ — също имаше своя принос. А и пътешествениците бяха видели първо Хю и Джована да се връщат бледи и разтърсени от едната планета, после Хю и капитана не по-малко разтърсени от другата. Ефектът върху капитана особено се вижда с просто око дни след посещението му на ужасяващата Планета В и за всички е крайно обезпокоително да виждат този обикновено сдържан човек толкова дълбоко потресен.

Планета В се беше оказала ужасна и след големите очаквания, които си бяха позволили да хранят по отношение на нея, това им е струвало много, на всички, а не само на двамата мъже, които бяха видели ужаса отблизо.

Хората на „Вотан“ — или поне голяма част от тях — изведнъж са започнали да си дават сметка, че след като са заменили предсказуемостта и удобството на Земята за един велик подвиг, сега са изправени пред вероятността да скитат вечно из галактиката, без да открият свят, който да превърнат в свой поносим дом. И огромният риск на начинанието им, хазартното му естество са започнали да потискат душите им. Сега много от тях се страхуват, че са обрекли доброволно живота си на една безнадеждна мисия.

Капитанът полага големи усилия да надмогне това мрачно чувство у самия себе си, така че да може да прочисти и другите от него. Само че гледките и звуците от Планета В го преследват денем и нощем и го потапят в лепкаво блато от меланхолия. Цял един свят така безнадеждно отблъскващ — само той е достатъчен да лиши човек от вярата в съществуването на Създателя, в случай че въобще е вярвал в Него. Що за божествена цел би могло да обслужи създаването на една

планета, където царува непрестанен дъжд, където титанични лиани задушават всеки хектар от повърхността ѝ, където колосални безмозъчни червеи се хранят с лианите и дяволски паразитиращи буболечки се хранят с червеите? Без съмнение, това е възможно най-добрият свят за лианите, червеите и буболечките с очи като скъпоценни камъни. Но подобна обективност не е по силите му в момента. Има чувството, че е направил малка екскурзия в някой неописан дотогава кръг на Дантеvia Ад.

Копнее да поговори с абата за Планета В, но не може. Жадува за няколкото бързи, хапливи изречения, които биха сринали мрака, полепнал по него сега.

Ала абатът е недостижим за него. И така, постепенно, за няколко дни капитанът успява да се измъкне от блатото на разочарованието без проката намеса на наставника си. Друг курс не би могъл да си позволи.

Някои от другите, главно Хеспър, Пако, Джулия, Хю и дори Зиглинде са успели да запазят оптимистичните си очаквания за експедицията въпреки отрезвяващите резултати от кацането на Планета В.

— Забележителното нещо тук не е, че първите две кацания претърпяха неуспех — казва Джулия. — Забележителното нещо е, че за две години открихме два свята, които си струваше да проверим.

— Чуйте, чуйте — изревава Хю, както обича да прави. Хю знае, че сега много зависи от показните му демонстрации на висок дух, сърдатост и несъкрушима воля, и внимава другите винаги да го виждат в обичайния му жизнерадостен вид, дори след всичките неща, които е видял и почувстввал на Планета А и на много различната, но също толкова потискаща Планета В. За това си има цена. И Хю е склонен да я плати.

Но на борда има и такива, които са обзети буквално от паника. Това са онези членове на екипажа, които по някаква причина са заложили твърде много емоционални чипове на успеха на втората мисия и са покрусени от зрелищния провал на облога си. Елизабет е в тази група, както и Иможен, Силвия и неколцина от мъжете — Рой, Елиът, Чанг, Жан-Клод. Сред тези хора, които сега прекарват почти цялото си време в салона над дъските за го, се е промъкнала идеята да се откажат от пътуването и да обрнат назад към Земята.

— Не ставайте идиоти — укорява ги Пако. — Не мога да си представя дори как допълзваме обратно там.

— Ти не си го представяш — казва Елиът. — Но аз си го представям.

Специалността на Елиът е градското планиране. Именно той ще проектира бъдещите извънземни поселища, които хората на борда на „Вотан“ се надяват да изградят. След фиаското на Планета В той е убеден, че никога не ще има възможността да упражнява професията си на някой от тези чужди светове, че мисията им е донкихотовска и глупава. Смъртта на Маркъс го е засегнала дълбоко, както и загубата на контакта със Земята.

Пако го предизвиква:

— Щом искаш да се връщаш, Елиът, що не го направиш? Може би Хю ще ти позволи да вземеш една от сондите и да се върнеш на Земята с нея. Ти и другите, които искат да си идат у дома. Ще ви отнеме около триста години, плюс-минус пет или шест, но щом носталгията те е пипнала толкова здраво, не би имал нищо против да почакаш няколко...

— Престани, Пако — тръсва се Елизабет.

Пако се обръща към нея:

— Ти би искала да тръгнеш с него, нали? Е, аз лично нямам нищо против. Дори ще ви изчисля курса, ако искате. — Триото Пако-Хайнц-Елизабет насърко се е разпаднало. Хайнц от време на време спи с Жан-Клод и понякога с Лейла, а Пако, макар все още да прекарва част от нощите си с Елизабет и много рядко по някоя нощ с Хайнц, се е оттеглил в страничния коловоз на новата си връзка с Джована. — Навика Пако, като прихваща грубо Елизабет над лакътя и я набутва в ръцете на Елиът. — Твоя е. Имате благословията ми.

Елиът е толкова ядосан, че я бутва обратно. Хайнц прихваща Елизабет, когато тя залита в обратната посока, и я гушва до себе си. На Пако казва тихо:

— Би ли опитал да се успокоиш малко?

— Мразя ги тези приказки да сме се откажели и да сме се върнели на Земята. Пълна тъпотия.

— Тъпотия, значи? — питат Рой, като вдига поглед от дъската, на която играе с Ноел. Той също е от онези, които вече са дали да се

разбере, че в голяма степен им е дошло до гуша от извънпространственото пътуване през космоса.

— Тъпотия, я. Дошли сме тук да свършим работа и ще я свършим. Джулия е права — една-две неподходящи планети нищо не означават. Едва сме започнали да търсим. Освен това, мислиш ли, че някой би могъл да убеди капитана да обърне кораба? Обръщал ли е гръб този човек на каквото и да било през живота си?

— Никъде не е казано, че вечно ще е капитан — отвръща Елиът, малко нацупено. — Постът би трябало да се предава всяка година. Ние му дадохме три. Бихме могли да го сменим.

— С някой, който иска да сложи край на пътуването? — разгорещява се Пако. — С някой, който ще е склонен да обърне назад, това ли имаш предвид?

— Абсолютно.

Хю се обажда от ъгъла, където играе вяла партия *го* с Чанг:

— Той никога няма да предаде поста на човек, който ще застъпи такава позиция. Досега може и да приемаше поста с неохота, но по-скоро ще остане на него вечно, отколкото да го предаде на някой, който...

— Не говоря да сдаде поста доброволно — казва Елиът. — Говоря да го сменим.

— Бунт? — питат Хю. — Тази дума ли търсиш?

— Нов капитан — не отстъпва от своето Елиът. — Това търся. И нова посока на пътуването.

— Говориш за бунт — с изумление възклика Хю. — Говориш за бунт на кораба, за насиливо сваляне на капитана от поста му, за пълно погаззване на устава...

— Говори глупости — отсича Пако. — Говори като умопобъркан. Трябва да му се дадат успокоятелни. Къде е Леон? — Леон играе *го* със Силвия. Вдига очи и смръщва чело. — Леон, тук има един луд, за когото да се погрижиш! Бий му някаква инжекция, ако обичаш!

— Моля ви — намесва се Ноел, много тихо.

Досега е мълчала, концентрирайки цялото си внимание върху играта, наведена над дъската за *го*, сякаш тя е цялата вселена. Както толкова често става, поради самия факт, че е тих, гласът ѝ привлича вниманието на всички в стаята и те поглеждат към нея.

— Моля ви — повтаря тя. — Не трябва да се караме така. Пътуването ще продължи. И ти го знаеш, Елиът. То трябва да продължи. Така че защо въобще говорим за тези неща?

— Трябва да говорим за тях, Ноел — възразява Елиът, но изглежда някак засрамен заради упорството си. Никой не иска да влиза в спор с Ноел, защото по общо мнение тя притежава някаква вродена, неоспорима мъдрост. Освен това всички избягват да я въвличат в каквато и да било конфронтация, толкова крехка им се струва тя. — Откакто загубихме контакт със Земята — продължава Елиът, — може ли основателно да се твърди, че експедицията все още има реална цел?

— Целта ѝ е да открие друг свят, където хората да могат да живеят — отвръща Ноел. — А и не сме загубили контакт със Земята.

Всички в стаята ахнат в хор от изумление.

— Не сме ли? — питат неколцина от присъстващите едновременно.

Ноел се усмихва.

— Не завинаги. Сигурна съм. Проблемът е само временен, това смущение, тези *ангели*, за които говори Хайнц... — Вече всички я гледат напрегнато. — Ще се опитам да говоря с тях — казва тя. — Знаете, че обещах да го направя. Да говоря с тях, да ги помоля да ми позволят отново да се свържа със сестра си. Ако успея да го направя... и ако те се съгласят...

И така, проектът за осъществяване на контакт с ангелите отново е на дневен ред, по инициатива на самата Ноел, след като е бил замразен покрай събитията около Планета В. Надеждата да си върнат контакта със Земята вдъхновява всички им; отчаянието, погълнало мнозина след завръщането на Хю и капитана от Планета В, започва да се разсеява.

Проектът е на дневен ред, да, но все още никакви реални стъпки не са предприети. Дните си минават — сега са на път към Планета С, на сто и петнайсет светлинни години от Земята и в съвсем различен район на галактиката от онзи, който насконо са посетили — и всички са приели, че Ноел се подготвя да се свърже по някакъв телепатичен начин с извънземните същества, които предполагаемо са прекъснали контакта със сестра й. Но двамината, които са най-пряко свързани с проекта — капитанът, който трябва да даде заповед на Ноел да опита, и самата Ноел, — са всеки посвоему обезпокоени от начинанието, с което Ноел публично се е нагърбила. Така че всеки посвоему е отлагал по-нататъшните стъпки.

Ноел никога не се е опитвала да отвори ума си за друг човек, освен сестра си и мисълта за това я притеснява. Изглеждай почти като изневяра. Но пък, от друга страна, това би могло дай върне контакта с Ивон, който е бил най-ценното нещо в живота ѝ. Ето защо Ноел не се е отказала да опита, макар да не знае как точно ще стане това, кога и дали ще успее. И чака капитанът да се разпореди.

Капитанът не бърза обаче, продължава да отлага негласно, още от момента, когато въпросът е повдигнат за пръв път, защото го е страх Ноел да не пострада по някакъв начин при опита.

Той е получил класическо образование. Легендата за Семела не му излиза от ума.

— Коя е била тя? — пита го Ноел, когато той изрича на глас част от притесненията си.

— Семела била дъщеря на древен гръцки цар — казвай той. Намират се във физкултурния салон на кораба, седят на ръба на дългия, тесен басейн, след като са преплували по няколко дължини, и краката им висят, потопени до глезните във водата. — Зевс я взел за своя любовница. — Ноел се е обърнала към него и изглежда го слуша внимателно, макар че лицето ѝ е напълно безизразно. — Знаеш кой е

Зевс, нали? Шефът на древногръцките богове, господарят на вселената.

— Да. Да.

— И голям женкар. Зевс бил влюбен до уши в красивата млада Семела и тя му родила дете, което по-късно станало бог Дионис. Хера обаче, жената на Зевс, която неведнъж трябвало да изтърпява подобни изпълнения по време на брака си, този път решила да предприеме нещо. Приела човешки вид, отишла при Семела и я попитала дали знае с кого всъщност спи. „Да — казала гордо Семела, — той е Зевс, башата на боговете.“ „А виждала ли си го някога в цялото му великолепие?“ — попитала Хера. „Не — отвърнала Семела, — никога, той винаги идва при мен в човешка форма.“ „Ами тогава — казала подлата Хера — би трябвало да го помолиш да ти се разкрие в пълния си блъсък. Това е нещо, което си заслужава да се види!“

— Мисля, че я знам тази история — казва Ноел.

Въпреки това капитанът продължава да разказва:

— Следващия път, когато Зевс дошъл при нея, Семела му казала: „Никога не идваш при мен в истинския си вид.“ А Зевс отвърнал: „Не, не, ти не би понесла тази гледка.“ Но Семела настояла. Припомнила му, че преди време ѝ бил обещал да изпълни всяко нейно желание. Да не ѝ отказва нищо. Зевс бил в капан. Не можел да престъпи обещанието си, макар да знаел какво ще се случи. И така, неохотно, той изпълнил желанието на Семела. Чула се оглушителна гръмотевица и Зевс се появил пред нея в каляската си, обгърнат от ярка, разноцветна светлина. Никое човешко същество не можело да погледне Зевс в истинския му вид и да оцелее. Семела загинала от горещината, която се изльчвала от бога. Изгоряла и се превърнала в пепел и така Хера успяла да си отмъсти.

Ноел се е отдръпнала в себе си по време на втората част от историята. Свила се е и на капитана му се струва, че дори трепери леко.

— Но все пак е имало и нещо добро, нали? — пита тя. — Бог Дионис. Синът на Семела. Него пламъците не го погълнали, нали?

— Да. Той оцелял. Зевс го пощадил, грабнал го, докато Семела умирала, отнесъл го далеч и го крил от гнева на Хера, докато пораснал.

— Ето, виждаш ли. Това е поуката. Чудодейното раждане на бог Дионис.

Определено трепери. Доста силно при това. Все още са голи и мокри от водата, но във физкултурния салон е доста топло, както винаги.

— Поуката е, че Семела надскочила себе си и умряла — казва капитанът. — Дионис е второстепенна фигура в легендата. Поуката е, че обикновените смъртни не могат да имат неограничен контакт с боговете.

— Раждането на нов бог не може да бъде второстепенна част от каквото и да било — възразява Ноел. На капитана му се струва, че чува зъбите ѝ да тракат.

— Добре ли си, Ноел?

— Само ми е малко студено.

— Тук не е студено.

— Но на мен ми е. Може би трябва да идем в банята.

— Да. Да. Ще покиснеш малко в горещия басейн и веднага ще се почувствуваш по-добре.

Банята е от другата страна на коридора. Двамата събират хавлиите си и захвърлените си дрехи и отиват отсреща. В банята няма други.

— Защо ми разказа онази история? — пита го Ноел.

— И сама знаеш отговора, нали?

— Да. Да, знам го.

— Не ми излиза от ума какво може да се случи, когато се опиташ да...

— Това са съвсем различни неща. Аз не съм Семела. И ангелите не са Зевс.

— Откъде знаеш какви са?

— Не знам — отвръща тя. — Откъде бих могла да знам? Но просто не смятам, че... убедена съм, че аз... че те... че когато... — Вече направо се тресе. Стоят край горещия басейн. Обичайната процедура е да се потопиш за миг в студения басейн, после в горещия и едва след това да се настаниш в басейна с топлата вода или дори да се върнеш в студения. Но вместо да влезе в който и да било от тях, Ноел стои разтреперана край горещия и не мърда. После изведнъж се обръща и се притиска към гърдите му.

Той я прегръща силно и започва нежно да гали гърба ѝ, опитва се да я успокои, да я утеши и да прогони страхът, който я е обзел.

Всичкото това много по мъжки и по бащински, а после, само след миг, вече съвсем не е по бащински, защото капитанът също трепери и двамата дълго стоят прегърнати на ръба на басейна.

После тя се отдръпва от него и прави няколко крачки назад. Усмихва се и очите ѝ, тези тайнствени слепи очи, които въпреки слепотата си могат да бъдат толкова изразителни, греят със странна, палава светлинка. Тя протяга ръка към него.

Капитанът е удивен как тялото ѝ, което е виждал толкова пъти в банята и във физкултурния салон, сега изведнъж му се струва непознато — различно, променено. Същите пълни, кръгли гърди, да, същият плосък корем, същият дълбоко вдълбнат пъп. Но всичко е напълно различно. Вътрешна светлина се изльчва от нея. Тя блести, грее. Привлича го неудържимо. Капитанът се пита как е могъл и за миг да я сметне за непривлекателна — защо никога не я е възприемал като сексуален обект. Сега определено му се струва такава.

— Ела — прошепва тя и дръпва ръката му, после го повежда сръчно и без колебание по облицования с плочки под към една от малките любовни стаички в съседство с банята.

Двамата се отпускат заедно на твърдото тясно легло. Вече му е повече от ясно, че именно това е искал още от началото на пътуването, че се е ограждал с множество възражения, колебания и самоналожени забрани, точно защото през цялото време я е желаел толкова силно, че го е било страх.

Покрива устните ѝ, шията ѝ, затворените ѝ очи с целувки. Тя се притиска към него, шепне, движи се. В последния момент, когато все още може да обърне курс назад, той се сеща за онази странна мисъл, хрумнала му преди повече от година, че може всъщност да е девствена и че дори е възможно телепатичните ѝ способности по някакъв начин да зависят от запазването на тази девственост и да изчезнат завинаги при първия допир с настоящето тяло на някой мъж.

Не. Не. Това е идиотизъм. Тя не е излязла от някоя фантастична легенда. Телепатията ѝ не е магическа сила, която да изгуби, ако престъпи обета си за непорочност.

А и във всеки случай вече не съществува възможност да обърне назад, вече не, нито Ноел изглежда склонна да му го позволи. Краката ѝ се разтварят и той влиза в нея бързо, дори грубо, Ноел отхвърля глава назад и от гърлото ѝ се отронва вик на екстаз, а не на болка, и

почти в същия този миг той свършва. Абсолютно неспособен е да го предотврати. Изригва със сила, каквато не помни от осемнайсетгодишен. И я чува да просъсква накъсано от удоволствие, усеща я да се надига конвултивно под него.

Чуди се, в първия объркан и почти засрамен миг след това, дали и Ирон не е усетила удоволствието им, някъде много далеч. Дали и тя не е свършила с тях.

Лежат неподвижно. Мълчат. Той е леко замаян от случилото се; също и облекчен, дълбоко облекчен, задето дългото полусъзнателно ухажване е свършило, че най-накрая са приключили с всички игрички на привличане и отблъскване, които са разигравали от началото на пътуването, и най-после са си позволили да се сблъскат в сливането — сливане на противоположности, може би, — което така или иначе им е било писано. Той е доволен, доволен и щастлив, и малко учуден, а също и малко уплашен.

И ето че много скоро усеща нов прилив на сили, върнали се неочеквано и почти невъзможно бързо, и двамата започват да се движат отново, този път по-бавно, по-спокойно. Сякаш за онези първи секунди са преминали през първоначалната фаза на задъхана, немислеща лудост и вече се превръщат в опитни любовници.

Когато този път свършват, тя му се усмихва широко и казва:

- Чаках и чаках. Вече мислех, че никога няма да го направиш.
- Боях се.
- От мен?
- Да не повредя по някакъв начин способностите ти.
- Какво?
- Сякаш магията щеше да си отиде, ако ти... ако аз... ако двамата с теб...
- Глупчо. Чел си твърде много стари легенди.
- Може и така да е.
- Да. Според мен определено е така.

Но сега, дори сега, дори след всичко това, още една седмица изминава, без да предприемат нищо във връзка с ангелите. Този път с извинението, че Ноел и капитанът искат да проучат своя новооткрит рай; усилието покрай експеримента с ангелите със сигурност ще изчерпи докрай енергията й, така че ще е по-добре да го отложат още малко, казват си те, и посвещават енергията си на проучвания от по-познато им естество.

Истината е, че и двамата все още се страхуват да опитат. Той все така е преследван от мисълта за участта на Семела, сега дори повече, заради новото измерение в отношенията им; тя пък си има свои колебания, сложна смесица от задръжки — естествения страх от непознатото, онова странно чувство, че ще предаде Ивон, ако говори с ангелите, както и неясното предчувствие, че задачата просто не ѝ е по силите и че ще се окаже неспособна да оправдае големите надежди на своите спътници.

Но все някога трябва да опита. В това поне капитанът е сигулен. Каквото и да са рисковете, трябва да опита. Всички те са приели риска още с присъединяването си към проекта. Ако съществува възможност Ноел да ги извади от затруднението им, то тази възможност трябва да се проучи. Той не вижда друг избор. Не може да си позволи чак такава самозаблуда.

Нямат контакт със Земята от много седмици, от месеци дори, и психическата травма започва да се проявява по редица тревожни начини. Прокрадва се дори чувството, че Земята е била унищожена от някакъв голям катаклизъм, че те са единствените оцелели представители на човечеството, пътници в Ноев ковчег, несвързани с котва към миналото и в правото си да променят правилата на живота си както сметнат за добре. Консервативната природа на капитана се бунтува срещу подобна анархия. Земята все още е някъде там. Пътешествениците са задължени на Земята за присъствието си тук. Мисията се провежда по повеля на Земята, за да задоволи някакви потребности на Земята.

Но ако Земята се изгуби завинаги в безкрайния водовъртеж на небесата...

Той не бърза. Чака подходящия момент.

Вече всички на борда знаят, че двамата с Ноел са любовници. И без това да го крият би било трудно, дори невъзможно — той не би

искал да ѝ налага ограниченията на тайната връзка, каквато е поддържал толкова дълго с Джулия. Нека видят. Нека знаят. И без това всички са го очаквали — сега вече капитанът разбира това. Някои, като Хайнц, явно са го предвидили две години преди самият той да го осъзнае. Джулия също — тя му се усмихва вечно, сякаш в знак, че дългоочакваното неизбежно най-после се е случило. То изглежда не я наранява. Точно обратното.

И така, двамата с Ноел се появяват заедно в банята, в салона, по коридорите. Той прекарва нощите в нейната каюта или тя в неговата — за пръв път от началото на пътешествието не спи сам. Ноел е прекрасна смесица от страст и невинност, или поне привидна невинност; в начина, по който прави любов, има неочеквана вештина и огън, но също и нетърпеливо желание да бъде поведена по непознати пътеки, да бъде научена на нови прийоми. Това в известен смисъл му напомня за начина, по който Ноел бе подходила преди време към играта на го — с внимание, сериозност, старание да разбере основите на играта и в крайна сметка да стигне до откровението на изумително майсторство.

Манията по го все така властва на борда и капитанът, който се е включвал само от време на време, след като интересът му към играта се бе подновил, сега ходи в салона винаги, когато му позволяват официалните задължения. Майсторството му пречи на мнозинството запалянковци да се включват като негови равностойни противници и той играе предимно с Рой, Леон и Ноел, най-често с Ноел.

Тя е безмилостен играч. Той я побеждава едва веднъж на всеки четири или пет партии.

Днес капитанът играе с черните и е успял да опази позициите си до осемдесет и деветия ход. След това обаче Ноел пробива от север, където камъчетата му са зле подредени, и завладява голяма територия в центъра. Капитанът си дава сметка, че не е в състояние да отвърне подобаващо. Преди да е развил стратегията си, Ноел е наредила верига от камъчета през деветнадесетия ред и го е приклемшила, сякаш е някой новак. За кратко капитанът успява да предотврати по-нататъшни поражения, но му е ясно, че просто печели време по пътя към неизбежната загуба. При сто четиридесет и първия ход той се хвърля в безнадеждна атака и Ноел с лекота смазва армията му в собствената си територия. Малко по-късно той е изправен пред класическия капан

„котка в торбата“, който ще му струва голяма група камъчета, и на сто деветдесет и шестия ход се признава за победен. Тя е взела осемдесет и едно камъчета срещу неговите шестдесет и две.

Докато разчистват дъската за реванша, той казва, опитвайки се да звучи небрежно:

— Мислила ли си за онази работа с ангелите, Ноел?

— Разбира се. Често мисля за тях.

— И?

— И какво? — пита тя.

— Имаш ли някаква представа как ще подходиш? Към осъществяването на контакта, имам предвид.

— Имам някои теории, да. Но те са си само теории, естествено. Няма как да съм сигурна в каквото и да било, докато не опитам.

Капитанът изчаква само един удар на сърцето.

— И кога смяташ да опиташи?

Тя му хвърля един от онези свои особени погледи, онези смущаващи, слепи, но фокусирани погледи, в които се чете мисълта й. Изражението, което й придава сега погледът ѝ, е на лукавство.

— Когато ти кажеш — отвръща тя.

— Тогава нека е днес, става ли?

Тогава нека е днес, става ли? Да. Тогава нека е днес. Няма как да го отлагат повече. Той го знае; тя го знае; и двамата са съгласни по този въпрос. Това е моментът. Днес. Сега.

В каютата ѝ. Сама, сред познатите ѝ вещи. Настояла е за това. Позволява си още няколко секунди отлагане, малък каприз, движи се из стаята, взима разни неща и ги върти бавно в ръце, черупката на морския таралеж, полиралото парче нефрит, малките бронзови статуетки, пухковото препарирано животинче. В предишния ѝ живот тези неща принадлежаха на нея и на Ивон; никоя от тях не бе влагала истинско значение в понятията *мое* и *твоое*, докато бяха заедно, но когато наближи стартът на „Вотан“, Ивон бе настояла Ноел да ги вземе със себе си, всички тези обичани неща, талисманите на споделения им живот. „В края на краищата — беше казала тя, — аз ще мога да ги усещам през твоите ръце.“ Да. Но вече не може.

Може би онова, което Ноел се кани да направи, ще върне на Ивон достъпа до тези дребни нещица, неща, които преди бяха техни, а сега са само нейни. Може би. Може би.

Тя ляга на леглото. Вдишва дълбоко. Затваря очи. Това, че са затворени, изглежда засилва по някакъв начин способностите ѝ, мисли си тя.

Протяга тъничко пипало от мисъл, което търси слепешката пътя си навън като ручейче живак. През металната стена на кораба, през заобикалящата ги сивота, нагоре, навън, към, към...

Ангели?

Кой знае какви са? Но тя е усещала присъствието им през цялото време, веднага след появата на смущенията, мъгляви присъствия, огромни, тежки маси ментална енергия, които кръжат бавно около нея, някъде там, навън, в... как го наричаше той? Светът между световете? Да, в огромното сиво пространство между световете. Усещала ги е там, не като индивидуални същества, а само като присъствия, или може би като едно присъствие, съставено от много части.

Сега ги търси.

Ангели! Ангели! Ангели!

Вече е далеч извън кораба и продължава да се отдалечава в еднообразната бездна на извънпространствения тунел, чак до онова, което смята за границата на своя обхват, а после и отвъд нея. Вижда се като чертица от ярка светлина, обтегната през космоса, черта, която

няма нито начало, нито край, няма и път — разтегната безкрай точка от лъчиста енергия, зашеметяваща безпътна драскулка, лъч и нищо повече.

Протяга се. Протяга се.

Ангели!

О. Вече усеща присъствието. Значи са истински, да. Каквото и да са, наистина са там. Може да не са точно ангели, но са там, не много далеч. Съществуват. Ярка светлина. Сила. Магнетизъм. Да. Усеща трескаво вряща маса от концентрирана енергия близо до себе си. Гигантска движеща се маса, която разтяга почти до скъсване тъканта на космоса.

Колко странно! Ангелът има ъглова инерция! Увил се е тежко около колосалната си ос. Кой би си помислил, че ангелите са толкова големи? Но са ангели; могат да бъдат каквото си поискат.

Ноел е притисната от местещата се тежест на ангела, докато той бавно се полюлява по оста си. Приближава се към него.

О.

Зашеметена е от него.

О. О.

Чува го как реве, като напалена пещ. Но какъв оглушителен рев за една пещ е това! О. О. О. Чува и някакво припукване, съскане, цвърчене — звуците на безжалостна, безнадеждно изпусната сила.

Прекалено много светлина! Прекалено много мощ!

Колкото е уплашена, толкова е очарована. Но трябва да внимава. Има си работа с огромно, дебнешко чудовище. Ноел се отдръпва малко, после още малко, надвита от интензивното изльчване на другото същество. Толкова мощнен ум — чувства се като джудже пред него. Ако го докосне дори косо със собствения си ум, със сигурност ще загине. Трябва да отстъпи и да си осигури някакъв вид трансформатор във веригата, който да я защити от цялата тази ревяща енергия.

Така че се отдръпва, изтегля се все по-назад и по-назад, прибира се на кораба, почива си и обмисля проблема. Ще са необходими време и дисциплина, за да направи каквото трябва да бъде направено. Ще трябва да промени някои настройки, да овладее нови техники, да открие потенциал, който не е знаела, че притежава. Всичко това изисква време и дисциплина. Минути, часове, дни? Не знае. Ще направи каквото е необходимо. И го прави, търпеливо, предпазливо.

И ето. Готова е да опита още веднъж.

Да.

Опитай отново, сега. Бавно, бавно, бавно, и много предпазливо.

Търсещото тънко пипало се протяга навън.

Да.

Приближава до ангела.

„Виждаш ли? Тук съм. Ноел. Ноел. Ноел. Идвам при теб с любов и страх. Докосни ме леко. Съвсем леко...“

Съвсем леко...

Леко...

О. О.

„Виждам те. Светлината... око от кристал... фонтани от лава... о, светлината... твоята светлина... виждам... виждам...“

О, като бог...

Беше открила легендата в литературните архиви на кораба, след като капитанът й я беше разказал — историята за Семела. И беше точно както той й я беше разказал, в деня, когато станаха любовници.

„... и Семела пожелала да види Зевс в целия му блъсък, и Зевс дълго я разубеждавал; но Семела настояла и Зевс, понеже я обичал, не могъл да й откаже; и така Зевс й се явил в цялото си великолепие и Семела била погълната от блъсъка му и само пепел останала от нея, но синът, който била заченала от Зевс, момчето Дионисий, не загинало, Зевс спасил Дионисий, отнесъл го, запечатан в бедрото си, по-късно го открил пред света и го направил бог...“

... О, Боже, аз съм Семела...

Сега тя е ужасена. Това е свръх силите й. Ще бъде погълната; ще бъде заличена. Ноел се оттегля отново, бързо. Обратно в светилището на кораба. Почива, прегрупира се. Опитва се да възстанови силите си, но те са изчерпани до дъно. Изтощена е, поне засега. Почивка тогава. Почивка. Това е много трудно, много опасно. Знае, че би било неразумно да продължи сега. Днес няма да опита за трети път късмета си в пространството между световете.

— Те наистина са там — съобщава тя. Бледа е, уморена, разстроена. Минали са два часа след края на приключението й. Излиза, че цялото пътуване е отнело не повече от няколко минути. А на нея са й се сторили години. Както и на онези, които са я чакали да излезе от транса.

Те са с нея в контролната зала, за да чуят разказа й — Хайнц, Хю, Леон, Елизабет, Иможен, Джулия. Капитанът също е там, разбира се.

— Усещах ги как кръжат някъде извън кораба. Ангели.

— Ангели? — стреснато пита Хайнц. Изглежда необичайно сериозен. — Наистина, буквално?

— Имаш предвид божествени създания с човешка форма, само че с крила, като на старите картини? — пита Ноел.

— И с имена и индивидуалности — пояснява Елизабет. — Гавраил, Михаил, Рафаил, Азраил. Божияте воини.

— Не мога да твърдя, че наистина са ангели — казва Ноел. — Просто всички започнахме да ги наричаме така.

— Не може да не си даваш сметка, че използвах думата просто така, несериозно — намесва се Хайнц. — Беше просто хипотеза, упражнение за ума, и думата просто изскочи отнякъде. Никога не съм вярвал сериозно, че там някъде има интелигентни същества, още по-малко ангели. Ти обаче казваш, че си видяла нещо.

Част от присъстващите се намръщват. Странно е да се говори, че Ноел е „видяла“ каквото и да било. Но кой би могъл да знае що за сетивни заместители придобива тя чрез телепатичните си способности?

— Почувствах ги — уточнява Ноел. — Не ги видях.

— И бяха ли наистина ангели, или не бяха? — пита Хайнц.

Ноел се усмихва леко, клати глава.

— Откъде да знам? Но не мисля, че бяха ангели в буквалния смисъл на думата. Казах ти, не видях нищо. Но ги почувствах. Мош. Огромни ядра от мош, всяко въртящо се около собствена ос. Ако ангелите са нещо такова, то съм усетила присъствието на ангели.

— Мош — повтаря Елизабет. — Чудя се дали това е една от категориите ангели? — Брои на пръсти. — Херувими, престоли, власти, господства, начала, сили^[1]. Сили — това е горе-долу същото като мош.

Капитанът се привежда напред и казва тихо на Ноел:

— Можеш ли да ни опишеш с думи онова, което си почувствала?

— Не.

— На какво разстояние от кораба се намираше, когато започна да ги усещаш?

— И това не мога да кажа. Навън нищо няма познатия смисъл. Най-малко разстоянието. Всичко е само безкрайна, неясна сивота, точно като онова, което казвате, че виждате през илюминатора, но огромно, безкрайно.

— Поне изглеждаха ли ти сравнително близо? — питат той.

Ноел обръща нагоре длани в знак на безпомощност.

— Не мога да кажа. Там няма такива неща като „близо“ и „далеч“. Всичко е на еднакво разстояние от всичко друго. Не знам дали бях в тунела или извън него, когато ги видях.

— И все пак поне си могла да различаваш относителни размери. Онези неща са били големи.

— По-големи от мен, да. Много по-големи. Огромни. Това беше ясно. Почувствах неимоверна сила. Беше като да стоиш на ръба на гигантска пещ. Чувах я как бутми.

— Една пещ или много? — питат Хю.

— Не знам. Просто не знам. Понякога се усещаше като една-единствена, друг път ми се струваше, че са хиляди, навсякъде около мен. — Ноел им се усмихва вяло, лицето ѝ е посивяло от умора. — Всички вие се опитвате да изтъръгнете от мен конкретно описание, с разбираеми думи, на онова, което почувствах, но това просто не е възможно. Мога само да ви кажа, че излязох навън и след малко почувствах нещо, нещо много голямо, много мощно, огромен, лъчист източник на енергия. Ако ангелите са такива, значи съм срещнала ангел. Не знам какви би трябвало да са срещите с ангели. Или доколко е важно да назова с име онова, което срещнах. Знам само, че там имаше нещо, и мисля, че именно то предизвиква смущенията във връзката.

— Склонна ли си да опиташ отново? — нежно питат капитанът.

— Не сега.

— Разбирам. А по-късно?

— Разбира се. Няма да спра дотук. Не мога. Но не сега... не... сега...

Леон се намесва:

— Трябва да я оставим да си почине.

Капитанът кимва.

— Да. Безспорно. — Дава знак на останалите и те стават да си ходят. — Ела — обръща се той към Ноел. — Ще те заведа в каютата

ти.

Обикновено ѝ е неприятно, когато ѝ предложат помощ от такова естество. Не днес обаче. Изправя се бавно на крака, той я прихваща през раменете и двамата тръгват заедно по коридора, бавно, много бавно.

Той спира при вратата на каютата. Не понечва да влезе с нея, нито тя го кани. Пита тихо:

— Много страшно ли беше?

— И страшно, и прекрасно. Ще го направя пак, след като си почина.

— Не искам да пострадаш, Ноел.

— Стига да си почивам достатъчно между опитите, всичко ще е наред.

— А ако успееш да осъществиш контакт, истински контакт, и онази мощ се окаже твърде голяма за теб?...

— Семела?

— Семела, да.

— Потърсих легендата в архива, между другото. В секцията с митове и легенди. Съвсем същото е, както ми го разказа, пропусна само онова, дето Зевс скрил бебето в бедрото си. Но това не е важно. Семела умира, да. Но преди това се е показвала достойна за любовта на един бог. И да стане майка на друг. И живееечно в легендите.

— Всичко това е добре. Но не бива да поемаш никакви неоправдани рискове.

— Това са оправдани рискове. Трябва да се направи.

— Да — съгласява се капитанът. — Наистина трябва да се направи, нали? Сега те оставям да си починеш, Ноел.

Тя влиза вътре. Той затваря вратата на каютата и тръгва бавно по коридора към своята.

---

[1] В християнските религиозни представи съществува йерархия на ангелските същества. Те се делят на серафими, херувими, престоли (най-близо до Бога), господства, сили, власти (осъществяващи принципа на владичеството на Бога над света), начала, архангели и ангели (най-близо до света и до човека). — Б.Ред. ↑

Всички са дълбоко развълнувани и доста смутени от откритието на Ноел; но после минават няколко дни и още няколко, а тя не прави нов опит да се свърже с ангелите. Още не била готова, така казва. Трябвало да открие начин да се изолира от огромния интензитет на силата, с която ще се срещне.

И така те чакат, говорят, изказват предположения и си задават въпроси. Какво друго могат да правят?

През това време корабът все така ги носи към Хеспъровата Планета С, а Хеспър все така ги засипва с обичайния си обilen поток от оптимистични детайли за големия потенциал на следващата им цел. Тя била, казва той, голямата и внушителна шеста планета на едно голямо и внушително златисточервено слънце. Имала, твърди той, съвсем подходящи характеристики на атмосферата, гравитацията, температурата и така нататък, както и кора, която, абсолютно бил сигурен, съдържала богато изобилие от всички полезни елементи, познати на вселената. Смята, че Планета С има океани, реки и езера, както и хубава луна, голяма почти колкото земната, и много други забележителни характеристики, които ще осигурят комфорт и наслада на самотните скитници от Земята.

Ако слушаш Хеспър, излиза, че „Вотан“ вече е стигнал до Планета С, проведена е успешна проучвателна мисия, всички са се спуснали на богатата ѝ, гостоприемна повърхност и са заети да издигат грубите, но очарователни постройки, които ще приютят колонията в първия етап от развитието ѝ. Ала никой не обръща внимание на ентузиазираните му прогнози. Мислите им са съсредоточени почти изцяло върху ангелите, които дебнат някъде около тях в тайнствената бездна извън кораба. Продължават да ги наричат *ангели*, по липса на по-добра дума.

Но не ще научат нищо повече за ангелите, докато Ноел не се почувства готова за още един опит. А Ноел още не е готова. Тя прекарва времето си далеч от останалите, напуска каютата си само за храна, а дори и тогава почти не говори.

И те чакат. Какво друго, в края на краищата, могат да направят? Играят на го, късят се в банята и плуват в басейна, теглят книги, пиеси и музика от почти безкрайните запаси на корабния архив и се впускат, както повечето от тях винаги са го правили, в двойки, тройки и други видове сексуални забавления. И времето минава.

Тя се държи настрани дори от капитана, което му причинява голяма болка. Сега, когато най-после се е освободил от аскетското си въздържание, монашеският живот вече не го влече. Копнене за нея по-силно, отколкото е копнял за когото и каквото и да било в живота си. Но тя се е отдръпнала в себе си; и той прави същото. Джулия му е дала да разбере, че все още е на разположение, и макар да й благодари топло, той не се възползва. Времето минава. Като всички останали, капитанът чака Ноел.

* * *

Най-накрая тя обявява с показна увереност, че е готова да опита отново.

Прави го като преди, сама в каютата си. Затваря очи. Отпуска се и се понася нагоре, навън.

Сивотата.

В тунела е. Безкрайната бездна на извънпространството. Протяга се през него, докато остава без начало и без край; превърнала се е в безкрайна Ноел, безкрайно същество в една вселена от безкрайности. Щрих чиста светлина. Който се протяга. Протяга се. Протяга се.

„Ангели? Тук ли сте, ангели?“

Да. Почти веднага усеща един, огромната му маса, силата. Отива към него. Разперва широко ръце, вдига лице към него, усеща топлината. Горещината. Горящата огнена пещ, ревяща, съскаща, цвъртяща и припукваща.

Мисли — надява се, — че този път се е изолирала срещу гибел, че е открила начин да отведе излишъка от енергия, така че той да премине покрай нея и да се разпръсне, без да й навреди. Така мисли. Така се надява.

Много я е страх.

Но знае, че това трябва да се направи. Знае и че е застанала на ръба на чудеса.

Сега. Сега. Търсещият ум се протяга напред.

Докосва.

Или почти докосва. Все още има бариера и Ноел се страхува да я прекоси. Чака там, гледа напред и вижда ангела, наистина го вижда.

Той е огромна, изпълваща космоса повърхност. Океан от огън. Урагани от немислима активност брулят лицето на ангела. Буйни езици от пламък се издигат от него като настръхнали къдри. Широкото лице е прибулено на места, но където булото се разкъсва, Ноел съзира разумни фонтани от мощ да се катерят през турбуленцията, да се издигат от дълбините на ангела, горещи клетки огнена материя, по-големи от планети, да изплуват от ядрото на ангела и да се спускат обратно. На самата повърхност, отново и отново, побеснели гейзери изригват в небето като кинжали от енергия и се забиват в космоса.

А по-дълбоко, зад и отвъд бясната активност по повърхността, има някаква зона на сияйна застиналост, като стена, която разделя лудешките сили на ангелското лице от спокойното, невъзмутимо ядро на огромното създание. Ноел копнее да докосне това тихо ядро. Но как? Как? От целия този бесен рев душата ѝ е изтръпната. Едва навързва мислите си сред тази врява.

„Ангеле? Ангеле, чуваш ли ме? Аз съм, Ноел.“

Рев. Съськ. Припукване. Цвъртене.

„Докосни ме, ангеле. Но ме докосни лекичко, докосни ме нежно. Нежно, моля те. Защото аз съм толкова мъничка, а ти си такъв исполин.“

Тишина, неподвижност. После жежки въжета от пламък излитат нагоре, сякаш да я погалят.

О. О.

Навсякъде около нея вселената гори. Огънят... огънят... горящият океан... онези протегнати ръце от пламък... Ноел се отдръпва от тях, от тези гърчещи се огнени пипала, които идват към нея...

Отдръпва се уплашена. Все още е уплашена. Не ѝ е по силите; ще загине. Обръща се. Побягва.

Открива безопасно местенце, някъде. Спира. Поема си дълбоко въздух.

Отваря очи.

Около нея цари мрак, както обикновено. Никакви пламъци няма. Всичко е напълно неподвижно. Ангелът го няма. Тя е в собствената си каюта на борда на „Вотан“. Сама. Трепереща. Провалила се е отново.

* * *

— Ще опитам още веднъж — заявява тя на капитана.
— Но ако рискът е толкова голям...
— Не мога да знам колко е голям.
— Но нали каза...
— Казах, да. Но може и да греша. Ще опитам още веднъж и ще видим.

Той мълчи дълго.

— Не искаш да го направя — казва накрая Ноел с напълно неутрален тон, без следа от укор.

— И искам, и не искам — отвръща капитанът. — Тъкмо аз те тласках към това през цялото време. И те задържах с другата ръка. Боя се да не те загубя, Ноел. Трябва да разберем какви са тези същества, вярно. Но ме е страх да не те загубя. — После, след още една сякаш безкрайна пауза добавя: — Знаеш, че те обичам, Ноел.

— Да.
— И ако нещо ти се случи...
— Нищо няма да ми се случи — прекъсва го тя. — Нищо лошо.

* * *

Този път, когато навлиза в пространството между световете, тя спира още преди да е започнала търсенето, и изпраща мисловен лъч през светлинните години към Земята, към Ивон.

От месеци не е имала контакт с Ивон, никаква размяна на мисловно ниво. Но знае, че Ивон все още е там и все така се опитва да я достигне, и по някакъв неопределен начин каналът помежду им все още е отворен, колкото и замъглен да е от смущенията, причинени от близостта на ангелите. Именно този канал Ноел се опитва да разшири и заздрави сега.

„Ивон? Чуваш ли ме? Усещаш ли ме?“

Доловя намек за намек за утвърдителен отговор. Само намек за намек и толкова, но и това е по-добре от нищо.

„Ела с мен, Ивон. Когато поискам да се облегна на теб, бъди до мен. Позволи ми да почерпя сила от теб. Скоро ще ми трябва.“

Чува ли я Ивон? Разбрала ли я е?

„Обичам те, Ивон. Ти си аз. Аз съм ти. Заедно сме в това.“ Струва ѝ се, че усеща мълчаливото утвърдително присъствие на Ивон. Надява се, че го усеща.

И сега. Сега. Ноел навлиза по-дълбоко в бездната отвъд кораба. Вече усеща силата на ангела, голямото богоподобно нещо, което я чака някъде там.

„Ангеле? Чуй ме, ангеле! Аз съм, Ноел!“

Ангелът я слуша. Ангелът чака.

„Аз съм Ноел. Идвам при теб с любов, ангеле. Предавам се на теб, ангеле.“

Този път не задържа нищо. Предава се изцяло, не си позволява страх. Ивон е с нея. Ивон стои до нея и ѝ дава силата си.

„Твоя съм“, казва Ноел на ангела.

Контакт.

хиазма оптикум	таламус
латерална цепка	хипоталамус
продълговат мозък	лимбична система

Варолиев мост	ретикуларна формация
мазолесто тяло	силкус сингулате
кунеус	орбитални гънки
гирус сингули	опашато ядро

— главен мозък! —

крауструм	оперкулум
лещовидно ядро	форникс
короиден гломуз	лемнискус медиале

— среден мозък! —

дура матер
синус дурае
паяжиновидна обвивка

подпаяжиновидно пространство
пиа матер

малък мозък
малък мозък
малък мозък^[1]

Вселената се разкъсва открита. Целият космос е в пламъци. Изливи от лудешка сребърна светлина насичат сияния метален купол на небето. Стени пушат и избухват в пламъци. Светове стават на пепел. Има контакт, да. Сензорна експлозия — танцуващ слънчев блясък — поток от течен огън — приливна вълна от ярко лъчение, неустоими, непоносими, вливат се в нея, помитат я, проникват в нея, изпепеляват я. Светлина навсякъде. Огън. Огромен пламък в небето.

Семела.

Ангелът се усмихва и тя потръпва. „Отвори се за мен, Ноел“, вика могъщият, кънтящ глас и тя се отваря, и силата нахлува цялата в нея, настанява се във всяка ниша и гънка на мозъка ѝ, помита я безжалостно.

И с ангела стават едно. Тя лежи в гръдта му, почива си, бавно възвръща силите си, миг след миг, докато великата му топлина я изпълва и съживява.

След кратко вече е достатъчно силна да стане и да се разходи вътре в ангела. Открива, че може да се движи свободно и по своя воля, да отиде където си поиска, във всеки сектор на великото създание. Спуска се надолу отвъд зоната на външната турбулентност, покрай гигантските огнени клетки от ангелска материя, които постоянно изплуват от вътрешността, и изчезва в спокойствието на ангелското ядро, хладното, скрито място, където не вилнеят огнени бури и владее най-дълбока мъдрост. Дълго остава там, в покой, какъвто не е познавала преди, докато накрая не започва да ѝ се струва, че ако не продължи напред, ще си остане там завинаги; и ето че отново се отправя нагоре, към повърхността, навлиза в царството на огнения ад, който е външният образ на ангела. Но огънят не я наранява. Тя е от ангела сега; ангелът е от Ноел.

„Ела. Нека ти покажа разни неща.“

Понасят се заедно през лицето на космоса. Ангели има навсякъде, безброен хор накъдето и да погледне — големи, малки, ярки, бледи, някои на купове, други греят в самотно великолепие. Звукът на гласовете им изпъльва небесата.

Ноел и водачът й спират на едно място, където цари дълбок мрак, и там тя вижда един нов ангел, който тъкмо се появява и едва мъждука, раждайки се. Бързо се сгъстява пред очите ѝ, сбира се от един хладен, тъмен облак прах, който се срива в самия себе си и се превръща в компактна топка. Докато се смалява и придобива сферична форма, започва бавно да се върти, бавно, после по-бързо и още по-бързо, и да излъчва топлина, слабо отначало, после все по-силно, докато не грее настъпил до червено, нагежен до бяло. Започнал е да изхвърля и материя в космоса наоколо, трескаво стрелкащи се сегменти от собствената му плът, във всички посоки, като тръшкащо се дете — прахоснически и удивителен излив на енергия, ожесточен и в същото време някак комичен.

Игриво бебче. Новородено ангелче, лудуващо с първите спазми на живота. Гледат го известно време, после го оставят да си играе.

„Хайде. Нататък.“

Нататък, да. Небето е много ярко тук, пълно с ангели, и всички те пеят както подобава ангели да пеят, прекрасен небесен хор, чиято хармония изпъльва бездната. Сиянието е навсякъде, море от светлина.

Тук Ноел вижда един исполин, който излъчва толкова силна и постоянна енергия, че тя не разбира как още не е изчерпил материята си. Той грее в небето като сърдито синьо око, неуморно изхвърля огньовете си на огромно разстояние. Прилича повече на бог този исполин, отколкото на ангел, на гневен бог, който се излива в необясним гняв върху тъканта на вселената.

А после тук, малко по-нататък, на едно от най-дълбоките места, ангелите са събрани на куп, стари ангели, древни, хиляди, милиони, всеки притиснат до съседа си, сякаш образуват огромна сияеща стена, една-единствена грееща маса. Но ангелът на Ноел ѝ показва, че не са едно, а са много, и ѝ позволява да се протегне към тях, за да усети древната им възраст, необикновената им мъдрост. Колко са стари? На милиони години? На милиарди?

„Ние бяхме стари преди небето да е младо“, казва ѝ един от тях.

А друг казва — а може и да е същият: „Дойдохме от Всепогъщащото и един ден ще се върнем във Всепогъщащото, но сме тук отпреди *преди* и ще останем след *след*“.

А трети й казва: „Ние предшестваме и следваме, и съществуваме, когато съществуване няма, и сме любов, когато любов вече няма. И ние сме ти, и ти си ние.“

Ноел разбира напълно, или поне си мисли, че разбира; и когато те я благославят, тя също ги благославя. И продължава нататък, защото нейният ангел иска да й покаже и други неща в други части на космоса.

„Има и един много стар ангел, ангел, който умира.“

Това я изненадва. Казва, че не й се вярва ангелите да умират, и ангелът й обяснява, че не само е възможно, а необходимо. Щом ангели могат да се раждат, ангели трябва и да умират. Всичко умира, дори ангелите; и всичко се ражда отново. Единственото нещо, което няма нито начало, нито край, казва той, е самата вселена, която е била тук в началото и преди него и ще бъде тук накрая и след това.

„Виж. Ето го.“

Пристигнали са при умиращия ангел, в един район далеч от другите. Светлината му е много слаба и макар още да излъчва топлина, тя е като топлината по обед в зимен ден. Този ангел не грее. Лицето му е прибулено и тъмно, сякаш е покрит с океан от тежка кал или пътна лава може би, огнена на цвят, насищено лилава, насечена на места от белези в алено и тъмночервено. По изстиващата повърхност на умиращия ангел все още се виждат оскъдни признания за ленива активност, бавното, трудно движение на буцести маси материя, които се плъзгат напред сред калта, някои от тях черни или сиви, други тъмночервени като метални слитъци, които са паднали от пещта, но не са изстинали още.

Няма рев тук, нито съськ, нито припукване, нито цвъртене. Само дълбокият, приглушен звук на титанични сили, които бавно замират, на изчертаващи се колосални енергии. Болезнените движения на подвижните маси видимо се забавят пред самите очи на Ноел, а ярките ивици в алено и тъмночервено бързо повяхват. Всичко тук скоро ще спре. Ще останат само въглени и пепел. Но когато вдига очи, току отвъд мястото, където умиращият ангел виси в небето, Ноел вижда как звезден прах се сгъстява в далечината и първите искрици на бъдещия

блъсък се появяват. Този ангел си отива, нов скоро ще се появи. И така е било, разбира Ноел, от самото начало на времето. И преди началото.

„А сега виж този“, казвай нейният ангел.

Продължават нататък и стигат до един златен ангел, малък ангел в район от бездната, където няма много други ангели. Той не им обръща внимание, а продължава да се върти около оста си като дете, което се забавлява на площадката. Ноел разбира, че това е млад ангел, не новороден, в никакъв случай, но не и възрастен още — младеж, вероятно. Остават известно време при него и наблюдават самовгълбените му занимания. Има нещо особено приятно в близостта до този очарователен млад ангел, мисли си Ноел. Като го гледа, има чувството, че се е върнала в собственото си детство. Ивон й се струва много близо, по-близо, отколкото я е чувствала от години. Пак са малки момиченца, кискат се, тичат, сблъскват се, и пак се кискат, падайки една връз друга.

Има още какво да се види. Има толкова много да се види, че Ноел е замаяна и зашеметена от всичко това, тук, в тази вселена от ангели, тази безкрайност от богоподобни същества, същества, които са били стари, когато небето е било младо, същества, които са видели *преди* и ще видят *след*. След време вече не е в състояние да възприема повече. Нейният водач изглежда разбира това, защото обиколката свърши и Ноел се връща в гръдта на своя си ангел, плъзга се надолу и навътре към онази скрита зона на спокойствие, която лежи под вилнеещите огнени езици, и там тя си почива, там тя заспива.

Спи. Спи.

* * *

— Вече от колко време е в кома? — пита капитанът. — Стана ли седмица?

— Днес е осмият ден — отвръща Леон.

— Осмият ден. Мислиш ли, че въобще ще излезе от нея?

Леон свива рамене.

— Откъде да знам? Как бих могъл да кажа? Да не би да съм специалист по тези неща? Или някой друг да е специалист?

— Разбирам — тихо казва капитанът.

Тя се е мятала в делириум през повечето време, откакто е изгубила съзнание. Разтревожен, уплашен, капитанът е будувал край леглото ѝ, изгубил е представа за времето, докато дните се низват и не носят промяна в състоянието ѝ.

Понякога му се струва, че идва в съзнание — членоразделни думи, дори цели изречения се отронват сънливо от устните ѝ. Сънуващата Ноел говори за светлина, за ярко, нетърпимо бяло сияние, за арки от енергия, за интензивни слънчеви изригвания. Една звезда ме държи, мълви тя. Казва му, че разговаря със звезда.

Метафора на какво е това обаче? Къде е тя, какво се случва с нея? С ангели ли говори, с истински ангели от писанията, или със звезди, или пък срещата със сивата празнота извън кораба е разкъсала и последните нишки на разума ѝ? Изглежда изгубена в някакво незнайно и непознаваемо царство. Лицето ѝ е поруменяло, очите ѝ се движат бързо, стрелкат се като уловени риби под затворените клепачи. От време на време ѝ се изплъзва по някоя дума. Ум в ум, прошепва Ноел, звездата и аз. Ум в ум. Понякога започва да си тананика — остьр, скимтящ звук, който се издига почти отвъд границите на човешкия слух, високочестотно, пронизително хлипане. От този звук го боли — той има силата на мощна радиация под формата на звук.

Никога не се е чувствал толкова уморен. Почти не е спал, откакто двамата с Хю отвориха вратата на каютата ѝ и я намериха в кома.

Сега тя пак тананика, онзи ужасен звук. Той стисва зъби, свива ръце в юмруци и се заставя да го издържи. След малко тя спира.

После тялото ѝ се вдървява, гърбът се извива на дъга. Някакъв гърч ли? Не. Просто се раздвижва, буди се, най-после! Светковици на осъзнаване се стрелкат по гърчещите се мускули — галванизираната лабораторна жаба, която се гърчи, облепена с електроди. Клепачите ѝ потрепват. Простенва тихо. И очите ѝ се отварят.

Гледа право към него.

Капитанът се взира в очите ѝ. Има нещо различно в тях. Нещо ново. Нещо невероятно.

Той казва нежно:

— Очите ти са отворени. Мисля, че ме виждаш, Ноел. — Той размахва ръка пред лицето ѝ и очите ѝ проследяват движението.

— Аз... виждам те, да. Виждам те.

Гласът ѝ е колеблив, пресекващ, в първия миг непознат, глас на чужд човек; после обаче пак зазвучава познато, когато тя го пита:

— Колко време ме нямаше?

— Осем корабни дни. Много ни уплаши.

— Изглеждаш точно както си те представях — казва тя. — Лицето ти е слабо и изсечено. Но не е тъмно лице. Не е враждебно лице. Лицето ти ми харесва, капитане.

— Искаш ли да ми разкажеш къде беше, Ноел?

Тя се усмихва. Кимва.

— Отидох да се срещна със... с ангела. Говорих с него.

— С ангел? Буквално с ангел?

— Не, не буквально. Това е просто дума, *ангел*. Не беше ангел, струва ми се, не от онези, на които се молят хората. Нито физическо същество, нито никакъв вид интелигентна органична форма ни живот. Беше... беше...

Той чака. Гледа я с почуда и объркване. Зашеметен е от красотата на очите ѝ, сега, когато са живи и фокусирани върху него.

Тя казва:

— По-скоро е като енергийните същества, за които говореше Хайнц. Безтелесни, имам предвид. Но по-големи, отколкото бихме могли да си ги представим. По-големи от планета дори. Страшно големи. Не знам какво беше. Въобще не знам.

— Каза ми, че говориш със звезда.

— ... със звезда! — Изрича го сякаш въобще не ѝ е хрумнало дотогава.

— Докато беше в делириум. Така каза. Че говориш със звезда.

Очите ѝ грейват с дълбоко вълнение.

— Разбира се! Звезда! Да! Да, капитане! Май точно това беше, да! Говорих със звезда.

Залива го отчаяние. Ноел явно е прекрачила отвъд границите на лудостта, казва си той.

Но се старае гласът му да остане спокоен.

— Но как би могла да говориш със звезда? Какво означава това, че си говорила със звезда, Ноел?

Тя се смее.

— Значи, че говорих със звезда, капитане. Нито повече, нито по-малко. Огромна топка огнен газ, капитане, която има ум, има съзнание.

Мисля, че това беше. Сигурна съм. Сигурна съм!

— Но как е възможно една...

Светлината внезапно угасва в очите ѝ. Те губят фокус. Пак ли е изпаднала в кома? Явно да. Във всеки случай отново пътува; вече не е при него.

Той чака до леглото ѝ. Един час, два часа. Става. Крачи. Сяда. Чака. Къде е отишла? В какъв ли странен свят пътува сега? Дишането ѝ е далечно, безлично жужене. Толкова е далече от него сега, така откъсната от всяко място, което той би могъл да проумее.

Най-накрая клепачите ѝ потръпват отново. А после се отварят.

Тя поглежда към него. Очите ѝ са живи, както преди. Лицето ѝ изглежда променено. Изпъльва я блаженство. За капитана все още е, поне отчасти, в онзи другия свят извън кораба.

— Да — казва тя. — Не е ангел, капитане. Слънце е. Живо, интелигентно слънце. — Очите ѝ блестят. — Слънце, звезда, слънце — шепти тя. Думите са безумни, но не и гласът. — Докоснах се до съзнанието на едно слънце. На много слънца. Вярваш ли в това, капитане? Можеш ли да повярваш? Открих мрежа от звезди, които са живи, които мислят, които имат умове, които имат души. Които общуват. Цялата вселена е жива.

— Звезда — тъпо повтаря той. — Говорила си със звезда. Звездите имат умове.

— Да.

— Всичките ли? И нашето слънце ли?

— Всички. Седят си там и си говорят. Ние се движим между тях, тук, в центъра на галактиката, и разговорите им са заглушавали връзката ми с Ивон. На това са се дължали смущенията, капитане. На звездите, които си говорят. Задръствали са моята дължина на вълната, не е оставало място да премине мисълта ми, за да стигне до Ивон.

Този тихен разговор му звучи като сън. Той казва тихо:

— Защо нашето слънце не е смущавало връзката ви, когато все още бяхме на Земята?

Тя свива рамене.

— Не е достатъчно старо. Видях го — ангелът ме заведе да го видя. Нашето слънце. То е като дете, малко дете, което си играе с топка на площадката. Минават... не знам, милиарди години... докато пораснат, докато се научат да си говорят по основната честота. Нашето

слънце просто не е достатъчно голямо. Никоя от близките до Земята звезди не е достатъчно стара. Тук обаче...

— Още ли си във връзка с него?

— Да. С него и с много други. И с Ивон.

Лудост. Лудост.

— И с Ивон? — пита той.

— Тя се върна във връзката с мен. Във веригата е. — Ноел го поглежда право в очите. — Мога да въведа и други във веригата. Бих могла да въведа и теб, капитане.

— Мен?

— Теб. Искаш ли докоснеш звезда с ума си?

— Какво ще стане с мен? Ще ме нарани ли?

— Мен нарани ли, капитане?

— Същият ли ще си бъда, след това?

— Аз същата ли съм, капитане?

Той дълго мълчи.

После с равен, странен глас изрича:

— Страх ме е, Ноел.

— Не. Ти никога не си се страхувал от нищо.

— Сега ме е страх. Страх ме е от това.

— Не. Не.

— Страх ме е.

— Отвори се за мен. Опитай. Виж какво ще стане.

— А ако не ми хареса?

— Ще ти хареса. Ще видиш. Имай вяра, капитане. Вярвал си в нещо, когато си се присъединил към тази експедиция, нали? Трябва да си вярвал. Имай вяра и сега. Кажи ми — вярваш ли в нещо от онова, което ти казвам сега, откакто се събудих?

Той се колебае.

— Вярваш ли?

— Да — безразсъдно отвръща той.

— Тогава вярвай в мен. Докосни една звезда, капитане.

Той слага ръка върху нейната.

— Давай — казва ѝ, и душата му се превръща в слънце.

* * *

След това, докато слънчевите пулсации все още вибрират в огледалата на ума му и синьо-бели искри прескачат по протежение на нервите му, той казва:

— Ами другите?
— И тях ще въведа.

Капитанът, при всичките промени, които е претърпял за последните няколко минути, въпреки всичко усеща внезапно и неочеквано да се разгаря в душата му пламъче на дребнаво негодувание. Не иска да сподели с всички тях онова, което е изпитал с Ноел. Тя е негова; той е неин. Но в мига, в който се ражда това негодувание, осъзнава и неговата абсурдност, и го премахва. Ирон също е тук. Усеща я, другата половинка на Ноел. Земна сестра, звездна сестра, заедно отново, и той е с тях. Другите също трябва да дойдат при тях. Да. Да. Нека дойдат.

— Хвани ръката ми — подканя го Ноел.

Протягат се заедно. Умът им тръгва през кораба и един по един намира другите пътешественици и ги докосва. Зиглинде е първа — вечно фучащата, недисциплинирана Зиглинде изглежда схваща веднага и се отдава. После Зена; после Лейла; после Елизабет с радостен вик. Хайнц. Той се гмурва без колебание. Пако, след миг на несигурност, се отдава с най-дълбока радост и облекчение. Леон. Рой. Напред и напред през кораба. Един след друг и колкото повече са вътре, толкова побързо ги приемат останалите. Капитанът усеща как Ноел приижда в tandem с него, докато единението се разраства, усеща Ирон, усеща по-големи присъствия, сияйни, древни. Всички са едно. Целият кораб е едно. Думите от финалните строфи на древната северна поема, която е знаел наизуст преди, онази мрачна сага за Гибелта на божествете, пробягват през главата му. „И виждам аз сега как пак въздига се земята, цялата в зелено от вълните... В чудна красота пак ще се изправят масите от злато в тревата...“

Двамата с Ноел излизат в коридора. Всички са там, блуждаят в недоумение. Никой не говори. Навсякъде се виждат грейнали очи. И капитанът осъзнава, че вече не е капитан — тук няма нужда от такъв. Свършили са и дните за игра на го. Те всичките са една личност; и с игрите е свършено. Би било невъзможно да играят го, защото как да се състезаваш със самия себе си?

„.... сетне полята незасети ще раждат зрели плодове. Стапят се злините и връща се Балдр...“

— А сега — прошепва Ноел, — сега ще се протегнем към Земята. Придаваме силата си към Ивон и Ивон ще...

Ивон въвежда стотиците милиони човешки души на Земята в мрежата на едно огромно поглъщане, всички, всички, и така започва следващата фаза от живота на човечеството.

* * *

„Вотан“ лети стремглаво напред през извънпространствения тунел. Скоро ще стигнат до Планета С и ще пратят там изследователи, които да проверят дали този свят е приятно място, където синовете и дъщерите на човечеството да добруват. Ако е така, ще се заселят там. Ако не, ще продължат напред, напред към Планета D, и Планета E, и Планета X, и Y, и Z. Сигурни са, че накрая ще открият свят, чийто въздух ще могат да дишат, чиято вода ще могат да пият, чиято земя ще могат да обработват и където ще могат да засадят семето на Земята за едно ново начало. Но ще е без значение, ако не успеят. Всичко ще е наред, дори и така. Корабът и неговите стотици милиони пътници ще пътуват вечно през вселената, топлени от светлината на приятелски звезди.

---

[1] Медицински термини за различни части на мозъка при човека. — Б.пр. ↑

Издание:

Автор: Робърт Силвърбърг

Заглавие: Първата вълна

Преводач: Милена Илиева

Година на превод: 2004

Издание: Първо издание

Издател: Издателска къща „Бард“ ООД

Година на издаване: 2004

Тип: роман

Националност: Американска

Редактор: Олга Герова

ISBN: 954-585-554-1

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/6735>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.